Št. 19 (998) Leto XX
NOVO MESTO, četrtek,
8. maja
1969

DOLENJSKI LIST

Udeleženci pohoda za »Zlati čeveljček«, ki so hodili od Novega mesta do Beceletove jame v nedeljo, 4. maja, so vadili za pohod »PO POTEH PARTIZANSKE LJUBLJANE«, ki se ga bodo v glavnem udeležili vsi. Tradicionalnega pohoda tovarištva in spominov, ki bo v nedeljo, 11. maja, v Ljubljani, se bo udeležilo veliko ljudi iz Dolenjske. Več o pohodu »PO POTEH PARTIZANSKE LJUBLJANE« in »ZLATEM ČEVELJČKU« preberite na 15. strani (Foto: S. Dokl)

Kako smo praznovali

Čeprav na Dolenjskem za 1. maj nismo odprli nobenega večjega gospodarskega objekta, ni bilo vzdušje nič manj praznično. Po številnih vaseh v Beli krajini so postavili mlaje, na predvečer praznika pa zakurili kresove.

Lepo vreme je pripeljalo v doline in gozdove ob Kolpi, Krki in Mirni dolge kolone avtomobilistov, ki so se utaborili okrog svojih šotorov in ražnjev za dva pa tudi za štiri dni.

V vseh toplicah so 1. maja odprli kopališko sezono na prostem, najpogumnejši kopalci pa so zaplavali celo v Kolpi in Krki. Vsi hoteli so bili polni, oživele so vse planinske izletniške postojanke. Odprli so tudi novo restavracijo na letališču v Prečni pri Novem mestu.

EDVARD KARDELJ OBISKAL SEVNICO. Član sveta federacije tov. Edvard Kardelj je z ženo Pepco v sredo, 23. aprila, obiskal Sevnico. Ogledal si je konfekcijo LISCO, konfekcijo JUTRANJKO in MIZARSKO ZADRUGO ter se v prisrčnem razgovoru s predstavniki podjetij, družbeno-političnih organizacij in občinske skupščine zadržal pozno popoldne v kolodvorski restavraciji. (Foto: Marjan Legan)

Krvav obračun med Cigani

Iz še ne pojasnjenega razloga so Cigani iz taborišča pri Ratju 3. maja zvečer napadli Cigane v gozdu pri Prevolah. Ciril Brajdič, njegov sin Ivan, Franc Brajdič in Miha Brajdič so s puškami napadli Henrika Hudorovca. Hudorovac, ki je bil tudi oborožen, je iz bližine streljal na Brajdiče. Zadel je 48-letnega Cirila Brajdiča, ki je kmalu nato izkrvavel.

Na podlagi dosedanjih raziskav sklepajo, da so se Brajdiči in Hudorovci že dalj časa pripravljali na medsebojni spopad in da so samo iskali priložnost, ko naj spregovori orožje. Ciril Brajdič je Henriku Hudorovcu, ki je bival v njegovi soseščini, zagrozil, da mu bo vzel življenje, če se ne bo takoj odselil. Odkar je Hudorovac dobil ultimat, je hodil okrog s puško, v stalni pripravljenosti pa so bili tudi Brajdiči.

Vaščani Prevol so povedali, da so v bližnjem gozdu slišali šest strelov. Domnevajo, da je Hudorovac zadel Brajdiča v prvem delu puškarjenja. Naslednji streli so se, kot zatrjujejo Prevolčani, oglasili čez kakšnih deset minut.

Oče mrtev, avto razbit

4. maja dopoldne se je v Pavlovi vasi pri Pišecah pripetila huda prometna nesreča, v kateri je izgubil življenje Franc Ogorevc iz Pavlove vasi. Franc Ogorevc je nagovoril svojega sina Slavka, naj ga uči voziti z avtomobilom. Odpeljala sta se na stransko cesto, kjer je sin izročil vozilo očetu, sam pa sedel na sprednji desni sedež. Oče je vozil po cesti približno 30 metrov, nato pa z vzvratno vožnjo 6 metrov po travnati bankini. Nenadoma se je avtomobil prevrnil na desni bok in se skotalil 70 metrov po nasipu. Med prevračanjem je Franc Ogorevc dobil tako hude poškodbe na glavi, da je kmalu zatem umrl. Škodo so ocenili na 12.000 din.

Od odreda do odreda

V ponedeljek, 5. maja popoldne, so pionirji osnovne šole iz Brežic sprejeli kurirčkovo pošto. V prosvetnem domu so za to priložnost pripravili kulturni program. Kurirčkovo torbo so v torek, 6. maja v Dolenji vasi oddali pionirjem iz krške občine. Torbo s pozdravi za tovariša Tita so ponesli mladi krški kurirji od odreda do odreda. Po vseh šolah so za to priložnost pripravili mitinge, da je bil sprejem pošte kar najbolj slovesen.

inles ribnica
VRATA
OKNA
POLKNA
NA KREDIT

Pridite gledat Zelenega Jurija!

Letos bo 7. in 8. junija v Črnomlju že peto jurjevanje – Prireditev si je pridobila ugled že daleč izven belokranjskih meja – Bogat program

Na osrednji folklorno-turistični prireditvi Bele krajine pričakujejo tudi letos več tisoč gostov iz vse Slovenije in sosednje Hrvaške. Organizatorji jurjevanja obljubljajo izpopolnjen program narodnih pesmi, plesov in običajev, razen tega pa tudi boljšo organizacijo celotne prireditve.

Pripravljalni odbor, ki dela v več komisijah, bo v kratkem izdal poseben prospekt, v katerem bodo opisani običaji belokranjskih prednikov, hkrati pa bodo gostom predstavili zgodovinske in naravne znamenitosti Bele krajine.

Jurjevanje bo trajalo dva dni. Prvi dan, 7. junija zvečer, bodo predstavili stare kresne običaje, 8. junija pa bo dopoldne osrednji folklorni program, v katerem bodo prikazali stara obredja, plese, pesmi in pomladne običaje belokranjskih prednikov, ki so se vse do današnjih dni ohranili po vaseh. Zeleni Jurij z živopisanim spremstvom je svojevrstna zanimivost, ki si jo je zares vredno ogledati.

Prireditvi bosta 7. in 8. junija v naravnem gledališču na prostem, v dolini pod hotelom Lahija. Na številnih stojnicah, ki bodo razpostavljene okoli prireditvenega prostora, kakor tudi v vseh gostinskih lokalih v mestu, bodo imeli razne belokranjske specialitete, dobro belokranjsko vino, slaščice, brezalkoholne pijače in kavo. Organizatorji preskrbe pravijo, da cene ne bodo spravljale gostov v slabo voljo.

Prav tako bodo poskrbeli za službo informacij, za prenočišča v gostiščih in v zasebnih turističnih sobah, za servisno mehanično službo, za zdravniško pomoč ter za prodajo iskanih belokranjskih spominkov.

Razen kvalitetnega programa bo za goste privlačen tudi zabaviščni prostor, kjer bo poskočne viže igral eden najbolj znanih ansamblov. Obisk letošnjega jurjevanja bodo organizirale sindikalne organizacije iz več slovenskih krajev. Komur po programu ne bo všeč bučna zabava, si bo lahko poiskal miren kotiček bodisi na Mirni gori, v semiških goricah ali na Vinici.

R. B.

Ob tabornem ognju na Vinici

30. aprila zvečer se je ob tabornem ognju na viniškem kampingu zbralo številno domače občinstvo, da bi se svečano poslovilo od celjskih tabornikov, ki so krenili po poteh V. prekomorske brigade. Domačin Franc Pavlakovič je pozdravil goste, nato pa je govoril Janez Kočevar iz Črnomlja, bivši namestnik komandanta V. prekomorske brigade. Sledil je kulturni program, ki ga je pripravila mladina viniške osnovne šole. Proslava je bila zaključena s prijetno zabavo. S to prireditvijo so Viničani hkrati počastili 27. april in praznik dela.

Nada Peterle republiška prvakinja

Pred kratkim je bilo v Ljubljani republiško pionirsko prvenstvo za posameznike. Največji uspeh so dosegle najmlajše šahistke iz Mokronoga: Nada Peterle je v skupini mlajših pionirk dosegla prvo mesto, Darka Zaje pa je bila četrta. Nekoliko več smo pričakovali od pionirjev iz Stične in Črnomlja. Vendar sta si Praznik in Kastelic v svoji skupini razdelila 6. do 7. mesto, Bjedič iz Črnomlja pa je bil deveti. Najbolj nesrečno so zaključili tekmovanje kočevski šahisti. Do predzadnjega kola so bili še vsi na najboljših mestih, vendar so v zadnjem kolu po vrsti izgubili. Segova je tako delila 2. do 5. mesto, Gornikova pa je bila šesta. Blatnik je pri starejših pionirjih bil tretji, Čuk pa četrti.

L. Stanič

Odbor za spomeniško varstvo partizanskega Roga je 29. aprila v Dolenjskih Toplicah pod predsedstvom Franca Leskoška-Luke odločil, da se bo gradnja prvega od predvidenih turističnih objektov na Rogu pričela v kratkem. Člani odbora (na sliki z leve proti desni): Bogdan Osolnik, inž. Janez Penca, Marjan Simič (nadomestoval predsednika ObS Novo mesto Francija Kuharja), Tone Fajfar, Franc Leskošek — Luka in Marko Ivanetič, so si na Rogu ogledali lokacijo za ta objekt in ob razgrnjenem glavnem projektu razpravljali o notranji in zunanji ureditvi predvidene turistične postojanke, ki bo stala nedaleč od še ohranjenih partizanskih zavetišč na Bazi 20 (Foto: Ivan Zoran)

Oči bodo uprte v Ivana Molana

Mladi nadarjeni speedway vozač Ivan Molan iz Krškega bo v nedeljo, 11. maja, na svetovnem conskem speedway prvenstvu v Krškem branil barve Jugoslavije. Z Dragom Perkom in Milivojem Stankovičem bo skušal v močni mednarodni konkurenci pokazati vse svoje znanje pred domačim občinstvom. Prizadevni organizatorji v Krškem pričakujejo, da bo na nedeljsko enkratno športno prireditev prišlo 15.000 do 20.000 gledalcev, ki bodo bodrili hrabre »črne muškatirje«. Na tem tekmovanju ne bodo zmagovala samo hrabra srca, ampak tudi stroji. Favoriti tekmovanja so: sovjetska tekmovalca Kuzrilenko in Lombocki ter »mlada garda« iz ČSSR.

V nedeljo na svidenje v Krškem!

VREME

OD 8. DO 18. MAJA

Od 10. do 17. maja nestalno vreme s pogostimi padavinami in ohladitvami, včasih tudi trajen dež, nato približno dvodnevno izboljšanje.

Dr. V. M.

tedenski mozaik

Po dolgem času ni bilo za prvi maj vojaške parade v Moskvi. Med vsemi mogočimi ugibanji je slišati tudi mnenje, da je morala priti ta odločitev z najvišjega vrha. Tako so bili generali prikrajšani za svojo predstavo, imajo pa še možnost groziti, kakor general Jepišev, ki je obudil od mrtvih staro trditev, da bi v atomski vojni kapitalizem propadel, medtem ko bi se socializem zmagoviti razvijal naprej... Glasilo zveze ruskih pisateljev »Oktjabr« je odkrilo, da ljubezen ni nekaj splošno človeškega, ampak da nosi kakor vse drugo na tem ljubem svetu pečat razrednega boja... Poročajo, da kakih 35 odst. ameriških vojakov v Vietnamu kadi cigarete marihuana, ki sodijo med lažja mamila. Ameriško poveljstvo je začelo »vzgojno« prepričevati vojake, da »marihuana prinaša nesrečo«. Ker pa se »vzgojni prijemi« najbrž ne bodo obnesli, se utegnejo kršilci znajti za zapahi do pet let. Ni pa verjetno, da bi zaprli vseh 35 odstotkov vojakov v Vietnamu, ker bi se lahko zgodilo, da bi še preostalih 65 odst. pričelo kaditi marihuano... Precejšnje število laburističnih poslancev bi rado spodneslo ministrskega predsednika in voditelja stranke Wilsona. Politični duhoviteži jim priporočajo, naj se ne trudijo. Čez leto dni, ko bodo spet parlamentarne volitve v Britaniji, bosta tako in tako odletela z oblasti Wilson in njegova stranka... Na nekaterih ameriških univerzah so zdaj študentje že začeli nositi orožje in z njim groziti profesorjem. Prednjačijo črnski študentje, ki mislijo, da bodo tako prej dosegli enakopravnost. Morda jo bodo, toda ne v znanju... Kljub nasprotovanju krščanskih demokratov je italijanska pravosodna komisija začela obravnavati zakonski osnutek, ki naj bi olajšal ločitev zakona. Toda kljub olajšavam nezvestoba še vedno ne bo povod za razvezo. Zato bosta potrebna krvoskrunstvo in petletna ločitev od mize in postelje. Krščanski demokrati so še vedno nezadovoljni... Bilo je med Eisenhowerjevim pogrebom, ko je majhna deklica, ki je z materjo opazovala pogrebni sprevod in krsto, nenadoma na glas vprašala: »Mamica, kdo ga je ustrelil?« Tudi svojevrsten komentar časa in njegovih navad...

Zamenjava v skupščinah

Kralj je umrl, živel kralj! Nekaj takega bi lahko rekli tudi po teh naših volitvah, četudi je ta rek vzet iz ropotarnice srednjega veka. Tokrat smo namreč pri nas opustili načelo rotacije pri skupščinskih volitvah, ko smo na vsaki dve leti izvolili le polovico skupščin, pri tem pa zaposlili štiri petine volilnega telesa, ker se volilne enote pač ne dajo tako razdeliti, da bi le v polovici volili nove poslance in odbornike. Ta praktični razlog je tudi prevladal, da smo to načelo pri skupščinskih volitvah opustili in je po spremenjeni ustavi prenehal mandat hkrati vsem poslancem in odbornikom. Zdaj bomo govorili spet o sklicih — skupščina tega in tega sklica.

Kralj je umrl, živel kralj! Če tale rek vzamemo čisto dobesedno, bi to pomenilo, da bodo nove skupščine začele čisto od kraja in da je bilo vse zaničeno in zgrešeno, kar so počele dosedanje. No, marsikje se bo zgodilo tudi kaj takega, saj so ljudje, ki mislijo, da so pametnejši od drugih. Kazali bodo na napake prejšnjih, vse, kar bodo sami storili, pa bo najbolj prav in edino zveličavno za napredek socializma.

Življenje pa se na srečo ne da razdeliti takole na kose, in mora vsak, naj to hoče ali noče, vendarle nadaljevati tam, kjer je prejšnji nehal, sicer bi se kolo zgodovine vrtelo nazaj. Še najmanj pa je možno začenjati od kraja pri nas, kjer zamenjava skupščin vendarle ni kdove kakšna zgodovinska prelomnica. Naš demokratični sistem smo že tako razvili, da ni več tako odvisno od samih skupščin, kako bomo napredovali, temveč je to odvisno v prvi vrsti od delovnih ljudi in občanov, ki v samoupravnih delovnih skupnostih uravnavajo svoje življenje. Skupščine pa ga le povezujejo med seboj v občinsko, nacionalno in zvezno celoto ter so prav zato tudi tu, da ga povezujejo.

Sedaj izvoljene skupščine bodo torej nujno nadaljevale delo prejšnjih in v tem smislu so v republiški skupščini tudi sestavili poročilo o dosedanjem delu, ki je dragocено prav zaradi tega, ker novim poslancem pove, kaj so doslej storili, do kod so prišli in kaj je ostalo še odprto. Res drugod po svetu stvar malce obrnejo in strokovnjaki ustavnega prava analizirajo delo parlamenta ter mu svetujejo, kako naj deluje. Pri nas pa je to opravila sama skupščina in bodo strokovnjaki ustavnega prava na podlagi tega poročila analizirali delo skupščine in razvoj skupščinskega sistema.

Poglavitna poteza delovanja dosedanjih skupščin pa je prav gotovo v tem, da so silno veliko prispevale k demokratizaciji celotne družbe in samih sebe. Pri tem so postali odborniki in poslanci v skladu s splošnim družbenim razvojem samostojnejši, čutijo se veliko bolj odgovorne do volilnega telesa in niso več toliko obrnjeni navzgor. Nastajajo namreč razmere, ko niti materialni niti družbeni položaj poslanca in odbornika ni odvisen od tega, kaj mislijo »zgoraj« o njem, marveč predvsem od tega, kaj o njem menijo tisti, ki so ga volili, saj naposled prav ti tudi odločajo, ali bo še kandidiral ali ne. Od tod torej njihova večja samostojnost pri odločitvah, od tod tudi bolj sproščena razprava v skupščinah na katerikoli ravnini, od tod tudi čedalje bolj demokratično vzdušje v samih skupščinah.

To pa je tudi tisto, kar kaže v novih skupščinah najbolj razvijati naprej, da bodo odborniki in poslanci v resnici postali delegati občanov in delovnih ljudi ter samoupravnih organizmov na najrazličnejših ravneh, njim odgovorni in od njih tudi odvisni. Same skupščine pa prek tega postajajo v resnici ne vlada nad ljudmi, ampak povezovalec različnih interesov, iz katerih izluščijo v demokratičnem dogovoru tistega, ki je skupen za vse.

V. J.

TELEGRAMI

BEJRUT — V Libanonu je spet prišlo do spopadov med člani palestinske organizacije odpora »Al Saika« in vojaki redne libanonske vojske. Pred nekaj dnevi je bilo v spopadih med Palestinci in armado ubitih več oseb.

NEW YORK — Že mesec dni trajajo posvetovanja štirih velesil o Srednjem vzhodu v največji tajnosti. Kljub temu se je zvedelo, da predstavniki ZDA, ZSSR, Francije in Velike Britanije niso dosegli nobenega napredka.

OKVU, BIAFRA — Iz biafrskih virov se je izvedelo, da so čete generala Ojukwuja dosegle nekaj uspehov v bojih z zveznimi nigerijskimi enotami. Po zavzetju Umuahije nigerijske čete niso mogle več napredovati. V kratkem se bo začela deževna doba in bodo vojne operacije zelo otežkočene.

WASHINGTON — Vojaške zadeve in obramba Pacifika so bile glavni predmet razgovorov med predsednikom Nixonom in avstralskim premierom Gortonom, ki je prišel na tridnevni obisk v Washington.

LA PAZ — Novi predsednik Bolivije Luis Adolfo Salinas je osnoval novo vlado, ker je stara vlada po nenadni smrti prejšnjega predsednika Barrientosa odstopila. Barrientos se je ubil, ko je strmoglavil na zemljo njegov helikopter.

MIAMI — Potniško reakcijsko letalo »boeing 727«, ki je z 68 potniki in 7 člani posadke letelo iz New Yorka v Miami na Floridi, so prisilili, da je spremenilo smer poleta in pristalo na letališču pri Havani. To je že 24. potniško letalo letos, ki je prisilno pristalo v Havani na Kubi.

NEW DELHI — V indijskem glavnem mestu so slovesno pokopali bivšega indijskega predsednika dr. Zakira Huseina. Kot posebni odposlanec predsednika Tita se je pogreba udeležil predsednik ZIS Mika Špiljak.

KOPENHAGEN — Ko so v ponedeljek pričeli na Danskem predvajati John Waynov film »Zelene baretke«, ki poveličuje ameriške okupatorje v Vietnamu, so domačini demonstrirali pred kinematografom in metali dimne bombe, da gledalci ne bi mogli v dvorano. Na sliki: pretep med policaji in demonstranti na cesti pred kinematografom.
Telefoto: POLFOTO

Tudi v Sloveniji: prevelik uvoz!

Iz Slovenije smo v letošnjih 3 mesecih izvozili blaga za 26,3 odst. več kot lani v istem času, uvozili pa smo do konca marca kar za 42 odst. več blaga kot lani v 3 mesecih. Res je, da je jugoslovansko povprečje izvoza pol manjše kot slovensko za letošnje prvo četrtletje, toda tudi v Sloveniji z uvozom pretiravamo. S takim brezglavim, preobsežnim uvozom ne ustvarjamo deviznih rezerv, kar spet najbolj škoduje prizadevanjem skupnosti, da bi ustvarili čvrst, konvertibilni dinar.

tedenski zunanjepolitični pregled

Zbogom, de Gaulle

Generala de Gaulla ni več ali bolje rečeno, predsednika de Gaulla ni več, ker je ta državnik in vojak, ki je vodil Francijo v njenih najtemnejših urah v drugi svetovni vojni, in spet stopil k njenemu krmilu leta 1958, ko ji je grozila državljanska vojna, odstopil pred nekaj dnevi 28. aprila.

V številnih državah evropskih in izvenevropskih si še vedno manejo oči. Toda zgodilo se je, kakor je bil sam de Gaulle napovedal: če bodo Francozi na referendumu o upravnih reformah v Franciji glasovali »ne«, to je, proti njegovim načrtom za reforme, ki naj bi precej razrahljale osrednjo oblast Pariza, bo odstopil.

Ironija je v tem, da referendum 27. aprila letos, peti po vrsti, odkar je de Gaulle prišel drugič na oblast leta 1958, ni bil v nikakršni zvezi s položajem predsednika republike. De Gaulle bi bil lahko mirno ostal predsednik Francije še tri leta, če bi vsi Francozi tisto usodno nedeljo glasovali proti njegovim reformam. Toda de Gaulle je povezal svoje ime z reformami in je tudi držal svojo besedo. Brž ko so postali znani rezultati referenduma, je odstopil in se umaknil v svoj podeželski dom v Colombeé-les-deur Eglises.

Kaj zdaj? To je bilo vprašanje, ki so si ga najprej zastavili predvsem Francozi sami, še preden so začeli govoriti o generalovih zaslugah, o njegovi veliki osebnosti, neupogljivi volji, a tudi samovoljnosti, osebnem istovetenju z usodo Francije in napakami.

Četudi so teden dni pred referendumom ankete javnega mnenja skoraj natanko do odstotka 53,17 odst. »ne«, 46,82 odst. »da« jasno napovedale, da utegne general izgubiti svojo zadnjo bitko, si Francozi skoraj niso mogli misliti, da se bo to res zgodilo. Še manj si je to mislila tujina. Res je, lani maja je general de Gaulle doživel doma skoraj pravo revolucijo, toda mar ni s tem na volitvah stari general spet prepričljivo zmagal.

Kakšne spremembe bodo nastopile v Franciji po de Gaullovi odhodu? Marsikaj, kar je zgradil, bo ostalo, le da bo dobilo novo vsebino. To, kar si je najbolj želel, je bilo, da bi Francija postala velika. Že ta pojem francoske veličine je meglen in romantično obarvan. In v tem pogledu je bil de Gaulle romantik kljub vsej svoji politični pronicljivosti in diplomatski spretnosti. Boril se je za Francijo in pozabljal na združevanje zahodne Evrope so mu očitali kritiki. Govorili so, da je v Zvezni republiki Namčiji spet zrastel šovinizem, ker so »Evropejci« tam in drugod po Zahodni Evropi videli, da mu je samo do Francije in da nikakor ne želi, da bi Velika Britanija postala članica Evropske gospodarske skupnosti. Očitali so mu, da s tem slabi Evropo, ki bi se morala združiti, da bi bila vsaj gospodarsko kos supersilama ZDA in Sovjetski zvezi.

Ali se bodo zdaj nemudoma odprla vrata Veliki Britaniji v Skupni trg? Najbrž ne, toda v Londonu očitno upajo, da so zdaj poskočile njihove politične delnice.

De Gaulle je bil tisti, ki je popeljal Francijo iz vojaškega sodelovanja v NATO, čeprav jo je pustil v atlantskem zavezništvu. Ali se bo Francija vrnila v NATO? Skoraj vsi politični opazovalci menijo, da se ne bo.

De Gaulle je tudi govoril o Evropi od Atlantika do Urala. Kaj je s tem mislil, je dvomljivo, toda dejstvo je, da je navezal s Sovjetsko zvezo dosti boljše odnose, ki bodo verjetno preživeli njegov odhod, četudi bo parola o Evropi do Urala zbledela kot utopija.

Toda v zadnjem času je de Gaulle tudi močno zboljšal odnose z ZDA, posebno po Nixonovem obisku v Parizu in potem, ko je Amerika prenehala bombardirati Severni Vietnam.

Toda najbolj zanimivo vprašanje je, kaj bo zdaj s francosko politiko do Srednjega vzhoda. Od vojne na Srednjem vzhodu junija 1967 je de Gaulle vodil politiko, ki je postajala čedalje bolj naklonjena Arabcem. Ti so ob njegovem odhodu prepadeni, saj so v de Gaullu videli največjega prijatelja med velesilami in mu zaupali dosti bolj, kakor zaupajo celo Sovjetski zvezi, ki jim sicer pošilja topove in tanke in gospodarsko pomoč in izvedence.

To je samo nekaj vprašanj, na katera bo morala odgovoriti Francija zdaj, ko de Gaulla ni več. Zakaj malokateri človek je bil kdaj tako povezan z usodo svojega naroda in države, v dobrem in slabem kakor je bil »mon général«.

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

Iz tradicij Osvobodilne fronte je zraslo tudi samoupravljanje

■ **SLAVNOSTNO ZBOROVANJE V VELENJU** — Prejšnjo nedeljo, 27. aprila, je bila v Velenju veličastna proslava slovenskega državnega in narodnega praznika ob obletnici ustanovitve Osvobodilne fronte. To je bilo hrakti srečanje borcev iz vseh nekdanjih štajerskih in koroških partizanskih enot ter legendarne štirinajste divizije.

Na zborovanju, na katerem se je zbralo blizu 100 tisoč ljudi iz vse Slovenije, je govoril Mitja Ribičič, mandatar za sestavo novega zveznega izvršnega sveta. Orisal je zgodovinsko vlogo Osvobodilne fronte in dejal, da je na njenih tradicijah zraslo tudi samoupravljanje. Osvobodilna fronta je bila edinstvena v osvobodilnem gibanju evropskih narodov. Nato je govoril o pomenu legendarnega pohoda štirinajste divizije iz Bele krajine čez Hrvaško na Štajersko.

Zborovanja se je udeležil tudi predsednik republike Tito s soprogo Jovanko. V svojem govoru je čestital slovenskemu narodu k dnevu OF ter se zahvalil preživelim borcem in jim čestital za njihov boj, po zaslugi katerega je 14. divizija zavzela mesto ene najslavnejših v naši NOV.

Predsednik Tito se je pred prihodom v Velenje mudil na kratkem oddihu na Pohorju, kjer je ustrelil divjega petelina, nato je obiskal Ptuj in Maribor, v soboto, 26. aprila pa je odprl HE Zlatoličje. Iz Velenja je odpotoval v Celje, prvomajske praznike pa je preživljal ob Plitvičkih jezerih in v Bihaču. Poleg tega je obiskal Kraljevico, kjer je ob 240-letnici tamkajšnje ladjedelnice, v kateri je nekaj časa tudi sam delal, vključil v obratovanje stroj posebne vrste za avtomatsko rezanje kovin. Ob tej priliki je govoril o izvajanju reforme, o kritikah z vzhoda in o novi konferenci nevezanih držav.

■ **KARDELJ V SAVINJSKI DOLINI** — Član sveta federacije Edvard Kardelj z ženo Pepco, ki se je z mnogimi drugimi uglednimi političnimi voditelji udeležil 27. aprila velikega zborovanja v Velenju, je nato obiskal tovarno gospodinjske opreme »Gorenje« v Velenju, rimske izkopanine v Šempetru in kmetijski kombinat v Žalcu.

■ **KONSTITUIRANJE SKUPŠČINE SR SLOVENIJE** — V četrtek in petek se bo konstituirala slovenska skupščina. Ob tej priliki bo izvolila nov republiški izvršni svet in njegovega predsednika (predlagan je še naprej Stane Kavčič), predsednika skupščine (predlagan je še naprej Sergej Kraigher) ter druge vodilne skupščinske funkcionarje, poleg tega pa bo izvolila 20 člansko republiško delegacijo za zbor narodov zvezne skupščine.

■ **AJDOVŠČINA ŠE BREZ PREDSEDNIKA** — Medtem ko so vse druge občinske skupščine v Sloveniji že pred dnevi izvolile svoje predsednike, so v občini Ajdovščina še vedno brez predsednika in podpredsednika. Tudi pri drugem glasovanju, ki je bilo v soboto, 3. maja, kandidat za predsednika ni dobil potrebne večine glasov.

■ **IZKLJUČENI ORGANIZOTORJI STAVKE** — Delavski svet jeseniške železarne je s tajnim glasovanjem izključil štiri delavce, ki so bili glavni pobudniki nedavne stavke v martinarni. Eden izmed organizatorjev stavke je že pred tem sam odšel iz tovarne.

Zmeraj z ljudstvom

OB PETDESETLETNICI KOMUNISTIČNE PARTIJE JUGOSLAVIJE

5

★ Partija v usodnih dneh

V času, ko je Tito prišel na čelo Partije, je fašizem začel kar odkrito agresijo v Evropi in čedalje bolj postajal očitna nevarnost tudi za jugoslovanske narode. Partija je bila tedaj edina sila, ki je vse Jugoslovane poklicala na organizirano obrambo pred fašističnim vdorom in jih opozarjala, da ne smejo dovoliti vladajočim reakcionarnim krogom, da bi jih spremenili v privesek katerega koli fašističnega bloka.

Na področju politične borbe je Partija postavila kot svojo glavno zahtevo uresničitev demokratskih pravic delovnih ljudi in vseh naprednih sil ter krepitev enotnosti v boju proti fašizmu in reakciji. Zahtevala je vzpostavitev resnične ljudske vlade, sposobne, da bo pravi predstavnik interesov delovnih ljudi in ki bi lahko združila vse demokratske in napredne sile v obrambi neodvisne dežele.

★ Ne samo razredna, ampak tudi nacionalna moč

Izhajajoč iz načela, da ima sleherni narod pravico do samoodločanja, je KPJ opustila prejšnjo sektaško parolo o razbijanju Jugoslavije kot države. Stališče partije je bilo, naj narodi Jugoslavije na podlagi načela o samoodločanju sami odločijo o obliki in značaju svojih medsebojnih odnosov.

S takšno svojo dejavnostjo je Partija predstavljala ne samo razredno, ampak tudi nacionalno moč. Njen vpliv na celotno družbeno dogajanje je čedalje bolj naraščal. Povezala se je z mladino in si pridobila močan ugled med napredno inteligenco.

Moč KPJ ni bila zgolj v njeni ideologiji in revolucionarnem programu, kot tudi ne v nekaj tisoč organiziranih in revoluciji predanih borcev. Njena moč je bila v tem, ker Partija ni hotela biti sama sebi namen, niti se ni hotela zapirati v svoje ozke okvirje.

Njen največji zgodovinski uspeh je ravno prav v tem, da je bila sposobna postati vodilno in usmerjevalno jedro, da je doumela svojo vlogo in našla ustrezna sredstva in pota, da to vlogo uresniči. V tem je tudi največji zgodovinski pomen Titovega osebnega ustvarjalnega sodelovanja v izgranji Partije in oblikovanja njene politike, strategije in taktike.

★ Razglas Centralnega komiteja

Hitlerjevsko agresijo proti Avstriji, Češkoslovaški in nekaterim drugim deželam je KPJ ocenila kot začetek napada tudi na narode Jugoslavije in na vse sile, ki so vdane ideji socializma in napredka. Razglas Centralnega komiteja ob priključitvi Avstrije nacistični Nemčiji, ki ga je napisal sam Tito, je opozoril ljudske množice in vse demokratske sile Jugoslavije na smrtno nevarnost, ki se približuje, in pozval vse, naj se združijo za obrambo pred fašističnim napadom.

Dogodki so se bliskovito odvijali. Obnovljeni režim reakcionarne diktature, okrepljen s sporazumom Cvetković—Maček je poskušal rešiti sistem z naslonitvijo na os Berlin—Rim. Konec marca 1941 je jugoslovanska vlada pristopila k trojnemu paktu.

Bilo je čedalje bolj jasno, da je napad na Jugoslavijo samo še vprašanje dneva. Deset dni po puču 27. marca je naša država postala plen agresivnega napada fašističnih armad.

Centralni komite KPJ je predlagal, naj bi Partija skupaj z vojsko organizirala obrambo v mestih in delavskih središčih. Sredi aprila, preden je bila okupirana vsa Jugoslavija, je v okupiranem Zagrebu bila seja Politbiroja KPJ. Na nji je Politbiro oblikoval temelje svoje politike v pogojih okupacije. Podvzeti so bili kadrovski ukrepi zaradi praktičnih priprav na oboroženo vstajo. Ustanovljeni so bili posebni vojni komiteji kot jedro vojaške organizacije za pripravo upora. Partijsko vodstvo je za voditelja teh organizacij izvolilo Tita.

★ KPJ na čelu oborožene borbe

Od prvega dneva revolucije so bili KPJ in njeni člani in voditelji na čelu oborožene vstaje. Komunistična partija, prekaljena v dolgoletni ilegalni borbi, je vzpostavila takšno borbeno enotnost, samodisciplino in revolucionarno predanost, kakršne ni imela nobena druga armada tega časa.

Pod vodstvom KPJ so narodi Jugoslavije izbojevali med štiriletno borbo, polno dotlej nepoznanega junaštva, popolno zmago nad okupatorjem in njegovimi domačimi hlapci.

Za to veliko zmago, ki je pomenila zgodovinsko prelomnico v življenju jugoslovanskih narodov, so bile pwotrebne izredne žrtve. Med vojno je padlo 350.000, ranjenih pa je bilo 425.000 borcev. Velikanske žrtve je pretrpelo tudi civilno prebivalstvo. Skupne žrtve jugoslovanskih narodov so dosegle do konca štiriletne borbe in trpljenja grozljivo številko 1,700.000 mrtvih.

★ Prva po oktobru

Jugoslovanska socialistična revolucija je bila prva zmagovita revolucija po velikem oktobru. Z njeno zmago je svetovni imperialističen režim dobil še en močan udarec.

награда од 100.000 рајхсмарака у злату!

100.000 РАЈХСМАРАКА У ЗЛАТУ ДОБИЋЕ ОНАЈ КОЈИ ДОВЕДЕ ЖИВА, ИЛИ МРТВА КОМУНИСТИЧКОГ ВОЂУ ТИТА.

S svojimi najboljšimi in najsposobnejšimi kadri je Komunistična partija Jugoslavije od prvega dneva oborožene vstaje vodila naše narode na poti v svobodo. Na tovariša Tita, vrhovnega komandanta NOV in POJ, so nemški fašisti med vojno razpisali 100.000 zlatih nemških mark nagrade za tistega, »ki bi jim izročil živega ali mrtvega komunističnega vodjo Tita«. Premagani in osramočeni so morali tuji osvojevalci zapustiti našo domovino, pod vodstvom tovariša Tita pa so naši narodi stopili v novo obdobje svoje zgodovine.

Karikartura P. Pavlovića, v beograjskem JE2U

Vrednost umetnih gnojil

V Sloveniji poraba gnojil že več let nazaduje – Zaostajamo za drugimi republikami in sosednjimi državami – Zakaj?

O gnojilih imajo kmetje različna mnenja. Nekateri trdijo, da pridelek ni vreden toliko več, kolikor jih stane gnojilo. Nekateri pa ugotavljajo, da je pridelek večji, če dobro pognojijo poleg hlevskega gnoja še z mineralnim gnojilom — a kaj naj storijo z njim, če pridelka ne morejo prodati?

Prav je, da kmetje natančno računajo, kaj je za njih koristno in kaj ne. Pomagati pa bi si morali tudi z izkušnjami drugih kmetijcev. Če bodo ugotavljali vse le sami, bodo hudo zaostali.

Na razpravo o porabi gnojil, ki je bila v Mariboru in jo je pripravila tovarna dušika Ruše, so povabili tudi avstrijskega strokovnjaka. Radi bi zvedeli, kako delajo sosedje.

In kaj so ugotovili?

Slovenski kmetje so svoja polja najbolj pognojili leta 1964. Na hektar obdelovalne zemlje so potrosili poprečno 145 kg gnojil. Po tem letu je gnojenje nazadovalo. Lani so kmetje porabili na svojih posestvih manj gnojil kot leta 1959 in skoraj za tretjino manj kot pred štirimi leti.

Med razlagami, zakaj pri nas poraba gnojil tako nazaduje, slišimo, da so gnojila predraga in da jih ni moč dobiti, kadar jih kmetijci potrebujejo.

O omanjkanju gnojil v prodajalnah ni treba zgubljati besed, saj je že dokazano, da jih v sezoni navadno zmanjka. O ceni gnojil v primerjavi s cenami kmetijskih pridelkov pa bi lahko veliko razpravljali. Cene gnojil in kmetijskih pridelkov so približno enake v vsej državi. Vzlic temu se je poraba gnojil v vsej Jugoslaviji od leta 1959 približno podvojila, v Sloveniji pa precej zmanjšala.

Gnojila so res draga — toda ali so tako draga, da jih ni vredno uporabljati? Gotovo ne, kajti potem tudi v drugih krajih države ne bi z njimi tako gnojili. Vzroke za manjšo porabo gnojil bo treba iskati tudi v kmetijski pospeševalni službi, ki kmetom ne daje dovolj nasvetov. Kmet poskusi enkrat ali dvakrat če ne uspe, pa odneha. Drugega ne more storiti, če zna vsaj malo računati.

Poraba gnojil torej ni odvisna le od dobre volje kmetov, ampak veliko bolj od znanja in strokovnih nasvetov. Avstrijski strokovnjak je na posvetovanju v Mariboru povedal, da pri njih analizirajo vsako leto 120.000 vzorcev zemlje. Po zadnji vojni so naredili že 1,800.000 takih analiz, pa še vedno ne odnehajo, ker se kakovost zemlje spreminja z gnojenjem. Za dobro gnojenje zemlje pa je treba vedeti, kakšno gnojilo je potrebno in koristno! Zakaj bi trosili gnojila, ki jih zemlja ne potrebuje, treba pa jih je plačati?

Vzorce za analizo zemlje poberejo po vsej državi. Potem se kmetijski strokovnjaki sestanejo s kmeti po vaseh in jim svetujejo, kako naj gnojijo v raznih krajih. Splošni nasveti le malo koristijo. Zato je poraba gnojil bolj donosna kot pri nas. Pri gnojenju jih ne ovirajo niti presežki pridelkov. Pravijo, da velike pridelke laže prodajo po nižji ceni kot male.

Tudi pri nas bi podobna kmetijska pospeševalna služba veliko več koristila kmetom kot sedanja, ki se omejuje na kooperante.

JOŽE PETEK

Brezglavo naraščanje uvoza

Konec marca letos je znašal primanjkljaj v blagovni bilanci naše države že 210 milijonov dolarjev, kar je za 78 odst. več kot v enakem času lani. Vrednost uvoženega blaga iz tujine je bila v tem roku že dvakrat večja od vrednosti blaga, ki smo ga hkrati izvozili.

Nova zmaga v elektrifikaciji države

V soboto, 26. aprila, je predsednik republike tovariš Tito slovesno odprl novo dravsko hidrocentralo v Zlatoličju pod Mariborom. To je prva vodna elektrarna kanalskega tipa v naši državi, vanjo pa smo vložili 450 milijonov din investicij. Največji del tega denarja je zagotovilo slovensko gospodarstvo. Nova centrala bo dajala na leto z dvema agregatoma skupne moči 133 megavatov po 658 milijonov kilovatnih ur električne energije. Nova hidrocentrala v Zlatoličju bo dajala pri povečanju proizvodnje vodne energije v Sloveniji 13 odst, v jugoslovanskem merilu pa 3,5 odst. Najvažnejše je, da bo dajala nova elektrarna zelo ceneno električno energijo.

Kmetijski nasveti

Varstvo pred pozebo

Sadjarji in vinogradniki še ne poznajo zanesljivega in poceni načina, kako bi sadovnjake in vinograde obvarovali pred zimsko in pred še bolj nevarno spomladansko pozebo. Na to je treba misliti že ob sajenju. Spomladanska slana naredi največ škode v nižinah in zaprtih dolinah, zato moramo za sadovnjake poiskati višje, zavetne lege.

Človek je preizkusil že marsikaj, da bi obvaroval gojene rastline pred pozebo. K temu prizadevanju lahko veliko pripomore urejena poročevalska služba, ki vnaprej napove možnost pozebe, na katero se sadjarji lahko pripravijo.

■ **Pokrivanje rastlin s papirjem, slamo ali ponjavami iz plastičnih snovi je zamudno, toda uspešno, vendar je uporabno samo za vartnarstvo. V naših razmerah je še najboljše dimljenje, saj gost in stalen dim dobro varuje nežne dele rastlin.** Dimiti moramo od zgodnjih jutranjih ur do dveh ur po sončnem vzhodu. Zelo primerno je sežiganje starih avtomobilskih gum, ki jih zložimo tako, da lahko vanje naložimo žaganje in vlijemo odpadno olje.

V srednjeevropskih državah v precejšnji meri uporabljajo gretje sadovnjakov in vinogradov s posebnimi pečicami, kar pa je zelo drago. Poskušajo tudi z mešanjem toplih in hladnih zračnih gmot s pomočjo močnih ventilatorjev, vendar je tudi pri tem vprašanje, kako bi lahko tak način uporabljali v večjem obsegu.

■ **Eden izmed najnovejših načinov je nenehno orošev**anje rastlin z vodo, ki zmrzuje, pri tem oddaja toploto in s tem varuje nežne dele rastlin. Prvi poskusi pri nas, opravljeni v nasadih v Slovenskih Konjicah, so pokazali, da je tako varstvo sicer učinkovito, vendar je uporabno samo v intenzivnih nasadih. V takih nasadih postavljene oroševalne naprave izkoristijo tudi za večkratno škropljenje proti škodljivcem in boleznim in so tako tudi v ta namen bolje izkoriščene.

Inž. M. L.

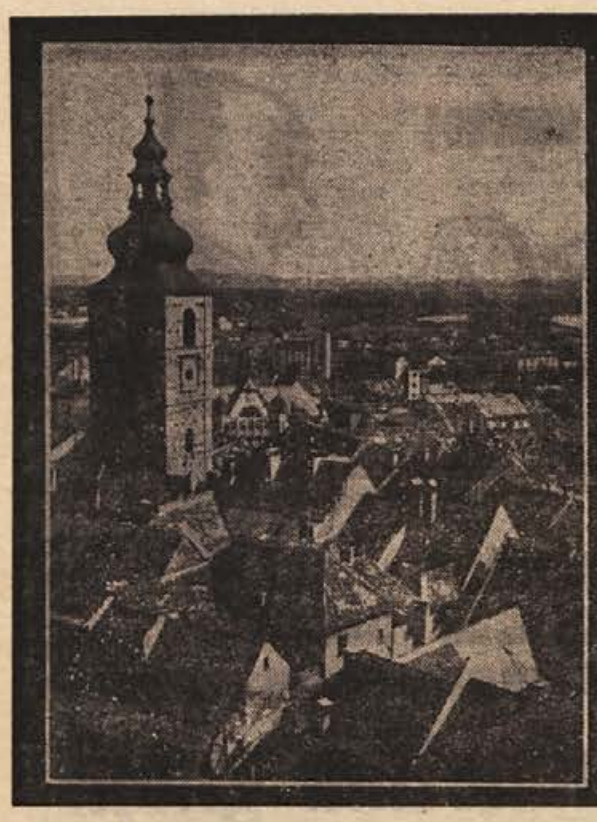

1900 LET PTUJA

Bilo je leta 69 našega štetja. – Veliko rimsko državo, ki je obsegala Evropo in vse dežele okrog Sredozemskega morja, so po smrti proslulega cesarja Nerona zajeli notranji nemiri. Rimske legije so skoraj v istem času na različnih krajih države proglasile tri svoje vojskovodje za cesarje. – Rimski zgodovinar TACIT je v svoji Zgodovini (Historiae) ta položaj opisal takole: »V tem času so se zbrali voditelji Flavijeve (Vespazijanove) stranke v Ptuju v taboru 13. legije. Odposlanci raznih legij v Panoniji so proglasili Vespazijana, svojega vrhovnega poveljnika, za cesarja.«

Tako se je zgodilo, da je bil današnji Ptuj pred 1900 leti prvič omenjen v zgodovini, čeprav je kot naselbina nastal, kakor o tem pričajo arheološke izkopanine, že 2000 let prej, v mlajši kameni dobi.

Posebnost rimskega Ptuja je bila v tem, da je ležal ob važni vojaški cesti, ki je vodila iz severne Italije v rimske province v Podonavju. Zato je tudi Petovij od svojega začetka do propada rimskega imperija ob koncu 5. stoletja delil usodo mnogih drugih rimskih mest na ozemlju sedanje Jugoslavije, Ogrske in Avstrije.

Rimski spomeniki v današnjem Ptuju

Če se sprehodimo po starinskem mestecu Ptuju, bomo naleteli na sledove stare rimske civilizacije in kulture. Na današnjem Slovenskem

Iz daljšega spisa, ki nam ga je za to skupno stran napisal prof. Anton Klasinc iz Ptuja, objavljamo v letošnjem jubilejnem letu tega našega znanega starodavnega mesta ob Dravi najvažnejše podatke. Žal vseh zgodovinopisnih in drugih podatkov zaradi omejenega prostora nismo mogli natisniti in prosimo bralce kot avtorja spisa za razumevanje.

UREDNIŠTVO

trgu stoji nad štiri metre visok kamen iz pohorskega marmorja, čudovit nagrobni spomenik nepoznanemu županu Petovija iz drugega stoletja. Navadno ga imenujejo »Orfejev spomenik« zaradi glavnega reliefa na gornjem delu spomenika.

Okrog velikega mestnega stolpa iz 16. stoletja je precej rimskih spomenikov in nagrobnikov, med njimi nekaj prav lepih z reliefi vojakov in z napisi v latinskem jeziku.

Izven Ptuja, na desnem bregu Drave proti Hajdini, se nahajajo še na prvotnem kraju po vsej Evropi znani spomeniki rimske kulture. To so svetišča boga Mitre, nepremagljivega boga sonca, svetlobe in dobrote.

Žarišče rimske kulture

Po dvajsetih ali več letih aktivne službe so prejeli rimski vojaki od države — namesto današnje pokojnine — primeren del zemljišča in nekaj denarja, ter so se naselili kot naseljenci (kolonisti) po vsej prostrani rimski državi od Španije, Francije do današnje Romunije. Povsod so širili med domačini latinski jezik in rimsko omiko. Tudi v rimskem Ptuju je bilo tako. Velik del Ptujskega polja, verjetno pa tudi del Haloz in Slovenskih goric, so naselili odsluženi vojaki (veterani), ki so v teh krajih začeli gojiti vinsko trto.

Rimska mestna naselbina se je v Ptuju razprostirala na desni strani Drave, kjer je bil tudi vojaški tabor. Imela je svoj vodovod, ki je bil speljan izpod Pohorja 20 kilometrov daleč. Čez Dravo je vodil nasproti današnje vojašnice velik most, odkrit pred prvo svetovno vojno.

V tretjem stoletju je bilo v Ptuju že močno razširjeno krščanstvo. Ptuj je postal celo sedež škofije in središče močnih kulturnih vplivov tudi z grškega vzhoda.

Bethovia - Bethowe - PTUJ v srednjem veku

Proti koncu 6. stoletja so dežele Balkanskega polotoka naselili južni Slovani, gornja porečja Save, Drave in Mure pa Slovenci. Zanimivo je, da so v Ptuju novi naseljenci zasedli levo obrežje Drave s hribom nad njo in ga verjetno utrdili. Zgodovinarji domnevajo, da se je na tem kraju tudi skozi viharje preseljevanja narodov ohranila iz rimske dobe skromna naselbina. O starih Slovencih v Ptuju v 8. in 9. stoletju pričajo številni grobovi, odkriti na planoti grajskega hriba leta 1947.

V drugi polovici 9. stoletja je živel Ptuj v sklopu samostojne slovenske panonske kneževine kneza Kocelja svoje življenje. Kocelj, ki je podpiral prizadevanje slovanskih blagovestnikov Cirila in Metoda v uvajanju slovanskega bogoslužja, je po letu 874 zginil s površja kot žrtev kratkovidne politike velikomoravskega kneza Svetopolka. Konec je bilo samostojnosti panonskih Slovencev. Tedaj pride Ptuj v roke salzburške nadškofije. Začne se doba nemške kolonizacije in nemškega misijonskega dela med Slovenci, tisočletno obdobje politične in narodne nesvobode ter gospostva tujerodnih gospodarjev, tisočletje fevdalnega družbenega reda.

Meščanska naselbina obrtnikov in trgovcev

V varstvu grajskega hriba in gradu na njem — znova je bil pozidan iz ruševin okoli leta 1130 — je nastala mestna naselbina obrtnikov in trgovcev. Sredi 13. stoletja so mesto obdali z obzidjem in uredili njegovo samoupravo z lastnim sodstvom in mestnim okolišem ter s trgovskimi svoboščinami ali privilegiji.

Plemiška rodbina Ptujskih gospodov, ki so z gradu v imenu salzburških nadškofov kot gospodarjev mesta upravljali Ptuju in velik del Slovenskih goric, last Salzburga, je mnogo storilo za gospodarski razvoj mesta. To je v 14. in še deloma v prvi polovici 15. stoletja razvijalo živahno trgovino z Ogrsko in skozi Ptuj proti Ljubljani in Benetkam, prav tako pa proti Salzburgu in južni ter srednji Nemčiji.

Iz srednjega veka je ohranjenih v Ptuju nekaj javnih zgradb velikega zgodovinskega in umetniškega pomena. To sta oba samostana: bivši dominikanski z lepim gotskim križnim hodnikom in z ostanki gotskih fresk, ter minoritski samostan z nekdanjo zgodnjegotsko cerkvijo. Ta je pozimi leta 1945 padla kot žrtev bombnih zračnih napadov in so danes od nje ostali samo še skromni ostanki. Mogočna mestna župnijska cerkev, ki je bila za 1900-letnico mesta od zunaj lepo prenovljena, predstavlja značilno gotsko cerkveno arhitekturo z elementi romanskega sloga iz začetka 12. stoletja.

Od svetnih zgradb je v Ptuju najvidnejši in najučinkovitejši kompleks grajskih utrdb in mogočna gmota gradu samega.

Obmejna trdnjava v obrambi proti Turkom

V začetku 16. stoletja je postal Ptuj pomembna obmejna trdnjava v obrambi proti Turkom. Tedaj je tudi prešel iz rok Salzburga v oblast Habsburžanov kot štajerskih deželnih knezov. Ko so po letu 1526 Turki zasedli velik del Ogrske, je nastopila velika nevarnost za nemške dežele, zlasti še za Štajersko. Ptuj je bil na meji Ogrske in Hrvatske. Zato so ga začeli mrzlično utrjevati.

Po letu 1600 se je položaj močno poslabšal. Zadnjikrat je zagrozila Ptuju turška nevarnost leta 1663. Z zmago krščanske vojske nad Turki poleti 1664 pri St. Gotthardu na avstrijsko-ogrski meji je bilo rešeno mesto in tudi vsa Štajerska.

Mesto v zatonu

Ko je bila po letu 1683 za vedno uničena osvajalna sila Turkov in so se ti morali umakniti z Ogrske na Savo in Donavo pri Beogradu, je tudi Ptuj začel polagoma živeti novo, boljše življenje. Cesarica Marija Terezija (1740—1780) si je mnogo prizadevala, da bi pomogla mestu, ki so ga bili v letih 1684, 1705 in 1710 skoraj popolnoma uničili veliki požari, leta 1680 pa mu je tretjino prebivalstva pobrala »črna smrt«, kuga.

Z novo upravno razdelitvijo Štajerske se je začel nagło razvijati Maribor. Postal je sedež okrožnega urada, skozi to mesto je v prvi polovici 18. stoletja stekla važna cesta z Dunaja proti Trstu in sto let pozneje še važna železniška prometna žila — južna železnica. Tako je Ptuj izgubil svoj politični in zemljepisno prometni pomen.

Ptuj v boju in uporu

Pač pa je Ptuj v tem času postal prizorišče hudih narodnostnih trenj in bojev slovenskega ljudstva na Štajerskem proti vedno bolj nasilnemu nemškemu imperializmu, ki je preko slovenskega ozemlja gradil svoj most proti Jadranu. Tedaj so štajerski in zlasti ptujski Nemci proglasili Ptuj za »trdnjavo v slovenskem morju« in jo z vsemi sredstvi nasilja, skritega pritiska in legalnega organiziranega dela skušali ohraniti. Ptujski in okoliški Slovenci pa so si s težkimi žrtvami tudi zgradili svojo »trdnjavo«. To je bil slovenski Narodni dom, središče in žarišče vsega političnega in kulturnega dela Slovencev v dolgih desetletjih vse tja do izbruha prve svetovne vojne.

Ko se je ob koncu leta 1918 zrušila trhla državna stavba avstro-ogrske monarhije, je na njenih ruševinah zrasla nova narodna država Srbov, Hrvatov in Slovencev. Tedaj je tudi Ptuj zaživel novo življenje v svobodni domovini.

Vendar pa to obdobje mirnega in svobodnega razvoja ni dolgo trajalo. Leto 1941 je sprožilo veliko oboroženo narodnoosvobodilno gibanje vseh jugoslovanskih narodov proti silam italijanskega fašizma in nemškega nacizma. V tem usodnem trenutku, ki je odločal o prihodnosti slovenskega naroda, je pokazal tudi Ptuj svojo pripravljenost za boj in težke žrtve. S svojim zavednim okoliškim prebivalstvom je odločno sodeloval v splošni vstaji in v boju slovenskega naroda za nacionalno in socialno osvoboditev.

Simbol tega boja v Ptuju je heroj in mučenik, slovenski kmet in borec Jože Lacko.

ANTON KLASINC

Na sliki: Ptuj iz leta 1681. V naslovu: pogled z g radu na del sedanjega Ptuja in najstarejši ptujski pečatnik iz leta 1273

DOLENJSKI LIST * TEDNIK * VESTNIK: vsak četrtek 60.000 izvodov!

Kaj se nam letos obeta na cestah?

20 milijonov din za asfaltiranje in obnovo asfalta v 1969. – Za vzdrževanje cest je premalo denarja – S 7300 din za vzdrževanje enega kilometra ni mogoče delati čudežev

Najbrž ne veste, da vzdržuje Cestno podjetje Novo mesto na našem območju 1097 km cest. Razdeljene so v ceste I. II., in III. reda. Cest I. reda je doslej asfaltiranih 114 km ali 100 odst., cest II. reda 143 km ali 47 odst. in cest III. reda 90 km ali 13 odst. Vsega imamo torej asfaltiranih 347 km cest ali 32 odst. Asfalt je prekril že precej naših cest, še več pa jih bo v bodoče. Pomenek o tem in o škodi, ki jo je cestam naredila minula zima, je tekel z direktorjem Cestnega podjetja inž. Ladom Kotnikom.

— Minula zima je ceste zelo poškodovala, zato najprej vprašanje, kakšne so te poškodbe pri nas?

— To, kar ste rekli o poškodbah, je res, vendar poškodbe na naših cestah niso velike v primerjavi s škodo na cestah izven našega območja. Pri nas smo v veliki meri omejili poškodbe s spomladanskimi zaporami in omejitvami osnega pritiska. Vozniki obojega niso sprejeli z navdušenjem, da pa je takšen ukrep učinkovit, je pokazala praksa. Največ škode je pri nas na obeh novomeških cestah, ki vodita na avto cesto, kjer spomladi ni bilo zapor ne omejitev osnega pritiska.

— Koliko denarja boste porabili letos za popravilo poškodb na cestah?

— Približno eno tretjino tega, kar porabimo za vzdrževanje, tega pa bo letos okoli 8 milijonov din. Druga tretjina, morda tudi več, gre za zimsko službo, eno slabo tretjino pa porabimo za vzdrževanje čez leto.

— Kako kaže letos glede asfaltiranja cest, ki se je v zadnjem času močno razmahnilo?

— Prva naloga je brez dvoma avto cesta. Tam bomo obnovili asfaltno prevleko na dolžini 13 km na dveh ali treh najbolj prizadetih odsekih. V načrtu imamo naslednja asfaltiranja: 3,5 km na cesti Žlebič—Sodražica, 3 km na cesti Slovenska vas—Mokronog, odsek Kostanjevica—Mokronog, cesto Gradac—Stranska vas—Semič, cesto Soteska—Podturn—Dolenjske Toplice, cesto Mali Slatnik—Šentjernej ter obnovo asfaltne prevleke na cesti Žlebič—Ribnica v dolžini 4,5 km.

— Program je zelo obsežen. Ali imate zmogljivosti, s katerimi ga boste uresničili, in kako je z denarjem?

— Začnimo kar z denarjem, ker je s tem najtežje. Vse, kar sem naštel, bo veljalo okoli 20 milijnonov din. V žepu imamo zaenkrat šele 8 milijonov din. Vse drugo bo treba zagotoviti s posojili, prispevki, soudeležbo in na podobne načine.

Naše zmogljivosti so morda res malo premajhne, ker je program obsežen. Morali bomo najeti nekaj strojev pri sorodnih podjetjih. Morali bomo hiteti, ker je časa malo, vse, kar sem naštel, pa bi radi opravili še letos. Če želite, da kaj obljubim, bi najraje obljubil, da bomo dela, ki sem jih naštel, opravili do polovice prihodnjega leta.

— Če upoštevamo to, kar ste povedali, je vaša osnovna dejavnost modernizacija cest?

— Po vrednosti vsekakor, vendar je naša osnovna dejavnost vzdrževanje cest. Če ocenjujejmo po stroških in po tem, koliko naporov zahteva, je vzdrževanje obsežnenjše delo. Zelo pomembno je tudi za uporabnike cest, in nič čudnega ni, če zaradi vzdrževanja požanjemo nemalo kritik. Moramo celo priznati, da so kritike največkrat upravičene. Edino zdravilo za odpravo napak je denar, tega pa nimamo. Za vzdrževanje, zimsko službo in vse drugo imamo na voljo 7300 din za vsak kilometer ceste čez vse leto. S tem denarjem seveda ne moremo delati čudežev!

M. JAKOPEC

Sveto Kobal v Novem mestu

Republiški sekretar za gospodarstvo ugodno ocenil gospodarjenje v novomeški občini

29. aprila popoldne je obiskal Novo mesto republiški sekretar za gospodarstvo Sveto Kobal s sodelavci. S predstavniki gospodarstva, občinske skupščine, družbeno-političnih organizacij in poslanci se je pogovarjal o gospodarskem gibanju v občini v lanskem letu in prvem tromesečju tega leta, posebej pa se je zanimal za razvoj večjih industrijskih podjetij. Republiški sekretar je gospodarjenje v novomeški občini ugodno ocenil.

Načelnik oddelka za gospodarske in družbene dejavnosti ObS Marjan Simič je uvodoma seznanil predstavnike republiškega sekretariata za gospodarstvo s splošnimi podatki in gibanjem gospodarstva v novomeški občini. Povedal je, da se proizvodnja poveča vsako leto za približno 40 odstotkov, izvoz pa se je v zadnjih treh letih povečal celo za trikrat. Dve tretjini izvoza gre na konvertibilno, tretjina pa na klirinško področje. Z uvedbo treh izmen ali z novimi investicijami se je povečalo tudi število zaposlenih. Marjan Simič je poudaril, da med panogami samo kmetijstvo posluje z izgubo.

Republiški sekretar Sveto Kobal se je zanimal, kaj je s perspektivo nekaterih največjih podjetij. Povedali so mu, da povečuje tovarna zdravil KRKA proizvodnjo na 230 milijonov din, da predvideva letos za 6 milijonov dolarjev izvoza (50 odstotkov na konvertibilno področje), medtem ko bo rekonstrukcija njenih proizvodnih prostorov v Ločni veljala okoli 80 milijonov din.

Direktor podjetja GORJANCI Štefan Galič je povedal, da se mu zdi nerazumljivo, zakaj v Sloveniji ostreje in dosledneje izvajajo zakon o osnem pritisku kot v drugih republikah. Sveto Kobal je odgovoril, da je Slovenija zainteresirana za dobre ceste in da zato na njenem območju določb zveznega zakona v praksi ni mogoče omiliti.

Spet vrsta za avtomobile

V sredini marca se je spet povečalo povpraševanje po avtomobilih. Pri NOVOTEHNI imajo naročenih več kot 150 fičkov, 58 avtomobilov Fiat-850, po 20 vozil Fiat-125 in Fiat-124 in 6 vozil Zastava-1300. Češke avtomobile Škoda imajo še na zalogi. Če bi tovarna Zastava dobavljala avtomobile po pogodbi, bi bil dobavni rok 45 dni, ker pa je v zaostanku (v aprilu so namesto 110 dobili samo 37 fičkov), je dobavni rok 3 mesece. Za vsa vozila dajejo kupcem po 10.000 din potrošniškega posojila.
voz pa se je v zadnjih treh letih povečal celo za trikrat.

Sejmišča

Novomeški sejem

5. maja je bil v Novem mestu večji sejem, na katerega so pripeljali kmetovalci 887 pujskov in 143 glav živine. Prodanih je bilo 679 prašičkov in 46 repov. Za pujske so zahtevali 130 do 300 din, za vole 3,95 do 4.35 din od kg, za krave 2.80 do 3.15 din od kg, za mlado živino 4.20 do 4.80 din od kg. Cene so bile tokrat malo nižje kot na prejšnjem sejmu.

Sejem v Brežicah

3. maja je bil v Brežicah sejem, na katerem je bilo naprodaj 555 pujskov, prodali pa so jih 528. Za manjše pujske so zahtevali 10 din od kilograma, za večje pa 6 din od kilograma.

25 bolničarjev na Suhorju

Učenci 7. razreda osnovne šole na Suhorju so obiskovali 20-urni tečaj prve pomoči, ki ga je vodila prof. Marija Gašparović. Tečaj je redno obiskovalo 25 učencev. Pouk so imeli v popoldanskem času. Čeprav morajo kmečki otroci po šoli še doma pomagati pri delu, so si vseeno našli čas za tečaj. Na zaključnih izpitih so prav vsi pokazali lepo znanje. Ob razdelitvi izkaznic za prostovoljne bolničarje je bil navzoč tudi vodja tečajev prve pomoči pri občinskem odboru RK v Metliki, dr. Jože Benka. Šolski tečaj prve pomoči na Suhorju je bil prvi v metliški občini, hkrati pa eden prvih na dolenjskih šolah.

Posveti o pravilnikih

Občinski sindikalni svet Novo mesto pripravlja bazenske posvete o osnutkih pravilnikov sindikalnih organizacij in o delu nadzornih organov v sindikalnih organizacijah in o delu nadzornih organov v sindikalnih organizacijah. Te pravilnike so dolžne sprejeti sindikalne organizacije po določilih novega zveznega statuta, ki je bil sprejet na VI. kongresu Zveze sindikatov Jugoslavije.

RAZGOVOR O KOČEVSKEM GOSPODARSTVU

Zanimanje tujcev za investicije na Kočevskem

Na sestanku gospodarstvenikov, ki mu je prisostvoval tudi republiški sekretar za gospodarstvo Sveto Kobal, so se pogovorili o gspodarstvu v kočevski občini – O cesti in železnici nič novega

Sveto Kobal, republiški sekretar za gospodarstvo, se je skupaj s še nekaterimi predstavniki republiškega sekretariata za gospodarstvo udeležil 29. aprila sestanka v Kočevju, na katerem so razpravljali o nekaterih gospodarskih vprašanjih kočevske občine.

Predvsem so se pogovorili o proizvodnji v večjih gospodarskih organizacijah, izvozu, oskrbi z reprodukcijskim materialom, investicijah, kreditih in drugem.

Ko so razpravljali o kočevski progi, so ugotovili, da bi bila republika pripravljena z dolgoročno pogodbo zagotoviti denar za izgradnjo takega objekta (morda ceste), da potem ne bi bila več potrebna železniška proga in bi s tem odpadlo plačevanje izgube, ki jo povzroča kočevska proga.

Na sestanku so prisotni menili, da to ne pride v poštev, dokler obstaja kočevski rudnik. Kolektiv RUDNIKA pa že zavzeto pripravlja preusmeritev proizvodnje. Kaže, da bodo proizvajali keramzit in keramične ploščice. Za to in nekatere druge investicije se zanimajo tudi inozemske firme, ki so pripravljene med drugim gradnjo in opremo sofinancirati, prevzeti del prodaje proizvodov teh novih obratov itd.

V razpravi o prometu in cestah so kočevski predstavniki izrazili bojazen, da hitra cesta ne bi pobrala denarja, ki je namenjen za vzdrževanje in modernizacijo ostalih cest v Sloveniji. Na vprašanje, kdaj bo modernizirana cesta Kočevje—Brod na Kolpi, pa so dobili odgovor: »Ta cesta ni v planu modernizacij do leta 1970, plan modernizacij cest po letu 1970 pa še ni sprejet.«

Na sestanku so podrobneje razpravljali še o lesni, kemični in kovinski industriji, o avtoprevozništvu, kmetijstvu, gozdarstvu, zaposlovanju in drugem. Razgovor, ki je bil sklican na pobudo republiškega sekretariata za gospodarstvo, je trajal skoraj pet ur.

USPEŠNO PRVO ČETRTLETJE ZA DOLENJSKO BANKO IN HRANILNICO

V treh mesecih: 768 novih varčevalcev!

V treh mesecih je Dolenjska banka in hranilnica letos zbrala že nekaj več kot pol milijarde starih dinarjev novih hranilnih vlog — Vedno več zaupanja v domači področni denarni zavod — Dinar postaja dragocen, spoštovan in iskan, naraščajoče varčevanje pa hkrati potrjuje, da se življenjska raven dviga tudi v naši pokrajini

Dobra dva meseca sta minila, kar smo v našem tedniku brali poročila s V. zbora **Dolenjske banke in hranilnice.** Ponovno smo v njih zasledili prizadevanje, da bi organizirano, načrtno in dolgoročno denarno varčevanje v pokrajini doseglo nov vzpon in dalo skupnosti kot varčevalcem še večje uspehe. Čvrsta usmeritev domače področne banke na zbiranje prostih denarnih sredstev prebivalstva je dosegla izredno močan napredek: samo lani so se skupne hranilne vloge pri DOLENJSKI BANKI IN HRANILNICI **povečale za 11,815.000 din oz. kar za 44,12 odstotkov, hkrati pa se je število vlagateljev v istem času dvignilo na 22.177 ali za 12,67 odst.**

Ugodna obrestna mera — samo mimogrede naj omenimo, da daje DBH svojim varčevalcem najvišje obresti: za navadne vloge (a-vista vloge oz. vloge na vpogled) 6,5 odstotka in za vezane vloge 7 do 8 odst. obresti! — je predvsem vplivala, da število varčevalcev pri domačem denarnem zavodu tako hitro narašča. V zadnjih 4 letih (od 1965 do konca 1968) se je število vlagateljev pri DBH povečalo za 48 odst., stanje vlog pa je v istem času naraslo za 248 odst. Konec 1965 je imela DBH skupno 11,104.605 din hranilnih vlog, zadnjega decembra lani pa že 38,595.835 din. Medtem ko je konec 1965 zaupalo DBH 15.033 vlagateljev svoje prihranke, je znašalo njihovo število zadnjega decembra lani že 22.177. Povprečna vloga se je v 4 letil dvignila od 738,68 din na 1.740,35 dinarjev.

V banki so v prvem četrtletju 1969 upravičeno pričakovali nadaljnje naraščanje hranilnih vlog in vlagateljev. Že 27. februarja smo v našem tedniku poročali, da najnovejši podatki v DBH potrjujejo taka predvidevanja. O tem danes nekaj več podatkov:

zadnjega decembra 1968 je imela DBH 38,595.835 din vseh hranilnih vlog; od teh je bilo vlog na vpogled (a-vista) 31,731.302 din, vezanih vlog pa 6,864.533 din. Banka je imela takrat 22.177 vlagateljev.

Tri mesece kasneje, 31. marca 1969, je bilo stanje še boljše: vseh hranilnih vlog je bilo v DBH 43 milijonov 662.162 din, od tega vlog na vpogled 36,367.004 din, vezanih vlog pa 7,295.158 din. Vlagateljev je bilo že 22.945 ali 768 več.

V treh mesecih je zbrala DBH torej nekaj več kot pol milijarde starih dinarjev novih hranilnih vlog! Pri tem je izredno zadovoljivo visoko število novih vlagateljev, ki, med drugim, spet potrjujejo zaupanje prebivalstva v domači denarni zavod, hkrati pa so ponoven dokaz, da zaupanje v čvrstost dinarja nenehno narašča in da se življenjska raven v pokrajini stalno dviga. V naslednjih mesecih je treba sicer pričakovati običajni rahel padec vlog, ki traja v denarnih zavodih navadno od pomladi do jeseni, od oktobra dalje pa bodo vloge do začetka marca spet naraščale. Jesenski in zimski meseci so vsako leto glede varčevanja »najbogatejši«: takrat ljudje največ vlagajo; to je tudi čas večjih prejemkov in letnih obračunov dohodka. Na pomlad se odpro gradnje, poletni meseci so čas dopustov in nakupov kosilnic orodja ter opreme.

V DBH so zlasti veseli 768 novih vlagateljev; njihovo naraščanje ustreza dosedanjim izkušnjam, propagandnim prizadevanjem kolektiva banke in načrtom, ki jih terja poslovna politika DBH za leto 1969.

Tg.

Dobro je, da veste!

Vsak vlagatelj, ki ima v DOLENJSKI BANKI IN HRANILNICI vloženih najmanj 500 novih dinarjev, je zavarovan za primer nezgodne smrti. Razen visokih obresti za hranilne vloge skrbi DBH tudi za vaše nezgodno zavarovanje!

PREGLED NARAŠČANJA HRANILNIH VLOG IN ŠTEVILA VLAGATELJEV PRI DOLENJSKI BANKI IN HRANILNICI ZA PRVO TROMESEČJE 1969

MESEC:	NOVIH VLOG NA VPOGLED:	NOVIH VEZANIH VLOG:	SKUPAJ NOVIH VLOG:	NOVIH VLAGATELJEV:
JANUAR:	2,399.517,—	196.183,—	2,595.700,—	341
FEBRUAR:	1,700.848,—	195.463,—	1,896.311,—	252
MAREC:	535.337,—	38.979,—	574.316,—	175
SKUPAJ:	4,635.702,—	430.625,—	5,066.327,—	768

S študenti o gospodarskih zadevah

Razgovor s študenti novomeške in trebanjske občine 24. aprila je bil od časa do časa skoraj podoben zagovoru predstavnikov občin

Okoli 40 študentov novomeške in trebanjske občine, ki jih združuje študentski klub, se je udeležilo pogovora s predstavniki večjih podjetij in obeh občinskih skupščin. Študentje so pokazali željo seznaniti se z gospodarskimi problemi in načrti domačih podjetij.

Ker je bil pretežni del udeležencev iz novomeške občine, so se po uvodnih besedah obeh načelnikov za gospodarstvo, Marjana Šimiča in Jožeta Kastelca, vprašanja sukala največ okoli večjih novomeških podjetij, ki so zadnja leta dosegla izreden vzpon.

Študentje so se zanimali predvsem za razvoj tovarne zdravil KRKA, ki predvideva v nekaj letih doseči 22 milijard starih dinarjev celotnega dohodka, za kar bo potrebno zaposliti tudi večje število novih strokovnjakov. Zastopnica tovarne je zbrane seznanila z odločitvijo, da bo tovarna že v šolah izbirala najboljše dijake in študente ter jim omogočila šolanje.«

Predstavniki NOVOLESA, DANE iz Mirne in ISKRE so visokošolce seznanili tudi z načrti in problemi teh podjetij. Več vprašanj se je nanašalo tudi na Industrijo motornih vozil, največje podjetje v ožji Dolenjski, ki na razgovor ni poslalo svojega predstavnika, ki bi lahko kaj več kot načelnik za gospodarstvo povedal o tem pomembnem podjetju.

Študentje so znova zastavili vprašanje o osebni odgovornosti za usodo tovarne stekla INIS. Tov. Simič jih je izčrpno informiral, kako je bilo in kaj je predvideno, da bo gospodarska škoda čim manjša. Na sestanku so visokošolci izrazili tudi pomisleke nad urbanističnim planiranjem v Novem mestu in okolici ter nad počasnim urejanjem problemov kmetijstva.

Žal pa so pri svojih trditvah in domnevah večkrat uporabljali tudi neosnovane govorice s ceste in kavarne ter po nepotrebnem sumničili tudi v poštena prizadevanja, kar delno zmanjšuje njihovo resno zavzetost. Tega pa jim seveda spet ne gre jemati preveč za zlo.

M. LEGAN

Na letošnjem spomladanskem zagrebškem velesejmu — zaprli so ga v nedeljo, 27. aprila — je kot po navadi razstavljalo tudi veliko podjetij iz našega področja. Zanimivo je tudi to, da imajo spomladanski velesejmi vedno več obiskovalcev. Na sliki je razstavni prostor novomeškega NOVOLESA, kjer je razstavljeno stilno pohištvo, za katerega so se obiskovalci izredno zanimali. (Foto: M. Vesel)

Stane Potočar-Lazar 50-letnik

Narodni heroj Stane Potočar-Lazar se je rodil v Mirni peči 27. aprila 1919. Po končani osnovni šoli se je izučil mesarske obrti.

Jeseni 1941 je pričel aktivno delati za Osvobodilno fronto, marca 1942 pa se je že vključil v partizansko enoto. Kot borec se je odlikoval z izredno hrabrostjo in borbenostjo, tako da je hitro napredoval vse do komandanta slavne Gubčeve brigade. Bil je eden najboljših in najsposobnejših partizanskih komandantov.

Konec 1943 je bil poslan na Primorsko za komandanta XXXI. divizije, leta 1944 pa je postal komandant IX. korpusa.

Po vojni je ostal v JLA in je bil po opravljenih vojaških šolah na pomembnih vojaških položajih; zdaj je generalni podpolkovnik.

Ker je te dni naš rojak, partizanski komandant Lazar slavil 50-letnico rojstva, smo ga obiskali in se nekoliko pogovorili o njegovi prehojeni življenjski poti.

Slavni partizanski komandant Stane Potočar-Lazar

Že pred vojno je bil vključen v društvo kmečkih fantov in deklet ter v telovadnem društvu Sokol. Ta napredna skupina iz mirnopeške doline se je že v prvih dneh okupacije takoj vključila v revolucijo. Kmalu je skupina odšla v partizane. Večina teh mladincev se je znašla na odgovornih vojaških položajih.

Posebno pot je šel partizanski komandant Lazar, ki je bil strah in trepet okupatorjev. Spominjamo se številnih drznih akcij pri uničevanju sovražnikovih vlakov in transportov na Dolenjskem. Pri vsaki akciji je bil tudi Stane Potokar.

Iz skromnega in hrabrega borca se je tovariš Lazar razvil v znano junaško osebnost, ki je vsem borcem vedno znova vlival moči in volje za uspeh. Znani so številni težki trenutki, ki jih je preživljal komandant Lazar s svojimi borci. Iz vsakega boja so izšli še močnejši in bolj izkušeni.

S težkim srcem je zapustil dolenjske ljudi in kraje ter konec 1943 odšel na Primorsko. Tudi tam je nadaljeval slavno partizansko pot. Po vojni je razen važnih vojaških nalog večkrat opravljal tudi poslanske dolžnosti.

Naš rojak Stane se rad spominja doživljajev iz revolucije. Poln je spominov na težke in slavne dni. Ko smo ga povprašali, kaj bi priporočil mladini, je dejal: »Zaupam v našo mladino! Ne motijo me njeni manjši spodrsljaji. Nikoli pa naj ne pozabi na svoj narodni ponos. Ta je vodil tudi partizane, da smo šli skozi vse težke preizkušnje.«

Ko smo se poslovili, nam je tovariš Lazar še povedal, da je Dolenjska v zadnjih letih dosegla lep napredek, zlasti še, ker je bila prva leta po vojni nekoliko zapostavljena. Zelo rad prihaja domov — sedaj službuje v Sarajevu — ker se rad srečа z ljudmi, ki so delili dobro in slabo v težkih preizkušnjah med revolucijo.

Ob lepem življenjskem jubileju mu naše uredništvo, vsi njegovi soborci ter prebivalci Dolenjske čestitamo in želimo, da bi preživel še mnogo zdravih in plodnih let med nami!

SLAVKO DOKL

Izseljenci, junija se odločite za obisk svojcev in Bele krajine!

28. in 29. junija bo na Vinici III. srečanje dolenjskih, posavskih in belokranjskih izseljencev – Organizatorji obljubljajo prvovrsten program in prijetno zabavo ob idilični in topli Kolpi

Odbor za pripravo srečanja dolenjskih izseljencev ima že dokončen načrt, kaj vse bodo nudili gostom, ki bodo konec junija obiskali Župančičev rojstni kraj Vinico. Nikomur se ni treba bati slabe poti, ker je nova asfaltna cesta skozi vso Belo krajino do Vinice že narejena.

V soboto, 28. junija, se bodo slovesnosti začele z otvoritvijo NOB in etnografske razstave v prostorih osnovne šole Vinica. Na razstavi bodo prikazali tudi tkanje, predenje ter izdelovanje pisanic. Zatem si bodo gostje lahko ogledali Župančičev muzej v njegovi rojstni hiši. Zvečer ob 20. uri bo ob Kolpi folklorni spored, kjer bodo prikazali stare belokranjske običaje: »Semiško ohcet« in »Kresovanje«. Nastopili bodo Semičani in folklorno-tamburaška skupina iz Dragatuša. Kresovi bodo ta večer zagoreli na vseh hribih na hrvaški in slovenski strani, sledila pa bo prisrčna zabava, na kateri bo igral znani ansambel Henčka Burkata.

V nedeljo, 29. junija, bo od 8. do 10. ure koncert godbe na pihala iz Hrastnika, nato svečan sprejem izseljencev. Na sprejemu bodo s krajšimi nagovori rojake pozdravili predsednik občine Črnomelj inž. Martin Janžekovič, predstavnik Slovenske izseljenske matice in predstavnik izseljencev.

V kulturnem programu bodo sodelovali: harmonikarski orkester iz Karlovca, slovenski mešani pevski zbor »Jacobus Gallus« iz Trsta, recitatorji in domače folklorne skupine, ki bodo prikazale vrsto starih belokranjskih plesov, pesmi in običajev. Po programu bo za ples in zabavo spet igral Henček Burkat s svojim ansamblom.

Poleg domačih gostincev bodo za dobro strežbo poskrbela tudi druga najugodnejša gostinska podjetja Dolenjske.

Na prireditvenem prostoru ob Kolpi bo informativna pisarna, menjalnica valut, dežurna zdravniška ekipa, poštna služba in prodajalna domačih spominkov. Gostje bodo imeli tudi možnost lova in ribolova, prav tako pa bodo po programu lahko po želji obiskali še druge turistične postojanke v Beli krajini.

Prireditelji III. dolenjskega srečanja izseljencev, občinske konference SZDL sedmih dolenjskih, belokranjskih in posavskih občin, prisrčno vabijo svoje izseljence, naj se odločijo junija za obisk domovine, svojcev in prireditve na Vinici.

Prireditev bo ob vsakem vremenu. Če bo slabo vreme, kar bi bilo ob tem času v Beli krajini zares izjemen primer, se bo vse odvijalo v prostorih velike nove osnovne šole.

RIA BAČER

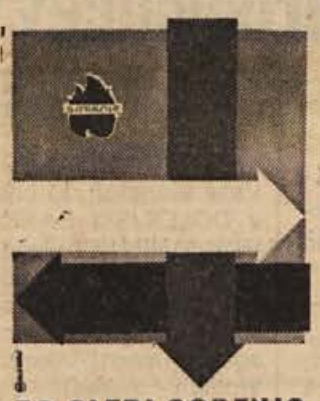

PO SLEDI GORENJA

VAŠA PRILOŽNOST
Brez odlašanja sledite izdelkom Gorenja.
Sodelujte v tej nagradni igri. Pošljite na naslov tovarne razglednico svojega kraja.
Na razglednico napišite poleg svojega naslova številko garancijskega lista izdelka Gorenje, ki ga imate.
Če izdelka nimate, pa četudi ga ne nameravate kupiti, pošljite samo razglednico s svojim naslovom na

»GORENJE«
Tovarna gospodinjske opreme
VELENJE
(PO SLEDI GORENJA)

Mali oglas,

ki ga objavljate v Dolenjskem listu — zanesljiv uspeh! Prebere ga 150.000 gospodinj, vdovcev, kmetovalcev, dijakov, uslužbenk in vojakov doma in po svetu! Poizkusite!

LESTEV
VARIANT NOVO!

Idealen pripomoček v gospodinjstvu, vrtnarstvu in sadjarstvu. Lestev je lahka, prosto stoječa – dvokrilna, v nekaj sekundah pa jo lahko spremenimo v 3 metre dolgo lestev za prislanjanje.

Izdeluje Inkop Kočevje

„Norma", normativi in naravoslovje

Tovariš urednik!

Denar za gradnjo novih dveh novomeških šol je zagotovljen. Imamo tudi idejni projekt za kandijsko »Normo«. Napravljen je po normativih za graditev in opremo osnovnih šol v Sloveniji, ki jih je lansko spomlad sprejel republiški sekretariat za prosveto in kulturo. Važen delež v tem dokumentu imajo laboratoriji za pouk naravoslovja in tehniške vzgoje ter specializirane učilnice. V naslednjem bo beseda o učilnicah in kabinetih za fiziko, kemijo in biologijo, ki bi ustrezale modernim konceptom poučevanja teh predmetov.

Republiške normative so izdelali razni strokovnjaki v sodelovanju s šolniki. Medtem ko so specialisti po moji laični oceni dobro opravili, pa so šolniki izpustili nekatere možnosti. Zato menim, da bi se v Novem mestu lahko dvignili nekoliko nad predpisane minimume. Pri tem bi si za vodilo izbrali 2. točko iz uvoda v omenjenih normativih, ki pravi:

»Zaradi pomanjkanja sredstev bo često treba predvideti izgradnjo šole v dveh ali celo več etapah. Končna etapa bo šele v celoti ustrezala vsem pogojem celodnevnega bivanja za celotno kapaciteto šole. Vendar pa je treba že prvo etapo projektirati in graditi tako, da ustreza vsem zahtevam sodobnega načina vzgoje in izobraževanja.«

Priporočila in načrti . . .

Konkretni načrti učilnic za naravoslovje v isti knjigi so v navzkrižju s citiranim priporočilom. So velik korak naprej pri gradnji šolskih laboratorijev, vendar bolj zamrzujejo eksistirajoče stanje, kot pa nakazujejo razvoj v prihodnje.

Kakšne pa so spremembe v pouku naravoslovja, ki si jih lahko obetamo. Citiram del predvidevanj enega od ameriških specialistov za pouk naravoslovja v osnovnih šolah:

Namesto enega učbenika bodo otroci rabili več knjig. Sprememba poudarka na poznavanju dejstev, v poudarek na poznavanje procesov, kako si to znanje pridobiti . . . Sprememba od zanašanja na kvalitativna opazovanja k zbiranju kvalitativnih rezultatov in merjenj . . . Sprememba pouka naravoslovja kot priprave za srednjo šolo v tak pouk, ki bo del osnovne vzgoje vseh ljudi. Sprememba mišljenja, da je naravoslovje nekaj, česar se je moč naučiti samo iz knjig, v prepričanje, da je potrebno vsakomur osebno izkustvo, ki ga omogoča eksperimentiranje. Premik s poudarka na tehnologiji na prikaz pomena temeljnih znanosti . . . (Philip G. Johnson: »Emerging Curriculum Studies in Elementary and Junior High School Science.«)

Fizika iz 18. stoletja?

Normativi pa predvidevajo, da bo v laboratorijih moč izvesti le »določeni minimum praktičnih vaj in preizkusov«. Sedanji minimum le-teh je lahko najti v učbenikih in učnih načrtih za osnovno šolo. Razen nekaj trivialnih eksperimentov, ki učencu predstavijo n.pr. fiziko kot kvalitativno naravoslovje 18. in 19. stoletja, so v učbenikih navedeni tudi resnejši poskusi, vendar na tak način, kot da jih je v šoli nemogoče napraviti. V uvodu v vsako novo poglavje pa je zapisano: »Znanstveniki so s poskusi dokazali, da . . .«. Tako učbeniki kot učni načrt so v bistvu ostali nespremenjeni od ustanovitve enotne osemletke pa do danes.

Zato je njihov konservativizem mogoče razumeti. Osnovno šolo smo začeli graditi iz nekdanje štiriletne in utopija bi bilo misliti na kaj drugega, kot na golo besedovanje in kredno umetnost v taki šoli. Dovolj je bilo opraviti že s tem, da smo dobili kvalificirane učitelje in streho nad glavo.

To obdobje je v veliki meri za nami. Zato moramo zdaj misliti na prihodnost. Pri tem pa so nam normativi republike le delno lahko v pomoč.

Najprej in najdetajlneje bom opisal zahteve za fiziko, ker se na to malo bolje spoznam.

Prvo vprašanje v fizikalnem laboratoriju je kontrolirana in varna oskrba z energijo. Ta bo v večini primerov električna. Zaradi varnosti moramo poskrbeti za primerno nizke napetosti. Vsak učenec mora imeti vtičnico na delovni mizi. Energijo rabimo pri pouku prav vseh vej fizike in ne le pri elektriki, kot bi si morda kdo mislil. Z njo povzročamo gibanje, grejemo, svetimo . . .

Druga reč je voda in odtok odpadne vode. Oboje mora biti hitro dostopno z vsakega delovnega mesta, če naj preprečimo dezorganizacijo razreda.

Tretje dejstvo je pomembnost gibanja v fiziki. Večina osnovnih fizikalnih zakonov obravnava gibanje. Vrtenje se navadno da spraviti v majhen prostor. Toda za osnovno šolo je važnejše bolj enostavno premočrtno gibanje. Tu pa se pojavijo težave s prostorom. Zakaj?

Premalo prostora!

Gibanje je treba popisati s številkami. Zato je treba meriti razdalje, čase, hitrosti, pospeške in še kaj. Če so razdalje majhne, traja gibanje zelo malo časa: kvečjemu nekaj sekund. Zato je treba čas meriti na nekaj stotink sekund natančno. Kljub temu so poti dolge vsaj dva metra. Merjenje časa na nekaj stotink sekund natančno ni v tehniki nobena posebnost. Toda za osnovno šolo je to ena najnovejših iznajdb. Upoštevati je treba, da mora biti taka ura cenena in skoro neuničljiva.

Posledica tega je, da mora imeti vsak učenec primerno dolgo mizo. Druge učne pripomočke je treba večkrat postaviti na tla. Zato mora biti poleg prostora za stol in mizo še nekaj prostih tal.

Vse tele ugotovitve lahko strnem v naslednje tehniške zahteve:

1. Vsakemu učencu je treba zagotoviti izvor električne energije. Ker mora biti le-ta na mizi, naj bodo mize pritrjene. Napetosti je treba normirati glede na industrijske norme in glede na varnost. Normativi temu pogoju ne ustrežejo. Elektrika je le ob stenah zato, da so mize lahko premične.

2. Vsaj na vsakih 8 učencev mora biti ena vodovodna pipa in izlivek. Tudi tega normativi ne zagotavljajo.

3. Na vsakega učenca potrebujemo 2,5 m² površine (v Angliji in Skandinaviji znatno več). Normativi zagotavljajo za fiziko le 1,7 m², za tehniško vzgojo pa 3 m². V tem podatku se zrcali odnos do fizike v šoli kot knjižne znanosti.

4. Vsakemu učencu je treba nameniti 80—90 cm mizne dolžine. Normativi mu odrede le 65 cm.

Dokaj prostora je v normativih namenjeno komunikacijam v šoli. Toda v glavnem se avtorji ukvarjajo s stopnišči, hodniki in vrati. Drug problem, ki je s tem v zvezi, je shranjevanje učnih pripomočkov. Ta je obdelan popolnoma nerealistično. Izključno krivdo za to nosijo učitelji, ki so sodelovali pri normativih.

Organizacija dela

Velik problem pri modernem laboratorijskem delu je razdeljevanje, shranjevanje in kontrola učil. Treba je namreč imeti na umu, da pri 36 učencih rabimo za najbolj preproste vaje in pri delu v parih nekajkrat po 18 različnih učil. Celotno število je redko manjše od 100, navadno pa je v razredu hkrati po več sto priprav, ki jih je treba razdeliti in pobrati v nekaj minutah, če naj bi večino ure, ki bo najbrž skrajšana na 40 minut, porabili za pouk. Organizacija v razredu mora zato biti boljša, kot je v večini industrijskih panog. Zato je potrebna standardizacija polic, predalov, vozičkov za prevažanje in dimenzij učil. Vsega tega pri nas še začeli nismo, v svetu pa so že daleč v tej smeri.

Naj nazadnje omenim še kemijo. Normativi namreč ne zahtevajo obvezne plinske napeljave. To je po mojem mnenju njihov največji greh. Fiziki so namenili vsaj nekaj elektrike. V kemiji pa je najvažnejša energija ravno tista, ki nam jo da goreč plin. Spiritni gorilniki ne dajo dovolj visokih temperatur in so znatno nevarnejši. Potrudil sem se, da bi poiskal vsaj en osnovnošolski kurz kemije kjerkoli v svetu, ki bi bil brez tega energetskega izvora. Nisem ga našel. V razgovoru z mnogimi kemiki sem dobil vtis, da ne vedo, kako bi preuredili pouk kemije, če bi ostali brez plina.

Torej: Kemijskega laboratorija brez plinske napeljave s priključkom za vsakega dijaka nima smisla graditi.

Vprašajte izkušene šolnike!

Graditelji osnovnih šol naj postanejo realistični v tem pogledu, da je postala vzgoja množična. To zahteva visoko razvito, standardizirano in funkcionalno učno tehnologijo. Ta k nam še ni prodrla. Toda na poti je že. Le malo je takih šolnikov, ki jo poznajo. Toda hkrati le oni morejo dati arhitektu primerno formulirane zahteve, ki jih on realizira. Ne moremo pričakovati niti od njega niti od administrativnih oblasti, da bodo vedeli tisto, za kar so poklicani šolniki.

Če naj bodo novomeške šole zares nove tudi po zasnovi, in ne le po izgledu in gradbenih materialih, potem je nujno potrebno zagotoviti tudi FORMALNO povezavo arhitektov in izvajalcev s šolniki, ki so na tekočem z razvojem svojih panog in imajo praktične izkušnje.

Mislim, da bi v Novem mestu težko našli človeka, ki bi se bolje spoznal na šolske laboratorije kot Dušan Modic, učitelj matematike, fizike in astronomije na novomeški gimnaziji. Gradbenemu odboru predlagam, naj ga povabi k sodelovanju pri načrtovanju in gradnji novih šol s specialno nalogo, da pomaga pri ureditvi laboratorijev. Do sedaj je uspešno opravil to nalogo pri več preureditvah srednješolskih laboratorijev in prepričan sem, da bi se še z večjim veseljem lotil dela z novimi specialnimi učilnicami za naravoslovje.

V Londonu, 28. aprila 1969

JANEZ FERBAR
profesor novomeške gimnazije, ta čas na študijskem izpopolnjevanju v Angliji

Domačega lista smo vedno veseli!

Spoštovani uslužbenci Dolenjskega lista!

Velikokrat sem se vam že hotela oglasiti, pa včasih čas ne dopušča, včasih pa pozabim. Moja teta je naročila Dolenjski list zame, toda na naslovnem listku je pomota, zato dostikrat našega časopisa ne dobim. Prosim, popravite napake, prilagam vam moj pravi naslov.

Lista smo vedno veseli, saj je iz krajev, kjer smo doma. Moj mož je delal v Novem mestu in tudi doma je iz okolice mesta. Tudi meni so tisti kraji znani, čeprav sem doma iz Suhe krajine. Tu sem že 11 let. Kot 15-letna deklica sem odšla iz lepe Slovenije, toda slovenska beseda in pesem mi je vedno

IVANKA TURK

pri srcu. Šla sem skozi premnoge težave in bridkosti v tujini, toda ljubezen do mame v Jugoslaviji in naše male, a prelepe domovine me je vedno hrabrila. Prelepo Slovenijo sem obiskala že dvakrat in upam, da se prihodnje leto spet vidimo. Takrat se bom oglasila tudi pri vas.

Pozdrave vsem in srečno svidenje v Jugoslaviji! Zahvala za tako bogato opremljen Dolenjski list z novicami, ki nas tu vse zanimajo! Veliko sreče in uspeha vam vsem želi

IVANKA TURK z družino iz Richmonda, Ohio 44143 — USA

Zmagal sem!

Ker se bila na prometnem tekmovanju na šoli v Šentrupertu med boljšimi, sem se uvrstil tudi na občinsko tekmovanje v Trebnjem. V petek, 18. aprila, smo se odpeljali s kolesi v Trebnje. Tam smo si ogledali progo, nekaj časa vadili, nato pa je prišel čas za tekmovanje.

Najprej smo izpolnili teste, zatem pa smo dobili startne številke. Moja številka je bila 16. Vsako minuto je odpeljal po en tekmovalec. Na več mestih so stali miličniki in ocenjevali vožnjo. Nato smo vozili na poligonu, ki mi je v skupini mlajših pionirjev prinesel prvo mesto.

Svojega uspeha sem bil zelo vesel. Prvi štirje smo dobili za nagrado kemična peresa, jaz kot zmagovalec pa še nalivno pero EMI. Najboljši smo se uvrstili tudi v medobčinsko tekmovanje, ki bo v Novem mestu. Upam, da bom tudi v Novem mestu uspešno vozil.

Janko Rugelj, novinarski krožek v Šentrupertu

Vročina je zvabila na Krko prve kopalce. Seveda so bili to Brežičani. Tistih, ki so se med prazniki le sončili, je bilo mnogo več. Na sliki: kopalci pri Horvatiču v nedeljo, 4. maja. (Foto: Jaranović)

PIPS

USPEŠNO UNIČUJE MUHE, KOMARJE, BOLHE, MOLJE...

KRKA, TOVARNA ZDRAVIL, NOVO MESTO

Belokranjska trikotažna industrija

»BETI« — Metlika

razpisuje

JAVNO LICITACIJO

za prodajo dela stanovanjske zgradbe z uporabo pripadajočega zemljišča na Tovarniški cesti št. 2 v Metliki

Licitacija bo 16. 5. 1969 ob 9. uri za družbeni sektor in ob 10. uri za zasebni sektor. Izklicna cena je 48.000 din. Interesenti morajo ob pričetku licitacije položiti varščino v višini 10 odst. od izklicne cene.

Informacije daje splošni sektor »BETI« — Metlika.

KRI, KI REŠUJE ŽIVLJENJA

22. aprila so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: **Avgust Pavlič** in **Matjaž Mejač**, člana IMV Novo mesto; **Janez Vodopivec**, član Mercatorja, Novo mesto, **Janez Gornik, Marija Zupančič** in **Albert Klobučar**, člani Krke, tovarne zdravil, Novo mesto; **Viktor Avsenik** in **Vida Fabjan**, člana Novolesa, Straža; **Marija Cesar, Slavka Pugelj, Slavka Brinjevec, Štefka Virc, Ana Grah, Jožefa Kos, Ana Slak, Jožefa Sluga** in **Rozalija Ajdič**, članice Beti, Mirna peč; **Marija Žagar**, gospodinja z Lazov; **Marija Klobučar, Marija Čelič** in **Marija Hrovat**, gospodinje iz Uršnih sel; **Leopold Saje**, kmet z Velikega Kala; **Marija Rozman**, gospodinja iz Gornjega Globodola; **Marija Domitrovič**, gospodinja iz Šentjurja; **Marija Trček, Terezija Krevs** in **Ana Plantan**, gospodinje iz Čemš; **Ludvik Hočevar**, član postaje prometne milice, Novo mesto; **Karolina Berkopec**, gospodinja iz Gornjih Sušic; **Marija Hrastar**, članica osnovne šole Sušice; **Ana Domitrovič**, gospodinja iz Čemš.

29. aprila so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: **Fani Habjan, Marija Slak, Malka Mežnaršič, Ana Cesar, Marija Štamfelj** in **Katarina Močnik**, gospodinje iz Prečne; **dr. Ljubo Kretič, Justi Medle** in **Ana Turk**, člani splošne bolnice Novo mesto; **Ivanka Brulc, Štefka Čelič, Terezija Živkovič, Viktor Vovko, Štefka Mežik, Jože Florjančič, Katja Polčič, Jožica Mežnar, Vida Luzar, Ana Mervič, Janez Kuhelj, Anica Kavšček, Tatjana Sajevič, Ivanka Gorenc, Alojz Bevc, Milan Zakrajšek, Marija Štih** in **Joža Mohar**, člani Krke — tovarne zdravil, Novo mesto;

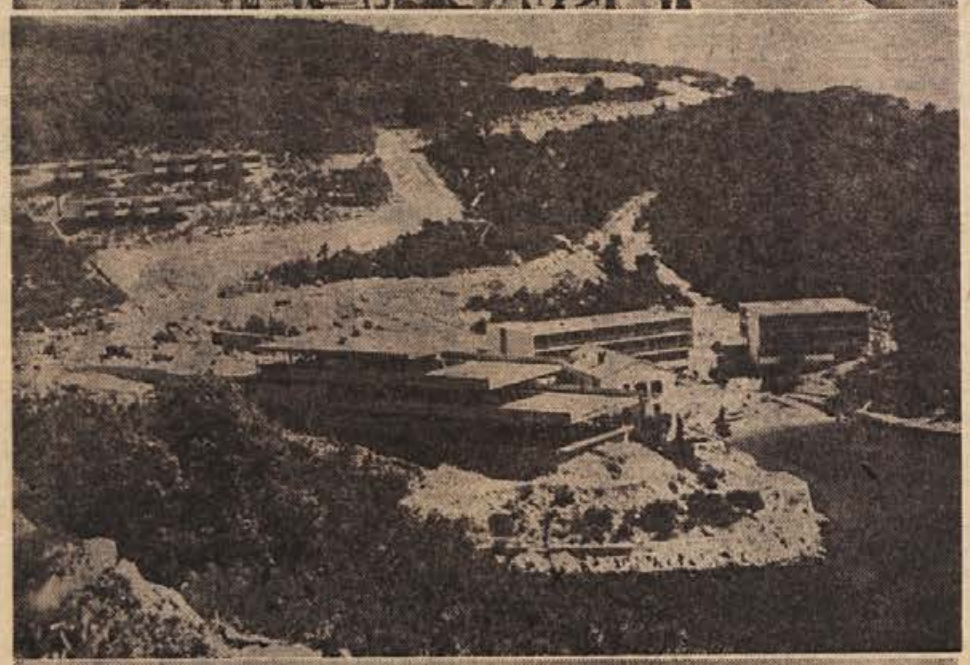

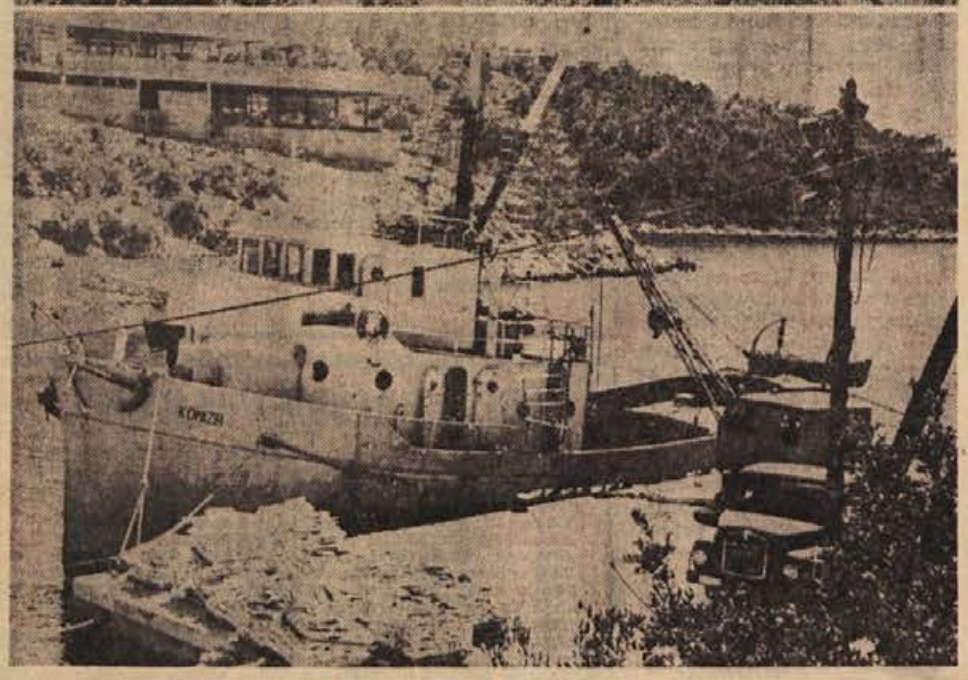

Slika zgoraj: Palme in bleščeče sonce vas pozdravijo po pristanku ladje v mestu Hvar; slika pod njo: pogled na Malo Grčko z zalivom. V ozadju je cesta, ki so jo zgradili PIONIRJEVCI pred začetkom gradnje, v levem zgornjem kotu slike so češke letne hišice, ob zalivu pa so nanizane: restavracija in tri hotelske stavbe; tretja slika od zgoraj navzdol: betonski skelet restavracije v Mali Grčki, ki ga bodo obdali s plastičnim ometom in zasteklili; slika na dnu: tovorna ladja Komiža v zasilnem pristanišču v Mali Grčki. Ta ladja je prepeljala precejšen del tovorov za gradnjo

PIONIR je vrgel

Ko zavija ladja med otoki proti Hvaru ob Jadranski obali, ni Hvar na prvi pogled nič posebnega. Slika se spremeni šele tik pred obalo, ko vas ob potniškem pomolu mesta Hvar pozdravijo palme in množica radovednežev, ki si je prišla ogledat vsakodnevno doživetje: pristanek ladje. Zaslišite govorico v več jezikih. Med radovedneži je največ tujcev, kajti Hvar je namenjen predvsem petičnežem. Domačini vam ponujajo »cimer« (sobo), kristalno čisto morje rahlo valovi ob pomolu, bleščeče sonce pa se odbija od belega kamnitega tlaka.

Gost, ki je bil prišel na Hvar na počitek, bo najprej preštel prtljago in nato pomislil na sobo oziroma, kako jo najti, če ima rezervirano. Nenavadni gostje, ki smo jih mi prišli obiskat na Hvar, pa niso turisti. To so PIONIRJEVI delavci, ki gradijo na Hvaru že od lanskega leta.

Njihove skrbi so bile ob prihodu približno takšne, kot jih ima turist, le da so veliko večje. Ko pripravljate kovček za dopust, ne smete ničesar pozabiti. Zagotoviti si morate tudi stanovanje in hrano. PIONIRJEVI gradbinci so morali vzeti s seboj vse, kar je potrebno na gradbišču. Od Novega mesta do Hvara je 600 km po cesti in 43 km po morju.

☐ 43 km morja dodatna ovira k drugim težavam

Razdaljo po cestah še nekako premagaš, če je nuja, če te pa od kopnega ločuje morje, je teže: ladje vozijo poredkoma, če je vreme slabo, pa sploh ne. Turist potrebuje za na dopust nekaj perila in obleke, pribor za osebno higieno in denar. Če bi naštevali vse, kar je potrebno za delo na gradbišču, bi bil seznam zelo dolg. Žeblji, kladiva, razni opaži, gradbeni les, cement, orodje n oprema za popravilo strojev, stroji raznih vrst. itd. Niti na najmanjšo stvar niso smeli pozabiti, ker so vedeli, da je na Hvaru ne bo mogoče kupiti.

Ena sama pozabljena malenkost bi pomena en dan zamude: ladja pristane na Hvaru izven sezone in v predsezoni samo dvakrat na dan. Prvič dopoldne, ko je na poti iz Splita proti Dubronivku, in drugič popoldne, ko se vrača iz Dubrovnika proti Splitu. To je edina vez s kopnim.

Za večji tovor, naložen na kamion, ali pa za gradbeni stroj je potreben trajekt, posebna ladja za prevažanje vozil. Tega je še teže dobiti, pristaja pa samo v Starem gradu na Hvaru, v pristanišču, ki je od mesta Hvar, kjer sta obe PINOIRJEVI gradbišči, oddaljeno 25 km in ima zelo slabo cesto.

☐ Dve veliki gradbišči: Mala Grčka in Genex

Omenili smo dve gradbišči, in ker smo že tu, si ju oglejmo. Gradbišče hotela Genex je tik mesta Hvar, na hribu ob obali, gradbišče Mala Grčka pa je 3,5 km bolj zahodno v manjšem zalivu.

Ko je lani spomladi po natečaju prevzel PIONIR obe gradnji, je v prvih dneh julija sledil ogled terena. Začele so se obsežne in temeljite priprave, pri katerih so PIONIRJEVI gradbinci s pridom uporabili izkušnje, nabrane pri podobnih gradnjah na območju Reke in Pulja ter Šibenika. Na Hvaru je bilo vse skupaj toliko teže, ker je bil potreben tudi prevoz od kopnega do otoka Hvara z ladjami.

Po prvotnih načrtih naj bi zgradili najprej v Mali Grčki 2 hotelski stavbi s 100 ležišči. V teh dveh stavbah bi nato začasno stanovali delavci, dokler bi potekala gradnja hotela Genex. Ker načrti za Genex niso bili izdelani v dogovorjenem roku, so se stvari izpremenile tudi v Mali Grčki. Investitor je med obstoječi dve hotelski stavbi dodal še tretjo s 74 ležišči in se odločil Malo Grčko osamosvojiti z gradnjo restavracije ob hotelih z ležišči.

Restavracija je bila v Mali Grčki potrebna zaradi tolikega števila ležišč in zato, ker so se s turistično tvrdko iz ČSSR dogovorili za gradnjo 66 letnih hišic s po 4 ležišči v hribu nad hoteli. Za 400 gostov je posebna restavracija gotovo potrebna.

Več izprememb je doživela tudi restavracija: zrasla je v 3 nadstropja kar med gradnjo. V enem so recepcijski in upravni prostori, aperitiv bar in kavarna s pokrito teraso, v drugem restavracija s 400 sedeži, v spodnji etaži pa sodobna kuhinja in pred njo s pogledom v zaliv pokrit bazen s toplo morsko vodo.

Preden je bilo mogoče začeti z deli v Mali Grčki, je bilo treba zgraditi do tja 3 km dolgo cesto za prevoz strojev. V zalivu so poglobili manjše pristanišče, da so lahko pristale 140-tonske ladje. Ob tem zasilnem pristanišču so zgradili osrednje skladišče za Malo Grčko in Genex. Tam se je v zasilno zgrajenih lopah nastanila mehanična delavnica za popravilo strojev in kovačnica. Kadar zapiha z obale veter, ki mu pravijo domačini »jugo«, in pripodi s seboj oblake, je morje pozimi in spomladi tako razburkano, da ladje po 6 dni ne vozijo. Vse to je bilo treba upštevati in si zagotoviti zadostne zaloge potrebnega.

☐ Ladje vozijo stroje, gradivo, kamione in drugo na Hvar

Preden so se 1. avgusta lani začela prva dela v Mali Grčki, so bile v mesecu dni izvedene obsežne priprave. Trajekti so dan za dnem vozili v pristanišče Stari grad na drugi strani otoka kamione, naložene s stroji, pa tudi opremo, orodje, gradbeni material za prvo silo in drugo. Pristanišče v Starem gradu je bilo julija lani nekaj dni popolnoma zatrpano s PIONIRJEVIMI gradbenimi stroji in opremo. Težki tovornjaki so vse to nato vozili po slabi cesti 20 km daleč v mesto Hvar.

Mnogo ovir je bilo treba premagati, preden je oprema prispela na cilj. Ne najmanjša je bilo hvarsko mestno obzidje, skozi katero vodi cesta dvakrat v obočnatih prehodih. Obok je bil prenizek, obzidje pa je spomeniško zaščiteno . . . Poglobili so cesto, kolikor se je največ dalo. En obok se je, čeprav so zelo pazili, skoraj popolnoma porušil.

Sredi avgusta so že začeli graditi prva dva hotela v Mali Grčki, decembra so začeli s tretjim in s pripravljalnimi deli za češke letne hišice, 15. januarja letos pa z gradnjo restavracije. Investitor ni mogel dohajati hitrice, s kakršno so potekala dela. Iz Splita so po telefonu naročali spremembe za gradnjo temeljev in pritličja restavracije in niso mogli verjeti, ko so jim PIONIRJEVCI povedali, da so prepozni, ker gradijo že tretje nadstropje . . .

☐ V prvih dneh maja bo PIONIR začel predajati objekte

6000 vreč cementa so zložili z ladje zaradi dobre organizacije dela v manj kot enem dnevu v zasilnem pristanišču. Raztrgali niso niti ene vreče cementa. Presenečena posadka ladje je povedala, da so jim raztovarjali enak tovor v Kotorskem zalivu 9 dni in pri tem raztrgali 600 vreč . . .

V prihodnjih dneh bodo že začeli predajati investitorju prve hotelske stavbe v Mali Grčki, do srede junija pa bodo predali še restavracijo in vse drugo, natančno v dogovorjenih rokih. Kamnoseki že polagajo marmornati tlak po stezicah med stavbami, de-

sidro na Hvaru

lavci čistijo razno navlako, obrtniki končujejo obrtniška dela v stavbah, v hribu se svetlika 16 čeških letnih hišic, obdanih z valovito aliminijasto pločevino, po predorih zvrtanih skozi hrib, so položene vodovodne in kanalizacijske cevi, v zalivu so s posebnimi stroji očistili kamenje in nasuli mivko in v letošnji sezoni bo Mala Grčka kot najlepši predel Hvara sprejela prve goste.

Na gradbišču Genex so medtem dela še v polnem teku. 10. decembra lani so na skalnatem pobočju začeli čistiti grmovje in redko drevje. 15. decembra je zaoralo v hrib 5 težkih buldožerjev. 2 bragra sta z jeklenimi čeljustmi grabila zemljo in kamenje. Zabrneli so 4 kompresorji in 12 vrtalnih naprav je začelo dolbsti luknje v kamen. Od ropota strojev in eksplozij min se je tresel ves Hvar. Delali so neprestano, ponoči in podnevi.

☐ Sodobni stroji so pomagali pri velikem delu

Začela se je velika bitka s 35.000 kubičnimi metri skalnatega pobočja, ki jih je bilo treba odtrgati od hriba, da bi nastal prostor za novi hotel Genex. PIONIR se je tokrat prvič sam spopadel s tako zahtevno nalogo, saj so dozdaj zemeljska dela vedno predajali drugim podjetjem.

Stroji nakladači so izkopano kamenje in zemljo sproti nakladali na tovornjake, ki so oboje vozili v nasipe, kamenje pa k drobilcem. Vibracijski stroji so utrjevali nasipe ob bodočih stavbah. Kmalu so v terasah, ki so jih izdolbli stroji v sklanati hrib, začeli postavljati lesene opaže. Mednje so polagali železno armaturo in jo zalivali z betonom.

Veliko je pomagala sodobna mehanizirana betonarna, ki s pomočjo 6 delavcev brez večjih naporov pripravi 150 kubičnih metrov betona. Za to delo je sicer potrebnih 30 delavcev! Uporabljali so posebno tlačno črpalko, ki je betonsko mešanico poganjala po ceveh 150 m daleč do opažev. Dela na gradbišču so bila, kolikor je bilo le mogoče, mehanizirana. Na več hektarov velikem prostoru se na terasah, v gradbenih jamah in med betonskimi temelji in nosilnimi stenami nekaj desetin delavcev, ki tam delajo dobesedno izgubi: ni jih opaziti. Slišati je le ropot strojev.

☐ »Slovenci su dobri dečki. Glej samo ća stvaraju!«

Dobro organizirano gradbišče hotela Genex, kjer potekajo dela z učinkovito pomočjo sodobnih gradbenih strojev in priprav, so si hodili ogledovat predstavniki mnogih gradbenih podjetij. Pri tem je bilo izrečenih nemalo bridkih šal na račun nekega južnega gradbenega podjetja, ki gradi v mestu Hvaru dve hotelski stavbi s 100 ležišči že od decembra 1967. Investitor se namreč boji, da bosta obe hotelski stavbi gotovi pozneje kot vsaj 100-krat obsežnejša dela, ki jih je prevzelo SGP PINOR.

Inž. Albert Gogola, ki opravlja v imenu investitorja nadzor nad obema PIONIRJEVIMA gradnjama na Hvaru, pravi: »Rad imam Slovence. Glavna karakteristika PIONIRJA je dobra organizacija dela. Veselje je, če se lahko na nekoga pri gradnji popolnoma zaneseš glede rokov. Zelo zadovoljen sem s sodelovanjem in res tovariškimi odnosi, ki smo jih navezali v teh nekaj mesecih skupnega dela.«

☐ Hotel v obliki galeba z razpetimi krili

Republiška gradbena inšpekcija SRH je ob pregledu ugotovila, da je PIONIR dosegel izredno kvaliteto betona prav s pomočjo mehanizirane betonarne, in je pohvalila sodoben način betoniranja. Nezaupanje in razne začetne težave so bile že po prvih mesecih dela na Hvaru premagane in vsi, ki sodelujejo s Pionirjevci, govore: »Slovenci su dobri dečki. Glej samo ća stvaraju!«

Investitor je že od vsega začetka presenečen nad uspehi in nad tem, da PIONIR do skrajnosti upšteva dogovorjene roke. Tudi zavoljo tega predstavniki investitorja pomagajo, kolikor le morejo. Hotelske sobe v stavbi tik poleg gradbišča Genex so dali PIONIRJU za pisarne in za nastanitev delavcev.

Temelji za Genex pa pri tem rastejo iz tal. Vanje je vgrajenih 4000 kubičnih metrov betona in 200 ton železne armature. Na spodnji terasi bo iz temeljev zrasla prihodnje leto velika zastekljena stavba s pokritim bazenom 30 x 50 m, v katerem bo topla voda, z dvorano za košarko, s kino dvorano in fizioterapevtskimi ter klubskimi prostori in zabavišči. V terasi nad tem se bodo v obliki razpetih galebjih kril razprostirale hotelske stavbe s 500 ležišči. Na naslednji terasi bosta restavracija in kuhinja.

Razen gradnje stavb v Mali Grčki in temeljev za hotel Genex je PIONIR prevzel tudi komunalno ureditev obeh objektov in gradnjo vodovoda in kanalizacije v mestu Hvar. Vsa dela bodo opravili do konca junija letos. Prevzeta dela so vredna 22 milijonov din.

Prvotno je bilo predvideno, da bo na obeh gradbiščih delalo 300 PIONIRJEVIH delavcev, v času največjih del pa ni bilo na obeh gradbiščih skupaj nikdar več kot 230 delavcev. 11-mesečni rok skupaj s pripravljalnimi deli (gradnja ceste in ureditev pristanišča ter prevozi) je izredno kratek. Čeprav niti investitor ni verjel, da bo to mogoče uresničiti, bo PIONIR predal vse objekte in opravil vsa dogovorjena dela v pogodbenem roku.

☐ Čez zimo največji dohodek v sektorju Hvar

Veliko so pri tem koristile izkušnje, nabrane na gradbiščih v Poreču, Opatiji, na Reki in v Šibeniku, kjer je v zadnjih treh letih opravljal PIONIR sprejemni izpit. Tako obsežnih nalog ne bi zmogli brez sodobne mehanizacije in res popolne organizacije dela. Oboje in pa še velika oddaljenost od Novega mesta je zahtevalo tudi večjo samostojnost sektorja Hvar, kot pravijo pri PIONIRJU večjim gradbenim enotam. Imeli so pooblastilo za samostojno nabavo materiala, za nabavo potrebnih strojev in najemanje delavcev.

Denarni učinek seveda ni izostal. PIONIR je imel zagotovljeno veliko naročilo pozimi, v za gradbeništvo mrtvi sezoni. Sektor Hvar je v zimskih mesecih ustvarjal po 1,200.000 din na mesec.

V februarju letos je imel sektor Hvar na zaposlenega ustvarjene 33.000 din vrednosti, sektor Novo mesto v istem mesecu 2500 din, sedktor Ljubljana 2000 din in sektor Reka 7500 din.

☐ Bridki spomini bodo zbledeli, spomin na lepo pa bo ostal

Tako so pripovedovali o gradnji na Hvaru vodja sektorja Slavko Guštin, operativni inženir Robert Zupančič, vodja del v Mali Grčki Mirko Redenšek in glavni delolodja na Genexu Anton Jankovič. Skupaj s številnimi stroji in ob pomoči dvesto parov delavskih rok so opravili delo, na katerega so lahko ponosni.

Mnogo lepih, najbrž pa tudi kak bridki spomin jih bodo vezali na Hvar. Pozabili bodo na to, kako so se, kadar je bilo težko, zaklinjali, da bi Hvar, če bi le imeli krmilo, zakrmarili proti obali, kako so dneve ločevali samo po datumih, ker so po datumih bile razporejene delovne naloge, nedelj in počitka pa niso poznali. Pozabili bodo, kako jih je toliko opevani sončni Hvar razočaral, ker je bila minula zima na njem izjemoma polna dežja in viharjev. Raje se bodo spominjali uspehov in zmag in tega dvojega je bilo veliko. Prihodnje leto ali pa še letos bodo odšli morda še dlje na jug, če se bo PIONIRJU tam obetalo delo.

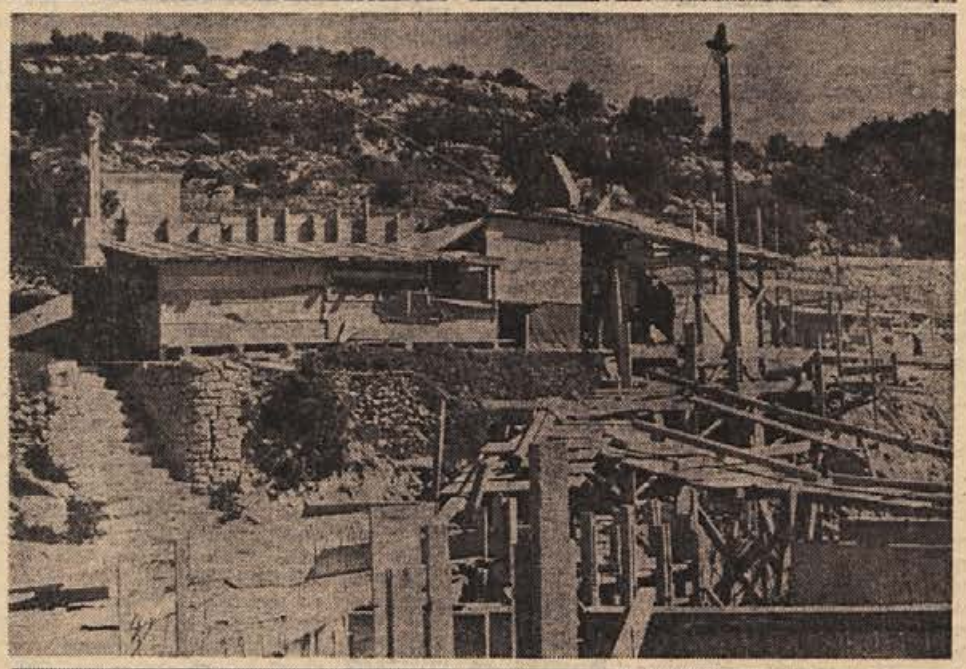

Slika zgoraj: Pogled na gradbišče Genex, na katerem je letos videti samo betonske temelje bodočih objektov. Oblak prahu je od eksplozije min; slika pod njo: del gradbišča na Genexu, v lopah na vrhu slike so prostori sodobne mehanizirane betonarne in tlačne črpalke za prenos betonske mešanice po ceveh; tretja slika od zgoraj navzdol: del stare ceste niso porušili, ker jo s pridom uporabljajo za odvoz kamenja z gradbišča Genex; slika na dnu: delavci med kosilom v menzi v Mali Grčki, ki jo je PIONIR uredil v nekdanjem semeniškem letovišču

VARNOST DRUŽBE JE NAŠA SKUPNA DOLŽNOST

13. maj je zgodovinski dan, dan ustanovitve vsedržavne in enotne varnostne organizacije.

Letos praznuje ta organizacija 25 let življenja in dela.

Več o delu varnostnih organov je v intervjuju za naš list povedal načelnik Uprave javne varnosti v Novem mestu tovariš Lojze Turk.

Tovariš načelnik, katerih uspehov bi se radi spomnili in jih poudarili ob 25-letnici ustanovitve organov za notranje zadeve?

— Rojena in prekaljena v narodnoosvobodilnem boju, je naša služba veliko prispevala za osvoboditev in utrditev naše države z njenim socialističnim sistemom. Uspešno je uničevala okupatorja in sovražnike revolucije, kvislinške skupine, ki so jih po vojni uporabljale tuje obveščevalne službe, borila se je proti vsem družbenim škodljivcem, onemogočila delovanje imformbirojcev, hkrati pa uspešno varovala družbeno in zasebno premoženje ter skrbela za varnost ljudi.

Naj se spomnim tudi prizadevanj naše službe na Dolenjskem, kjer so naši delavci v zadnjem času razkrili in raziskali več težkih zločinov: vlom v INIS, ki je bil eden največjih vlomov na Dolenjskem po vojni, rop v Smoletovi hiši v Cegelnici, več vlomov v Metliki, Novem mestu in drugod.

In katerih problemov?

— Pomanjkljiva tehnična oprema, nezasedena delovna mesta, pomanjkanje stanovanj in drugi neurejeni delovni pogoji so problemi, ki jim bo potrebno tudi v prihodnje posvetiti vso pozornost. Z zadovoljstvom ugotavljam, da si je družba že do zdaj prizadevala urediti nekatere med njimi. Sodobna tehnična oprema je pomemben pripomoček za uspešno opravljanje našega dela, ureditev delovnih pogojev in skrb za standard delavcev pa dajejo pomembno družbeno vrednost naporom, ki jih premagujejo naši delavci v vsakdanjem delu.

Poslovne stavbe postaj milice so v glavnem urejene, v gradnji pa je oddelek postaje v Dolenjskih Toplicah, predvidena pa je tudi gradnja oddelka v Šentjerneju. Znatno je bilo prizadevanje, da bi delavcem milice priskrbeli stanovanja. Poudarjam pa, da je 26 naših delavcev še vedno brez stanovanj.

Ali bi nam lahko kaj več povedali o UJV Novo mesto kot medobčinski organizaciji na Dolenjskem?

— Služba javne varnosti se je kot sestavni del državne uprave prilagajala družbenim potrebam. Bilo je več reorganizacij. Po ukinitvi okrajev in okrajnih tajništev za notranje zadeve se je pokazala potreba, da morajo še nadalje delovati regionalni centri kot posebne strokovne službe za povezovanje in pomoč postajam milice. Od tedaj so začele take naloge opravljati medobčinske uprave za notranje zadeve, po zadnji reorganizaciji pa jih opravljajo uprave javne varnosti kot področne enote republiškega sekretariata za notranje zadeve. Tako je naša UJV področna enota za občine: Črnomelj, Metlika, Novo mesto in Trebnje.

Zadnja reorganizacija je prišla po brionskem plenumu. Bi nam hoteli reči besedo ali dve tudi o tem?

— Brionski plenum je obsodil nekatere metode dotedanjega dela organov za notranje zadeve. Kot je znano, v Sloveniji hujših zlorab ni bilo. Plenum je nakazal vsebinske spremembe, te pa so pogojile nove kvalitete v našem delu: boljši odnos službe do občanov, javnost dela organov za notranje zadeve, prenos preiskovalnih opravil za sodišča itd.

Kaj bi morali še narediti, da bi bila javna varnost še bolj učinkovita?

— Operativna sposobnost naše družbe, ki se odraža v učinkovitem načinu opravljanja nalog, je osrednji smoter, ki ga želimo doseči. Sedanja organizacija službe to pogojuje. Z boljšo kadrovsko zasedbo, večjo strokovnostjo naših delavcev in boljšo tehnično opremo bi ustvarili možnosti za tako delo, pri katerem bi bil uspeh že vnaprej zagotovljen. Razumljivo je, da tudi sedanja organizacija ne bo večna. Naša služba se bo morala tudi v prihodnje prilagajati hitrim družbenim spremembam.

Uprava javne varnosti je, kot že ime pove, organizacija za varnost občanov. Mnogi so morda zato prepričani, da se jih njeno delo ne tiče in da je lov na storilce ali preprečevanje kaznivih dejanj le dolžnost vaših delavcev. Ali imajo prav?

— Če hočemo, da bo zatiranje kriminalitete in drugih za družbo škodljivih dejanj uspešno, sodelovanje delovnih organizacij, samoupravnih organov, družbeno-političnih skupnosti in seveda občanov ni samo potrebno, ampak nujno. Njihova pomoč pri odkrivanju kaznivih dejanj in storilcev je hkrati tudi pomembno preventivno delo; če je tako delo dobro zastavljeno, si bo tisti, ki je nagnjen k prekršku, dvakrat premislil, preden bo storil kaj nedovoljenega. Občani postajajo s pomočjo UJV nezrušljiv steber družbenega samozavarovanja. Varnost družbe je pravica, hkrati pa tudi dolžnost vsakogar med nami, in če to izpolnjujemo, tudi omogočamo, da bo odnos med organi javne varnosti in občani še boljši.

Kaj to še pomeni?

— Da se mora sodelovanje občanov, ki so v mnogih primerih že zdaj uspešno pomagali, povečati in postati neposrednejše.

Dovolite še kratek pogled v posamezne službe UJV?

— Ko govorimo o službi javne varnosti, moramo vedeti, da predstavljajo to službo ponekod postaje milice s splošnim delovnim področjem. V vsaki občini ima milica postaje, v večjih krajih pa tudi oddelke. Nadalje je tu postaja prometne milice in naposled uprava javne varnosti s specializiranimi službami. Vse skupaj delajo za varnost ljudi in premoženja. Na kratko bi rekel, da gre za milico, ki je uniformiran del službe javne varnosti, in civilne delavce, ki so specializirani za posamezna področja kriminalitete, javnega reda in miru ter prometne varnosti.

Morda bi ob 25-letnici varnostnih organov podrobneje predstavili poklic delavca organov notranjih zadev?

— Miličniki morajo imeti osnovno šolo, da lahko med službo nadaljujejo šolanje v strokovnih službah, kjer si pridobe znanje iz kriminalistike, prometne varnosti, javtega reda in miru, razen tega pa se usposobijo v jiu-jitsu, judu, plavanju, radiotelegrafiji, šofiranju, fotografiranju in drugem. Z nadaljnjim izobraževanjem v šolah se miličniki usposabljajo tudi za vodilna mesta v milici, za delo v kriminalistični službi in na drugih področjih.

Civilni delavci v kriminalistični službi morajo imeti višjo ali visoko šolsko izobrazbo pravne ali ekonomske smeri, med službovanjem pa si dopolnjujejo znanje tudi v strokovnih šolah in na tečajih.

Na koncu bi vas, tovariš načelnik, prosili še za mnenje o tem, ali je čutiti kaj večje zanimanje za poklice v organih javne varnosti. Do nedavnega na primer poklic miličnika ni bil kdove kako vabljiv.

— Zaradi težkih delovnih pogojev v preteklih letih ni bilo večjega zanimanja za delo v organih notranjih zadev. Zadnje čase pa ljudje poklic spoznavajo in je zanimanje večje. Zboljšali so se tudi gmotni pogoji, več problemov, ki so ljudi odvračali od naše službe, pa še urejamo. Povečalo se je predvsem zanimanje za vpis v miličniško kadetsko šolo, iz katere bodo prihodnje leto že prišli mladi miličniki. IVAN ZORAN

■ **ZA PROMETNO VARNOST** sta pomembna nadzor in disciplina, nesreč pa ne bo manj vse dotlej, dokler se tega ne bo zavedal vsak občan ter s svojo disciplino in kulturo vplival, da se bodo razmere na cestah izboljšale.

■ **KRIMINALNA DEJANJA** se povečujejo zlasti na področju premoženjskih deliktov. Družbeno-politične organizacije, vzgojne in socialne ustanove in druge pristojne službe bi morale posvetiti večjo skrb odpravljanju vzrokov za te pojave predvsem med mladino.

■ **GOSPODARSKEGA KRIMINALA** ne morejo preprečevati samo organi za notranje zadeve. Ti nastopijo šele takrat, ko je dejanje že storjeno. Upravljavci sami so prvi poklicani, da taka dejanja preprečijo. Družbeni nadzor v delovnih organizacijah pogostoma sploh ne deluje, inšpekcije pa so neredko prepozne in – neučinkovite.

■ **POŽARNA VARNOST** je bila do zdaj odvisna pretežno od prizadevnosti in požrtvovalnosti gasilcev. Potrebni pa so večji preventivni ukrepi. Večjo odgovornost za požarno varnost in varnost družbene lastnine bi morali čutiti lastniki in upravljavci družbenega premoženja.

(Nekatere ugotovitve na seji republiške konference SZDL lani novembra)

Pes Rino na sledi za storilcem

Delo miličnikov v kriminalistično-tehničnem laboratoriju: razvijanje fotografij

Vlomilec Milan Brajdič (v sredini) kaže preiskovalnemu sodniku Romanu Kržanu (na levi) in kriminalistu Francu Šturmu (na desni), kje je skril preostali denar, ki ga je ukradel v INIS

Odnos do življenja in človeka — odlika komunistov v najtežjih dneh

Na osrednji proslavi črnomaljske občine v počastitev 50-letnice ZKJ, SKOJ in sindikata, ki je bila v Črnomlju tik pred prvomajskimi prazniki, je o naprednem gibanju v polpretekli dobi na Slovenskem in v Beli krajini govoril zvezni poslanec Bogdan Osolnik – Tehtne misli o delu komunistov nekoč in danes so vredne širše pozornosti, zato govor tovariša Osolnika v celoti objavljamo

Tovarišice in tovariši!

V teh dneh, ko ob proslavi 50-letnice ZKJ obujamo spomine na zgodovinsko pot, ki so jo naši narodi prehodili v teku tega burnega pol stoletja, je bilo že veliko povedanega in napisanega o naši preteklosti in sedanjosti.

Zato nam na tej svečani prireditvi ni treba ponavljati dejstev, ki so nam vsem znana: o zgodovini Komunistične partije, o junaškem boju komunistov proti nasilju buržoazije in izkoriščanju delovnega človeka v času med obema vojnama, o vojni proti fašizmu, pa tudi o vlogi ZK v graditvi nove Jugoslavije.

To je slavna zgodovina komunistov in vsega ljudstva Jugoslavije. Še posebno je na to obdobje lahko ponosen slovenski narod, ki je prvič po dolgih stoletjih suženjstva postal tvorec svoje lastne usode. Sledovi te zgodovine so še posebno sveži tukaj v Beli krajini, ki prav te dni obenem s 50-letnico Komunistične partije slavi tudi 50-letnico revolucionarnega upora na Vinici — tako imenovane viniške republike in drugih uporniških dejanj.

Ko je proti koncu prve svetovne vojne izmučenim narodom bilo dovolj brezsmiselnega klanja in je zmaga oktobrske revolucije oznanila konec carske Rusije in nastanek prve države delavcev in kmetov, je tudi pri nas na Slovenskem odjeknil njen primer. V kasarnah so se slovenski možje in fantje začeli upirati. V uporu slovenskih vojakov v Judenburgu je sodelovalo tudi več Belokranjcev. Med glavnimi voditelji sta bila ustreljena Lojze Štefanič in Lojze Rogelj. Toda Avstrija tudi z nasiljem ni mogla preprečiti svojega razpada. Po dolgih stoletjih zatiranja je slovenski narod dočakal svobodo. Mnogi so v tistem trenutku upali, da bo osvoboditev prinesla Slovencem uresničenje dolgoletnih teženj in da bo mogoče v novi državi zagotoviti tudi socialno pravico in boljše življenje za delovnega človeka. Toda bili so prevarani. Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev je bila država, v kateri je oblast prišla v roke izkoriščevalske buržoazije, ene najbolj zaostalih in primitivnih v Evropi. Na zunaj se je sicer ta država nekaj časa kitila z nazivom parlamentarne Kraljevine, toda že od prvega dne je vladala s silo žandarjev in vojske in njeno orodje so bile batine in zapori. Končno je prišlo v odkrito diktaturo. Velesrbska gospoda s kraljem na čelu je z mrvicami iz svoje kuhinje znala privabiti k svoji mizi tudi slovenske meščanske stranke in zdaj eno, zdaj drugo izrabiti za svojo politiko.

Tako smo že v prvih dneh življenja v novi državi Slovenci doživeli grenko razočaranje. Zahodne imperialistične sile so razkosale našo deželo in več kot tretjino Slovencev prepustile Italiji in Avstriji. Znotraj nove države pa se ni uresničila nobena od pričakovanih reform. Vladala je korupcija in špekulacija. Eni so bogateli v takih razmerah drugi pa so živeli še težje. Glavna pozornost vladajočih krogov je bila usmerjena v to, da obrzdajo revolucionarno razpoloženje in očuvajo svojo oblast. Ustrašili so se lastnega ljudstva, delavcev in kmetov, ki so po zgledu ruske revolucije zahtevali zemljo in oblast. Nevarni so jim bili ljudje, ki po vrnitvi s front ali iz ruskega ujetništva niso več hoteli biti ponižni hlapci, ker jim je vojna razbila slepo vero in pokorščino do božjih in cesarjevih namestnikov na zemlji. Takih ljudi so se ustrašili in proti njim so poklicali na pomoč srbsko vojsko in žandarje. Tako je revolucionarno gibanje tudi na Slovenskem doživelo svoj bojni krst v Trbovljah, Ljubljani, Mariboru, novomeški Kandiji in tukaj v Beli Krajini, na Vinici in v Semiču in še v nekaterih krajih. Na Vinici, kjer so že 1. novembra prisegli republiki, so se belokranjski kmetje 21. aprila 1919 jasno in glasno izrekli proti kralju Petru in za ljudsko oblast. Viniška republika je bila nasilno zadušena, kakor tudi drugi upori. Slovenska buržoazija je vse svoje sile uporabila za preganjanje boljševizma ali »vinicizma«, kakor je podobne pojave takrat označil list Slovenski narod. Zato seveda ni mogla uspešno poseči v boj za severno mejo na Koroškem niti v urejanje odnosov med narodi znotraj države.

Konec leta 1920 je bila objavljena zloglasna »Obznana«, s katero je bilo prepovedano delovanje KP Jugoslavije, naslednje leto pa se je z zakonom o zaščiti države še zaostrilo preganjanje vsake svobodoljubne misli in dejanj. Toda revolucionarnega gibanja tudi z nasiljem niso mogli zatreti. Ravno tukaj v Beli krajini je ostal živ republikanizem. Tradicionalne meščanske stranke se nikdar niso mogle pohvaliti, da imajo položaj v Beli krajini v svojih rokah. Nasprotno: opozicionalno razpoloženje se je pojavljalo v raznih oblikah, in če ne drugače, se je kazalo v proslavah 1. maja v rdečih zastavah in kresovih, ob volitvah 1935. leta pa je prišlo tudi do pravega oboroženega spopada z žandarmerijo v Dragatušu, ko so hoteli ponarediti volilne rezultate. Komunisti Slovenije so zlasti po ustanovitvi prinašali med belokranjsko ljudstvo napredno zavest in revolucionarni program. Janez Marentič, Lojze Mihelčič in drugi komunisti in njihovi simpatizerji so postali organizatorji širokega ljudskega gibanja.

Tudi Komunistična partija je morala sama preboleti marsikatero slabost, da je iz notranjih sporov in razčiščevanja dozorela v gibanje, ki si je pridobilo zaupanje širokih ljudskih množic. Poleg tega si je morala opomoči od težkih udarcev in izgub v letih diktature, ko se je na stotine njenih najboljših kadrov znašlo v ječah, mnogi pa so bili zverinsko pobiti.

Toda ko je KP začela iskati nove oblike legalnega delovanja in povezovanja z ljudstvom, je ravno tu v Beli krajini in je dobivalo vse bolj organizirane oblike, o čemer govorijo tudi tesni stiki, ki jih je centralni komite Komunistične partije Slovenije imel s komunisti Bele krajine. Posebno pomembna je bila konferenca junija 1939 v Črnomlju, na kateri so že govorili o fašistični nevarnosti in nalogah komunistov v usodnih trenutkih, ki so bili na vidiku. To je že bila neposredna priprava na boj z okupatorjem. Po vsej Sloveniji se je snovalo množično osvobodilno gibanje, ki je po zlomu stare Jugoslavije dobilo ime: Osvobodilna fronta slovenskega naroda.

Vsekakor ni slučaj, da je OF tu v Beli krajini od vsega začetka bila močna in da je v vseh letih vojne tukaj bila domovina partizanov. Poleg brigad in odredov se je tukaj v Beli krajini razvijala tudi nova ljudska oblast in se je ravno sem do osvoboditve preneslo tudi središče nove slovenske državnosti, o čemer hrani spomin tudi ta dvorana.

Obstaja torej logična, zgodovinska povezanost v razvoju Bele krajine v teh 50-ih letih. Revolucionarno zavest, ki jo je ljudstvo Bele krajine pokazalo v času vojne, ni prišla iznenada in ne slučajno. Zrasla je iz borbe belokranjskega ljudstva in organiziranega dela komunistov in njihovih somišljenikov v času med obema vojnama.

Zato je Bela krajina lahko ponosna ne samo na svoj prispevek v času vojne, ampak tudi na vse svoje dolgoletne revolucionarne tradicije, ki jim je posvečena tudi današnja proslava.

Tovaršice, tovariši! Čeprav smo na slovesni prireditvi, posvečeni preteklosti, se moramo ozreti tudi na sedanjost in se vprašati, ali so se po vojni izpolnile vse naše želje in pričakovanja.

Odgovor ni preprost. Če bi trdili, da so se, odgovor ne bi bil iskren. Če bi rekli enostavno, da niso — odgovorne bi bil točen, oziroma bi bil nepopoln.

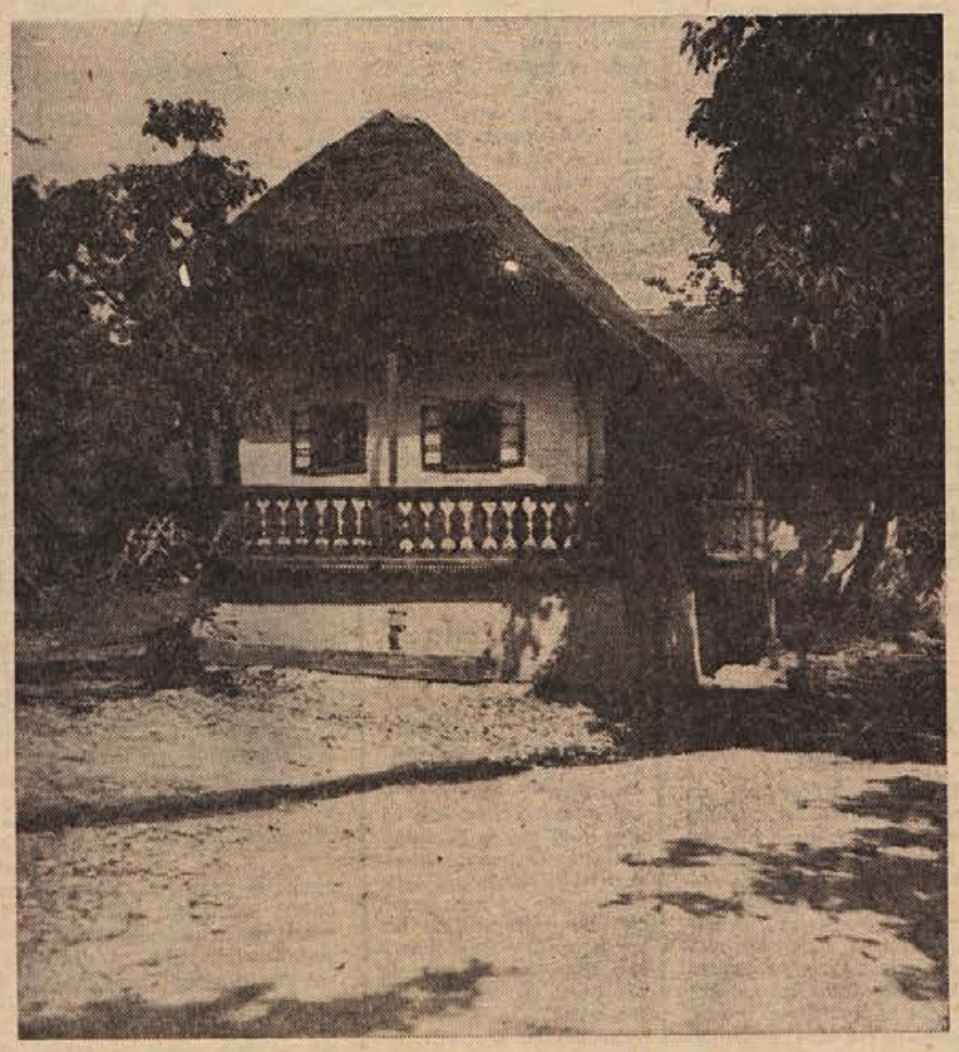

BELOKRANJSKA DOMAČIJA

Prav gotovo je, da smo si vsi skupaj v tistih dneh, ko smo med borbo sanjali o svobodi, prihodnost predstavljali lažjo, manj zapleteno. Resnično življenje se nam je pokazalo v drugačni luči. Marsikatero razočaranje in iztreznjenje smo doživeli in od marsikatere iluzije smo se morali posloviti.

Po letih poleta in obnove smo doživeli prvo težko razočaranje, ko nam je iz dežele, ki nam je bila nekoč vzor, zapretila surova Stalinova grožnja. Prizadela nas je ne samo z neprecenljivo gospodarsko škodo. Pretreslo nas je tudi spoznanje, da socializem ni sam po sebi rešen zablod in da je zašel pod despotsko roko v oblike, ki so globoko nasprotne našim humanim, demokratičnim predstavam. Doživeti smo morali tudi marsikatero grenko spoznanje ob pojavih, ki so zrasli na naših domačih tleh. Zaostrila so se notranja nasprotja, ki jih je ustvarjal centralizirani etatistični sistem, pojavi birokratizma in druge negativnosti so nam marsikdaj skalili pogled v bodočnost. Tekma z razvitim svetom se je zaostrila in Jugoslavija, obremenjena z zaostalostjo, se mora danes še v težjih pogojih boriti za dvig produktivnosti in prilagoditi težkim pogojem vključevanja v mednarodno delitev dela.

Še in še bi lahko naštevali težave in pomanjkljivosti, ki so spremljale naš razvoj in še posebno razvoj manj razvitih pokrajin, kakršna je ravno Bela krajina. Toda ne bi bilo prav, če ne bi videli tudi druge plati tega razvoja.

Jugoslavija je danes dežela, ki jo povsod po svetu cenijo ne samo zaradi hrabrosti v vojni proti fašizmu, ampak tudi zaradi njene neodvisne politike in lastne izvirne poti v notranjem razvoju. Materialni razvoj naše dežele daje vse bolj vidne rezultate. Ustvarili smo si svojo industrijo, energetiko in druge pogoje gospodarske rasti, da bomo, če bo mir — lahko vedno hitreje napredovali. Tudi v najbolj zaostalem kraju je viden neki napredek.

Našo največjo pridobitev pa pomenita svoboda in demokratičnost v javnem življenju. Delovni človek živi svobodno in brez strahu, v veri, da si bo z lastnim trudom in znanjem pomagal k vse boljšim življenjskim pogojem. Živi v skupnosti, v kateri mu oblast ni nedostopna, čeprav prihaja včasih z njo tudi v nasprotje. Toda njegova je in celo upravljanje tistih zadev, ki so nekoč o njih odločali samo redki izvoljenci, je danes v rokah delavskih svetov in drugih organov samoupravljanja.

Tudi o vseh pomanjkljivostih govorimo javno. In ravno ZK je spet tista, ki najbolj odkrito in kritično obravnava naš razvoj in nakazuje smer reševanja družbenih problemov.

Nedavno smo na IX. kongresu ZK Jugoslavije obravnavali naloge komunistov v

BOGDAN OSOLNIK

boju za napredek našega samoupravljanja in celotnega družbenega razvoja. S trezno oceno naših možnosti smo si zastavili program, ki obvezuje vse komuniste, kjerkoli delujejo. Zapisan je v kongresnih dokumentih. Ne samo komunisti, ampak tudi drugi družbeno aktivni ljudje se bodo verjetno ponovno in ponovno vračali k tem dokumentom v reševanju zapletenih nalog, ki jih terja razvoj naše družbe.

Vendar je nekaj, česar ni treba iskati v dokumentih in resolucijah, kar je mogoče najti le v življenju samem in o čemer nam govori tudi spomin na ljudi, ki so za svobodo, za napredek, za revolucijo dajali vse svoje sile, sposobnosti, pa tudi svoja življenja.

To je tisti odnos do življenja, predvsem pa do človeka, ki je bil odlika komunistov v najtežjih dneh. Tudi danes je tak odnos, pošteno, dosledno zavzemanje za pravice delovnega človeka, obenem pa odločen boj z vsem, kar delovnega človeka žali, utesnjuje in krni njegove človeške pravice pogoj, da bo naše samoupravljanje uspešno in da bomo uspešno reševali nove zgodovinske naloge, ki so pred nami. Te pa niso majhne, ne lahke.

Živimo v nemirnem svetu, polnem nasprotij in zlasti nevarnosti za male narode. Tudi urejanje naše samoupravne skupnosti v sodobno moderno in učinkovito družbo ni lahka in enostavna naloga.

Za komuniste je bilo vedno značilno, da so videli naprej, da niso nikdar izgubili pogleda v bodočnost, da so se za to bodočnost znali boriti in žrtvovati. Taki komunisti so potrebni naši družbi tudi danes. Pa ne le komunisti, ampak vsi zavedni Slovenci se moramo učiti na teh izkušnjah preteklosti in ohraniti vero v revolucionarne vrednote.

Morda naloge in preizkušnje, ki nas čakajo v prihodnosti in ki bodo postavile na življenjsko preizkušnjo zlasti mlado generacijo, niso nič manj usodne in odgovorne od tistih, ki smo jih tako uspešno prestali v preteklosti, ki jo danes slavimo. Naj bo naša prihodnost enako svetla in zmagovita!

OBRTNO KOMUNALNO PODJETJE ČRNOMELJ

razpisuje

javno licitacijo

za prodajo

KAMIONA TAM 4500

Izklicna cena 25.000,00

Licitacija bo 17. maja 1969 v podjetju od 8. do 10. ure za družbeni sektor in od 10. do 12. ure za ostale.

Vse informacije dobijo interesenti na upravi podjetja.

Interesenti morajo položiti kot kavcijo 10 % izklicne cene.

kultura in izobraževanje

50 let ZKJ v dokumentih

22. aprila so v Dolenjski galeriji v Novem mestu odprli razstavo o razvoju ZKJ, SKOJ in sindikata, ki praznuje letos 50-letnico ustanovitve. Razstavili so več kot 400 brošur, letakov in lepakov, fotografij in drugih dokumentov, ki izpričujejo nastanek in razvoj vseh treh revolucionarnih organizacij.

Posebej je zanimiv tisti del razstave, ki je izpolnjen z dokumenti, fotografijami in marksističnim tiskom, ki govore o revolucionarni in napredni preteklosti na Dolenjskem. Pretežni del tega gradiva je za razstavo prispeval Dolenjski muzej. Gradivo iz obdobja 1917—1920, zlasti vrsto lepakov in fotokopij, je posodil Inštitut za zgodovino delavskega gibanja v Ljubljani.

Ob navzočnosti javnih, družbeno-političnih in kulturnih delavcev ter drugih obiskovalcev je razstavo odprl direktor Inštituta za zgodovino delavskega gibanja v Ljubljani Bogdan Osolnik.

Razstava bo odprta do 12. maja.

»Don Pasquale« na Otočcu?

V novomeškem Zavodu za kulturno dejavnost so napravili okvirni načrt za prireditve »Dolenjskega poletja 69«. Tako predvidevajo, da bi na Otočcu gostovala ljubljanska Opera z delom »Don Pasquale«, v Šmarjeških Toplicah bi bil plesni turnir, na Gorjancih pri Miklavžu »Sen kresne noči«, v Novem mestu pa bi vrteli boljši film. Pogodbe o nastopih kulturnih skupin še niso podpisane, prav tako še niso znani dnevi za nastope.

OBIŠČITE RAZSTAVO!

Razstava ob 50-letnici ZKJ, SKOJ in sindikata v Dolenjski galeriji bo odprta do 12. maja. Vabimo šole, družbeno-politične organizacije, delovne kolektive in druge obiskovalce, da si to pomembno prireditev v Novem mestu ogledajo. Galerija je odprta vsak dan od 10. do 18. ure.

Dolenjski muzej
Novo mesto

Za Levstikovo bralno značko je letos v Kočevju tekmovalo 560 mladih bralcev. Zaključne slovesnosti sta se udeležila književnika Tone Seliškar (na sliki) in Matej Bor, ki sta značkarjem prebrala nekaj odlomkov iz svojih del. Dvorano v novi osnovni šoli, kjer je bila 25. aprila glavna prireditev, je dekoriral akademski kipar Stane Jarem (Foto: Brus)

Jakčeva razstava v Slovenjem Gradcu

V letu, ko slavimo stoletnico rojstva Riharda Jakopiča, bo slovenska kulturna javnost 16. julija počastila tudi življenjski praznik slikarja in grafika Božidarja Jakca, umetnika, ki je ponesel ime in podobo Novega mesta ter Dolenjske najdlje po svetu. Umetnostna galerija v Slovenjem Gradcu — tovariš Jakac je častni meščan tega za umetnost tako razgibanega mesta že od 1966 — je prva v Sloveniji počastila sedemdesetletnico našega rojaka: v počastitev obletnice vstaje slovenskega naroda mu je priredila retrospektivno razstavo likovnih del. Odprli so jo tik pred velikim slavjem v Velenju, takoj pa je tudi vzbudila razumljivo pozornost, saj prikazuje življenjsko delo »očeta sodobne slovenske grafike«.

V veliki dvorani slovenjegraške umetnostne galerije razstavlja mojster Božidar Jakac tokrat 20 olj in pastelov, 57 grafik in 35 risb. Doslej prehojena pot človeka, umetnika in partizana Jakca odseva s platen in listov kot na dlani; že dlje časa nismo imeli priložnosti spremljati njegovega razvoja tako dobro kot na tej veliki razstavi. Slikani portreti — med njimi so zbrani v vrsti na odru najimenitnejši: prijatelja H. Saeveruda, matere, očeta, Tatjane, avtoportreti in drugi — pričajo o stvariteljski moči umetnika, pokažejo pa nam tudi na nekatere manj znane portrete, ki so jih zasebni lastniki posodili za to razstavo. Ni treba posebej omenjati, kako prijetno je gledati razstavljene krajine, med katerimi je prikupna lepota dolenjskih krajev že kar nerazdružljiva z umetnikovo ljubeznijo do domače zemlje in rodnega mesta. Da sta Jakčeva grafika in njegovo prizadevanje za njenim razvojem na Slovenskem prerasla celo jugoslovanski okvir, nam razstava spet samo potrjuje. O njegovem neminljivem deležu v letih NOB pričajo podobe vodilnih in borbenih ljudi naše revolucije, med njimi zlasti še predsednika Tita.

Galerija v Slovenjem Gradcu je pod vodstvom prizadevnega ravnatelja K. Pečka izdala ob razstavi tudi katalog, za katerega je uvodno besedo napisal akademik France Stelé, ki je o jubilantu zapisal tudi tele besede:

»Suvereno tehnično obvladujoč svojo stroko, svojemu bistvu zvest in kljub telesni invalidnosti še poln neizčrpne vsebine stoji sedemdesetletnik Jakac med nami, v času, ki se mimo njega bori za uveljavitev nove svetovno veljavne govorice, kot moder čuvar zanesljivega znanja in ustaljenega življenjskega nazora. To pa je velika predvnost učitelja in svetovalca pred drznimi, pa manj izkušenimi napadalci umetniškega Olimpa.«

Kot človek in umetnik je Božidar Jakac ostal vse življenje zvest sebi, svojemu narodu in poslanstvu, ki si ga je bil naložil. Zato se tolikanj bolj veselimo njegovih napovedanih razstav, ki ju pripravljata v njegovem jubilejnem letu tudi domači galeriji v Kostanjevici in Novem mestu.

T. GOSNIK

»Polovične resnice« šele ob koncu maja

Poročali smo že, da je v aprilu napovedana abonmajska predstava »Polovičnih resnic« v novomeškem Domu kulture zaradi okvare na električnem omrežju odpadla. Mestno gledališče iz Ljubljane je sporočilo, da bodo igro predstavili na novomeškem odru šele 27. maja. V Zavodu za kulturno dejavnost v Novem mestu so povedali, da bodo veljale tudi vstopnice, ki so jih obiskovalci kupili za odpadlo predstavo.

Podbočje je slavilo

Zadnjo nedeljo v aprilu je bila v Podbočju svečana akademija v počastitev 50. obletnice ZKJ, praznika dela in ustanovitve Osvobodilne fronte. V bogatem in dobro naštudiranem programu so pokazali nastopajoči potek bojev za socialno in nacionalno osvoboditev slovenskega naroda. Dvorana je bila čisto zasedena in poslušalci so bili zelo zadovoljni.

V Trstu: predavanje o dolenjskih izkopaninah

22. aprila zvečer sta na povabilo Slovenskega kluba predavala v Trstu arheologa dr. Stane Gabrovec iz Ljubljane in Tone Knez iz Novega mesta o halštatski kulturi v Sloveniji. Poudarek predavanj je bil na dolenjskih najdbah, posebej še na najnovejših izsledkih izkopavanj v Stični in v Novem mestu. Predavanje je bilo opremljeno s številnimi barvnimi diapozitivi.

Mali kulturni barometer

■ **NAGRADE 1. MAJA** — Letošnjo prvomajsko nagrado na Reki so podelili petnajstim kulturnim in drugim javnim delavcem.

■ **JAKIJEVA RAZSTAVA** — V Nazarjah so odprli razstavo okoli 50 del Jože Horvata-Jakija. Ob tej priložnosti so natisnili tudi brošuro z reprodukcijami Jakijevih del.

■ **ANDRIĆ NA JAPONSKEM** — Jugoslovanski »nobelovec« pisatelj Ivo Andrić bo odpotoval v drugi polovici maja na Japonsko, kamor ga je povabilo združenje za kulturno sodelovanje s tujino. Na obisku se bo Andrić pogovoril tudi o prevodu svojih del v japonščino.

■ **S »PROTEKCIJO« V TRSTU** — Beograjsko gledališče je v prvih majskih dneh gostovalo pri tržaških Slovencih z Nušićevo komedijo »Protekcija« in Gončarova »Navadno zgodbo«. Posamezna dogajanja je slovenskim obiskovalcem, ki ne razumejo srbohrvaščine, razložil igralec Stane Starešinič.

■ **NAGRADE IGRALCEM** — Republiški odbor Združenja dramskih umetnikov Slovenije je podelil letošnje »Prvomajske nagrade« večjemu številu igralcev. Prejeli so jih: igralci Slovenskega gledališča v Trstu (kolektiv), člana SNG Maribor Anton Petje in Milena Muhič ter Ljvij Bogatec, član Slovenskega gledališča v Trstu.

■ **ODLIKOVANI ČLANI PIPZ** — 19 članov Partizanskega invalidskega pevskega zbora je prejelo pred kratkim visoka odlikovanja, s katerimi jim je bilo priznano delo na področju partizanske pesmi. Visoka odlikovanja sta prejela tudi prvi in sedanji predsednik PIPZ Karel Pahor in Radovan Gobec.

■ **VIDMAR PREDAVAL V GORICI** — Predsednik SAZU Josip Vidmar je ob koncu aprila predaval Slovencem v Gorici o slovenskem nacionalnem vprašanju in kulturnem prostoru.

Stane Kregar v Kostanjevici

V torek, 13. maja ob 19. uri, bodo v okviru letošnjih prireditev XIV. dolenjskega kulturnega festivala v Lamutovem likovnem salonu v Kostanjevici slovesno odprli likovno razstavo **Staneta Kregarja**. Umetnik se bo predstavil z izborom del, ki jih je do zdaj ustvaril. Uvodno besedo o slikarju bo imel umetnostni kritik **Aleksander Bassin** iz Ljubljane.

Po otvoritvi bosta flavtist **Miloš Pahor**, profesor glasbe v Vidmu (Udinah — Italija), in čembalistka Dina Slama iz Trsta igrala dela Benedetta, Bacha, Marzola ter domačih skladateljev: Merkuja, Ramovša in Ubalda Vrabca. Umetnica bo za to priložnost pripeljala čembalo iz Italije. V kostanjeviškem farovžu, kjer deluje Lamutov likovni salon, bo imel ta, danes že tako redki instrument, res najprimernejše okolje. Ljubitelje umetnosti, izobražence in glasbenike vse Dolenjske vljudno vabimo na to prireditev, ki bo brez dvoma enkratna!

Nova Prešernova podoba!

Izredno odkritje je docent Marko Marin prvič prikazal dolenjskim slavistom v Novem mestu

Slovensko javnost je nedavno presenetila novica, da je docent Akademije za igralsko umetnost v Ljubljani Marko Marin odkril v Gradcu novo, doslej še neznano Prešernovo podobo. To je naslikal slikar Goldenstein v prvi polovici leta 1838 in je edina doslej znana verna upodobitev velikega pesnika, narejena še za njegovega življenja. Z objavo te slike za sedaj še odlašajo: prvič bo objavljena skupaj s študijo v Informacijah Akademije za igralsko umetnost. 23. aprila so se udeleženci strokovnega aktiva učiteljev slovenskega jezika na naših osnovnih šolah seznanili z novo odkrito Prešernovo podobo, ko jim jo je pokazal docent Marin, ki je poslušalcem v enournem izredno zanimivem predavanju prikazal vse, kar je v zvezi z njegovim odkritjem.

Predavanje o novi Prešernovi podobi je aktiv zelo popestrilo: predavatelji slovenskega jezika z našega področja so bili tako med prvimi, ki so si ogledali novo Prešernovo podobo. Publikacija, ki jo izdaja Akademija za igralsko umetnost, bo čez čas prinesla Prešernovo podobo. To bo hkrati njena prva objava.

P. BREŠČAK

Pesmi za jubilej

25. aprila zvečer je bila v novomeškem Domu kulture slavnostna akademija na čast 50-letnice ZKJ, SKOJ, sindikata, ustanovitve OF in 1. maja. Sodelovali so pevci, recitatorji, orkester in napovedovalca. Razen številnih Novomeščanov so prireditvi prisostvovali poslanca Bogdan Osolnik in dr. France Hočevar ter znani dolenjski revolucionar Niko Šilih.

Po mnenju mnogih obiskovalcev je bila to ena najboljših prireditev te vrste v Novem mestu. Scenarij je pripravil prof. Jože Škufca, akademijo pa je režirala Alenka Bolè-Vrabec. V uri in pol se je odvil zgodovinsko-kulturni program, ki je obsegal branje značilnih odlomkov iz zgodovine jubilejnih organizacij in interpretacijo umetniških del, značilnih za posamezna obdobja. Nastopili so: orkester pod vodstvom Draga Šproca, mešani pevski zbor, sestavljen iz jerebovcev in dijakinj šole za zdravstvene delavce, ki mu je dirigiral Tone Markelj, in recitatorji pod vodstvom Alenke Bolè-Vrabec.

I. Z.

Dekleta iz „BETI" rada pojo

Dragica Nenadić, učiteljica metliške osemletke, poučuje popoldne tudi v poklicni šoli trikotažne tovarne BETI. Med mladimi dekleti, ki se usposabljajo za trikotažerke, je kmalu vzbudila zanimanje za lepo petje in belokranjsko folkloro. Postala je duša kulturnega prebujenja v BETI.

— Letos smo ustanovili ženski pevski zbor. Razen deklet iz poklicne šole je v njem precej delavk, pridružilo pa se je tudi nekaj deklet, ki se v Novem mestu učijo solo petja. Zbor šteje več kot 40 članic, vodi pa ga predmetni učitelj Stane Fuks. Osnovali smo tudi folklorno skupino, ki bo gojila belokranjske plese. Vanjo se je vpisalo celo več deklet, kot jih potrebujemo v parih.

Ste morda že predvideli prireditve?

— Pevski zbor bo 25. maja gostoval v Kranju, kjer bo nastopil za matično šolo — tekstilni center. 15. junija pa bo sodeloval na koncertu pevskih zborov metliške občine.

V samem podjetju še kaj pripravljate?

— 25. maja bo mladinska oddaja »Pokaži, kaj veš o podjetju!«

Lani je igralska skupina, sestavljena zvečine iz delavcev in uslužbencev BETI, uspešno uprizarjala igro »Raztrganci«. Kaj pa pripravlja za letos?

— Marsikje, kjer smo gostovali, so bile dvorane zelo slabo zasedene. To je igralcem ubilo voljo in dramska dejavnost je začela pešati. Morda je še kakšen drug razlog. Mislim, da manjka program, se pravi dolgoročnejši načrt kulturnega dela. Od sekcij pri družbeno-političnih organizacijah tudi ni čutiti tistega pravega zanimanja. Po mojem tudi preslabo skrbimo za kadre, ki naj bi delali na kulturnem področju.

I. Z.

Igralke ni bilo . . .

Pod vodstvom učitelja Milana Pirša je semiška mladina, večinoma zaposlena v Iskri, naštudirala Goldonijevo komedijo »Stric Ihta«. Napovedane predstave 27. aprila se je kot navadno udeležilo toliko ljudi, da je bila dvorana nabito polna. Občinstvo pa je ostalo z dolgim nosom, ko so mu sporočili, da predstave ne bo, ker ni igralke Mimi Šmaljcelj. Baje se je zadržala pri bratu v Novem mestu. Predstavo so morali za teden dni preložiti.

K. W.

Stara cerkev: poživiti kulturo

Na zadnji seji sveta krajevne skupnosti Stara cerkev so v sporazumu z ostalimi krajevnimi organizacijami sklenili, da bo odslej z vaškim kulturnim domom upravljala krajevna skupnost, za vzdrževanje doma pa bodo prispevali vsi uporabniki. Za poživitev kulturne dejavnosti bodo sklicali sestanek vseh zainteresiranih, na katerem se bodo pogovorili o bodočem delu na kulturnem področju. Na seji so razpravljali še o delu poravnalnega sveta in imenovali nove člane tega sveta, ki dela za območje krajevne skupnosti.

Kette in »Zadruga«

Pred prvomajskimi prazniki so v Študijski knjižnici Mirana Jarca v Novem mestu odprli spominsko razstavo ob 70-letnici smrti slovenskega pesnika Dragotina Ketteja. Razen Kettejevih natisnjenih del, rokopisov in prevodov njegovih del v tuje jezike so prikazali tudi nekaj rokopisnih listov, ki izpričujejo močno literarno gibanje med novomeškimi gimnazijci na prelomu dveh stoletij. Poseben poudarek je dan obdobju novomeške »Zadruge«, katere idejni vodja je bil Kette. Knjižnica je prvič prikazala javnosti tudi tajniško knjigo »zadružanov«, ki jo je do smrti hranil dr. Rudolf Mole.

XIII. pohod „Po poteh partizanske Ljubljane“

Kot že 12 let nazaj bo tudi letos v počastitev obletnice osvoboditve mesta Ljubljane manifestativno-tekmovalna prireditev »Po poteh partizanske Ljubljane«. Več deset tisoč ljudi bo obujalo spomine na slavne dni upornе Ljubljane in počastilo spomin vseh tistih, ki so izkrvavili na ulicah upornega mesta in ob okupatorjevi bodeči žici.

Program prireditev:

■ **Sobota, 10. maja**

1. »Štafeta zmage« 3 × 1000 m za mladinske moške ekipe, ločeno za šole II. stopnje, za osnovne telesnovzgojne organizacije in za vse druge osnovne organizacije;
2. »Štafeta zmage« 3 × 600 m za mladinske ženske ekipe, ločeno za šole, za osnovne telesnovzgojne organizacije in za vse druge osnovne organizacije;
3. »Tek prijateljstva« na 4226 m dolgi progi za moške domače in inozemske mestne reprezentance.

■ **Nedelja, 11. maja**

1. Manifestativni pohod »Po poteh tovarištva in spominov« na 10.000 m dolgi progi za moške, ženske in mešane ekipe za vse osnovne organizacije, šole II. stopnje, odrede predvojaške vzgoje ter za ekipe enot JLA in Milice.
2. Manifestativni pohod »Po poteh tovarištva in spominov« na 5000 m dolgi progi za moške, ženske in mešane ekipe pionirjev in mladine višjih razredov osnovnih šol (od 5. do 8. razreda).
3. Tekmovalni pohod »Partizanski marš« na 25.000 m dolgi progi za moške ekipe za vse osnovne organizacije, odrede predvojaške vzgoje ter za ekipe enot JLA in Milice.
4. Tekmovalni pohod »Partizanski marš« na 8000 m dolgi progi za ženske ekipe za vse osnovne organizacije.

Gusti Bradač (Dolenjske Toplice), Marko Jan (Trebnje), Tone Avsec (Novo mesto) in Franc Strojin (Šentjernej) se bodo udeležili republiškega tekmovanja v spretnostni vožnji 18. maja v Kranju. Medobčinskega tekmovanja, ki je bilo 27. aprila na novomeških ulicah, se je udeležilo 30 pionirjev in pionirk iz osnovnih šol novomeške in trebanjske občine. Na sliki: start tekmovalcev pred rotovžem v Novem mestu (Foto: Ivan Zoran)

šport

Od tu in tam

■ **KRMELJ** — 26. aprila je bilo v Sevnici hitropotezno medobčinsko šahovsko tekmovanje. Udeležile so se ga tri ekipe. Na tekmovanju, ki ga je organizirala občinska konferenca ZMS Sevnica, je zmagala ekipa Sevnice z 19 točkami, pred Krmeljem (15) in Šentjurjem (2 točki). Rezultati: Sevnica — Krmelj 7:5, Sevnica — Šentjur 12:0 in Krmelj — Šentjur 10:2. (B. D.)

■ **KOSTANJEVICA** — Osnovni organizaciji Zveze gluhih Krško in Novo mesto sta priredili strelsko tekmovanje z zračno puško. Udeležilo se ga je 16 članov. Prvo mesto je dosegel Franci Hren (N. m.), 2. Albin Levičar (Krško), 3. do 5. Božo Senica, Franc Plazar in Milena Gole (vsi Krško). (A. R.)

■ **VAVTA VAS** — Šahovska dejavnost ŠSD Srobotnik je bila v tem šolskem letu zelo razgibana. Na zadnjem šolskem turnirju si je kar 8 šahistov priborilo IV. kategorijo (Saje, Faleskini, Senica, Dular, Darovec, Virant, Nose in Kren). (J. P.)

■ **KRSKO** — Zvezni kapetan za plavanje Nenadovič je obvestil trenerja Celulozarja, da sta plavalec Franc Čargo in Nevenka Jenkole tudi v letošnjem letu kandidata za državno plavalno reprezentanco, ki bo zastopala Jugoslavijo v tekmovanju za »Pokal Evrope« ter na dvoboju plavalnih reprezentanc Anglije in Jugoslavije, ki bo junija v Londonu. (L. H.)

■ **KANIZARICA** — V počastitev 1. maja je bil odigran nogometni turnir. Nastopile so tri ekipe. Vrstni red je bil naslednji: 1. Kanižarica (7:1), 2. Loka (10:11) in 3. Črnomelj (12:8). (S. M.)

■ **ZUŽEMBERK** — V prvem kolu ligaškega tekmovanja v malem nogometu za področje zgornje doline Krke je pripravila največje presenečenje ekipa Dvora, ki je v gosteh premagala Stražo s 4:1. Ostali rezultati: Partizan (Žbk.) — ŠSD Dol. Toplice 9:2 in Soteska A — Soteska B 3:3. (P. Š.)

■ **NOVO MESTO** — Na ženskem šahovskem prvenstvu mesta je premočno zmagala Anica Istenič, med pionirkami pa je šahovska prvakinja postala Sonja Stancer. V mladinski konkurenci je bil zmagovalec Karel Kapš. (N. N.)

■ **BREŽICE** — Na osnovni šoli bratov Ribarjev so imeli športni dan. Tekmovali so učenci in učenke višje stopnje v vajah na orodju. Moški: 5. razredi — 1. Rožman, 2. Rasinac, 3. Piltaver; 6. razredi — 1. Kreačič, 2. Gerjevič, 3. Vučanjk; 7. razredi: 1. Štimec, 2. Diklič, 3. Božič; 8. razredi — 1. Gerjevič, 2. Adamič, 3. Zagode. Ženske: 5. razredi — 1. Obrč, 2. Lipej, 3. Adamič; 6. razredi — 1. Deržič, 2. Hrovat, 3. Kovačič; 7. razredi — 1. Iskra, 2. Starčič, 3. Germovšek; 8. razredi — 1. Hervol, 2. Piltaver, 3. Škofljanc. (P. R.)

■ **NOVO MESTO** — V zadnjem kolu občinske kegljaške lige so bili doseženi naslednji rezultati. Pionir — Vseh devet 480:415, Stari devet — Železničar 403:457, Krka I — Partizan (Žbk) 481:396, Iskra — Krka I 385:410 in Partizan (Žbk) — Iskra 473:414. Končni vrstni red: Železničar 26, Pionir, Vseh devet 22, Luknja, Krka I 20, Partizan, Iskra 16, Stari devet 8 in Krka II 0 točk. (J. M.)

■ **ŽUŽEMBERK** — Na društvenem tekmovanju z zračno puško, ki ga je organiziral TVD Partizan v počastitev 1. maja, je zmagal Franc Brulec (159 krogov), 2. in 3. mesto pa sta si delila L. Marinč in J. Muhič (140 krogov). (P. Š.)

■ **DRAGATUŠ** — Preteklo nedeljo je bila odigrana prijateljska nogometna tekma med domačo ekipo in nogometaši Kanižarice. Zmagali so gostje s 3:2. Strelca za goste sta bila Avsec in Kobe, za domače pa Svetič. (Š. M.)

■ **NOVO MESTO** — Na šahovskem hitropoteznem dvoboju med ekipama JLA in Novega mesta so zmagali Novomeščani s 77,5:20,5. (N. N.)

■ **ŽUŽEMBERK** — Na šahovskem prvenstvu Žužemberka sodeluje 15 šahistov. Po nepopolnem 10. kolu je v vodstvu Černač z 9 točkami, sledijo Kosmina in inž. Suhadolnik 7, Muhič, Brezovar 5 itd. (P. Š.)

■ **KRMELJ** — Na hitropoteznem turnirju, ki je bil odigran 3. maja, je med 10. udeleženci zmagal Drstvenšek iz Sevnice. Sledijo: Krmeljčani Markovič, I. Perhaj, Šribar, D. Perhaj, Debelak itd. Šribar, D. Perhaj, Debelak itd. V skupni razvrstitvi vodi še nadalje Šribar z 48 točkami pred D. Perhajem in Debelakom. (B. D.)

■ **SEVNICA** — Na republiškem pionirskem prvenstvu mladih šahistk je učenka Olga Keber iz Šentjanža zasedla odlično tretje mesto. Če ne bi izgubila v zadnjem kolu, bi bila celo prvakinja. (B. D.)

ROKOMET

Ribničani so ujeli rešilno slamico

Ribničani, ki se nahajajo na repu republiške rokometne lige, so to nedeljo obračunali z Brežičani in si s tem verjetno zagotovili obstanek v društvu najboljših. Resnično bi obžalovali, ko bi ta simpatična in borbena ekipa zapustila kvalitetno ligo. Brežičani se niso kaj preveč potrudili, saj so se že zasidrali v sredini razpredelnice in bodo tam tudi ostali. Dekleta iz Brežic so po uvodnih neuspehih končno le tuširale ekipo Kopra in pokazale sposobnosti za zmago. Krmeljčani so za zaleno mizo premagali Šentvidčane in spet ujeli vrh. Krčanom z mlado ekipo ne gre tako, kot so računali, Novomeščani pa se vedno bolj utapljajo na dnu lestvice.

Ribnica : Brežice 20:17

Težko pričakovani obračun med ekipama iz Dolenjske se je končal z zasluženo zmago Ribničanov, ki so si tako nekoliko popravili slabo uvrstitev na razpredelnici. Tekma je bila zelo živahna in so gledalci prišli na račun. Domačini so izkoristili prednost domačega igrišča in zasluženo osvojili obe točki.

Ribnica: **Kersnič I, Lazar, Erčulj, Tanko, Abram, Kersnič II 5, Matelič 3, Radič 5, Ponikvar II 2, Ponikvar I 4, Kuželj 1, Lovšin.**

Brežice: **Brglez, Setinc I, Zore, Pavlič, Stangelj 5, Dolenjc, Setinc II 2, Lipej, Avsec 1, Vršec 2, Antolovič 6 in Radovan 1.**

Partizan (Krško) : Zagorje 13:18

Tekma je bila lepa in hitra. Domačini niso zaigrali tako, kot znajo, pozna se jim, da so še mlado, neuigrano moštvo. Verjetno bo rokomet v Krškem zamrl, če bo vse delo slonelo na ramah trenerja Nika Jelčiča. Kaj res ni nikogar, ki bi mu pomagal?

Krško: **Katič, Kovačič, Mugoša, Koman, Božič, Robič, Jelen 7, Pogačar 1, Ganc 5, Zibret in Seler.** L. HARTMAN

Krmelj : Šentvid 5:0 b. b.

Ker se je na srečanje Šentvid : Krmelj vodstvo Krmelja pritožilo, je tekmovalna komisija zaradi nepravilne registracije igralca Šentvida **Arsenoviča** registrirala srečanje, ki se je bilo končalo neodločeno 17:17, s 5:0 v korist **Krmelja.** B. DEBELAK

Novo mesto : Duplje 9:19

Novomeščani se niso mogli upreti odlični ekipi iz Dupelj, ki jih je nadigrala v vseh pogledih. Novomeščanom je šlo slabo zlasti v prvem delu tekme, ko so gostje vodili celo z 11:2. V nadaljevanju so se nekoliko zbrali in jim je uspelo zmanjšati poraz. Strelci za Novo mesto so bili **Jaklič, Pelko** in **Jarc.**

Duplje : Krmelj 14:13

Gostje so po krepkem vodstvu domačinov v zadnji minuti igre izenačili, vendar so domači v zadnjih sekundah z dvomljivim zadetkom zmagali. B. DEBELAK

Partizan (Križe) : Partizan (Krško) 26:12

V prvem polčasu so se Krčani še kar dobro upirali, vendar so v nadaljevanju popustili in doživeli hud poraz. Prikazali so tehnično zelo dobro igro, vendar jim žoga ni hotela v mrežo. Najboljšo igro pri Krčanih je pokazal **Božič**, nekoliko pa sta zatajila kapetan **Jelen** in vratar **Katič.**

Krško: **Katič, Kovačič, Koman 4, Pogačar, Božič 3, Jelen 2, Robič** in **Ganc 3.** L. HARTMAN

Krmelj : Zagorje 16:15

Domači rokometaši so izborili težko, vendar zasluženo zmago. Gostje so nekaj minut pred koncem tekme vodili s štirimi goli prednosti. Igra je bila lepa, tipično prvenstvena. Sodil je Vačovnik iz Sevnice na škodo obeh ekip. B. DEBELAK

Brežice : Piran 12:12

Brežice : Piran (ženske) 5:10

Brežice : Koper (ženske) 10:7

NOGOMET

V tem kolu štirje remiji

Nogometašem Celulozarja ne gre več tako, kot jim je šlo v jesenskem delu tekmovanja. V Velenju so doživeli pravo katastrofo in so prepustili drugo mesto na lestvici Velenjčanom. Vendar imajo Krčani možnosti, da osvojijo drugo mesto. Elan je tokrat imel v gosteh solidno ekipo z Vrhnike, ki mu je odščipnila dragoceno točko. Belokranjci se nahajajo v nekakšni krizi, saj so v zadnjih kolih zabeležili kar dva remija. Očitek za neuspeh leti zlasti na srečanje z Dobom, to je ekipa, ki ne bi smela Belokranjcem delati večjih preglavic. Mirenčani so kar zadovoljni, da so Belokranjcem odnesli točko.

Rudar (Velenje) : Celulozar 4:1

Celulozarjevi igralci so že na začetku prvega polčasa prejeli kar štiri zadetke; za dva je kriv vratar Levičar. Tako je padla igralcem Celulozarja morala in niso pokazali ničesar. V drugem polčasu so gostje zaigrali boljše in so po **Stanojeviču** dosegli zadetek in s tem tudi končni rezultat 4:1. Neuspeh je upravičen, saj Krčani ne morejo pogrešati odličnega vratarja **Vukotiča, Božiča** ter **Juretiča**, ki tokrat niso igrali. L. HARTMAN

Elan : Usnjar (Vrhnika) 2:2

Novomeščani so se v nedeljo, 4. maja, srečali z vodilno enajsterico **Usnjarjem** z Vrhnike. Srečanje je bilo zanimivo. Domačim igralcem se je zmaga izmuznila iz rok. Preveč poceni so prejeli dva zadetka in je neodločen rezultat še kar uspeh. Gostje so se predstavili kot borbena ekipa, ki zasluženo vodi. Zadetka za Elan sta dosegla **Velagič** in **Maksimovič.**

Najboljša igralca pri domačih sta bila požrtvovalni **Velagič** ter borbena branilca **Bučar** in **Popovič.** Vratar Košir tokrat ni upravičil slovesa dobrega vratarja.

Bela krajina : Dob 2:2

Belokranjci so v nedeljo nepričakovano izgubili točko na domačem terenu z igralci Doba, ki so pri dnu lestvice. Tekma je razočarala, saj so se igralci izživljali z nabijanjem žoge. Domačini so prišli v vodstvo z enajstmetrovko, ki jo je pretopil v gol **Ivan Žunič.** Kmalu nato so gostje izenačili na 1:1. **Karin** je povedel domače v vodstvo. Nato so imeli Črnomaljci še vrsto lepih priložnosti, da rezultat povišajo, vendar je gostom uspelo izenačiti. T. LATERNER

Mirna : Bela krajina 3:3

V nogometni tekmi dveh dolenjskih klubov so domači nogometaši ponovno razveselili svoje navijače, ki so z osvojitvijo točke z dobrim moštvom, kot je Bela krajina, povsem zadovoljni. Strelca za Mirenčane sta bila **Stefanič** in **M. Tratar**, za goste pa **Kramarič, T. Weiss** in **A. Švajger.**

Mirenčani so začeli tekmo oslabljeni, ker poškodovani vratar **Logar** ni mogel nastopiti. Zatem se je poškodoval najboljši mirenski strelec Stefanič, ki je moral iskati zdravniško pomoč.

Najboljši pri Mirenčanih so bili: **Šmuc, Stefanič, Pančo** in **M. Tratar**, pri gostih pa **I. Žunič** in **A. Švajger.** Tekmo je odlično vodil inž. Novakovič iz Novega mesta. A. TRATAR

Kočevje : Bela krajina (ml.) 3:3

Črnomaljski mladinci so med prvomajskimi prazniki gostovali v Kočevju in igrali z domačim Kočevjem 3:3. Strelca za Belo krajino sta bila **Tone Weiss** in **Grguraš**, za Kočevje pa **Žegarac, Briški** in **Štefanič** (avtogol).

Kočevje: **Gričar (Strunar), Lušin, Cilenšek, Briški, N. Betovič, Bregar, V. Betovič (Petovar), S. Betovič, Radosavljević (Špiletič), Žegarac (Jakovac)** in **Dimitrijević (Lisac).** Bela krajina: **Laterner, (Kobe), Stefanič, Hančič, Majerle, Grahek, Malerič, Grguraš (P. Englaro), T. Weiss, Kramarič, A. Švajger** in **Pezdirc.** J. B. in A.L.

Brežice : Olimp (Celje) 2:1

V drugem kolu celjske podzvezne lige so nogometaši Brežic premagali celjskega Olimpa z 2:1. V. PODGORŠEK

„Zlati čeveljček“ na prvem pohodu

Na prvem pohodu za značko »Zlati čeveljček«, ki je bil v nedeljo, 4. maja, je bilo 70 udeležencev. Prijavili so se taborniki, člani Zveze slepih, vojaki, člani Partizana in mladina. Menjkala pa je šolska mladina, ki se zaradi prvomajskih praznikov ni mogla udeležiti pohoda; zato bodo zanjo pohod ponovili.

Pot je udeležence peljala iz Novega mesta po desnem bregu Krke do Otočca, nato proti Staremu gradu do Beceletove jame. Pred jamo je zbranim spregovorila Mara Rupena-Osolnik in poudarila pomen ljudske vstaje na Dolenjskem. Posebej je poudarila hrabrost padlih borcev, ki so raje žrtvovali življenje, kot da bi padli v roke izdajalcev. Opisala je svetli lik revolucionarja Vinka Paderšiča-Batreje, ki je hrabro umrl v Beceletovi jami.

Drugi pohod, na 20 kilometrov dolgi progi, bo prihodnjo nedeljo, 18. maja. Udeleženci bodo imeli zbor na Marofu in bodo šli v Karlovce nad Hmeljnikom.

BETI : Novo mesto 36:87

Že v prvem kolu II. slovenske republiške lige sta prekrižali kopji v dolenjskem derbiju ekipi Metlike in Novega mesta. Gostje so dosegli lahko zmago, predvsem zaradi slabše igre domačinov. Rezultat ob koncu prvega polčasa je kazal, da bodo Novomeščani dosegli sto k.vdrocant 7 drugem polčasu uvedli v igro več mladih igralcev, tako da se je tekma kljub temu končala z visoko razliko v korist gostov.

Tekma je bila odigrana v noči pripeki. Vodila pa sta jo dobro **Jeraj** in **Hvalič.** T. LATERNER

ODBOJKA

Trebanjci dobro začeli

Dolenjski ekipi v prvi republiški ligi sta še vedno na zadnjem mestu brez točke. Tokrat so Novomeščani pokazali za spoznanje boljšo igro, Kočevarji pa so v Ljubljani hitro položili orožje in priznali premoč kandidatu za prvo mesto. Čast dolenjskih ekip so tokrat spet rešili Trebanjci, ki so gladko porazili novinca v ligi Radovljico.

Novo mesto : Sava (Lj.) 1:3

V drugi prvenstveni odbojkarski tekmi republiške lige so novomeški odbojkarji pokazali boljšo igro kot v prvem srečanju z Braslovčami. Vendar so tokrat naleteli na razpoloženе igralce iz Ljubljane, ki so zasluženo zmagali s 3:1. Najboljši igralec pri Novomeščanih je bil **Marjan Potrč.**

Novo mesto: **Goleš, Potrč, Simič, Somrak, Berger, inž. Lapajne** in **Koprivnik.**

Ljubljana : Kočevje 3:0

Ljubljančani so brez večjih težav porazili Kočevarje, ki v tem srečanju niso pokazali ničesar. Gledalci so imeli občutek, da so gostje iz Kočevja igrali brez volje.

Kočevje: **Murovič, Knavs, Luzar, Pogorelec, Čokorilo, Kersnič, Korzuzar, Arko, Kavčič.**

Trebnje : Radovljica 3:0

Na domačem igrišču je odbojkarska ekipa Trebnjega premagala novinca v II. republiški ligi Radovljico s 3:0. Gostje so nudili nekoliko močnejši odpor v drugem setu. Za Trebnje so igrali: **Pavlin, Stor, Mrvar, Opara, Mišmaš, Babnik, Slak** in **inž. Legan.** M. L.

Žagorčeva druga v Ljubljani

V nedeljo, 4. maja, je bil v Ljubljani mednarodni atletski miting, na katerem so sodelovali tudi atleti iz Novega mesta in Kočevja. Dolenjski atleti so dosegli kar dobre rezultate. 100 m — **Hribernik** 11,4 (4. mesto); 800 m — **Simunič** 2,12:1; 2000 m — **Žužek** (Koč.) 5,55:3; daljina — **Suhy** 6,23, **Hribernik** 6,04; višina — **Kristan** 1,70 in kopje — **Zagorc** 32,08 (2. mesto).

■ **NOVO MESTO** — V torek, 13. maja, bo na Stadionu bratstva in enotnosti tekmovanje za izbor najhitrejšega pionirja in pionirke z Dolenjske. (N. N.)

Kdaj, kje in kdo?

V II. republiški nogometni ligi bo **Celulozar** imel v gosteh **Fužinarja** z Raven. V ljubljanski conski ligi bodo naslednja srečanja: **Rakek — Elan, Medvode — Bela krajina** in **Dob — Miran.** V republiški odbojkarski ligi bo v **Kočevju** dolenjski derbi med domačo ekipo in **Novomeščani.** Trebanjci pa v nedeljo potujejo v **Kamno gorico.** Košarkarji **Metlike** bodo (danes) v Ljubljani igrali z ekipo **Most, Novomeščani** pa v **Hrastniku.** V nedeljo bodo **Metličani** imeli v gosteh **Litijo, Novomeščani** pa ekipo **Most.**

Dijaki iz Šmihela in Krškega zmagali

V Murski Soboti je bila pretekli teden »domiada«, na kateri je sodelovalo nad 300 gojencev iz Murske Sobote, Kranja, Nove Gorice, Kopra in Novega mesta. Novomeško ekipo so sestavljali dijaki iz Šmihela in Krškega, nastopili pa so v atletiki, šahu, namiznem tenisu, rokometu in odbojki. Dolenjski dijaki so se dobro odrezali, saj so osvojili v skupni uvrstitvi prvo mesto. V atletiki so bila dekleta prva, fantje pa četrti; v šahu sta obe ekipi osvojili drugo mesto. Drugo mesto so v namiznem tenisu osvojile gojenke, fantje pa so bili tretji. Najbolj uspešni pa so bili v rokometu, saj so dekleta zmagala, fantje pa so bili drugi. V odbojki so nastopili samo fantje in so bili tretji. V ekipi Novomeščanov je nastopilo 48 dijakov.

Delež Štajerske in Koroške v NOB

1941-1969

(3. nadaljevanje)

V okviru enot 4. operativne cone je bil tudi Koroški bataljon, ki je bil formiran v začetku aprila 1943. Tudi partizanska enota na Kozjanskem se je okrepila. V zahodnih predelih, kjer je bilo narodnoosvobodilno gibanje najmočnejše, pa je bila 6. avgusta 1943 ustanovljena Šlandrova brigada. V zvezi s pripravami na kapitulacijo Italije je Glavni štab NOV in POS Slovenije koncentriral partizanske enote na Dolenjskem in Notranjskem. Na Dolenjsko so krenile tudi enote 4. operativne cone (Šlandrova brigada ter glavnine Pohorskega in Koroškega bataljona in še del partizanov Kozjanske enote). Na območju cone so ostale le manjše enote, ki pa so se okrepile z novimi borci in na novo sta se formirala Pohorski in Koroški bataljon. Konec septembra se je prek Save vrnil del borcev Šlandrove brigade, ki je večino moštva pustila na Dolenjskem. Iz teh borcev in iz Zasavskega bataljona je bila 30. septembra znova ustanovljena Šlandrova brigada.

Ta brigada je med drugim 30. oktobra napadla in zavzela nemško postojanko v Šmartnem ob Dreti, 29. novembra pa je uničila postojanko v Novi Štifti. Pohorski in Koroški bataljon sta med drugim konec oktobra izvedla obsežen napad na progo Velenje—Dravograd—Maribor. 4. novembra 1943 je bil ustanovljen Pohorski odred, ki je 8. novembra napadel nemško postojanko v Zrečah. 6. decembra 1943 so začeli Nemci na Pohorju z dotlej največjo ofenzivo na Štajerskem, da bi uničili Pohorski odred, a niso dosegli nobenega uspeha. 8. januarja 1944 je bila na Pohorju ustanovljena Zidanškova brigada.

★ Prelomnica v drugi polovici 1943

Druga polovica leta 1943 predstavlja v zgodovini NOB na Štajerskem prelomno obdobje. V tem času je osvobodilno gibanje pričelo prehajati v čedalje bolj množičen odpor proti okupatorju. Ta proces je pospešil pohod XIV. divizije na Štajersko, ki je pospešila vojaški razmah NOB v severovzhodni Sloveniji in množično mobilizacijo novih borcev.

6. februarja 1944 je XIV. divizija prešla Sotlo in vdrla na Štajersko, ki so jo Nemci smatrali za svoje ozemlje. Nemci so pričeli proti njej veliko ofenzivo, ki je trajala do 26. februarja 1944. V neprestanih bojih in z nadčloveškimi napori je divizija v globokem snegu in hudem mrazu z juriši prebijala nemške zasede in obroče in nadaljevala svoj pohod. Ko so Nemci 26. februarja zaključili svojo ofenzivo, so menili in razglasili, da XIV. divizije ni več.

Izgube XIV. divizije v času njenega legendarnega pohoda so bile res velike, a divizija ni bila uničena in je ostala na Štajerskem. To pa je bilo izredno velikega političnega in vojaškega pomena za nadaljnši razvoj NOB v severovzhodni Sloveniji. Njen junaški pohod je razgibal celo severovzhodno Slovenijo in močno povečal zavest okupiranega ljudstva. 22. in 23. marca 1944 je štab divizije izvedel reorganizacijo svojih razredčenih enot. Divizija se je naglo krepila. Že marca meseca je pričela izvajati akcije in napadati sovražnika. Čedalje večje akcije pa so izvajale tudi druge enote 4. operativne cone. Čedalje pogostejše in čedalje večje akcije enot 4. operativne cone so močno odmevale med ljudstvom in pospešile širjenje osvobodilnega gibanja.

Čas od konca aprila do decembra 1944 lahko označimo za obdobje najvišjega vzpona osvobodilnega gibanja na Štajerskem. To je bil čas velike ofenzive enot 4. operativne cone. Kljub občasnim ofenzivnim sunkom so bili Nemci tisti čas v popolni politični in vojaški defenzivi. Enote 4. operativne cone so številčno naraščale, nastajale pa so tudi nove. Od aprila do julija 1944 so enote 4. operativne cone mobilizirale 6.603 novih borcev. Od januarja do konca julija 1944 so poslale na Dolenjsko v VII. korpus nad 4 tisoč ljudi

Po juliju se je mobilizacija še bolj razmahnila. V jeseni 1944 je bilo v enotah 4 operativne cone 8.350 partizanov. Dva velika toka mobilizirancev sta vodila na Dolenjsko, in sicer prvi mimo Litije, prek Kamniško-zasavskega odreda in drugi čez Kozjansko prek Kozjanskega odreda. Na ozemlju 4. operativne cone so se bojevale proti okupatorju tele enote: **XIV. divizija s tremi brigadami, poleg tega pa še Šlandrova in Zidanškova brigada, 3. brigade vojske državne varnosti, Kozjanski odred, Kamniško-zasavski odred, 2. pohorski odred, ki se je preimenoval v Lackov odred, in Vzhodnokoroški odred.** Ko je bila aprila 1944 ustanovljena iz Vzhodnokoroškega in Zahodnokoroškega odreda Koroška grupa odredov, je ta spadla v okvir 4. operativne cone. Pri štabu cone sta bila zaščitni bataljon in podoficirska šola.

Enkrat na dan krompir v oblicah...

Kdor misli, da revščine ni več, naj gre na Tančo goro št. 32 – V slamnati hiši na koncu vasi ne moreta ne živeti ne umreti dva več kot 85 let stara človeka – Edino sosed jima pomaga

Odkar sem bila na Tanči gori, me kot mora preganja misel na zakonca Turk. Zares je strašno biti star in sam! V hišici, s slamo kriti, kjer iz veže in sobe lahko skozi streho vidite nebo, živita 86-letna Marija Turk in njen leto dni mlajši mož Jure. Turkova sta imela 7 otrok toda zdaj sta sama. Zemlje zaradi bolehnosti in let ne moreta obdelati, dohodkov nimata nobenih.

Sosed Alojz Šuštarič jim zjutraj pošilja mleko, pozimi jima je pripravil drva, da nista zmrznila, včasih jima pošlje kak priboljšek. Drugače pa sta Turkova sama, navezana na lastne sile, a teh ni več veliko.

Strašno je biti star in sam, kot sta Turkova na Tanči gori

Dve hčerki imata v Franciji, ena je poročena pri Vinici, sin živi z družino v isti vasi. Tudi otroci so že ostareli in vsak ima svoje težave. Staršem redno ne pomaga nihče, razen hčerke iz Francije, ki tu in tam pošlje po 10 ali 20 frankov. To imata za več mesecev za sladkor, moko, maščobo, cigarete in vse gospodinjske izdatke.

Ko so se bolehna Turkova mati spravili z ležišča in prišli na sonce pred hišo, sem pričakovala, da bodo tožili nad svojo usodo. Pa ne! Ko sem jih vprašala, ali se jim ne zdi, da bi morali otroci zanju bolj skrbeti, so bili nejevoljni.

»Ne moreva pričakovati, da nama bodo pomagali. Tudi otroci so že stari in bolni, in vsi smo reveži. Da bi kaj rekla čez lastne otroke? Tega ne boste slišali ...«

Med pogovorom se nama je bližal skljućen starec.

»Moj bog, kako me križ boli! Da bi vsaj mogel umreti!« je tožil na glas. Bil je njen mož, ki je s poslednjimi močmi obrezoval nekaj trt v vinogradu za hišo. Sedel je k nama na porušen vodnjak.

Možak je bil bolj obupan. Začel mi je praviti, v kakšni revščini živita, a ga je žena utišala.

»Ne boš tarnal!« je dejala. »Mučiva se, odkar sva na svetu, in se bova, dokler nama bo usojeno. Ko ne bova mogla več delati, tudi jesti ne bova mogla . Potem bo tako vsega konec. Da bi le bilo kmalu!

Ko sem Turkovo vprašala, kaj kuha in kako se hranita, je odvrnila:

»Imamo še nekaj krompirja. Imela sva tudi fižol. Kuham krompir v oblicah ali krompir v kropu. Fižola ni več.«

— Ali vama je bilo sploh kdaj lepo?

Droben nasmeh je šinil čez razorani obraz Turkove mame, ko se je spomnila mladosti. »Petnajst let stara sem šla v Ameriko. V Brooklynu, v mestu New York, sem služila štiri leta. Tam sem imela vsega dovolj in židane obleke sem nosila. Spoznala sem le to, da je najhuje služiti ljudem, ki iz reveža postanejo gospoda. Domov sem prišla zaradi staršev. Potem sva se z Juretom poročila. Znala sem tako dobro brati kot malokdo. Zdaj ne vidim več. Kadar delam, vse otipam. Želim si samo očal. Pravijo, da z njimi še slepi vidijo ...

— In vi, kaj si najbolj želite? sem vprašala njenega moža.

»Samo kakšno cigareto in da bi me bog kmalu rešil trpljenja.«

Ali ne bi namesto boga raje pomagali ljudje, sorodniki, vaščani, občina in organizacije? Nihče ne ve, kaj ga čaka na stara leta!

RIA BAČER

24 LET PO VOJNI HUDA NESREČA S STRELIVOM V ŠENTJURJU

Nesreča, ki je hkrati opomin

Tri dečke so po »igri« s strelivom odpeljali v celjsko bolnišnico

»Ko so pihali v ogenj, je močno počilo. Dva sta obležala v krvi, tretji pa je ranjen tekel proti domu,« tako je še ves v strahu pripovedoval 10-letni Drago Volarič, edini nepoškodovani izmed štirih dečkov, ki so se 26. aprila igrali na vrtu v Šentjurju pri Loki med Sevnico in Zidanim mostom. »Igrače« pa so bile strelivo iz druge svetovne vojne.

Kot je znano, so blizu Šentjurja proti koncu vojne partizani pognali v zrak vlak, poln streliva, v bližini pa je bil tudi bunker s protiletalskimi topovi. Še zdaj je mogoče po poljih najti ostanke streliva in orožja, če plug le malo globlje seže v zemljo ali kadar kopljejo gradbene jame.

Radovednim fantičem zato ni bilo težko najti nabojev za protiletalske topove, katerih krogle vsebujejo močno razstrelivo. Igrali so se streljanje: krogle so dajali na ogenj, se umaknili, da so eksplodirale in potem nalagali nove. Kot so kasneje zatrjevali sevniški miličniki, so to počenjali že večkrat, vendar vaščani o najdbah streliva niso obvestili milice, kakor je predpisano.

Zaskrbljeni Karel Kosem, oče ponesrečenih otrok: »Vsa sreča, da ni bilo hujšega.«

Tistega usodnega sobotnega dne eden izmed nabojev ni hotel pokazati, kaj ima v sebi. Pravzaprav ogenj ni hotel dobro zagoreti. Zato so trije šolarji: 9-letni Drago Suhodolčan ter 9 in 13-letni Franci in Jože Kosem staknili glave in pihali v ogenj, v katerem je bilo nevarno razstrelivo.

Kaj vse se je potem zgodilo, Drago Volarič, ki je nepoškodovan stal nekaj metrov stran, niti ne more dobro povedati. Ranjene fantiče so odpeljali v celjsko bolnišnico, kjer se je Drago Suhodolčan dalj časa boril s smrtjo, vendar je po zagotovilu zdravnikov zdaj že zunaj življenjske nevarnosti. Drobci so mu naredili težke rane po trebuhu.

Karel Kosem, oče dveh ponesrečenih otrok, se je ravno vrnil iz celjske bolnišnice, ko smo ga obiskali: »Srečo sta imela, ta dva moja poba: eden ima prav nad očesi hude rane. Kaj bi bilo, če bi drobci zadeli malo nižje?!«

Kaj bi bilo in zakaj je bilo tega treba?

M. L.

»Na tem mestu smo kurili ogenj in nalagali strelivo,« kaže Drago Volarič. (Foto: Legan)

Otrok izdihnil pod tovornjakom

24. aprila popoldne je tragično končal 4-letni Franci Jerele z Brezovice pri Šmarjeti. Padel je pod kolo tovornjaka, s katerim je Jože Pleteršnik iz Črmošnjic z vzvratno vožnjo peljal pesek iz peskokopa. Deček je bil takoj mrtev.

Naročite svoj list na domači naslov !

Vlom pri belem dnevu

30-letni Stjepan Domić iz Doboja, sezonski delavec pri SGP Pionir je 28. aprila med 9. in 15. uro vlomil v hišo Jožeta Purebra v Žabji vasi. Vzel je 3.400 din, ročno uro in denar iz otroških hranilnikov. Nekaj denarja je potem poslal materi in drugim sorodnikom, nekaj ga je posodil, del pa obdržal zase. Naslednjo noč je zapravil več denarja kot navadno, kar se je ljudem zdelo sumljivo. Podatke o njem so varnostnim organom dali občani, ki so Domića videli, kako se je sukal okoli Purebrove hiše, ko v njej ni bilo nikogar. Domića so prijeli 29. aprila okoli 11. ure in je v preiskavi priznal, da je vlomil.

Medveda, pravega kralja kočevskih gozdov, težkega 315 kg, je 24. aprila v revirju lovske družine Kočevje uplenil nemški lovec Karel Ahens. Neuradno so lovci medvedu prisodili 420 točk, medtem ko ima dosedanji svetovni rekorder po zagotovilu lovcev prisojenih »le« 360 točk. Tistega dne so prišli na krmišče štirje medvedi. Inozemcu so dovolili odstrel tega medveda pod pogojem, da bo trofejo razstavljal na lovskih razstavah (trdijo, da bo zagotovo dobil zlato medaljo) in s tem delal reklamo za lov na Kočevskem (Foto: Jelenovič)

Papežu dve leti strogega zapora

Pred okrožnim sodiščem v Novem mestu se je moral zagovarjati zaradi tatvine Plavčevega fička – Spoznan je bil za krivega

Pred meseci smo v našem listu obširneje pisali o tem, kako je ekonomistu Slavku Plavcu na Mestnih njivah v Novem mestu čez noč izginil avtomobil in kako so osumljenca zalotili v Kopru. Pred kratkim se je moral 27-letni Papež zagovarjati na okrožnem sodišču v Novem mestu, kjer so ga spoznali za krivega in mu prisodili 2 leti strogega zapora. Po sodbi pa je dolžan povrniti tudi 6 500 din.

Ugotovili so, da je Papež v noči 1. oktobra lani odklenil Plavčev fičko s svojim ključem, nato pa s spojitvijo kontaktnih žic spravil avto v pogon. Odpeljal se je naravnost v Zagreb in na sejmu avto prodal za 8.000 din; 6.500 din mu je Milena Volah takoj izročila.

Ker je bilo v avtomobilu prometno dovoljenje, ki ga je ob prodaji Papež pokazal Volahovi, in ker je povsem mirno in prepričevalno nastopal kot lastnik avtomobila, ni posumila, da ima opravka z goljufom. Kasneje je prevaro odkrila. Ko je po Novem mestu iskala Papeža in ga zasledila v gostilni, je ta zbežal. Hotel je čez mejo, a so mu to varnostni organi preprečili, nato pa se je zatekel v koprski hotel, kjer je celo skočil skoz okno, ko je na vrata potrkal miličnik.

Papež je priznal, da je tatvino izvršil po načrtu. Čeprav je bil fant trenutno brez zaposlitve, ni bil v stiski, saj bi lahko delal na domačem posestvu na Potovem vrhu, a je hotel priti do denarja predvsem zato, da bi se lahko zabaval.

Pustolovščina se je končala pred sodiščem. Izrečena sodba še ni pravnomočna.

Truplo je zadržal jez

1. maja so iz Krke, kakšnih 300 metrov od gradu Otočec, potegnili truplo 30-letne delavke Julke Jevšček iz Cegelnice pri Novem mestu. Našli so jo ribiči, ki so tega dne ribarili okoli jezu. Truplo so zadržale naplavljene veje pri jezu. Utopljenka je imela na roki uro, ki se je ustavila ob enih.

Julka Jevšček je zapustila dva nedoletna otroka. Pogrešali so jo od letošnjega 19. februarja. Zadnjič so jo videli tega dne po 22. uri, ko se je kot običajno vračala z dela v IMV. Potem za njo ni bilo sledi. Voda jo je nosila skorajda meseca in pol.

BAR Čateške Toplice
Vsak mesec NOV PROGRAM

S taksijem po Jugoslaviji, nato za dve leti v zapor

Okrožno sodišče v Novem mestu je obsodilo Nado Bigec, gospodinjsko pomočnico, ki je v Brežicah gospodarju odnesla blagajno

20-letna Nada Bigec, ki je 20. novembra lani iz Brežic izginila in so jo iskali po časopisih s sliko, je bila pred kratkim obsojena pred novomeškim okrožnim sodiščem. V Brežicah, kjer je bila v službi kot gospodinjska pomočnica pri Obrčevih, je zagrešila veliko tatvino. Sodišče ji je prisodilo dve leti strogega zapora, povrniti pa bo morala tudi škodo.

Obrčevi so Nado Bigec dobili v hišo na oglas. Ko je bila 20. novembra lani Nada sama doma in je pospravljala stanovanje, je med knjigami našla ključ navadno zaklenjenega predala. Odprla ga je in v njem zagledala železno blagajno. Priložnost je bila 20. novembra lani Nada si je lahko odpovedala. V blagajni je bilo 25.060 din, okoli 2.100 nemških mark in 11 dolarjev. Na hitro je vzela še gospejine škornje, čevlje, dežnik in torbico, zaklenila stanovanje, dala ključ pod predpražnik in izginila.

Najprej si je nakupila nekaj garderobe, nato pa si je privoščila daljše potovanje po Jugoslaviji. Mudila se je po boljših hotelih, potovala v glavnem s taksiji, po nočnih lokalih pa je plačevala zapitke. Mesec dni je na veliko zapravljala, 5. januarja letos pa so jo prijeli v središču Zagreba.

Tatvine niti ni tajila. Med postopkom je obtoženko pregledal tudi psihiater. Ugotovil je osebnostne motnje kot posledico slabih socialnih razmer, v katerih je doraščala. Njena mati je bila zaradi bolezni dalj časa zdoma, oče pa ji ni nudil primerne vzgoje niti ni zanjo materialno skrbel. To jo je že kot mladoletno privedlo na stranpota.

Zaradi detelje in pokojnin

Franc Fink iz okolice Novega mesta na zatožni klopi novomeškega okrožnega sodišča

21. julija lani so starejši možaki v Jakšetovi gostilni na Drski razpravljali o košnji detelje in pokojninah. Pri kozarcu vina pa je bila debata vse ostrejša. Ko pa je mimogrede Fink sobesedniku Rudolfu Matohu dejal, da je pokojnino zadel na tomboli, se je začel tudi fizični obračun.

Matoh je pri priči dvignil pest in z njo zadel Finka v nos, udarec je še ponovil, napadeni pa je zagrabil steklen pepelnik in z njim udaril Rudolfa Matoha v oko. Prepir je imel tragično posledico, saj je Matoh iz njega odnesel hudo in trajno telesno poškodbo.

Senat okrožnega sodišča v Novem mestu je obsodil Franca Finka, upokojenega brusača, na 4 mesece zapora, pogojno za 1 leto.

OD ČETRTKA DO ČETRTKA

POJE MARJANA!

Priljubljena pevka Marjana Deržaj je pela za prvomajske praznike na Otočcu.

JOŽE PRIVŠEK

Znani komponist zabavne glasbe je s svojimi fanti igral na modni reviji sevniške JUTRANJKE.

SIMPATIČNA BONI

Plesalka striptiza, ki je ves prejšnji mesec nastopala v baru v Čateških Toplicah. m. v.

MARK TWAIN:

AVTOBIOGRAFIJA

Pravo ime največjega ameriškega humorista je Samuel Langhorne Clemens. Rodil se je 1835 na Floridi, ZDA, umrl 1910. Uk v tiskarskem poklicu ga je zbližal s knjigami. Z dvajsetim letom je že temeljito poznal angleške klasike. Sledila je vrsta nemirnih let, v katerih je večkrat menjal poklic, med drugim je bil novinar in igralec. Z 22. letom je postal rečni pilot na Misisipiju; ta del svojega življenja je opisal v »Old times on Mississippi«. Od tod tudi njegov psevdonim Mark Twain, kar pomeni v narečju mornarjev, ki plovejo po Misisipiju, »beleži dve«. Pojavil se je 1969 s humorističnimi popotnimi zgodbami. Njegovo naslednje delo je bilo »The Innocents Abroad« (Nedolžni v tujini), s katerim je čez noč zaslovel. Važnejša Twainova dela so še »A Connecticut Yankee in King Arthur's Court«, »Huckleberry Finn« in »Tom Sawyer«. Zadnji dve sta prevedeni tudi v slovenščino.

Ker so tri ali štiri osebe ob raznih priložnostih izjavile, da bi rade brale mojo avtobiografijo, kadar jo bom napisal in kadar jo bodo utegnile prebrati, naposled ustrezam tej vroči zahtevi javnosti in s tem objavljam svojo zgodovino.

Sem iz stare plemenite rodovine, ki sega zelo daleč nazaj v stare čase. Prvi praded, o katerem Twaini nekaj malega vedo, je bil družinski prijatelj Higgins. Bilo je v I. stoletju, ko je naš rod živel v Aberdeenu v grofiji Cork v Angliji. Zakaj je naš dolgi rodovnik od takrat vedno nosil materino ime (razen če si je kdo naših nadel drugo ime, da bi se izognil neumnostim), namesto da bi se zadovoljeval z družinskim imenom Higginsov, je skrivnost, zastran katere ni še nihče od nas čutil posebne potrebe, da bi jo razjasnil. To je nekaj takega kakor lep, zamotan roman, ki ga pustimo lepo v miru. Tako ravnajo vse stare družine.

Arthur Twain je bil mož na zelo dobrem glasu — bil je mitničar na cesti v času Williama Roofa. Ko je bil star okoli trideset let, je odšel v eno tistih lepih staroangleških zabavišč, Newgate po imenu, ker je imel tam nekaj opraviti. Vrnil se ni več, je kar tam umrl. O Avgustu Twainu so menda okoli leta 1160 krožile razne govorice. Bil je silen veseljak in je imel navado, da je potegnil svoj stari meč in ga nabrusil, potem pa se je v temni noči postavil na primeren kraj in ga porival mimoidočim v telo, da bi videl, kako vpijejo in skačejo. Bil je rojen humorist, toda kmalu se je navadil v šali nekoliko pretiravati; ko so ga prvič zalotili pri tem, da je nekomu slačil obleko, mu je posvetna oblast odstranila del telesa in ga postavila v Temple-Bar na vzvišeno mesto, od koder je lahko opazoval ljudi in je bil zadovoljen. Nikjer mu ni bilo tako všeč kakor prav tukaj, zato je prav tu tako dolgo ostal. V naslednjih dvesto letih navaja naš rodovnik vrsto bojevnikov, plemenitih, hrabrih mož, ki so vedno šli s pesmijo v boj, in sicer tik za vojaki, in so se praviloma z glasnim vikom in krikom spet vračali — pred njimi.

Hudo nas je prizadela bridka šala pokojnega starega Froissarta, po čigar krivdi naš rodovnik ni imel nikdar več ko ene veje in da je ta veja bila v desnem oglu stebla in je rodila pozimi in poleti.

V začetku XV. stoletja imamo Beau Twaina, s pridevkom »učenjak«. Imel je krasen rokopis in je znal vsak podpis tako dobro ponarejati, da si moral počiti od smeha, če si to videl. Njegov talent ga je zelo veselil. Zaradi tega je sklenil pogodbo z državo, da ji bo tolkel kamenje za gradnjo cest. To težavno delo mu je pokvarilo pisavo. Toda tudi ves ta čas, ko je bil pri takem delu, se je veselil življenja, ki je z majhnim presledkom trajalo okoli dvainštirideset let. Pravzaprav je umrl v uniformi. Vsa dolga leta je živel tako zgledno, da je država sklenila z njim novo pogodbo, brž ko je prejšnja minila. Bil je pravi ljubljenec policije. Pri svojih umetniških tovariših je bil sila spoštovan in ugleden član njihovega skrivnega dobrodelnega društva, imenovanega Veriga bande. Lase je imel vedno na kratko ostrižene, kaj rad je nosil progaste obleke in je umrl na veliko žalost vlade. Za domovino je bila to bridka usoda, ker je bil vedno točen.

(Nadaljevanje sledi)

BREZ BESED

Vrnjene takse?

Mnogi občani vprašujejo, kdaj bodo dobili vrnjene takse, ki so jih vplačali lani, kasneje pa je bilo ugotovljeno, da je bila ta taksa vpeljana nezakonito. Pri načelniku davčne uprave v Kočevju Ivanu Arku smo zvedeli, da bodo začeli takse vračati takoj, ko bodo dobili ustrezna navodila pristojnih republiških organov. Pričakujejo, da bodo dobili navodila v kratkem.

Uspeh mladih članov RK

Na nedavnem medobčinskem tekmovanju mladih članov Rdečega križa v nudenju prve pomoči, ki je bilo v Ljubljani, je ekipa kočevske osnovne šole zasedla odlično tretje mesto. Prvo mesto so zasedli šolarji iz občine Ljubljana—Šiška, 2. Ljubljana—center, 3. Kočevje, 4. Grosuplje, 5. Logatec in 6. Vrhnika. Za kočevsko ekipo so nastopili: Metka Knavs, Jasna Verščič, Marija Rupnik, Majda Žagar, Morko Smola in Ivan Stojnič.

Krvodajalska akcija

V kočevski občini bo krvodajalska akcija prihodnji teden, in sicer od 13. do 15. maja. Letošnji krvodajalski plan je 800 odvzemov. Je zelo visok in aktivisti RK, ki zbirajo prijave krvodajalcev na podeželju in v delovnih organizacijah, se bodo morali zelo potruditi, da ga bodo dosegli. Zvedeli smo, da bodo v bodoče upravičeni do brezplačnega prejema (transfuzije) krvi tudi nezaposleni in nezavarovani krvodajalci.

Kmalu bo teden RK

Od 18. do 25. maja bo teden Rdečega križa. V kočevski občini pripravljajo v tem tednu skupščino občinske organizacije RK, razstavo RK v izložbenem oknu »Galanterije«, nabiralno akcijo denarja mladih članov RK za letovanje socialno in zdravstveno ogroženih otrok in še nekatere druge akcije mladih članov RK (prodajanje balončkov, obeskov in podobnega, seznanjanje z namenom organizacije mladih članov RK itd.).

Odprta trgovina s pohištvom

V ponedeljek, 5. maja, so na Ljubljanski cesti v Kočevju odprli specializirano trgovino s pohištvom. Uredilo jo je domače trgovsko podjetje TRGOPROMET. V prodajalni ki je prva te vrste v Kočevju, je na 195 kvadratnih metrih razstavljeno več vrst pohištva in opreme za kuhinje, dnevne sobe, spalnice in otroške sobe, pa tudi drugo blago. Že prvi dan si je novo trgovino ogledalo nekaj sto ljudi. Pohištvo so prej prodajali skupaj s tehničnim blagom v trgovini TEHNIKA.

Cene v Kočevju in Ribnici

Pretekli ponedeljek so veljale v trgovinah s sadjem in zelenjavo v Kočevju in Ribnici naslednje maloprodajne cene:

	Kočevje:	Ribnica:
	(cena v din za kg)	
krompir	0,85	0,90
sveže zelje	3,15	2,00
kislo zelje	1,75 in 1,95	2,00
kisla repa	1,75	—
fižol v zrnju	5,70—7,25	5,00 in 7,00
čebula	3,50	4,10
solata	4,80	5,50
špinača	4,70	5,00
korenje	2,90	5,50 (novo)
peteršilj	5,00	—
rdeča pesa	2,10	2,20
cvetača	5,70	6,00
jabolka	4,80	3,50
pomaranče	5,00 in 5,40	5,00
limone	5,30	5,20
banane	6,20	6,40
jajca (cena za kos)	0,47	0,55 in 0,60

MELAMIN vztrajno naprej

V MELAMINU bodo povečali asortiment artiklov – Vedno hujše težave z nabavo surovin – Izvoz bodo povečali za 20 odstotkov – Izvoz na zahod

Tovarna kemičnih izdelkov MELAMIN iz Kočevja je med največjimi delovnimi organizacijami na Kočevskem. Trenutno zaposluje 260 delavcev, ki ustvarijo letno 45 milijonov dinarjev brutoprodukta. V programu imajo v nekaj letih priti na 100 milijonov. Ne-

kaj o načrtih in težavah tega delovnega kolektiva je povedal direktor Jože Košir.

— Boste kaj razširili proizvodnjo?

»Odobren imamo poseben kredit v vrednosti 3 milijonov dinarjev, ki jih bomo uporabili za nabavo strojev in opreme pri proizvodnji opetnikov za čevljarsko industrijo. Tako bomo z omenjenim artiklom krili vse potrebe domače in čevljarske industrije in precej tudi izvozili. Razen tega imamo v programu oplemenitenje iveric iz proizvodnje kočevskega LIKA; za proizvodnjo iveric bomo prispevali 1 milijon dinarjev ter tako postali sofinancerji te koristne naložbe.«

— Je surovin dovolj?

»Dotaknili ste se našega najbolj perečega vprašanja! S surovinami so velike težave, zlasti z nabavo metanola in formalina. Pristojne činitelje smo pravočasno opozarjali, da teh dveh kemikalij ni v Jugoslaviji in celo v Evropi. Vendar so se neodgovorno lotili reševanja tega vprašanja ter smo trenutno v velikih težavah. Ravno tako je problem z nabavo dekorativnega papirja. Ker ga ni, je zavrt izvoz laminatov. S tem je posebno prizadeta lesna industrija, ki uporablja laminate pri svojih končnih izdelkih. Na ta, drugi problem vpliva pomanjkanje ustreznih deviznih sredstev.«

— Kaj pa izvoz?

»Letos bomo izvozili za približno 800.000 ameriških dolarjev ter povečali izvoz za 20 odst. V glavnem izvažamo v Avstrijo in Zahodno Nemčijo ter nekatere vzhodne države. Precej preglavic nam povzroča Evropska gospodarska skupnost (EGS).«

S. DOKL

50-letnico partije, SKOJ in sindikata so v kočevski občini slovesno proslavili 25. aprila, ko je bila v Šeškovem domu glavna proslava. Na njej je govoril sekretar občinske konference ZK Stane Lavrič, v kulturnem delu proslave pa je nastopil Akademski pevski zbor iz Ljubljane (Foto: Primc)

S PRVE SEJE NOVE OBČINSKE SKUPŠČINE V KOČEVJU

Predsednik je ponovno Miro Hegler

Novi podpredsednik je Andrej Klun, predsednika zborov pa inž. Savo Vovk in Stane Ocepek – Za poslance republiške skupščine so izvoljeni Franc Korelc, Jože Javornik, Dušan Lavrič in Jože Nered

Na prvi seji novoizvoljene občinske skupščine Kočevje, ki je bila 23. aprila, so izvolili za predsednika skupščine ponovno Mira Heglerja, za podpredsednika Andreja Kluna, za predsednika občinskega zbora inž. Sava Vovka, za predsednika zbora delovnih skupnosti pa Staneta Ocepka.

Na ločenih sejah zborov so odborniki izvolili tudi mandatno imunitetno komisijo. Člani mandatno imunitetne komisije občinskega zbora so: Mihael Nagu, Tomaž Kavs in Srečko Košir, komisije zbora delovnih skupnosti pa Albin Svete, inž. Oto Devjak in Franc Artač.

Skupni komisiji, ki jo je vodil najstarejši odbornik Franc Artač, je prisostvovalo 59 od skupno 60 izvoljenih odbornikov. Pri glasovanju je predsednik skupščine Miro Hegler dobil 56 glasov, podpredsednik Andrej Kljun pa 59.

Skupščina je nato imenovala še člane komisij za volitve, imenovanja in kadrovske sestave. Njeni člani so: Rajko Jenko, inž. Stane Letonja, Nada Hočevar, Anton Levstik, Jože Furlan in Rudi Gauden.

Po skupni seji so se odbornikom pridružili ostali člani volilnega telesa in so skupaj izvolili poslance zvezne in republiške skupščine. Glasovanje se je izteklo tako: oba kandidata za republiški gospodarski zbor Franc Kolerc in Jože Javornik sta dobila vseh 83 možnih glasov in sta bila tudi oba izvoljena; za poslanca kulturno-prosvetnega zbora je bil izvoljen Dušan Lavrič iz Ribnice, ki je dobil 71 glasov, njegova sokandidatka Anica Šoper pa je dobila 11 glasov; v socialno-zdravstveni zbor je bil izvoljen Jože Nered iz Grosuplja, ki je dobil 55 glasov, njegov sokandidat August Erjavec je dobil 26 glasov. Vsi kandidati za poslance, ki so dobili največ glasov v kočevski občini, so dobili zadostno število glasov tudi v občinah Ribnica in Grosuplje in so tako izvoljeni.

Za zvezne poslance so bili izvoljeni: v gospodarski zbor Jurij Levičnik, ki je dobil vseh 83 glasov; v kulturno-prosvetni zbor Ludvik Zajc — 82 glasov; v socialno-zdravstveni zbor Vinko Kastelic — 81 glasov.

Miro Hegler, predsednik občinske skupščine Kočevje meni, da so glavne naloge, o katerih bo razpravljala nova občinska skupščina v bodočem štiriletnem mandatnem obdobju, naslednje: postopna preusmeritev proizvodnje Rudnika rjavega premoga, dograditev tovarne ivernih plošč, dograditev nove velike trgovske hiše, modernizacija ceste Livold — Brod na Kolpi, dokončna elektrifikacija podeželja, nadaljnja pospešena stanovanjska izgradnja, urejanje vodovodov na podeželju, asfaltiranje ulic v mestu in nekaterih cest v okolici. Če pa bo občina imela več denarja, kot ga je imela v preteklem obdobju, bo mogoče uresničiti tudi nekatere druge dolgoletne želje občanov, na primer izgradnjo plavalnega bazena itd. (Foto: Primc)

S KONFERENCE OBČINSKE GASILSKE ZVEZE KOČEVJE

Tudi za gasilstvo premalo denarja

Dobili bodo pol manj dotacije, kot je potrebujejo – Organizirati nameravajo polpoklicno gasilsko enoto v mestu in skupino za gašenje gozdnih požarov – Priznanje vsem prizadevnim gasilcem

Na nedavni konferenci občinske gasilske zveze v Ribnici so ugotovili, da je bilo preteklo leto uspešno za gasilce. Vseobčinska gasilska vaja v sodelovanju s pripadniki JLA, ki je bila ob zaključku požarnovarnostnega tedna, je lepo uspela.

Predvsem so poudarili, da zaradi pomanjkanja denarja opremljenost gasilstva in strokovna vzgoja članstva zadnjih nekaj let nista napredovala. Menili so, da je 55.000 dotacije, ki jim bo letos dodelila občinska skupščina, za uspešno delo premalo, saj je predračun gasilske zveze, ki zajema le najnujnejše zadeve več kot še enkrat večji. Zato so sklenili predlagati občinski skupščini, naj ponovno pregleda vse možnosti, da bi namenila gasilstvu letos več denarja.

Predlagali so tudi, naj bi gasilskega sklada v bodoče ne vodila več občinska skupščina, ampak občinska gasilska zveza. V ta sklad se stekajo prispevki zavarovalnic, gasilci pa porabijo njegov denar za dolgoročne investicije.

Razen tega so predlagali, naj bi se v ta sklad stekal tudi del prispevkov od raznih gozdnih taks. Ta denar bi potem gasilci porabili za ustanovitev posebne gasilske skupine za gašenje gozdnih požarov. V občini je namreč veliko gozdov posebne enote za gašenje gozdnih požarov pa zaradi pomanjkanja denarja ne morejo organizirati.

Zanimiv je tudi predlog, naj bi gospodarske organizacije in gasilstvo v bodoče tesneje sodelovale, predvsem pri ustanovitvi polpoklicne gasilske enote v Kočevju. Ta enota bi se delno sama vzdrževala (gasilci bi opravili razne usluge in obrtne storitve za občane in delovne organizacije), deloma pa bi jo vzdrževale gospodarske organizacije, predvsem tiste, ki nimajo svojih gasilskih enot.

Konferenca je tudi ugotovila, da so gasilska društva lani kljub pomanjkanju denarja dosegla lepe uspehe, predvsem zato, ker so bili člani društva prizadevni. Posebno lepo so lani uspeli nočni in tihi alarmi. Konferenca je dala zato gasilskim društvom vse priznanje in jih pozvala, naj kljub težavam še naprej tako uspešno delajo.

V program za bodoče delo pa so gasilci na konferenci vključili sodelovanje pri pripravah novega zakona o požarni varnosti, nadalje strokovno izobraževanje članstva, vključevanje mladine v gasilska društva, izdelavo dolgoročnega načrta opremljanja vseh društev, sodelovanje pri proslavah in prireditvah ob 100-letnici gasilstva v Sloveniji, nadaljnje izpolnjevanje sklepov zadnjega kongresa gasilske zveze Slovenije itd.

DROBNE IZ KOČEVJA

■ ■ ■ PRVI MAJ so prebivalci Kočevja praznovali zelo različno. Nekateri so se odpeljali v planine smučat, nekateri so šli na izlet na Mestni vrh, nekateri h Kolpi, nekateri pa kar v bližnji Rožni studenec, ki ga že leta in leta urejajo v rekreacijski kotiček za Kočevarje, vendar žal le z besedami. Seveda so ostali nekateri tudi doma. Srečniki, ki so dobili stanovanje v novem bloku v Kidričevi ulici, so izrabili praznike za popolno ali delno selitev.

■ ■ ■ MEDVEDJE SO MENDA PREPLAŠILI izletnike, da jih za prvomajske praznike ni bilo kaj posebno veliko v Kočevje. V nekaj tednih pred praznikom so se na ljubljanskem Radiu zvrstile kar štiri oddaje, ki so omenjale Kočevje in Kočevsko, v vsaki pa je bila omenjena kočevska divjad. Tako je nekdo omenil, da mu prihaja na vrt kar 16 jelenov, neka ženska pa, da ji pride medved prav pred hišna vrata. Ni čudno, da so se izletniki Kočevske preplašili, saj se je celo vodjem radijskih oddaj nekoliko tresel glas.

■ ■ ■ TUDI PERILO JE krasilo stavbe in njihovo okolico za 1. maj, ne le zastave. Največ ga je bilo videti v okolici hotela. Pri novi šoli pa je menda zmanjkalo denarja za podstavek za zastavo. Vendar so se znašli. Zastavo so zataknili med tramovje pri pokritem vhodu v šolo.

■ ■ ■ PARKET SO MORALI ZAMENJATI v bloku v Podgorski ulici, čeprav je bil blok dograjen šele pred dobrim letom. Menda je bil parket ob prvem polaganju premalo suh, zato so nastale med posameznimi ploščicami v nekaterih stanovanjih velike špranje.

■ ■ ■ 61 UČENCEV osnovne šole Kočevje se je udeležilo občinskega kolesarskega tekmovanja, ki je bilo 18. aprila. Vsi so pokazali precejšnjo spretnost pri vožnji, pa tudi znanje prometnih predpisov. Najboljša tekmovalca sta bila Egidij Šinkovec in Stane Zupančič.

Če želite

odgovor ali naslov iz malih oglasov, nam pošljite v pismu dopisnico ali znamko za 50 par!

UPRAVA LISTA

TV tatiči

Kočevski mladi tatiči so že večkrat dokazali, da so zelo iznajdljivi. Posebno metodo pa so uporabili trije 16, 17-letni mladinci. Ob večerih, med TV dnevnikom, so »obiskovali« predsobe stanovanj in iz žepov oblačil in ženskih torbic izmikali denar, pa tudi druge predmete, ki so bili kaj vredni. Izmed doslej prijavljenih takih kraj so tri priznali, dve pa ne. Miličniki sumijo, da dela še ena taka skupina mladih tatičev.

Ukradeni denar — samo v enem primeru so izmaknili 220 din — so si potem razdelili in ga po svoje porabili ali zakvartali.

Zaradi malhi tatvin se bodo zagovarjali pred sodiščem.

KOČEVSKE NOVICE

Predlog za vikend naselje

TD Sodražica predlaga, naj bi na Travni gori zgradili večje vikend naselje

Turistično društvo Sodražica je predložilo občinski skupščini Ribnica idejni načrt o izgradnji vikend naselja na Travni gori. Naselje bo v neposredni bližini turističnega doma (severozahodno) in bo razdeljeno na 9 sosesk, v vsaki pa bo okoli 20 vikend hišic.

V prvi soseski nameravajo že letos graditi okoli 15 hišic. Turistično društvo je namreč že dobilo vloge zasebnikov in delovnih organizacij, in sicer za 12 hišic. Med interesenti je tudi podjetje SUKNO iz Zapuž. Ta pobuda Turističnega društva Sodražica je dobrodošla tudi zato, ker opozarja upravne organe občinske skupščine Ribnica, da bodo morali čimprej pripraviti srednjeročni program razvoja turizma za vso občino.

O idejnem načrtu za vikend naselje bo na prvi seji razpravljal svet za finance pri občinski skupščini.

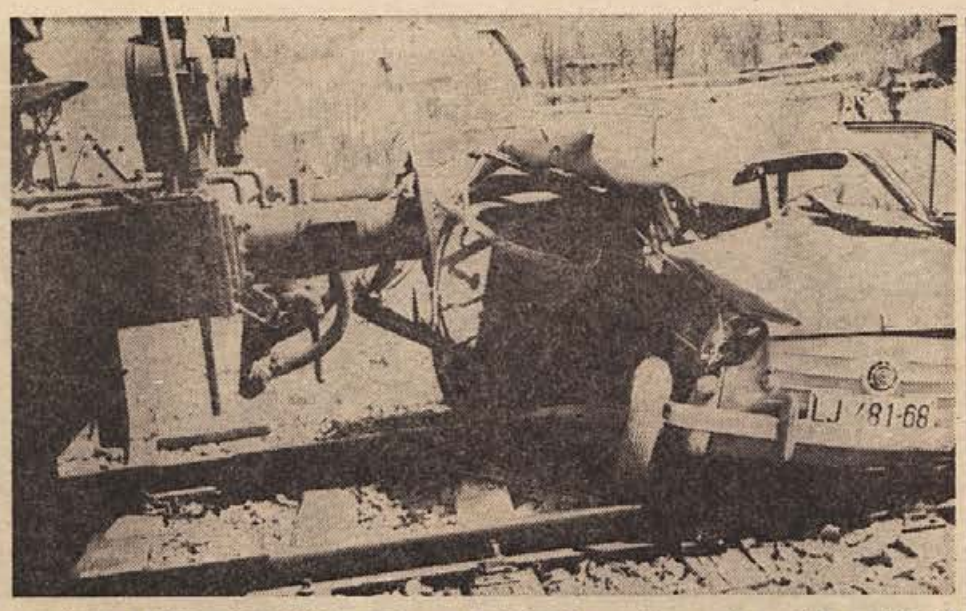

TRČILA FIČKO IN VLAK — V ponedeljek, 28. aprila, se je zgodila v Ribnici hujša prometna nesreča, ki na srečo ni zahtevala človeških žrtev. Okrog desete ure sta se od Kovinskega podjetja pripeljala čez železniški prelaz v fiatu 600 Stane Zobec, gradbeni referent pri ObS Ribnica, in Vili Lovšin, komercialist pri KZ. Voznik Zobec se ni prepričal, če je proga prosta, in je zapeljal naravnost pred vlak, ki je vozil proti Kočevju. Lokomotiva je avto porivala po progi še 113 metrov daleč, šele nato se je ustavila. Voznik in sopotnik v avtomobilu sta dobila le lažje poškodbe oz. praske. — Vedno večji promet po cesti mimo Kovinskega podjetja v Lepovče oz. proti Francetovi jami nujno zahteva večjo previdnost voznikov, še najbolje pa bi bilo, ko bi na prehodu namestili zapornice.

Foto: Grivec

Ponudili so zaposlitev

V prostorih nekdanjega obrata TORBICA v Sodražici je bil 26. aprila sestanek delavk, ki so bile zaradi ukinitve tega obrata odpuščene. Sestanka so se udeležili predstavniki TORBICE iz Ljubljane, Zavoda za zaposlovanje delavcev Novo mesto in občinskega sidikalnega sveta Ribnica. Predstavnika TORBICE sta predlagala delavkam, naj sklenejo sporazum, po katerem bi jim TORBICA izplačala osebne dohodke za ves čas dosedanje nezaposlenosti, vsem delavkam pa sta ponudila tudi zaposlitev v Ljubljani. Če službe v Ljubljani ne bi hotele sprejeti, bi sklenile sporazum o prenehanju delovnega razmerja in bi prešle na spisek zavoda za zaposlovanje. Delavkam so dali 14 dni časa, da se odločijo.

Proslava 50-letnice

25. aprila je bila v Ribnici slavnostna seja občinske konference ZKS, občinskega sidikalnega sveta, občinske konference ZMS, izvršnega odbora občinske konference SZDL in predsedstva ZZB NOV, ki je bila posvečena 50-letnici KPJ, SKOJ in sindikatov. O vlogi KPJ in njenem delu v preteklih 50 letih in predvojnem delu Partije na območju ribniške občine je govoril sekretar občinske konference ZK Danilo Mohar. V kulturnem delu programa je nastopil ribniški pevski zbor, ki je zapel zelo ubrano več pesmi, in harmonikarski ribniške glasbene šole pod vodstvom dirigenta Antona Petja. Po končani slovesnosti je sekretar Danilo Mohar priredil za udeležence in nastopajoče sprejem v prostorih JLA, ki je potekel v tovariškem vzdušju.

-r

RAZGOVOR S PREDSEDNIKOM OS RIBNICA

Pravih možnosti za mladinski klub še ni

Ni pravih možnosti, da bi ribniška mladina dobila prostor v stari šoli ali stavbi družbeno-političnih organizacij – Tudi mladi bodo morali biti bolj iznajdljivi – Rokometaši se dobro znajdejo

Ribniška mladina si vztrajno prizadeva, da bi dobila prostore za svoje delo, vendar morda ne pritisne vedno na prave kljuke. Zato smo sklenili mladim pomagati tako, da se bomo pozanimali, kakšne so možnosti, da bi dobili svoj prostor.

Na zadnji seji občinske mladinske konference so mladinci zahtevali prostore. V razpravi sta se pokazali dve možnosti: da bi jih dobili v stari šoli ali pa v zgradbi družbeno-političnih organizacij, ko se bodo preselili. Kakšne so možnosti, da bi mladi dobili svoj prostor, smo vprašali predsednika občinske skupščine Boga Abrahamsberga.

— Mladinski komite bi po mojem mnenju moral zaprositi temeljno izobraževalno skupnost, če bi lahko odstopila kakšen prostor mladini. Ne vem zagotovo, če bi mladina lahko dobila prostore v stari šoli, ker jih je nekaj dobil vrtec, nekaj pa obdržala šola, da bo lahko uspešno izvajala svoj učni program in organizirala dopolnilne dejavnosti. Vendar bi temeljna izobraževalna skupnost morda le kakšen prostor lahko odstopila mladim.

Sedanjo stavbo družbeno-političnih organizacij bomo letos obnovili. Po preselitvi bo morda tam nekaj prostorov, vendar je treba upoštevati, da bo večino spodnjih prostorov dobila glasbena šola, zgornje pa državna uprava, ki je zdaj v utesnjenih prostorih.

Torej so majhne možnosti, da bi mladi dobili svoje prostore?

Nekaj možnosti je. Vendar bi morala mladina sama najti prostore, ki niso dovolj izkoriščeni, in nato zaprositi zanje. Skratka: mladi bi morali biti bolj iznajdljivi. Za primer iznadljivosti bi jim morda bil lahko rokometni klub, ki ga tudi sestavljajo mladinci. Ta klub si sam zagotovi denar za svoj obstoj. Če bi čakali rokometaši le na pomoč občinske skupščine, bi njihov klub že zdavnaj propadel.

Vendar menim, da bi mladina morda lahko dobila prostore za svoje delo v domu PARTIZANA, in sicer na galeriji. Le inventar, ki je tam, bi morali uskladiščiti drugod.

V Ribnici imamo v načrtu tudi izgradnjo družbenega centra, kjer bi stal dom JLA in dom družbeno-političnih organizacij. Po dograditvi tega centra bo predvidoma ostal prazen dom PARTIZANA, ki bi torej spet lahko postal Mladinski dom, kot je nekdaj že bil.

Zahvala borcev

Podjetje INLES iz Ribnice je napravilo zelo lepo dejanje: bivšim borcem XIV. divizije iz ožjega ribniškega območja, ki so se udeležili proslave v Velenju, je dalo po 50 din ali skupno 700 din. Obdarovani borci XIV. divizije se delavskemu svetu INLES zahvaljujejo in želijo delovnemu kolektivu veliko uspehov.

-r

Nastop učencev GŠ

Glasbena šola v Ribnici je skupno z občinskim odborom za proslavo 50-letnice Komunistične partije Jugoslavije organizirala javni nastop svojih gojencev. Prireditev je bila v prostorih glasbene šole. Vsi nastopajoči so odlično izvajali posamezne glasbene točke in navdušili številno občinstvo.

— r

Bogo Abrahamsberg, predsednik občinske skupščine Ribnica, meni, da so glavne naloge, ki jih bo nova občinska skupščina reševala v svojem mandatnem obdobju, naslednje: izdelava srednjeročnega programa razvoja občine, pomoč kmetijstvu in kmetom, izboljšava družbenega položaja zasebnih gozdnih posestnikov-kmetov, uresničitev programskih izhodišč v zvezi z zaposlovanjem, izboljšati pa bo treba tudi materialni položaj kulture in poživiti njeno dejavnost
(Foto: Primc)

Konferenca upokojencev

V soboto, 10. maja bo ob 11. uri v sejni dvorani občinske skupščine v Ribnici letna konferenca Društva upokojencev. Na njej se bodo upokojenci tovariško pomenili o vsem, kar jih zanima in teži. Na konferenco vabijo tudi upokojence, ki še niso člani društva.

S KONFERENCE OBČINSKE GASILSKE ZVEZE RIBNICA

Lani so posredovali osemnajstkrat

Gasilci so izvedli uspešno vajo – Posredovali so pri 18 požarih, od tega je bilo 22 gozdnih – 13. julija bodo ribniški gasilci proslavili 40-letnico GD Dolenji Lazi – V gasilstvu več žena in mladine

Na nedavni konferenci občinske gsilske zveze Kočevje so razpravljali o pomanjkanju denarja za gasilstvo, o zaščiti gozdov pred požari, o ustanovitvi polpoklicne gasilske enote v Kočevju, o delu gasilskih društev in o novem zakonu o požarni varnosti, ki je v pripravi.

Gasilci so svoje znanje pokazali tudi, ko so morali kar šestkrat posredovati pri požarih, ko so gorela gospodarska poslopja. Pri teh požarih je znašala gospodarska škoda 200.000. Gozdnih požarov je bilo dvajset. Prav gasilcem se je treba zahvaliti, da so bili požari hitro pogašeni in ni prišlo do večje škode.

Občinska gasilska zveza združuje 22 gasilskih društev in industrijsko gasilsko društvo pri INLES. Precej društev si je v zadnjih letih nabavilo nove motorne brizgalne, zgrajenih je bilo tudi nekaj gasilskih domov. Gasilska društva so vložila precej sredstev za nakup nove gasilske opreme in za vzgojo gasilcev.

Lani so organizirali strojne tečaje za gasilce. Tako si je več gasilcev pridobilo znanje za upravljanje z gasilskimi orodji. Letos pa je z uspehom zaključilo častniški tečaj 30 gasilcev, od tega 6 iz kočevske občine.

V gasilskih vrstah je premalo žensk, zato so sklenili, da bodo storili več za vključevanje žensk v gasilske enote. Tudi med mladim rodom bodo skušali vzbuditi večje zanimanje za gasilstvo.

Pohvale je vredna pobuda gasilskih društev, da bodo, kjer bo možno, uredili v gasilskih domovih tudi društvene prostore. V njih se bodo sestajale razen gasilcev tudi ostale politične in družbene organizacije posameznega kraja. Pričakujejo, da jim bodo vaške organizacije pri tem pomagale.

Obširno so razpravljali o vlogi gasilcev v civilni zaščiti in nasploh v vseljudski obrambi ter o proslavljanju 100-letnice gasilstva v Sloveniji. Tudi ribniški gasilci se bodo udeležili osrednje gasilske proslave v Metliki. Naj še omenimo 40-letnico ustanovitve prizadevnega gasilskega društva v Dolenjih Lazih, ki jo bodo proslavljali 13. julija. Ob tej priložnosti se bodo zbrali predstavniki vseh gasilskih društev v občini.

Ob zaključku so sprejeli program dela za letos in podelili diplome 26 novim gasilskim častnikom.

Za prvi maj v ribniški dolini

Veliko delovnih ljudi iz ribniške občine je preživelo prvomajske praznike v bližnjih izletniških krajih in domovih, drugi pa drugod po Sloveniji. Nekateri so šli za krajši čas celo v Italijo ali v Avstrijo.

Povsod je bilo čutiti praznično razpoloženje. Temu je pripomoglo tudi lepo vreme.

Tudi nekaj krajših deževnih ploh na dan 1. maja ni moglo pregnati dobre volje.

Tudi najpomembnejša turistična točka v ribniški občini Travna gora je bila ob prazničnih dneh dobro obiskana. Sem so prišli številni turisti iz raznih krajev Slovenije.

S 1. majem so oživeli tudi potoki. S tem dnem je odprt tudi ribolov in številni ribiči so metali trnke. Veščina in sreča sta marsikateremu ribiču omogočili, da je imel za kosilo okusno potočno postrv.

Grčarice: nekaj številk

Vas Grčarice šteje 48 hiš. V vasi je 17 televizorjev in 8 osebnih avtomobilov. Motorno kolo ali moped imajo sporaj pri vsaki hiši, radijskih sprejemnikov pa imajo celo precej več, kot je hiš. Domačini so v glavnem gozdni delavci-sekači.

LOJZE LUŠIN

Prav na praznik dela 1. maj so se številni Sodražani in okoličani ter znanci in prijatelji iz drugih krajev poslovili od znanega javnega in družbenega delavca Lojzeta Lušina iz Sodražice. Pokojni Lušin je umrl po daljši bolezni v starosti 79 let.

Življenjska pot Lojzeta Lušina je bila zelo razgibana. Rojen in vzgojen v napredni družini v Sodražici je tak ostal vse življenje. Po poklicu je bil učitelj in je v svojem dolgem življenju vzgojil dolgo vrsto učencev v zavedne Slovence. Med najpomembnejšimi kraji njegovega učiteljevanja naj omenimo Braslovče, kjer je bil dolgo let osrednja osebnost na šoli. Med sovražno okupacijo se je nahajal v svoji rodni Sodražici, kjer je bil med prvimi organizatorji osvobodilnega gibanja. Zato je od okupatorja veliko prestal, bil v internaciji, toda Lojzeta ni moglo nič odvrniti od izbrane poti.

V zakonu se mu je rodilo troje otrok. Dva od njih, sinova, sta kmalu na začetku oborožene vstaje prijela za puške in padla v boju z okupatorjem.

Pokojni Lojze je bil po osvoboditvi več let predsednik krajevnega ljudskega odbora Sodražica in odbornik raznih okrajnih forumov. Bil je med ustanovitelji zadruge »Suha roba« v Sodražici, ravnatelj osnovne šole v Sodražici, pa aktiven član raznih društev in organizacij. Do smrti je bil zaveden član ZK. Naj povemo, da je bil tudi član zelene bratovščine. Vse do smrti je bil aktiven v Društvu upokojencev in bil njegov tajnik.

Še bi lahko naštevali vrline pokojnega Lušina. Njegova smrt ni prizadela samo njegovih najdražjih, temveč vse, s katerimi je sodeloval in jim nudil bogate izkušnje. Naj v miru počiva v domači zemlji.

-r

RIBNIŠKI ZOBOTREBCI

■ ■ ■ V SREDINI TRGA v Ribnici adaptira Stanovanjsko komunalno podjetje stanovanjsko stavbo, v kateri bo dobila prostore podružnica Komunalne banke. Tako bo Ribnica pridobila nov sodoben poslovni prostor.

■ ■ ■ POTREBE PO GARAŽAH so tudi v Ribnici precejšnje. Zato je pametna odločitev Stanovanjsko komunalnega podjetja, da bo zgradilo garaže v bližini novih stolpnic. V njih bo prostora za 14 avtomobilov.

■ ■ ■ 220 PANTOV IN DEKLET iz ribniške občine študira na raznih srednjih šolah v Sloveniji, največ v Ljubljani. Tako bodo v ribniški občini dobili v nekaj letih precejšnje število strokovnjakov s srednjo izobrazbo.

■ ■ ■ NOVO MOTORNO BRIZGALNO namerava nabaviti gasilsko društvo Dolenja vas. Stara je dotrajala in ne ustreza več. Pri tem računajo tudi na pomoč skupnosti.

■ ■ ■ KRAJEVNA SKUPNOST Loški potok upravlja pokopališče, ki ima dolgo ograjo. Njeno vzdrževanje zahteva precej denarja. Letos bi potrebovali v te namene spet precej denarja, vendar ga nimajo.

■ ■ ■ K PRODAJI ZEMLJE splošnega ljudskega premoženja mora dati pristojna krajevna skupnost soglasje. Odlok o tem je bil že sprejet, zdaj pa so njegovo veljavnost še podaljšali. Na ta način imajo KS pregled nad lastništvom zemljišč SLP v njihovem območju.

■ ■ ■ DOLGOTRAJNA ZIMA in mraz sta prizadela precej škode ozimnim žitaricam. Žita so pozebla in redka. Nekateri kmetovalci bodo morali zasejane površine zasejati oziroma zasaditi z drugimi poljščinami.

■ ■ ■ ZNANI PEVEC ZABAVNE GLASBE Vice Vukov je gostoval s pevskim koncertom v Ribnici. Ker je pevec priljubljen, so bile tudi vstopnice za koncert primerno drage, kar pa številnih ljubiteljev zabavne glasbe ni zadržalo doma.

V nedeljo bo slavil Dragatuš

11. maja bo v Dragatušu večja slovesnost. Domačini bodo slavili krajevni praznik, ob letošnjem jubilejnem letu, odkar je bil Dragatuš bombardiran, pa bo proslava dobila tudi občinski pomen. Ob 10. uri dopoldne bo na mitingu govoril Tone Fajfar, zatem bosta vaška kulturna skupina in šolska mladina pripravili pristen belokranjski kulturni spored. Dragatušci so na slavje povabili tudi republiške poslance in predstavnike občine ter občinskih družbeno-političnih organizacij, da bi jih ob tej priložnosti seznanili z razvojem in načrti kraja. Vaška organizacija ZZB pripravlja po sporedu prijetno zabavo, na kateri bo igral ansambel Janeza Mahkoviča.

V Vranovičih so se izkazali

Ob asfaltni cesti skozi Belo krajino so v marsikateri vasi postavili mlaj v počastitev 1. maja, toda tako lepega, kot ga imajo v Vranovičih, ni nikjer. Gasilci so poleg svojega doma postavili kar 31 m visok mlaj, ki je tudi zelo lepo okrašen. Kdorkoli se je v prazničnih dneh peljal skozi Vranoviče, se je občudujoče ozrl nanj.

Važno za ženine in neveste!

Občinska skupščina Črnomelj je na zadnji seji imenovala odbornike, ki so pooblaščeni sklepati zakonske zveze med ženini in nevestami. V Črnomlju bosta poročne obrede poleg predsednika inž. Martina Janžekoviča opravljala še Janez Žunič in Rode Vrlinič. V Semiču bodo ta posel opravljali Jože Vidmar, Franc Kapš in Metod Plut; v Adlešičih: Jože Požek in Ivan Grabrijan; na Vinici: Bogo Mihelič in Miko Prokšelj; v Starem trgu: prof. Marko Kobe in Slavko Kobe.

Začasno novi sodnik za prekrške

Ker je dosedanji sodnik za prekrške občinske skupščine Črnomelj Ivan Žunič prosil za razrešitev, ker gre v službo k BELTU, je na zadnji seji občinska skupščina imenovala za njegovega namestnika Ivana Došna, sodnika za prekrške v Metliki. Sodnik iz Metlike bo začasno trikrat na teden prihajal v Črnomelj, dokler ne bo skupščina dobila na razpis stalnega sodnika za prekrške.

Ob obisku v Črnomlju je delegacija Partizanskega invalidskega pevskega zbora v spremstvu predstavnikov družbeno-političnih organizacij obiskala tudi Planino. Položili so venec na spominsko ploščo, nato pa obiskali Semič in šolarje tamkajšnje osemletke obdarili z zbirko knjig. (Foto: Božič, Črnomelj)

NA PRVI SEJI NOVOIZVOLJENE OBČINSKE SKUPŠČINE

Novi predsednik je inž. Janžekovič

23. aprila so v Črnomlju izvolili novo predsedstvo občinske skupščine, izvolili so poslance v zbore delovnih skupnosti zvezne in republiške skupščine ter sprejeli sklep o podelitvi domicila PIPZ

Najprej sta oba zbora občinske skupščine izvolila vsak svojega predsednika. Predsednik občinskega zbora je postal gozdarski tehnik Janez Šebenik, predsednik zbora delovnih skupnosti pa inž. Tomo Plečko iz rudnika Kanižarica.

Skupščina je s tajnim glasovanjem za predsednika izvolila inž. Martina Janžekoviča, doslej vršilca dolžnosti direktorja kmetijske zadruge, za podpredsednika pa so ponovno izvolili gozdarskega tehnika Radeta Vrliniča.

Sledile so volitve poslancev v zbore delovnih skupnosti zvezne in republiške skupščine. Od 70 navzočih odbornikov in delegatov delovnih organizacij, ki so imeli pravico voliti, so po 68 glasov dobili vsi trije poslanci zvezne skupščine: Jurij Levičnik, Ludvik Zajc in Vinko Kastelic. Dve glasovnici sta bili neveljavni.

Za republiške poslance je prav tako glasovalo 70 ljudi. Neveljavnih glasovnic v tej skrinjici ni bilo. Za poslance gospodarskega zbora so bili izvoljeni: Ivan Gole s 66 glasovi, Jože Knez s 67 glasovi in Peter Vujčič s 67 glasovi. Za poslanca v prosvetno-kulturnem zboru sta bila izvoljena Jože Suhadolnik (56 glasov) in Anton Troha (65 glasov). V socialno-zdravstveni zbor skupščine SRS sta bila izvoljena Jože Padovan z 58 glasovi in dr. Albin Pečaver s 64 glasovi.

Na prvi seji je skupščina izvolila tudi več odborniških komisij in svetov ter odbornike, ki bodo v posameznih krajih sklepali zakonske zveze. Sprejeli so tudi odlok o sodnih in upravnih taksah ter s ploskanjem pozdravili sklep o podelitvi domicila Partizanskemu invalidskemu pevskemu zboru. Zbor praznuje letos 25-letnico delovanja, ustanovljen pa je bil 21. aprila 1944 na Planini pod Mirno goro.

V imenu družbeno-političnih organizacij se je sekretar občinskega komiteja ZKS Jože Vajs zahvalil dosedanjemu predsedniku Antonu Dvojmoču za uspešno vodenje in dolgoletno delo v skupščini, hkrati pa zaželel novemu predsedniku inž. Janžekoviču čimveč uspehov pri delu.

„Zelo cenimo priznanje"

Ko so odborniki občinske skupščine Črnomelj s ploskanjem pozdravili sklep o podelitvi domicila Partizanskemu invalidskemu pevskemu zboru, se je v imenu navzoče delegacije zbora zahvalil predsednik inž. Vlado Žorž z besedami:

— Visoko cenimo priznanje in se iskreno zahvaljujemo za gostoljubje, ki ste nam ga izkazovali, kadarkoli smo prišli

v Belo krajino. Naši člani se radi vračajo v vaše kraje, na katere nas vežejo nepozabni spomini iz najtežjih dni revolucije. Vedno smo našli med Belokranjci zveste in dobre prijatelje. Naša borbena pesem, ki je bila začeta prav na vašem področju, bo ostala živa. Obljubljamo vam, da bomo pesem, ki je bila rojena v borbi in krvi, gojili še naprej, predvsem v opozorilo ljudem, da se ne bi več vrnili časi, ki smo jih prestali.

Festival amaterskih filmov

V soboto in nedeljo, 10. in 11. maja, bo v Črnomlju festival amaterskih filmov, zatem pa v nedeljo dopoldne ob 9. uri v sejni sobi občinske skupščine občni zbor Kluba ljubiteljev filma. V Črnomlju in okolici se skupine ljudi in posamezniki že dalj časa ukvarjajo z amaterskim snemanjem, razen kluba Fokus v Metliki pa v Beli krajini ni organizacije, ki bi združevala ljubitelje filmske umetnosti.

Črnomeljčan Boris Lazar je že pred meseci navezal stike s Klubom SKS iz Kranja. Kranjski kinoamaterji so bili že lani pripravljeni pomagati pri ustanovitvi kluba v Črnomlju, vendar do tega ni prišlo zaradi premajhnega zanimanja širše javnosti. Upamo, da bo tokrat klub ustanovljen. Za začetek organiziramo festival amaterskih filmov, na katerem bodo sodelovali kranjski amaterji, snemalci iz Črnomlja in kinoklub Fokus iz Metlike.

S. K.

Rajanje na Smuku

Mladina tovarne Iskra v Semiču je dočakala 1. maj pri lovski koči na Smuku. Zakurili so kres, napravili ognjemet, nato pa rajali vse do zore. Ker imajo na Smuku televizor, radio in gramofon, je bilo zabave dovolj. Turistična postojanka na Smuku se zadnje čase sploh zmeraj bolj uveljavlja v turizmu, ko pa bo zgrajena še cesta do koče, bo več tudi motoriziranih izletnikov.

K. W.

ČRNOMALJSKI DROBIR

■ **RAZSVETLJAVA OBNOVLJENA** — Pred prvomajskimi prazniki so delavci podjetja ELEKTRO zamenjali vse dotrajane žarnice v mestni javni razsvetljavi, delavci krajevne skupnosti pa so vsako noč prali mestne ulice.

■ **NA JURJEVO JE VSE OZELENELO** — V Beli krajini se je čez noč zima spremenila v poletje, medtem ko pomladi sploh ni bilo. V nekaj toplih dneh so zaovetele češnje, marelice in drugo zgodnje sadje, drevje pa je na mah ozelenelo.

■ **ANSAMBEL HOBY JE ŽE NASTOPIL** — Pod vodstvom inž. Marinka Jankoviča je v Črnomlju že nekaj časa vadil zabavno instrumentalni ansambel Hoby, 26. aprila pa je priredil v Gradcu že prvi koncert. Tudi s kasnejšimi nastopi na Vinici in v Dragatušu si je novi ansambel pridobil veliko simpatij občinstva. Z gostovanji bo še nadaljeval.

■ **VEČ KOT POLOVICA PRIREDITEV** v okviru natečaja za Župančičevo nagrado je že za nami. Ker pa so se nekatere skupine razmeroma pozno odločile za tekmovanje, še niso vse nastopile pred domačim občinstvom in na gostovanjih. Zaradi teh zakasnitev so se organizatorji tekmovanja odločili preložiti Belokranjsko kulturno revijo. Napovedana je bila za začetek maja, zdaj pa so jo za 14 dni preložili. Kulturna revija obeh belokranjskih občin bo predvidoma v času od 19. do 24. maja.

■ **ZNANI BEAT ANSAMBEL BELE VRANE** bo v nedeljo, 11. maja, gostoval v Črnomlju. Ob 19.30 prirejajo koncert v Prosvetnem domu. Vstopnice so v predprodaji v knjigarni.

■ **MED PRAZNIKI** so bila vsa gostišča v Črnomlju dobro obiskana, prav tako vse turistične postojanke v črnomaljski občini. Najbolj živahno je bilo na Mirni gori, kjer so bili lastniki motornih vozil spet v zadregi za parkiranje.

NOVICE črnomaljske komune

„Imamo tri pereče zadeve"

Razgovor z inž. Martinom Janžekovičem, novim predsednikom obč. skupščine Črnomelj

Inž. Martin Janžekovič, ki je 23. aprila postal predsednik črnomaljske občine, se je rodil 26. avgusta 1934 na Radovici. Gimnazijo je obiskoval v Črnomlju, nato pa študiral na agronomski fakulteti v Ljubljani, kjer se je začel politično udejstvovati. Član ZK je od 1956. Po končanem študiju je nastopil službo pri kmetijski zadrugi Črnomelj. Tam je bil zaposlen vse do 1961. Zadnje mesece je bil tudi vršilec dolžnosti direktorja zadruge.

— Tovariš predsednik, katerih nalog se bo nova skupščina najprej lotila pod vašim vodstvom?

— Imamo tri pereče zadeve, ki so predvsem potrebne rešitve. 1. Narediti moramo dolgoročen program gospodarskega razvoja občine in tak načrt v vsaki tovarni ali podjetju. 2. Najtežja naloga in obenem najbolj pereča v letošnjem letu je uravnovesiti občinski proračun. Zaenkrat še ne vem, kako bomo to uredili. 3. Reševati bomo morali problematiko kmetijstva in se zavzemati za kooperacijo in združevanje v gospodarstvu. Imamo kup manjših podjetij, ki zdaj životarijo, v sodelovanju z močnejšimi poslovnimi partnerji pa bi lahko mnogo bolje uspevala.

Razen tega je še vrsta težav, s katerimi se vsak dan srečujemo in jih bomo skušali urediti, vendar

nobena teh ni tako zelo pereča kot tri zadeve, ki sem jih navedel. Upam, da bomo z delovnim sodelovanjem vseh odbornikov, skupščinskih organov in družbenopolitičnih organizacij le nekaj dosegli.

R. B.

Take proslave še ni bilo!

29. aprila so v Črnomlju počastili 50-letnico ZKJ z lepo prireditvijo

Prireditev, kakršna je bila 29. aprila zvečer v črnomaljskem Prosvetnem domu, je bila za poslušalce enkratno doživetje. V počastitev 50-obletnice ZKJ, SKOJ in sindikata ter hkrati za 27. april in praznik dela so imeli zares lepo in naravnost ganljivo proslavo.

Najprej je govoril poslanec zveznega družbeno-političnega zbora Bogdan Osolnik, nato pa je Partizanski invalidski pevski zbor izvedel lep in prisrčen program. Vmes so z recitacijami nastopili dramski umetniki iz Ljubljane ter nekateri znani solisti. Občinstvo je navdušeno ploskalo po vsaki točki programa, na koncu je na oder stopil prvi dirigent zbora prof. Karel Pahor. Zbor je pod avtorjevo taktirko zapel najbolj priljubljeno partizansko pesem »Na juriš«.

Med programom je bila še posebna slovesnost. Predsednik občinske skupščine inž. Martin Janžekovič je izročil Partizanskemu invalidskemu pevskemu zboru domicilno listino, Vlado Golob, predstavnik republiške Zveze kulturno-prosvetnih organizacij, pa je najzaslužnejšim članom zbora razdelil Gallusove značke.

Črnomaljske mladinke v narodnih nošah so poklonile šopke cvetja dirigentoma Karlu Pahorju in Radovanu Gobcu, prav tako recitatorjem in solistom, pevcem pa se je z ganljivimi besedami zahvalila mladinka Vlasta Saje.

Polha na Pribišju

Na Pribišju 1 nad Rožnim dolom imajo pri Ivančevih že od lanske jeseni dva polha. Živalci sta bili takrat še majhni, ko so ju ujeli, zato ju je upokojenec Lojze Jakša sklenil ohraniti pri življenju. Pridno ju hrani in skrbi zanju. Polha živita v stari kanti ob peči in sta srečno prezimila.

Tožarjenje bo dražje

Po novem občinskem odloku o sodnih in upravnih taksah v občini Črnomelj se bodo razne vloge občanov podražile od 50 par na dinar, za 2.80 din bodo dražji potni listi, povečane bodo katastrske takse, še enkrat dražje pa bodo nekatere sodne takse, predvsem za tožarjenje med občani.

V Žlebu bo lovsko tekmovanje

Lovska družina Loka, ki je ena najprizadevnejših v Beli krajini, namerava za Titov rojstni dan organizirati v Žlebu lovsko srečanje s programom in tekmovanje v streljanju. Tri najboljše strelce bodo nagradili. Ker pa je lovska družina že ves razpoložljivi denar porabila za vzrejo divjadi, bo za finančno pomoč pri organizaciji srečanja prosila domača podjetja. Lovci upajo, da bo njihova prošnja naletela na razumevanje.

K. W.

V deželo je prišla pomlad – novi vzorci vsega tekstilnega blaga in konfekcije pa v poslovalnico

„Veletekstil" ČRNOMELJ

„Najprej rešiti proračun“

Ivan Žele, novi predsednik občinske skupščine Metlika, daje prvo izjavo za tisk

Takoj po izvolitvi za predsednika nove metliške skupščine smo Ivana Želeta prosili za odgovor na vprašanje: »Katere stvari so trenutno v vaši občini najbolj pereče in jih boste skušali najprej rešiti?«

Odgovoril je: — Najprej bo treba rešiti vprašanje letošnjega občinskega proračuna. Manjkajočih 600 tisoč din bo treba deloma pokriti iz raznih občinskih skladov, deloma z omejevanjem potrošnje, deloma pa s pomočjo republike. Pereče je tudi vprašanje našega gostinskega podjetja, ki je v izgubi, in stanje kmetijstva. Izdatneje bomo morali podpreti prizadevanje kmetijske zadruge, da bi pri njenem hranilno kreditnem odseku zbrali sredstva delovnih organizacij, ki bi jih lahko dajali kmetom kot posojila za izboljšanje in napredek zasebne proizvodnje. Sicer pa bomo nadaljevali delo in politiko dosedanje skupščine.

— Tovariš predsednik, ali boste na občini delali kot plačani predsednik?

— Sploh ne! Šolstva ne nameravam zapustiti.

Čeprav novega predsednika občani dobro poznajo, saj že od 1946 leta živi v Beli krajini, vseeno navajamo nekaj njegovih osebnih podatkov. Rodil se je 31. decembra 1924 v Koblarjih pri Kočevju. Šolala se je v Kočevju in Novem mestu ter končal pedagoško akademijo v Ljubljani. Član ZK je od leta 1947. Je dolgoletni ravnatelj metliške osemletke, eden najvidnejših družbeno-političnih delavcev v občini, v sedanji mandatni dobi pa je bil tudi poslanec prosvetno-kulturnega zbora skupščine SRS.

R. B.

Radmanove hiše na odcepu ceste v Črnomelj ni več. Zidarska skupina tovarne BETI je hišo podrla do tal. Prvomajski izletniki so videli le še kup ruševin, medtem ko je bil ves dober gradbeni material prepeljan k rosalniškim silosom, kjer ga bo podjetje Metlikatrans porabilo za zidavo svojih garaž. (Foto: R. Bačer)

Mladina dela v več komisijah

Za predsednico občinske konference ZMS v Metliki je bila izvoljena Mirjana Molek

Na zadnji seji novoizvoljene občinske konference ZMS v Metliki je bilo izvoljeno novo vodstvo. Konferenca je za predsednico izbrala Mirjano Molek, za tajnika pa Marjana Matekoviča. Sklenjeno je bilo tudi, da bo konferenca delala v komisijah.

Komisija za organiziranost in razvoj Zveze mladine bo skrbela za sodelovanje med aktivi, seznanjala jih bo z delom in načrti občinske konference, vzdrževala bo stike z družbeno - političnimi organizacijami in s pripadniki garnizije ter s črnomaljsko in novomeško mladino.

Komisija za vzgojo, izobraževanje in idejno - politično delo bo 4. julija organizirala pohod na Bazo 20, pripravila bo seminarje za vodje mladinskih aktivov in organizirala občasna predavanja.

Komisija za kulturo, tisk in klubsko dejavnost bo skušala najti primeren prostor za klub, sestavila bo program klubske dejavnosti, skrbela bo za prispevke v tovarniškem glasilu BETI, pomagala bo foto-kinu klubu Fokus, sodelovala bo s prosvetnim društvom. Skušala bo poživiti tudi amatersko gledališče.

Komisija za posebne in interesne organizacije bo po svojih močeh pomagala TVD Partizanu in Društvu prijateljev mladine, podpirala pa bo tudi skupine, ki se bodo ukvarjale s samostojno dejavnostjo.

Vse komisije so že začele delati, zato lahko kmalu pričakujemo prve uspehe.

- ni

GASILSKO DRUŠTVO V METLIKI

vabi vse svoje člane in tudi druge občane na

svečani občni zbor

ob stoletnici društva, ki bo v nedeljo, 11. maja, ob 10. uri v kino dvorani. Obenem bo ta dan razvit pionirski gasilski prapor.

Semena gredo dobro v denar

Lepo vreme so izkoristili vrtičkarji in kmetje in so začeli s setvijo. V samopostrežni trgovini Mercator so v nekaj dneh prodali kar za 4.600 din semen, čeprav so jih prodajali tudi v trgovini kmetijske zadruge.

stran 21

Budnica in koncert

Kakor je že v navadi, so tudi letos za 1. maj metliške občane zbudili člani mestne godbe z budnico, nato pa so mladi godbeniki pred hotelom priredili koncert. Poslušalo jih je precej domačinov in gostov, ki so se tedaj slučajno mudili v mestu.

V soboto na tekmovanje

Občinska ekipa za prvo pomoč v Metliki se bo 10. maja udeležila republiškega tekmovanja v ljubljanskem parku Tivoli. Metličani so dobro pripravljeni, imajo tudi vse potrebne pripomočke, zato upajo na dobro uvrstitev.

Pogovor s starimi komunisti v Gradcu

Pred nedavnim se je pripravljalni odbor za proslavo 50-letnice ZKJ, SKOJ in sindikata iz Metlike sestal v Gradcu s predvojnimi komunisti in revolucionarji. Pogovarjali so se o zbiranju dokumentarnega gradiva iz delovanja ZK na gradaškem področju. Nekdanje delo ZK je na območju Gradca vodil inž. Janez Marentič, nekaj njegovih sodelavcev pa je še živih.

V Kolpi že prvi kopalci

Med prvomajskimi prazniki so metliška gostišča obiskali številni izletniki iz Štajerske, Dolenjske, Primorske in sosednje Hrvaške. Mnogi so se zatekli tudi h Kolpi, kjer so pekli čevapčiče. Na metliškem kopališču, kjer gostišče za praznike še ni bilo odprto, je bilo polno ljudi. Mnogo izletnikov se je sončilo, nekaj najbolj pogumnih pa je tudi že skočilo v vodo.

Za cesto že zbirajo prispevke

Na skupnem sestanku prebivalcev vasi Jugorje, Sela, Škemljevec, Dole in Mačkovec so se zmenili, da bodo gospodarstva prispevala za gradnjo 2 km dolge poti do Gradnika. Kdor cesto uporablja, mora zanjo prispevati, so menili na sestanku in izvolili odbor, ki bo vodil gradbena dela. Odbor pod vodstvom Marka Štubljarja je že naredil spisek in po finančnih zmožnosti ocenil vsakega lastnika parcel na Gradniku za prispevek 50 do 600 din. Ker pa se bojijo, da vsi ne bodo hoteli prispevati, bodo sklep uzakonili preko krajevne skupnosti. Ko bo tako samoprispevek sprejet, bodo lahko zahtevane vsote iztožili.

Ivan Drobnič — 85-letnik

7. maja je v Metliki praznoval svoj visoki življenjski jubilej upokojeni vodja zemljiške knjige in honorarni muzejski arhivar Ivan Drobnič. Pred petimi leti smo se ga zadnjič spomnili v našem listu in pred bralci razgrnili njegovo plodovito življenjsko pot, ki je držala iz rodne Romanje vasi pri Novem mestu preko let, ki jih je preživel v Novem mestu, na Dunaju, v Mokronogu, Kostanjevici na Dolenjskem, v Senožečah pa do Metlike, kamor je kot sodni sluga prišel pred šestdesetimi leti. Tu je nato delal kot uradnik na sodišču in v zemljiški knjigi celih štirideset let, dokler ni pred štirinajstimi leti prevzel službe honorarnega arhivarja v Belokranjskem muzeju, kjer je zaposlen še danes.

Ne bomo znova opisovali Drobničeve vestnosti in uspehov v službi niti njegovega obširnega ljudskoprosvetnega dela pri metliški godbi, ki ji je bil čez dvajset let kapelnik, pri Sokolu, nekdanji čitalnici, pri gasilskem

društvu, v raznih odborih itd. Naj omenimo le, da se je vsakega dela in naloge v življenju lotil z veliko prizadevnostjo in z občutkom odgovornosti in da mu zato tudi uspehi niso izostali.

Danes tovariš Drobnič, duševno še izredno svež in čudovitega spomina, presedi vsak dan dolge ure v muzejskem arhivu, ga urejuje in dela izpiske, ki so v dolgih letih narasli v obsežne svežnje. Ti izpiski in urejeni fasciklji pa so osnova za zgodovinarja, ki bo kdaj pisal zgodovino o Metliki in Beli krajini.

Zato so Metličani in Belokranjci hvaležni tovarišu Drobniču. Temu so dokaz mnoga javna priznanja, dobre želje in iskreni stiski rok, ki jih je bil slavljenec deležen ob vseh, pa tudi ob svojem zadnjem jubileju.

Naj bo tovarišu Drobniču usojena še dolga in lepa življenjska jesen!

Priznanje za košarkarje »BETI«

Pred pomembnim košarkarskim srečanjem med metliško ekipo »BETI« in Novim mestom, ki je bilo v nedeljo, 27. aprila v Metliki, je podpredsednik občinske skupščine Metlika inž. Ivan Kostelec izročil ekipi domačih košarkarjev pokal v znak priznanja za uvrstitev v II. republiško ligo.

Poleti bo promet še večji

Samopostrežna trgovina »Merkator« v Metliki je zelo dobro založena. Tudi kupcev ne manjka. Doslej so vsak mesec imeli nad 200.000 din prometa. V poletnih mesecih se bo ta vsota najbrž še povečala, saj bo obisk v trgovini in bifeju večji tudi zaradi turistov, ki bodo obiskali Belo krajino.

Jože Dular:

Ob stoletnici metliškega gasilstva

1869 - 1969

3

Po vseh teh in še drugih izigravanjih in nasprotovanjih je Anton Navratil izstopil iz društva. Za namestnika nadpoveljnika so 6. maja 1877 izvolili *Antona Prosenika*, hišnega posestnika in trgovca v Metliki.

Ob teh trenjih pa gasilci še zmerom niso imeli uniform. Zato je novi odbor *v maju 1877* sklenil, da si društvo nabavi 40 čelad za moštvo, 1 čelado za poveljnika in razno drugo opremo. Julija istega leta so naročili tudi 30 delovnih oblek. V naslednjem letu so zaprosili okrajno glavarstvo v Črnomlju, naj dovoli poveljniku in častnikom nositi kratke meče, kar jim je glavarstvo tudi dovolilo.

V teh letih so metliški gasilci večkrat uspešno posredovali pri gašenju požarov, zlasti ko je 7. junija 1877 v Gradcu pri Metliki nastal velik požar v skladišču oglja tamkajšnje Fridauove železarne.

Leta 1879 so izšla tiskana *Pravila in službeni red* prostovoljne požarne brambe, ki so natančneje govorila o pravicah in dolžnostih posameznih gasilcev in društva. Isto leto so osnovali tudi tako imenovano *mrtvaško blagajno*, to je odsek, ki je skrbel za pokop gasilcev in njihovih svojcev.

Metliška požarna bramba je tako utrdila svojo organizacijo, potrebno pa je bilo, da si priskrbi tudi gasilsko opremo, za kar je vedno znova pošiljala prošnje mestni občini.

Leta 1880 je umrl župan Feliks Hess, soustanovitelj in prvi poveljnik metliške požarne brambe, nakar je bil za novega župana izvoljen *Ferdinand Zalokar*, ki je postal tudi nadpoveljnik požarne brambe. Ta pa ni ugajal Antonu Proseniku, ki se je zahvalil z dotedanjo poveljniško službo in izstopil iz društva. Namesto njega so za podpoveljnika izvolili občinskega tajnika *Edvarda Mikolyja*. Že naslednje leto, 4. maja 1881, pa je tega zamenjal novi podpoveljnik metliški učitelj *Franc Schönbrunn*.

FRANC SCHÖNBRUNN

Tako Mikoly kot Schöbrunn sta skušala v društvu izboljšati disciplino. Odbor je sprejel vrsto izboljšav in določil denare kazni za neredne in površne člane. Uspeha pa ni bilo veliko in disciplina je pod poveljnikom Schönbrunnom, ki ni pokazal dovolj trdne roke, kar naprej popuščala. Zato je 27. decembra 1885 podal ostavko na mesto poveljnika.

Občinski možje so skušali naglo najti rešitev. Obrnili so se na občinskega tajnika *Leopolda Gangla*, moža velikih gospodarskih in organizatorskih sposobnosti, ki so ga gasilci v januarju 1886 soglasno izvolili za poveljnika.

Gangl pa ni takoj sprejel poveljništva, marveč je v februarju 1886 pismeno postavil mestni občini sedem pogojev, pod katerimi bi bil pripravljen prevzeti poveljništvo in utrditi razrahljano disciplino v društvu. Predvsem je zahteval, naj se mu podeli čin nadpoveljnika, naj mestna občina nabavi nove uniforme ter potrebno gasilno orodje. Zahteval je tudi, da mora biti tisti, ki hoče postati meščan mesta Metlike, vsaj pet let prej aktivno služiti pri požarni brambi ali sicer zanjo storiti kaj koristnega. Vsak gasilec, ki deset let zvesto služi v požarni brambi, pa naj se nagradi iz mestne blagajne s petimi goldinarji.

Ker je občina Ganglove pogoje sprejela, je ta v avgustu prevzel nadpoveljništvo. Najprej je na novo zaprisegel vse aktivne člane, potem pa je zahteval, da se na stroške mestne blagajne popravi staro gasilno orodje ter nabavi *nova brizgalna. Leta 1888* je dal na prostoru, ki ga je pod gradom odstopil društvu graščak Savinšek, postaviti leseni *stolp* in *shrambo za gasilno orodje.*

SPREHOD PO METLIKI

■ **Prav nasproti Radmanove hiše** je podjetje Mercator ob novi samopostrežni trgovini uredilo dodatno ploščad za goste, brežino samo pa je zasadilo s travo, cvetjem in okrasnim grmičjem. Tako je prostor ob samopostrežnici smotrno izkoriščen, obenem pa estetsko urejen.

■ **PREDSEDNIK JAMARSKEGA ODSEKA** v Črnomlju tov. Stane Klepec je 24. aprila v Metliki predaval o belokranjskem podzemlju. Zanimivo predavanje, ki je z barvnimi diapozitivi in filmom dopolnilo jamarsko razstavo v muzeju, nam je pokazalo bogato in koristno delo črnomaljskih jamarjev, ki so doslej raziskali, premerili, prefotografirali in narisali čez sto belokranjskih podzemeljskih jam. Letos bodo Črnomaljci raziskovali jame tudi v metliški občini.

■ **NA PRODAJALNI ČEVLJEV** »Josip Kraš« v ulici na trg so pred prazniki poleg svetlobnega napisa namestili še posebno svetlobno reklamo, ki zlasti ponoči lepo poživlja ta del ulice. Škoda je, da cestna svetilka v tej kratki ulici že lep čas ne gori.

■ **PRAV BO, ČE ZA AVTOBUS** podjetja »Gorjanci« poleti poiščejo prostor za parkiranje kje drugje, in ne pred gradom. Veliki oljni madeži, ki jih pušča vozilo in se v vročini razlezejo po asfaltu, niso prav nič primeren okras za ta del mesta. O tem so v turističnem društvu in na občini že razpravljali, toda zadeva se še ni premaknila z mrtve točke.

■ **JATA BELIH KOKOŠI** se vsako jutro pripodi s Poti na Obrh v grajski park in se potem pase in grebe po njem. Ali je morda za nekatere meščane prenehal veljati odlok o javnem redu in miru, ki med drugim govori, da morajo biti vse kokoši zaprte. Kaj, ko bi se pristojni pozanimali, da bi tudi tu nastal red?

metliški tednik

Na tisoče gostov v Čateških Toplicah

V vseh treh bazenih čateškega zdravilišča je bil vrvež od zgodnjih jutranjih ur do poznega večera vse praznične dni. V prvih dveh dneh so zabeležili samo v kopališču okoli 4.000 obiskovalcev. Tudi v soboto in nedeljo so kopalci napolnili kopališče do zadnjega kotička. Avtomobilov sploh niso mogli prešteti. Pravijo, da jih toliko še ni bilo nikdar doslej. Kolektiv zdravilišča je te dni neutrudno delal, zato pa se je hitro napolnila tudi skupna blagajna.

Pa še pridite med nas!

Koncerti za prvi maj so postali v slavnostni dvorani brežiškega gradu že tradicija. Letos je bil obisk izredno dober, saj je ljubitelje petja privabil v dvorano tudi Slovenski oktet. Poslušalci so ga sprejeli z velikim navdušenjem, pevci pa so bili zelo dobro razpoloženi, ker so nastopali v tako lepi in akustični dvorani. Prisrčen stik z občinstvom se je stopnjeval od pesmi do pesmi.

Rdeči križ se obrača na vas

Občinski odbor Rdečega križa v Brežicah pripravlja zbiralno akcijo 29. maja. Občane prosi, da do tedaj pripravijo obleke, perilo, čevlje in druge stvari, ki jih ne nosijo več in ki so otrokom premajhne, v omarah pa tudi ni prostora zanje. Člani RK bodo tedaj zbirali obleko po hišah, da bo organizacija potem lahko pomagala ljudem v stiski. Odbor RK vabi vse občane, da bi v nedeljo poslušali predavanje dr. Sušina po radiu Brežice. Krajevnim organizacijam sporoča, da bodo 29. maja po vseh šolah zbirali podarjene predmete za Rdeči križ.

Radio Brežice

PETEK, 9. MAJA: 20.00—20.10 — Napoved programa in poročila. 20.10—20.30 — Nove plošče RTB, obvestila in reklame. 20.30—21.15 — Glasbena oddaja: Izbrali ste sami.

NEDELJA, 11. MAJA: 11.00 — Domače zanimivosti — Dr. Slavko Sušin: Tudi RK se bori za boljšo bodočnost sveta — Franček Saje: Tridnevni upor rudarjev in kmetov okrog Senovega — Za naše kmetovalce: Jožko Verstovšek: Za boljše seno — Prijetno nedeljo vam vošči ansambel Borisa Kovačiča — Magnetofonski zapis: Književniki so obiskali svoje mlade bralce — Pozor, nimaš prednosti! — Obvestila, reklame in spored kinematografov. 13.00 — Občani čestitajo in pozdravljajo.

TOREK, 13. MAJA: 18.00—19.00 — Novo v knjižnici — Jugoton vam predstavlja — Iz naše glasbene šole — Tedenski športni komentar — Obvestila, reklame in pregled filmov. 19.00—19.30 — Domači ansambli — domače narodno zabavne melodije — glasbena oddaja.

Na seminarju, ki ga je pred kratkim organiziral občinski sindikalni svet za predsednike sindikalnih organizacij v brežiški občini. (Foto: Jožica Teppey)

NAJPOMEMBNEJŠE NALOGE V PRIHODNJIH ŠTIRIH LETIH

Skupščina na pragu novega obdobja

Čimprej novo šolo v Brežicah, most čez Savo pri Budiču in most čez Sotlo na cesti Bizeljsko–Klanjec – Tudi ceste pridejo na vrsto

Programska izhodišča Socialistične zveze, ki smo jih sprejeli že kot kandidati za odbornike občinske skupščine, postavlja nova skupščina kot osnovo za svoje delo. Nanje navezuje že začete naloge prejšnje skupščine, ki jih ta ni mogla izpeljati do konca.

IVAN ŽIVIČ je bil na prvi seji nove skupščine izvoljen za podpredsednika občinske skupščine v Brežicah

Občane želim seznaniti s tem, da si bo nova skupščina prizadevala, da bomo v Brežicah čimprej začeli zidati novo osnovno šolo, da bomo čimprej postavili most čez Savo, ki bo povezoval Brežice z avtomobilsko cesto, pa tudi most čez Sotlo na Bizeljskem. Na vrsto mora priti modernizacija cest Brežice—Pohanca, Brežice—Globoko, Bregana—Bregansko selo, Brežice—Dobova itd. Vsa naša prizadevanja bodo usmerjena k temu, da bomo čimprej dobili načrte za nasip ob levem bregu Save in da bomo začeli to veliko delo. Ob vsem tem pa seveda ne bomo pozabljali na potrebe po vodovodih, ureditvi krajevnih cest in poti, na javno razsvetljavo in drugo.

Skupščina mora priti čimprej do dolgoročnega načrta razvoja občine, ki bo moral biti upoštevan tudi v dolgoročnem programu slovenskega gospodarstva. Od delovnih organizacij, društev in zavodov pričakujemo prav tako dolgoročne programe nadaljnjega razvoja.

Vsem dejavnostim, zlasti pa gospodarstvu, je potrebna modernizacija, potrebni so sposobni ljudje, ki bodo lahko uresničili sprejete načrte. Izobraževanju na vseh stopnjah moramo prav zaradi potreb po novih strokovnjakih posvečati dovolj pozornosti in s štipendijsko politiko pravilno usmerjati mlade. Sodobno gospodarjenje moramo vpeljati v turizem in gostinstvo, v trgovino, industrijo in kmetijstvo, v promet, komunalno dejavnost in druga področja.

Čas, v katerem živimo, zahteva povečano skrb za organizacijo civilne zaščite in narodne obrambe v sleherni krajevni skupnosti in delovni organizaciji.

VINKU JURKASU so ponovno zaupali predsedniško mesto

Kot sestavni del prizadevanj po napredku bomo morali vključiti tudi zdravstveno in socialno varstvo in prosvetno-kulturno dejavnost.

VINKO JURKAS

Na Čatežu postavljajo cvetlično halo

AGRARIA vztrajno širi pokrite površine za gojenje nageljnov na Čatežu. Te dni so začeli graditi spet nov rastlinjak onstran kopališča. Z zdraviliščem si je podjetje začrtalo sporazumno mejo za širjenje zmogljivosti na obeh straneh. Če bo kdaj zmanjkalo termalne vode za ogrevanje, si bo AGRARIA omislila druge vire toplotne energije.

NAD POLOVICO ODBORNIKOV PRVIČ IZVOLJENIH

Skupščina se je pomladila

Proizvajalci so v njej bolje zastopani

Novi skupščini v Brežicah očitajo samo eno pomanjkljivost — premajhno zastopstvo žensk. Doslej jih je bilo sedem, v novi mandatni dobi pa se je to število zmanjšalo na tri, čeravno je v občini med zaposlenimi 18 odst. žensk, vseh skupaj pa 52 odstotkov.

Nasploh se je odborniški sestav izboljšal v vseh pogledih. Skupščina se je po zadnjih volitvah pomladila. Do 30. leta starosti je 19. odstotkov odbornikov, od 30. do 40. leta 43 odst., od 40. do 50. leta starosti 37 odst. in nad 50 letom 1 odstotek.

Izboljšave je opaziti tudi pri izobrazbi. Medtem ko je imelo prej 71 odst. odbornikov osnovno ali nižjo šolo, se je ta odstotek pomaknil zdaj na 54. Odstotek odbornikov z višjo ali visoko izobrazbo se je povečal od 8 odstotkov na 13 odstotkov.

V odborniških vrstah je več neposrednih proizvajalcev. 39 je tudi takih, ki doslej sploh še niso bili odborniki. Članov ZK je bilo v prejšnji skupščini 23 odst., v novi pa jih je 10 odst. več. Dva odbornika sta tudi člana ZM. Borci NOV so zastopani slabše, kar pa je spričo pomladitve razumljivo.

Za predsednika skupščine so izvolili Vinka Jurkasa, za podpredsednika pa Ivana Živiča. To delo bo opravljal kot svojo poklicno dolžnost, za katero bo odprto novo delovno mesto.

Čas ni bil zgubljen

Na seminarju, ki ga je za predsednika sindikalnih organizacij konec aprila priredil občinski sindikalni svet v Brežicah, je bilo 26 udeležencev. Tokrat so za spremembo predavali predavatelji iz Ljubljane. Izbor vsebine so slušatelji zelo pohvalili in tudi s podajanjem snovi so bili izredno zadovoljni. Na seminarju so dobili napotke za delo, seznanili so se z vlogo sindikalne organizacije, s samoupravljanjem in gospodarjenjem v podjetjih.

Drnovo: izsiljevala prednost

3. maja zjutraj se je pripetila prometna nesreča na križišču v Drnovem. Jožefa Zorko iz Šentlenarta se je pripeljala z osebnim avtomobilom po avtomobilski cesti ter hotela zaviti na odcep. Naproti je pripeljal Edi Arh iz Velikega Podloga s tovornjakom s prikolico. Voznik tovornjaka je zaviral, nesreče pa ni mogel preprečiti, ker je voznica izsiljevala prednost. Voznica in njen mož sta bila teže poškodovana in so ju prepeljali v brežiško bolnišnico. Škode je bilo za okoli 15.000 din.

Po poteh Kozjancev od Planine do Pišec

Nepozabna srečanja študentov z ljudmi na Kozjanskem – »Zakaj je ta predel zapuščen?« so se spraševali udeleženci pohoda

Pišečani so priredili 25. aprila prisrčen partizanski miting. Domačini in številni gostje iz Brežic in Krškega so tisti dan pričakali udeležence pohoda po poteh Kozjanskega odreda in jih prisrčno po zdravili. Na pohodu so bili študenti visoke šole za politične vede in novinarstvo, študenti višje upravne šole in višje medicinske šole. Večina med njimi je prvič spoznala Kozjansko, o katerem je sicer slišala le iz pripovedi ali pisanih virov.

V Pišecah in tudi vso pot prej od Planine dalje so se študenti srečevali z gostoljubnostjo teh krajev. Pišeški šolarji so jih ob prihodu obdarili s cvetjem. Po kosilu na prostem je bil na sporedu kulturni program, v katerem so sodelovali tudi udeleženci pohoda. Učenci osnovne šole v Pišecah so za to priložnost prav tako pripravili nekaj lepih točk.

O pohodu so imeli mladi prijetne vtise in vrsta srečanj z domačini jim bo še dolgo ostala v spominu. Prisrčno dobrodošlico jim je v Pišecah prvi izrekel predsednik krajevne skupnosti, za njim pa še predsednik Zveze ZB NOV Brežice Milan Šepetavc. Na pohodu se je mladim pridružil tudi komisar prve grupe štajerskih odredov Bogo Gorjan, ki jim je spotoma postregel z marsikatero dragoceno informacijo. Študentje nameravajo po poslancu, ki zastopa Kozjansko, v novi skupščini sprožiti tudi vprašanje, zakaj je Kozjansko ostalo po vojni tako zapuščeno.

Povsod ne bodo čakali do jeseni

Krajevna organizacija SZDL Sromlje bo sklicala konferenco še ta mesec, ker ne želi odlagati volitev novega vodstva na jesen. Tudi v nekaterih drugih krajih bodo konference v maju. Na njih bodo poročali odbori o dosedanjem delu in finančnem poslovanju. Izvolili bodo predsednike podružnic KO SZDL in člane občinske konference. Spregovorili bodo še o boljših stikih s krajevnimi skupnostmi in občinsko skupščino.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: **Angelca Starčevič** iz Brezine — Vesno, **Štefka Sinkovič** iz Starega grada — Aniko, **Marija Medved** iz Kokleka — Marijo, **Frančiška Možič** iz Ledine — Magdaleno, **Ankica Bojič** iz Brežic — Marjetko, **Štefica Debogovič** iz Gornjega Kraja — Ivico, **Marija Teraž** z Blance — deklico, **Marija Zalokar** iz Brezine — Andrejko, **Terezija Vegelj** iz Kraške vasi — Aloja, **Jožefa Pogačar** iz Dol. Boštanja — dečka, **Jožefa Resnik** iz Lokev — deklico, **Marija Sušin** iz Pavlove vasi — Bojana, **Amalija Lisec** iz Lukovca — deklico, **Boža Zorko** iz Dečnega sela — Ireno, **Stanka Papež** iz Okiča — Marjana, **Marija Serpčič** iz Dolenje vasi — Jožico, **Zofija Mikolanc** iz Laz — deklico, **Ana Beluhan** iz Brdovca — dečka, **Bronislava Krajnik** s Senovega — Tomaža.

BREŽIŠKA KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici: Silvester Žibert, delavec iz Skopic, si je v prometni nesreči poškodoval desno nogo; Jože Jalovec, delavec iz Vel. Malence, si je pri padcu poškodoval glavo; Darinka Novosel, učenka iz Rajca, se je poparila z mlekom po desni nogi; Martina Žveglič, bivši uslužbenca iz Krškega, si je pri padcu poškodovala glavo; Ana Kogelnik, gospodinja iz Drenja, je padla na dvorišču in si zlomila desno roko; Bogdan Ogorevc, dijak iz Šentlenarta, si je pri telovadbi zlomil levo roko; Terezija Kelhar, delavka iz Brezovice, je padla s kolesom in si poškodovala glavo; Marija Medvešek, gospodinja iz Podvrha, je padla na dvorišču in si zlomila desno nogo; Martin Oštir, sin kmeta iz Kraške vasi, je padel na dvorišču in si zlomil levo nogo.

NOVO V BREŽICAH

■ **MED PRAZNIKI JE BILO MESTO** pusto in prazno. Ljudje so izkoristili lepe sončne dneve za izlete v naravo. V prvomajskem jutru se je po tradicionalni navadi odpravilo veliko Brežičanov na Šentvid nad Čatežem. Tam so napredni meščani slavili praznik dela že pred vojno.

■ **MOŠKI PEVSKI ZBOR** je 27. aprila gostoval v Stražišču pri Kranju. Na proslavi v počastitev obletnice Osvobodilne fronte in praznika dela je nastopil s samostojnim koncertom. Pevce so Gorenjci zelo lepo sprejeli, in kot kaže, bodo lani navezane medsebojne stike ohranili še naprej.

■ **PREDSEDSTVO OBČINSKEGA SVETA ZKPOS** je imenovalo 12-članski odbor, ki bo skrbel za priprave in organizacijo junijskega srečanja dramskih skupin Slovenije v Brežicah. Člani so: Janez Pirnat, inž. Marjan Hladnik, dr. Minko Bric, dr. Slavko Sušin, Vlado Podgoršek, Jožica Teppey, Rado Dernač in prof. Franc Savnik iz Brežic, Tone Pletrski iz Krškega in Jože Bavec iz Sevnice. Odbor se bo v kratkem sestal in se povezal z vsemi, ki bodo sodelovali pri organizaciji te velike kulturne manifestacije.

■ **ZADNJO SOBOTO IN DAN PRED PRVIM MAJEM** so imele brežiške trgovine izredno veliko prometa. Najbolj živahno je bilo v živilskih prodajalnah, kjer so ljudje nakupovali za praznike. V zelenjavnih trgovinah so povpraševali predvsem po kumaricah, mladi čebuli in drugi zelenjavi ter sadju. Tudi tržnica je bila v soboto dobro založena. Veliko je bilo naprodaj cvetja, vendar tokrat ni šlo v prodajo. Ljudje so si ga med prazniki natrgali v naravi, zato so imeli prodajalci slab dan.

■ **FRIZERSKI SALON V NOVIH ROKAH.** Na Čaterjevem je odprla brivnico in česalnico Ivica Papac. Prostore bo na novo preuredila. Salon je odprt od prvega maja dalje.

■ **TRGOVSKO PODJETJE KRKA** je za praznike razstavilo v novih prostorih poleg POSTREŽBE stanovanjsko opremo. Prodajalca za sdaj v tem lokalu še nimajo, kakor hitro pa bo to zahteval promet, bodo namestili tam tudi uslužbenca.

BREŽIŠKE VESTI

Obrtno kovinsko podjetje

POSAVJE — Brežice

v stečaju

razprodaja

različen material in blago: kovinski elektro, barve in podobno

Razprodaja vsak dan od 7. do 12. ure v skladišču v Brežicah. Cene ugodne.

Tomo Martelanc v Krškem

Razpadajoča Valvasorjeva hiša kliče po obnovi – Čez koliko let bo prišla na vrsto?

Republiški sekretar za prosveto in kulturo je pred dnevi obiskal Valvasorjevo knjižnico in čitalnico. Zanimal se je za knjižno zalogo, saj je znano, da dobita knjižnica in galerija letno iz proračuna le 52.000 din. Ta sredstva pa ne krijejo vseh potreb knjižnice. V preteklem letu so kupili le 170 knjig, namesto 500, kolikor bi jih letno potrebovali. Sedaj je v knjižnici 4.200 knjig.

Tov. Martelanc je pohvalil vzorno urejene prostore knjižnice in čitalnice. Da bi povečali interes bralcev in razširili njihov krog, je predlagal organiziranje literarnih večerov z avtorji slovenske proze.

Sekretar za prosveto in kulturo si je ogledal tudi galerijo, kjer so razstavljena dela kiparja Draga Tršarja. V spominski knjigi, kamor se je gost vpisal, je izrazil pohvalo tej galeriji, saj je v dveh letih bilo organiziranih že 18 razstav, obiskovalcev pa je bilo 60.000.

Zanimal se je tudi za možnost obnove Valvasorjeve hiše, ki naj bi postala nov kulturni spomenik mesta. Adaptacijski načrt za Valvasorjevo hišo predvideva v pritličju stalno razstavo arheoloških najdb, ki jih je v občini dovolj, v zgornjih prostorih pa nameravajo urediti zbirke slovenskih protestantov, ki so živeli in delali v Krškem (Jurija Dalmatina, Adama Bohoriča, Primoža Trubarja), in J. V. Valvasorja.

V sedanjem stanju Valvasorjeva hiša nikakor ni mestu v ponos. Zanjo bi morali zagotoviti sredstva čimprej, saj že razpada.

K. PAVLIHA

JOŽE RADEJ — novi predsednik krške skupščine

Novi predsednik občinske skupščine v Krškem Jože Radej je bil rojen 1914 v Dovškem pri Senovem. Po poklicu je kmetijski tehnik in je bil do sedaj zaposlen pri AGROKOMBINATU v Krškem. Opravljal je dolžnost vodje proizvodnega sektorja. — Tovariš Radej je aktivno sodeloval v NOB od 1942. Od osvoboditve dalje so ga volivci vsa leta volili za odbornika občinske skupščine in le dve leti je bil vmes brez te funkcije.

Šolske ekipe RK so tekmovale

Konec aprila je bilo v krški občini tekmovanje šolskih ekip iz znanja prve pomoči. Občinski odbor RK je namreč v zimskih mesecih organiziral tečaje za podmladkarje sedmih razredov osnovnih šol. Ob koncu se je sedem ekip odzvalo vabilu za tekmovanje. To so bili pionirji iz Krškega, Podbočja, Rake, Kostanjevice, Senovega, Leskovca in Brestanice. Razen obvladanja prve pomoči so morali tekmovalci pokazati tudi poznavanje zgodovine in vloge RK kot organizacije. Takšna oblika tekmovanja je zelo spodbudna za mladi rod. Učenci so se z veseljem udeležili tekmovanja in se tudi dobro pripravili nanj.

Tečaji o prvi pomoči so to zimo potekali tudi med odraslimi občani. Uspešno so bili končani v Brestanici, Kostanjevici, Podbočju in na Senovem. Na vrsto bodo prišli še prijavljenci v Leskovcu, na Raki, v Velikem Podlogu, Bregah, Krškem in na Zdolah. Za organizacijo skrbi RK v dogovoru s službo civilne zaščite, katere namen je, usposobiti čimveč ekip za pomoč v nesreči.

Jože Globačnik na Senovem

Letošnje prvomajske proslave so bile v krški občini izredno svečane. Združene so bile s počastitvijo 27. aprila ter 50. obletnico ZKJ, jugoslovanskih sindikatov in SKOJ.

Na Senovem je bila svečana akademija 26. aprila. Organizirale so jo družbeno-politične organizacije v sodelovanju s krajevno skupnostjo. Na akademiji je govoril predsednik republiške zveze sindikatov za rudarstvo Jože Globačnik. Kulturni program so pripravili člani domačega prosvetnega društva in učenci osnovne šole Senovo.

Priznanja sindikalnim delavcem

29. aprila je bila v Krškem slavnostna seja predsedstva občinskega sindikalnega sveta. Na njej so izrekli priznanje najbolj delavnim sindikalnim delavcem v času med obema vojnama in po osvoboditvi. Povabljenci so bili hvaležni za pozornost, ki jim jo je za 50. obletnico izkazala občinska sindikalna organizacija.

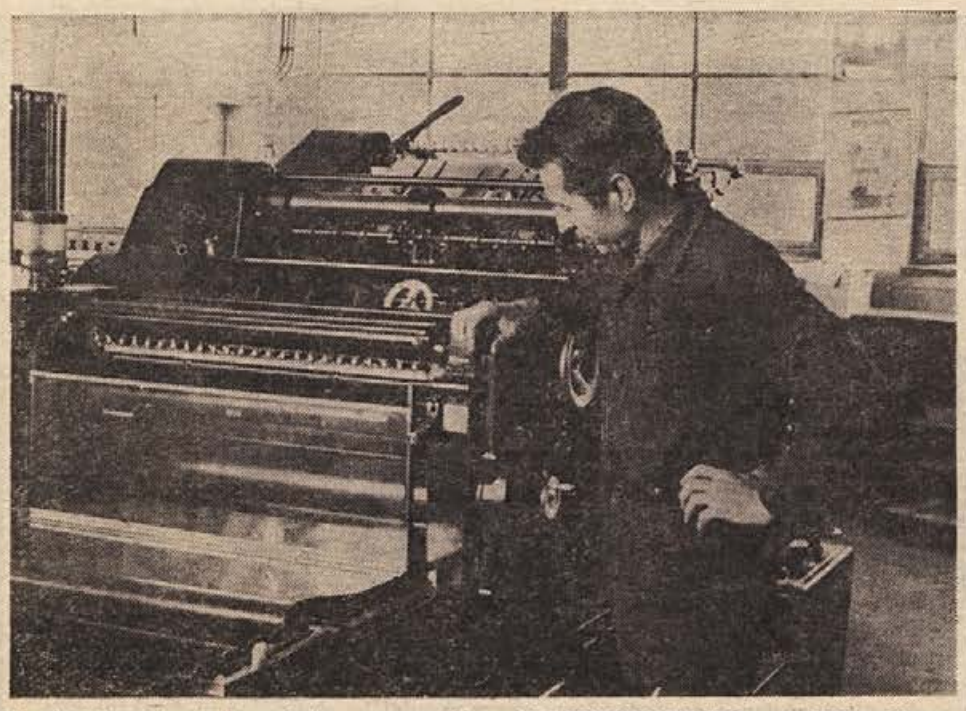

Novi tiskarski stroj, na katerem naredijo v PAPIRKONFEKCIJI nad 4000 odtisov v eni uri. (Foto: Jožica Teppey)

PAPIRKONFEKCIJA V KRŠKEM BO ŠE INVESTIRALA

Ujeti korak z željami na tržišču

Do sedaj je vlagala v modernizacijo večinoma lastna sredstva, v prihodnje pričakuje pomoč banke – Združitev je bila uspešna

V krški PAPIRKONFEKCIJI so po pripojitvi bivše Valvasorjeve tiskarne in knjigoveznice z referendumom leta 1966 že veliko investirali. Že nekaj mesecev zatem so začeli graditi novo skladišče in preurejati poslovne prostore, da so lahko preselili vanje tiskarske stroje. Za rekonstrukcijo in novo gradnjo je kolektiv tedaj vložil nad 500.000 dinarjev iz lastnega žepa.

Od integracije so člani delovne skupnosti pričakovali boljšo usklajenost proizvodnje, boljše izkoriščanje razpoložljivih zmogljivosti v papirni konfekciji, v kartonažnem oddelku in tiskarni. Skupno načrtovanje nadaljnjega razvoja je marsikaj pocenilo, prav tako tudi skupno vodenje.

V prihodnje predvidevajo predvsem razvoj kartonaže in tiskarne. Že lani so za modernizacijo obeh obratov vložili veliko lastnih in bančnih sredstev. Kupili so avtomatski stroj za izdelovanje in tiskanje škatel iz valovite lepenke ter avtomatični tiskarski stroj, ki lahko izdela tudi do 4.000 odtisov na uro. To še vedno ni dovolj za potrebe na tržišču, ker prihaja vsak dan več novih naročil in novih zahtev. Nakup omenjenih strojev je v podjetju odprl vrata novim investicijskim naložbam, ki bodo sledile v bližnji prihodnosti.

Potrebe po embaliranju so velike, kupci pa postajajo tudi vedno zahtevnejši. Večina blaga za široko potrošnjo mora biti prikupno pakirana, zato se prodajalci in tovarne trudijo, da bi tem željam čimprej ustregli. PAPIRKONFEKCIJA je prav zaradi tega namenila toliko pozornosti načrtom za povečano proizvodnjo sodobne embalaže. Letos bodo dokončali skladiščne prostore in kupili nov stroj za tiskarski obrat.

Za letos so predvideli petodstotno povečanje proizvodnje in prvi trije meseci kažejo, da se bo odstotek verjetno še povečal. V obdobju od januarja do aprila so v obratu papirne konfekcije in kartonaže presegli plan za 20 odst, v tiskarni pa za 14. odst.

V podjetju ugotavljajo tudi napredovanje v samoupravnih odnosih. S prejemom statuta in drugih notranjih predpisov se je v kolektivu marsikaj razčistilo.

Pionirski miting na Bohorju

Pohod po poteh slavne XIV. divizije se bo čez dva dni končal v Velenju – Sprejem pionirskih brigad na Bohorju je bil prisrčen

Pri planinski koči na Bohorju je bil 21. aprila velik pionirski miting; na njem so sodelovali pionirji iz brežiške, krške, šentjurske in sevniške občine. Miting je bil pripravljen v počastitev spomina na pohod XIV. divizije.

Prihod pionirskih brigad je naznanila trobenta in ta trenutek je bil izredno svečan. Brigade iz prej omenjenih občin so prišle na zborno mesto po poteh slavne XIV. divizije.

Vse udeležence je v imenu Zveze prijateljev mladine in osnovne šole Senovo pozdravila tovarišica Kolarjeva. Zbranim pionirjem sta nato govorila udeleženec legendarnega pohoda Miha Butara-Aleš in komandant XIV. divizije Tone Vidmar-Luka. V imenu družbeno-političnih organizacij in odbora Jugoslovanskih pionirskih iger je pozdravil pionirje Peter Markovič.

Sledil je kulturni program, v katerem so sodelovali pionirji iz vseh štirih občin. Obsegal je pevske točke, recitacije in deklamacije. Zatem so pionirji raportirali tovarišu Butari in nadaljevali pohod proti Zabukovju.

Čeravno je bil na Bohorju tedaj še sneg, je prireditev vzorno uspela. Zahvala gre predvsem pripadnikom armade, ki so poskrbeli za hrano, in tistim požrtvovalnim Senovčanom, ki so prevzeli organizacijo srečanja na Bohorju.

Pionirski pohod po poteh Štirinajste se je začel konec marca na Suhorju v Beli krajini in se bo končal 10. maja v Velenju. Na tem pohodu nosijo pionirji s seboj spominski prapor, na katerega pripnejo udeleženci iz vsake občine spominski trak. Na Bohorju so pripeli nanj svoje trakove tudi pionirji iz Posavja in šentjurske občine.

M. Ž.

Prvenstvo v Brestanici

V Brestanici je bilo tekmovanje osnovnih šol treh zasavskih občin. Neopravičljivo je, da na tekmovanje niso prišli telovadci iz Sevnice, Krškega in Brestanice. Pohvaliti pa moramo tekmovalce iz Cerkelj, ki so poslali dve ekipi, čeprav nimajo pogojev za delo.

Rezultati: moške ekipe — 1. Brežice I. 233,05 točk, 2. Brežice II. 214,70, 3. Senovo 210,50, 4. Artiče 204,20, 5. Cerklje 185,90. Posamezniki — 1. Gerjevič (Br.) 47,75, 2. Dikič (Br.) 47,70, 3. Mirkac (Br.) 46,90. Posamezna orodja: drog — Dikič (Br.) 9.90; bradlja — Gerjevič (Br.) 9,85; preskok — Vučanjk (Br.) 9,70; parter — Mirkac (Br.) 9,30; plezanje — Štimec (Br.) 4,5 sekunde.

Ženske ekipe: Brežice I 183,95, 2. Brežice II 170,75, 3. Cerklje 167,80, 4. Senovo 165,80. Posameznice: 1. do 2. Obrč, Iskra (Br.) 38,10, 3. Hrovat (Br.) 37,0. Posamezna orodja: greda — Kos (Br.) 9,80; preskok — Obrč, Iskra (Br.) 9,75; parter — Hrovat (Br.) 9,0; plezanje — Iskra (Br.) 3,6 sekunde.

P. Rovan

Luč v kostanjeviški jami

1. maj so kostanjeviški jamarji zares lepo praznovali. V kostanjeviško jamo so napeljali trofazni tok in osvetlili del jame. Ljudje so si že 1. maja ogledali razsvetljeno jamo in dali jamarjem vse priznanje.

Kostanjeviški jamarji imajo še cel kup načrtov in želja. Radi bi jamo dokončno osvetlili in jo uredili tako, da bi si jo lahko ljudje ogledali. Menijo, da bi tako postala Kostanjevica še privlačnejša za domače in tuje izletnike. Seveda bo za ta dela potreben denar. Če bo imela občinska skupščina Krško za delo kostanjeviških jamarjev tako razumevanje, kot ga je imela doslej, jim bo to prav gotovo uspelo.

Doslej so kostanjeviški jamarji veliko naredili. Da so lahko uresničili večino svojih načrtov, pa se morajo zahvaliti občinski skupščini Krško, družbeno-političnim organizacijam in monterjem Elektra.

„Plinska luč" jutri v Krškem

Amaterski oder društva STANKO ČERNELČ iz Brežic bo jutri zvečer ob 19.30 gotoval v domu SVOBODE na Vidmu. Uprizoril bo Hamiltovo PLINSKO LUČ, s katero si je pri brežiškem občinstvu pridobil veliko simpatij. Komisija, ki je uvrstila PLINSKO LUČ v program XII. srečanja dramskih skupin Slovenije junija letos, se je v oceni pridružila občinstvu. Nosilci glavnih vlog so Tea Dominko, Vlado Podgoršek in Danilo Koritnik.

Podpredsednik ne bo plačan

Na prvi naslednji seji v Krškem bodo odborniki izvolili podpredsednika občinske skupščine. Tega mesta ne bo zasedel profesionalni podpredsednik kot v Brežicah. Do seje bo komisija za volitve in imenovanja pripravila tudi predloge za predsednike in člane svetov, ki jih bo skupščina imenovala na prvi seji. Komisija bo upoštevala želje predsednika skupščine, ker ta najbolje ve, s katerimi ljudmi bo najlaže delal.

Plaketa S. Nunčiča

Dosedanji predsednik občinske skupščine v Krškem Stane Nunčič je dobil v zahvalo za požrtvovalno in prizadevno delo v imenu stare skupščine plaketo z grbom mesta Krškega. Napravil jo je kipar Vladimir Stoviček iz Leskovca.

Zakonske zveze bodo sklepali

Pooblastilo za sklepanje zakonskih zvez v novi mandatni dobi so dobili razen predsednika Jožeta Radeja še štirje odborniki. To so Martin Cimerman, Silvan Mozer, Slavko Smerdel in Tone Pleterski

Mladost pred CELULOZO

Več sto mladincev in pionirjev se je zbralo pred tovarno papirja, ko je pred dnevi predsednik obč. komiteja ZMS Vinko Pirc prebral pozdravno pismo za tovariša Tita. V štafetni palici so ga nato ob zvokih godbe na pihala odnesli naprej proti Sevnici.

Muzej v Brestanici je spet odprt

Prvega maja so se spet odprla vrata Muzeja slovenskih izgnancev v Brestanici. Obiščete ga lahko vsako sredo in soboto med 15. in 17. uro popoldne, ob nedeljah in praznikih pa od 10. do 12. in od 15. do 17. ure. Za večje skupine in šole je možen obisk tudi ob drugih urah, če pravočasno napovedo svoj prihod.

KRŠKE NOVICE

■ **ZA PRAZNIK DELA SO POČIVALI.** Čeprav proizvodni plan v tovarni papirja za prvomajske praznike ni predvidel ustavitev proizvodnje, so papirničarji vseeno dva dni počivali. Zaradi pomanjkanja lesa so remont opravili že v drugi polovici aprila, in ne v maju, kot je bilo predvideno. V soboto, 3. maja, pa so že pričeli obratovati s polno zmogljivostjo.

■ **ZA PRAZNIKE HLADNA VODA.** Čeprav je bilo za prvomajske praznike na kopališču precej kopalcev, niso bili zadovoljni s temperaturo vode. Ker tovarna papirja ni obratovala, niso mogli ogrevati vode, zato so mnogi kopalci odpotovali in preživeli praznike v Čateških Toplicah.

■ **BREZ POSEBNIH PRIREDITEV.** V občini za prvomajske praznike ni bilo posebnih prireditev. Nekateri občani so preživeli praznike doma, drugi pa na krajših ali daljših izletih. Precej jih je bilo te dni tudi v Trstu. Osrednje proslave v Domu Svobode, ki je bila 29. aprila v počastitev praznika dela in ob 50-obletnici jugoslovanskih sindikatov, se je udeležio malo občanov, čeprav je bila proslava skrbno pripravljena.

■ **NA PRAZNOVANJE V VELENJU** je 27. aprila odšlo iz krške občine okoli tisoč udeležencev. Največ jih je odpotovalo s posebnim jutranjim vlakom, nekaj pa z avtobusi in osebnimi avtomobili. Posamezni delovni kolektivi so nudili svojim članom za obisk Velenja skromno denarno pomoč za prehrano in vožnjo.

■ **MLADINA JE LETOS POLNOŠTEVILNO** pričakala in pozdravila zvezno mladinsko Titovo štafeto. Krčani so prevzeli palico od novomeških mladincev na Prekopi, nato pa so jo poneseli skozi Kostanjevico, kjer je bil kulturni spored, do garnizije v Cerkljah. Tam so jo sprejeli pripadniki JLA.

Marjan Gabrič - novi predsednik

23. aprila je občinska skupščina v novem sestavu volila svojega predsednika. V imenu 25 podpisanih odbornikov je Franc Ogorevc predlagal za novega predsednika Franca Molana, dosedanjega predsednika ObS. Njegovo kandidaturo je podpirala tudi Socialistična zveza. Na seji je Ciril Vidmar v imenu nekaterih odbornikov predlagal za predsednika Marjana Gabriča. Na tajnih volitvah, ki so sledile, je Marjan Gabrič dobil 30 glasov, Franc Molan pa 21. Za podpredsednika ObS je bil izboljen Jože Knez, ki je sprva kandidaturo odklanjal, kasneje pa je nanjo pristal. Dobil je 50 glasov.

Veliko znanja o zgodovini ZKJ

Pod pokroviteljstvom občinskega komiteja ZK je bilo v soboto, 26. aprila, v dvorani TVD Partizan v Sevnici javno tekmovanje učencev osnovne šole o poznavanju zgodovine Komunistične partije Jugoslavije, ki letos slavi 50-letnico ustanovitve. Solarji so na splošno pokazali veliko znanja, najboljši so dobili lepe knjižne nagrade. O pomenu obletnice je govoril sekretar občinskega komiteja Albin Ješelnik.

Lanski zaslužki po podjetjih

Lansko leto so imeli v posameznih gospodarskih organizacijah v sevniški občini naslednje povprečne osebne dohodke: Metalna 885 din, Kopitarna 805 din, Lisca 956, Jutranjka 784, kmetijski kombinat »Zasavje« 713 din, Veterinarska postaja 2.157 din, Trgovsko podjetje Sevnica 990 din, Gostinsko podjetje 882, bife »Svoboda«, Krmelj, 816 din, Mizarska zadruga 775, Kovinsko podjetje Sevnica 829, Tehnogradnje — obrat Sevnica 795 din in Komunalno stanovanjsko podjetje 738 din. Samo v Tehnogradnji — obratu Sevnica so se povečali zaslužki za 20,8 odst., drugod pa povsod za manj; v Metalni so bili celo nekaj manjši kot leto prej.

Kres v Boštanju

Učenci osnovne šole Boštanj so zvečer 27. aprila zakurili kres in ob njem izvedli lep kulturni spored. 20. aprila je priredila osnovna šola koncert, ki sta ga skrbno pripravili tovarišici Halerjeva in Polančeva.

Novoizvoljeni poslanec gospodarskega zbora republiške skupščine in direktor konfekcije LISCE Vinko Božič razkazuje Edvardu Kardelju notranjost tovarne. (Foto: M. Legan)

VISOKI GOST JE PREŽIVEL PRIJETNO POPOLDNE V MESTU OB SAVI

Edvard Kardelj na obisku v Sevnici

Z ženo Pepco je obiskal konfekcijo LISCO, konfekcijo JUTRANJKO in MIZARSKO ZADRUGO ter kosil v novem delu kolodvorske restavracije

Član sveta federacije Edvard Kardelj je bil z ženo v sredo, 23. aprila, gost sevniške občine. Pred poslopjem LISCE so ga pričakali: direktor Vinko Božič, Marjan Gabrič, predsednik občinske skupščine, inž. Albin Ješelnik, sekretar občinskega komiteja ZK, Jelko Štojs, sekretar OK SZDL, Viktor Auer, predsednik ObSS, Alfred Železnik, predsednik občinskega komiteja ZMS, kasneje pa so se pridružili še Jože Bogovič, sekretar medobčinskega sveta ZK, Niko Pečnik, predsednik OK SZDL, Ivo Pinterič, Rudi Malešič idr.

Po ogledu proizvodnih prostorov v Lisci so se gostje zadržali v pomenku o problemih občine ter o možnostih razvoja LISCE. Tov. Kardelj je vodstvu predlagal, naj poskuša v svoj sklop proizvodnje pritegniti novo tovarno v Sjenici, vendar je glavni direktor Vinko Božič naštel nekatere grenke izkušnje, ko je sevniška tovarna s Sjenico že poskušala tesneje sodelovati.

Kot je dejal direktor, je za LISCO najtežavnejši problem uvoz materiala, na katerega bodo še dolgo navezani. Domače tovarne namreč še niso sposobne izdelati dovolj kvalitetnega blaga, ki ga potrebujejo za izdelovanje modrčkov, korzetov, steznikov in pasov. Dejal je tudi, da jim ne zadostuje sedanja delitev deviznih sredstev, ker morajo zadostiti potrebam domačega tržišča, hkrati pa še veliko izvažati.

Zatem so se gostje odpeljali v konfekcijo JUTRANJKO, kjer je direktor Karel Vehovar razkazal hitro se razvijajoče podjetje otroške konfekcije. Edvard Kardelj je v pogovoru podprl predlog konfekcionarjev Jugoslavije, da bi za otroško obleko odpravili prometni davek, kar bi znižalo cene razmeroma dragim izdelkom.

Pepca Kardelj, ki se je že v LISCI živo zanimala za izdelke, je izbrala dva plaščka za vnučka in vodstvu mimogrede svetovala novost pri dekliških oblekicah, na katero tovarniški kreatorji niso pomislili. V šali so ji gostitelji predlagali, naj dá svojo idejo patentirati. Pred leti je namreč ob obisku v LISCI predlagala izdelavo ženskih pasov, kar se je podjetju zelo obneslo.

V MIZARSKI ZADRUGI je direktor Franc Puhner razkazal delavnice, zatem pa so gostje prisostvovali razgovoru o poslovnem sodelovanju med sevniško tovarno in ljubljanskim podjetjem SLOVENIJALES. Tov. Kardelj je spričo velikega zanimanja za stilno pohištvo v zamejstvu predlagal, naj bi sevniška tovarna odprla v Italiji svoj obrat, tako da bi lažje obšli zapreke Evropske gospodarske skupnosti in namesto lesa izvažali izdelke. Zanimivi razgovor se je nadaljeval po kosilu v kolodvorski restavraciji do poznega popoldneva.

M. LEGAN

Pred kratkim je specializirana tovarna otroške konfekcije JUTRANJKA iz Sevnice pripravila v Čateških Toplicah za svoje poslovne sodelavce iz vse Jugoslavije modno revijo, na kateri so mali manekenčki prikazali več kot 60 najnovejših modelov otroške konfekcije za sezono JESEN—ZIMA (Foto: M. Vesel)

SEVNIŠKI PABERKI

■ **130 ČLANOV NA DEBELI RTIČ.** Za prvomajske praznike je AMD Sevnica tudi letos organiziralo izlet na Debeli rtič. Prijavilo se je 38 voznikov motornih vozil in 130 članov. Vožnja proti morju je združevala testiranje voznikov in preverjanje znanja prometnih predpisov. Sevniško društvo je s to akcijo znova dokazalo, da je eno najboljših v Sloveniji.

■ **POČASTITEV DELAVCEV JAVNE VARNOSTI.** V čast dneva javne varnosti bodo 13. maja priredili v Sevnici sprejem za delavce javne varnosti. Tistim, ki že nad 20 let opravljajo to težko delo, bodo izročili darila.

■ **VEČJI PRISPEVEK ZA GROBOVE?** Na zadnji seji sveta za gospodarstvo so med drugim menili, da sevniškega pokopališča zaradi velikih stroškov še precej časa ne bo mogoče prestaviti na drugi breg Save. Da bi vsaj delno odpravili pomanjkanje prostora na sedanjem pokopališču, so predlagali, naj bi povečali prispevek za grobove, ki jih imajo ljudje nad 15 let.

■ **V NEDELJO SE BODO ZBRALI UPOKOJENCI.** 11. maja bo v Sevnici letni občni zbor društva upokojencev. Društvo je po številu članov eno največjih v občini sploh.

■ **KOVINSKO PODJETJE NAMERAVAJO PRESELITI.** Sevniško Kovinsko podjetje nima primernih proizvodnih prostorov in opravlja večino del kar na prostem. Zdaj obravnavajo predlog, da bi Kovinsko podjetje preselili na žago, ki je last Kopitarne, v izpraznjene prostore Kovinskega podjetja pa bi se vselilo AMD Sevnica.

■ **PTICKI BREZ JATE.** 26. aprila je v Sevnici gostovalo Ljudsko gledališče iz Celja z igro Duška Rokosandića »Ptički brez jate«.

■ **ZABUKOVJE: KAŽE DOBRO.** Poročali smo že o težavah, ki jih imajo prebivalci Zabukovja in okolice, ker nimajo stalnih telefonskih zvez. Razgovori s pristojnimi ljudmi pa zdaj obetajo, da se bo ta zadeva vendarle uredila prizadetim v prid.

SEVNIŠKI VESTNIK

NOVO! NOVO!

AB KMETIJSKO IN TRGOVSKO PODJETJE Agraria BREŽICE

obvešča,

da je v okviru oddelka za

KMETIJSKE STROJE

RAZŠIRILA PREDMET POSLOVANJA

tudi na avtomaterial (prodaja rezervnih delov za Fiat 750, Tomos, Škoda in deli za traktor Ferguson, rezervni deli za dvokolesa in gume), motorna kolesa in mopede.

Sprejemamo tudi posebna naročila za nakup osebnih vozil znamke Škoda in Vartburg.
Vse informacije prejmete v trgovini z reprodukcijskim materialom, poslovalnica 1, Brežice.

V nedeljo na Lisco!

V nedeljo, 11. maja, bo ob 11. uri v Tončkovem domu na Lisci letni občni zbor planinskega društva Lisca, ki šteje zdaj že 356 članov, 86 mladincev in 194 pionirjev. Po občnem zboru bodo udeleženci krenili čez Lovrenc na Veliko Kozje. Vodstvo društva razen na občni zbor vabi tudi na 8-dnevni izlet v Alpe, ki bo vključeval vzpon na Mont Blanc. Izlet je predviden za konec julija ali začetek avgusta. Ob prijavi je treba plačati tudi 200 dinarjev kavcije.

Zabukovje: neprimerna hitrost

2. maja popoldne se je z Rake proti Bučki peljal Hans Hotz Dieter iz Stuttgarta. V Zabukovju se je naproti pripeljal z osebnim avtomobilom Martin Kerin z Rake. Zaradi neprimerne hitrosti sta avtomobila trčila. Škodo so ocenili na 900 dinarjev.

TEREZIJA KOVAČIČ

Z otožno pesmijo in svežimi rožami smo se 17. aprila poslovili od Terezije Kovačič, rojene Mevželj, ki je dan pred svojim 86-tim rojstnim dnevom umrla v celjski bolnišnici. Tako je odšla za svojim možem Jožetom in edinim sinom Rafkom, ki so ga leta 1942 Italijani ustrelili kot talca. Kdor jo je poznal, je vedel, kako je tiho

in vdano prenašala te in druge bolečine, še več: bila je vedno polna upanja in volje. Terezija je bila poštenega značaja, vseskozi napredna žena. Do svoje visoke starosti je ohranila izreden spomin in še na bolniški postelji je prebirala domači časnik, katerega naročnica je bila do zadnjega dne. Vsi jo bomo ohranili v lepem spominu.

Nadaljevati začeto

Marjan Gabrič: »Nova skupščina bo nadaljevala prizadevanja dosedanje.«

23. aprila je bil na prvi seji nove občinske skupščine izvoljen za novega predsednika Marjan Gabrič. Od skupno 51 glasov jih je dobil 30, drugi kandidat Franc Molan pa 21. Za podpredsednika je bil znova izvoljen Jože Knez, ki je dobil 50 glasov .

Ob prevzemu te odgovorne dolžnosti je na našo prošnjo novi predsednik dal krajšo izjavo:

»Nova občinska skupščina bo nadaljevala delo dosedanje skupščine ter se prizadevala izpeljati že zastavljene naloge, sestaviti pa bo potrebno tudi program dela za prihodnje leto. Ker je proračun že sprejet, je letos financiranje že določeno, zato ni pričakovati sprememb.

Kot predsednik se bom skupno s člani skupščine zavzemal za skladen razvoj gospodarskih panog ter za izdatnejšo pomoč kmetijstvu in vasi nasploh. V okviru možnosti bo nova občinska skupščina reševala tudi mnoge krajevne probleme.

Nove obremenitve za prebivalstvo niso predvidene. Uspelo ljudsko glasovanje o samoprispevku za gradnjo novega zdravstvenega

doma v Sevnici zagotavlja, da bo napredovalo tudi zdravstvo, ne da bi zato trpel razvoj drugih družbenih služb.«

M. L.

Krmelj: tekmovanje mladih gasilcev

Občinska gasilska zveza je v nedeljo, 4. maja priredila tekmovanje pionirskih gasilskih desetin. Pri starejših pionirjih je zmagala Sevnica pred Krmeljem, pri mlajših pa Loka pred Sevnico in Krmeljem. Zmagovalci so prejeli praktične nagrade. Mladi gasilci so pokazali zadovoljivo znanje. Na tekmovanju smo pogrešali gasilce iz Boštanja in Tržišča. B. D.

Pred slavjem v Krmelju

V nedeljo, 18. maja, bo v Krmelju slavnostna otvoritev novega gasilskega doma, namenu pa bo predan tudi nov gasilski avto. Otvoritev bo združena z velikimi gasilskimi vajami, podelitvijo odlikovanj zaslužnim članom, hkrati pa bo to tudi 40-letnica obstoja gasilstva v Krmelju in 20-letnica IGD »Metalne«. Ta dan bo v kraju odprto novo asfaltno rokometno igrišče, zatem pa ljudsko rajanje, na katero prireditelji vabijo čimveč ljudi. B. D.

25 let osvoboditve Trebnjega

15. maja bo Trebnje slavilo krajevni praznik v spomin na dan, ko je pred 25 leti Cankarjeva brigada osvobodila kraj. Krajevna organizacija ZB v Trebnjem je skupaj s svetom krajevne skupnosti pripravila naslednji program prireditev:

Na večer pred praznikom bodo mladinci in taborniki pripravili kres in krajši program. Naslednji dan, 15. maja bo ob 15. uri strelsko tekmovanje štirih strelskih družin, ob 17. uri pa odbojkarska tekma med moštvoma prve in druge slovenske odbojkarske lige: Novim mestom in Trebnjem.

Ob 19. uri bo slavnostna seja krajevne skupnosti, vabljeni pa bodo tudi zastopniki sosednjih krajevnih skupnosti — Dol. Nemške vasi, Štefana in Račjega sela. Ob 19.30 bo žalna slovesnost in polaganje vencev pred spomenikom NOB, nato pa akademija v dvorani prosvetnega doma. Razen učencev osnovne šole bodo nastopili tudi pevski zbor iz Mokronoga, godba na pihala, zabavni ansambel in vonogradniški fantje.

Zahtevki so bili večji

350.000 dinarjev, ki jih je določila skupščina, je razdeljeno med organizacije in društva

Pred kratkim so se v Trebnjem sestali predstavniki družbeno-političnih organizacij in društev, ki dobivajo občinsko pomoč. Treba je bilo razdeliti 350.000 novih dinarjev, kolikor je določila občinska skupščina ob sprejemanju občinskega proračuna.

Po daljši razpravi je bil sprejet predlog, po katerem dobi letos občinska konferenca SZDL 107.000 din, občinski komite ZMS 23.000 din, občinski odbor ZZB 65.200 din, občinska zveza za telesno kulturo 25.000 din, občinski odbor Rdečega križa 14.000 din, Ljudska tehnika 5.000 din, občinska Zveza kulturno-prosvetnih organizacij 55.000 din, Zveza prijateljev mladine 6.000 din, občinski strelski odbor 11.000 din, občinska gasilska zveza 13.150 din, taborniška organizacija 6.000 din, manjši preostali znesek pa še nekatere druge organizacije in društva.

Na sestanku so poudarili, da so dodeljeni zneski precej manjši od zahtev organizacij in društev, vendarle pa zagotavljajo financiranje najnujnejših potreb. Sklenjeno je tudi bilo, da je potrebno skozi vse leto spremljati delo organizacij in društev ter skrbeti, da bo občinska denarna pomoč dobro izkoriščena.

Danes seja skupščine

Kar 13 točk ima na redu današnja prva delovna seja nove občinske skupščine. Odborniki bodo obravnavali poročilo o delu uprave javne varnosti, občinskega sodnika za prekrške, poročilo o delu in ukrepih inšpekcijskih služb, zaključne račune delovnih organizacij, razdelitev denarja družbeno-političnim organizacijam in društvom, poročilo o delu krajevnih skupnosti ter program dela skupščine. Na seji bodo sprejemali tudi odloke ter obravnavali nekatere druge zadeve.

Veliki Gaber: pomoč vojakom

Vojaki novomeške garnizije, ki so bili na vajah pri Velikem Gabru, kjer so priredili tudi razstavo orožja in prikazali vojaško življenje pod šotori za učence osnovnih šol, so ljudem tega kraja pomagali urediti vaško pokopališče ter igrišče pri tamkajšnji osnovni šoli. To dvoje je bilo kraju zelo potrebno, posebno velika je bila stiska na starem pokopališču, saj je svet krajevne skupnosti to delo že večkrat imel v svojem programu. Vojaki so s tem svojim prispevkom dosedanjim akcijam v trebanjski občini pridružili še eno — zelo uspešno.

„Staršev pa ne bova dosegla"

Janez in Marija Piškur iz Škovca pri Veliki Loki sta 27. aprila praznovala zlato poroko

Vzela sta se, ko so topovi potihnili na Doberdobu, prvo leto po tem, ko so se preživeli slovenski fantje vrnili iz rovov in na zemlji začeli znova. Danes imata za seboj 50 let skupnega življenja in otroci sta jima zaželeli, da obletnico 27. aprila zalijejo s pijačo.

80-letni Janez pride nerad z besedo na dan: »Minilo je, kot bi mignil. Vsega je bilo: skrbi, garanja, pa tudi veselja. Toda jaz ne bom dosegel svojih staršev, ki so slavili celo 64-letnico skupnega življenja. Nisem tako trden, vojne so bile vmes in vse mogoče.«

71-letna Marija, doma s Podboršta, mati osmerih otrok, je še bolj pri sebi. Možato še zavihti težko motiko v vinogradu na Trebanjskem vrhu in se ne da vsakemu kopaču spraviti v koš. »V čem, mislim, da je moja sreča? Vesela sem, da so vsi otroci tako dobro priskrbljeni, da se jim bolje godi, kot se je meni. Vse drugo je manj važno,« je pripomnila slavljenka.

Slavljenca Janez in Marija Piškur. (Foto: M. L.)

10 LET TABORNIŠKE ORGANIZACIJE. Za prvomajske praznike so trebanjski taborniki praznovali 10-letnico obstoja taborniške organizacije »Sive jelše«. Pred osnovno šolo so postavili tabor, zvečer zakurili taborni ogenj, naslednji dan pa imeli vrsto tekmovanj v taborniških veščinah. (Foto: Legan)

DELITEV SE SPREMINJA V ŠKODO PODJETIJ

Večno vrtenje v začaranem krogu?

Lani so bila podjetja trebanjske občine ob dodatnih 134 milijonov starih dinarjev, ki bi jih močno potrebovala za svoj razvoj

Zdaj so dokončno znani vsi podatki o gospodarjenju podjetij v preteklem letu. Rezultati so približno taki, kot so jih pričakovali: stopnje rasti so umirjene, kar ni slabo, skrbi pa delitev. Razmerje se spreminja v škodo podjetij, to pa je v nasprotju s cilji gospodarske reforme.

Celotni dohodek gospodarskih organizacij je bil lani za 5 odst. večji kot leto dni prej in je dosegel sto milijonov novih dinarjev. Razveseljivo je zmanjšanje vrednosti porabljenega materiala, pa tudi nekateri drugi manjši stroški so pripomogli, da so podjetja, v celoti vzeto, gospodarila bolj donosno kot predlanskim.

Z izjemo Tovarne šivalnih strojev na Mirni, kmetijske zadruge Trebnje, »Hrasta« v Šentlovrencu in restavracije DANE so vse delovne organizacije dosegle večji celotni dohodek kot leta 1967. Tovarna šivalnih strojev in kmetijska zadruga sta edini imeli tudi izgubo, ki je znašala skupno 950.000 dinarjev, od tega dobra petina »pripada« zadrugi.

Po zaslugi boljšega gospodarjenja in zmanjšanih medsebojnih dolgov podjetij se je ob za 2,4 odst. zmanjšanem številu zaposlenih neto proizvod povečal za 6,7 odstotkov. Prav v tem času pa so se različne družbene dajatve povečale za 14,8 odst. in je podjetjem ostala le dobra četrtina tega dodatno ustvarjenega dohodka. Delež družbene skupnosti v neto proizvodu je znova dosegel 39 odst.

Več so torej dobili drugi. Če upoštevamo dejanske razmere v podjetjih trebanjske občine, je taka delitev nevzdržna. Pomanjkanje delovnih mest je poglavitni problem v občini. Nova delovna mesta pa stanejo in je dragocen vsak dinar, ki ga podjetja lahko vložijo v razširitev in modernizacijo.

Občinska skupščina je sicer letos že dokazala, da se tega zaveda, in je kot ena redkih v Sloveniji najmanj obremenila svoje gospodarstvo, za kar je dobila tudi priznanje. Prispevki od osebnih dohodkov pa predstavljajo le del skupnih prispevkov, ki se skoraj neopazno povečujejo.

Ker zaslužki v občini močno zaostajajo za povprečjem v vsej Sloveniji (saj niso lani dosegli niti 800 dinarjev), je razumljiv tudi notranji pritisk, naj bi se delitveno razmerje spremenilo v škodo skladov in v korist osebnih dohodkov. Tako se je tudi zgodilo. Večina delovnih organizacij je tako v začaranem krogu, in vprašanje je, kdaj se jim bo posrečilo priti iz njega.

M. LEGAN

Načrtno tudi v strelstvu

Jernej Pavlin je novi predsednik občinskega strelskega odbora – Veliki načrti za letos

Po šestih letih je bil 24. aprila v Trebnjem občni zbor občinskega strelskega odbora, katerega poglavitna naloga je bila poživiti delo strelskih organizacij v občini.

V dosedanjih desetih letih obstoja občinskega strelskega odbora je pred petimi leti strelstvo doseglo največji razmah. Takrat je bilo v občini 5 strelskih družin, ki so imele skupno kar 488 članov. V naslednjih letih se je njih število zmanjšalo, strelske organizacije so delale v zelo težavnih razmerah in z malo denarja, čeprav so se cene orožja, streliva in drugega precej povečale. Po zaslugi nekaterih prizadevnih posameznikov so tekmovanja ob različnih priložnostih še potekala, manjkala pa je načrtna vadba.

Na četrtkovem občnem zboru je postal novi predsednik občinskega strelskega odbora Jernej Pavlin, ki je zamenjal prizadevnega Staneta Radina. Letos bo strelstvo dobilo precej večjo občinsko pomoč — 11.000 Ndin, sodelovalo pa bo tudi z drugimi organizacijami, ki bodo prispevale k plačilu stroškov za različna tekmovanja in prireditve.

Osnovna naloga občinskega strelskega odbora bo: povečati število članstva, pritegniti delavoljne ljudi v vodstva strelskih družin, ustanoviti strelske krožke v osnovnih šolah ter sodelovati v različnih tekmovanjih. Občinski strelski odbor se namerava prizadevati, da se bodo letos vidno popravile materialne razmere strelskih organizacij v občini.

Večja skočnina?

Po podatkih veterinarske postaje v Trebnjem so znašali stroški umetnega osemenjevanja lani nekaj manj kot 35 dinarjev na eno plemenico. Pavšalna skočnina znaša 30 dinarjev, kar je manj, kot so dejanski stroški osemenjevanja. Veterinarska postaja ponovno sodi, da je potrebno cene in stroške uskladiti. Dodaja tudi, da je nujno opremiti osemenjevalne točke, ki jih je v občini 22.

»Hrast« je izrazit primer

Število poškodb na delovnem mestu se je v trebanjski občini lani delno znova povečalo in je znašalo 87 poškodb na tisoč zaposlenih. Inšpekcija vedno znova ugotavlja stare pomanjkljivosti: premajhno poznavanje varstva pri delu ter premajhno upoštevanje predpisov in ukrepov. Veliko pomanjkljivosti je zlasti v majhnih delovnih organizacijah, kjer pogosto manjka tudi denar, da bi jih odpravili. Izrazit tak primer je šentlovrenski »Hrast«, kjer so, po zagotavljanju inšpekcije, varstvo pri delu zelo zanemarili.

Novo vodstvo obč. skupščine

Kot smo že poročali, je bil za predsednika občinske skupščine Trebnje ponovno izvoljen Ciril Pevec, ki je na glasovanju 23. aprila dobil vse možne glasove. Za podpredsednika je bil izvoljen Tone Gole, dosedanji podpredsednik, za predsednika občinskega zbora Ivan Gričar z Mirne, za predsednika zbora delovnih skupnosti pa Ciril Pungartnik. Predsedniki in člani svetov ter komisij občinske skupščine bodo izvoljeni kasneje.

Komemoracija v Radohovi vasi

V spomin na prve talce v nekdanji ljubljanski pokrajini, ki so bili ustreljeni zadnje dni aprila 1942 pri Radohovi vasi in med katerimi so bili tudi trije Mokronožani, je bila v soboto, 26. aprila, žalna slovesnost. Nastopili so učenci osnovne šole iz Šentvida, k spominskemu obeležju pa so položili venec tudi predstavniki občinskega odbora ZZB Trebnje.

Po enakih merilih kot lani

26. aprila se je sestala komisija za usklajevanje dela krajevnih skupnosti in sklenila, da je potrebno letošnjo občinsko pomoč, ki znaša 175.000 dinarjev, razdeliti med krajevne skupnosti po enakih kriterijih kot lani: po številu vasi, številu volivcev in porabi elektrike za javno razsvetljavo. Za delo krajevnih skupnosti, ki jih je v občini 16, je namenjeno 100.000 din, za vzdrževanje vaških poti in cest pa 75.000 din. Pota in ceste so razvrščene v tri skupine, ki dobijo 293 do 1.079 dinarjev na en kilometer. Razdelitev bo danes dokončno sprejela občinska skupščina.

Pevci septembra na Koroško

Z vodstvom Slovenske prosvetne zveze na Koroškem je dogovorjeno, da bi pevci Mirenske doline septembra gostovali na Koroškem, in to v dveh krajih. Te dni bo na Mirni sestanek, na katerem bodo natančneje določili izbor pesmi ter program gostovanja. Pred združenima pevskima zboroma Mirne in Mokronoga je pravzaprav malo časa, če se hočejo res dobro pripraviti za tako pomemben nastop na Koroškem.

TREBANJSKE IVERI

■ **TEČAJ IN TRI PREDAVANJA.** AMD Trebnje bo 13. maja začelo z novim tečajem za voznike motornih vozil v Trebnjem. Društvo bo priredilo tudi tri predavanja o prometu in novih prometnih predpisih. Predavanja bodo 15., 16. in 20. maja na Mirni, v Mokronogu in Trebnjem.

■ **KOPALCI ŽE OGLEDUJEJO BAZEN.** V toplih prvomajskih dneh bi novo kopališče na Temenici že prišlo prav, vendar še ni dokončano. Narasla voda je pozimi in spomladi nanesla v bazen veliko blata, ki ga je treba najprej odstraniti, še prej pa zgraditi primerne zapornice. Dokončno je treba urediti še okolico kopališča, da bo v bližnjih vročih dneh prijetno zatočišče osvežitve željnih kopalcev.

■ **DRUŠTVO BO DOBILO NOVO MOTORKO.** Kot je na zadnji seji sklenil upravni odbor občinskega gasilskega sklada, bosta letos dobili novi motorni brizgalni dve gasilski društvi: v Trebnjem in na Mirni. Dosedanji brizgalni bodo dodelili drugim društvom. Iz občinskega sklada bodo kupili tudi večjo količino gasilskih cevi.

■ **PRENOVLJENA »GRMADA«.** Družbeno gostišče »Grmada« je te dni prenovilo fasado stavbe. Tako je po dolgih letih s pročelja izginil napis Hotel, ki je bil še iz predvojnih let.

■ **PRVI MAJ BREZ PRIREDITEV.** Tudi letos v kraju za prvomajske praznike ni bilo posebnih prireditev. Ples je priredila le gostilna »Opara«, igral pa je trio Drčar.

■ **OB NEDELJAH LE DVE PREDSTAVI.** S prvim majem je kino Trebnje uvedel le dve predstavi ob nedeljah namesto treh dosedanjih. Uprava kina tudi opaža, da se obisk še nadalje stalno zmanjšuje.

■ **SPET DOBER KRUH.** Tržni inšpektor v svojem letnem poročilu ugotavlja, da je pekarna v Trebnjem izboljšala kakovost kruha, potem ko je bila lani prijavljena okrožnemu javnemu tožilcu. Vzrok slabše kakovosti je bil v slabši moki, ki jo je skladišče žita v Novem mestu dobavljalo pekarnam.

TREBANJSKE NOVICE

Ribiči ne vedo za odredbo

Ker so bili ribiči iz RD Novo mesto v negotovosti, kateri potoki so razglašeni za varstvene vode, smo se oglasili v pisarni ribiške družine Novo mesto in izvedeli naslednje:

Na predlog ribiške družine Novo mesto je svet za gospodarstvo občinske skupščine sprejel lani odredbo o razglasitvi posameznih ribolovnih revirjev za varstvene vode (rezervate). Zaradi priprave za razmnoževanje rib se razglasijo za varstvene vode (rezervate) naslednji potoki na območju občine Novo mesto: **Bršlinski potok, Črmošnjica, Dolski potok, Laknica, Pendirjevka s pritoki, Prekopski potok, Radeljčca, Rateški potok in Šajser.**

V teh potokih je prepovedano vsako lovljenje rib, ravno tako je prepovedano spuščati v te potoke race in gosi.

O zavarovanju

Občinski sindikalni svet Novo mesto bo priredil v času od 9. do 20. maja 5 razprav o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. 9. maja bo o tem razpravljal odbor za storitvene dejavnosti, 12. maja dopoldne medobčinski odbor za promet in zveze, 12. maja popoldne odbor za industrijo in rudarstvo, 13. maja odbor za družbene dejavnosti in 20. maja zaključna razprava občinskega sveta skupaj s člani strokovnih odborov. Na vse razprave bodo posamezni odbori vabili tudi predstavnike delovnih organizacij iz svoje stroke.

Jeseni zbor aktivistov

V prvih septembrskih dneh bo v Dolenjskih Toplicah prvi povojni zbor aktivistov NOB z dvodnevno proslavo. Zamišljeno je, da bi bile manifestacije prvega dne namenjene izključno aktivistom, prireditve drugega dne pa vsem drugim udeležencem proslave. Odbor za proslavo, ki ga sestavljajo pretežno Dolenjci, že pripravlja program.

Proizvodnja za 55 odst. večja!

Industrijska proizvodnja je dosegla v prvem četrtletju letos takšno povečanje, kot že zlepa ne. V primerjavi z ono v prvem četrtletju lani je bila za 55 odst. večja. Med podjetji, ki so se najbolje odrezali, so: IMV s 107-odst. povečanjem, KRKA z 88-odst., NOVOTEKS z 28-odst., NOVOLES s 13-odst. in OPREMALES S 84-odst. povečanjem.

ODBORNIKI NOVE SKUPŠČINE OBLJUBLJAJO:

Usklajevali in omogočali bomo!

Kot najstarejši odbornik je vodil prvo sejo Anton Vovko iz Družinske vasi – Za predsednika skupščine je bil izvoljen Franci Kuhar, za podpredsednika pa Avgust Avbar

23. aprila je bila v Novem mestu prva seja novoizvoljene občinske skupščine. Seja je potekala, kot se za takšno priložnost spodobi, v dokaj slovesnem vzdušju. Odborniki so najprej izvolili predsedstvo skupščine, nato pa skupaj z izvoljenimi delegati še poslance za delovne zbore republiške in zvezne skupščine.

Prvo sejo občinskega zbora je vodil dosedanji predsednik tega zbora inž. Niko Rihar. Verifikacijska komisija je poročala, da je preverila mandate novih odbornikov, nakar so odborniki občinskega zbora izvolili za predsednika svojega zbora inž. Lada Kotnika ter 3-člansko mandatno imunitetno komisijo občinskega zbora.

Takoj zatem je začel prvo sejo zbora delovnih skupnosti dosedanji predsednik tega zbora inž. Lado Kotnik. Tudi tu so se po poročilu verifikacijske komisije, da so mandati novih odbornikov preverjeni, prešli na volitve predsednika zbora. Za predsednika je bil izvoljen inž. Niko Rihar, nato pa so odborniki izvolili še 3-člansko imunitetno komisijo zbora delovnih skupnosti.

Vodstvo prve skupne seje obeh zborov je prevzel najstarejši odbornik 72-letni Anton Voko iz Družinske vasi. Pozdravil je odbornike in poudaril, da je prepričan, da bodo opravljali zaupano jim dolžnost z vsemi svojimi sposobnostmi in požrtvovalno ter da bodo kot člani najvišjega samoupravnega organa v občini storili vse za napredek in razvoj občine ter v korist občanov.

Odborniki so nato potrdili poročilo občinske volilne komisije. S ploskanjem so pozdravili predlog, naj bo predsednik skupščine še naprej Franci Kuhar, podpredsednik pa Avgust Avbar. Pri tajnem glasovanju je dobil predsednik Franci Kuhar 81 glasov, podpredsednik Avbar pa 80 glasov (glasovalo je 83 odbornikov). Odbornik Anton Vovko je nato prepustil vodstvo seje novemu predsedstvu in članom predsedstva ob ploskanju odbornikov čestital.

Odborniki so dali svečano izjavo, podpisali listino o izjavi, nato pa izvolili člane sedmih svetov in treh komisij občinske skupščine. Predsednik skupščine Franci Kuhar je nato objavil, da je skupščina osnovana, in se v imenu predsedstva zahvalil za zaupanje.

V zadnji točki so izvolili predsedstvo volilnega telesa, nakar so odborniki skupaj z izvoljenimi delegati volili poslance delovnih zborov zvezne in republiške skupščine. Volilo je 111 članov volilnega telesa. V gospodarski zbor zvezne skupščine je bil izvoljen Jurij Levičnik (105 glasov), v kulturno-prosvetni zbor Ludvik Zajc (109 glasov) in v socialnozdravstveni zbor Vinko Kastelic (108 glasov). V republiško skupščino so bili izvoljeni: v gospodarski zbor Ivan Gole (98 glasov), Jože Knez (103 glasov) in Peter Vujčič (101 glas), v kulturno-prosvetni zbor Jože Suhadolnik (89 glasov) in Anton Troha (98 glasov) ter v socialnozdravstveni zbor Jože Padovan (98 glasov) in dr. Albin Pečaver (100 glasov).

M. J.

50 črnih gradenj ne bo potrjenih

Komisija, ki je pregledala črne gradnje v novomeški občini po sklepu seje občinske skupščine iz decembra lani, je našla k dotlej ugotovljenim na črno zgrajenim stavbam še 134 novih. Po sklepu seje je komisija razvrstila vse na črno zgrajene stavbe v 3 skupine: v takšne, ki se lahko legalizirajo, v takšne, ki lahko ostanejo do nadaljnjega, in v takšne, ki so za rušitev. Ugotovila je, da ni za rušitev nobene črne gradnje, 50 pa je takšnih, ki ne morejo biti legalizirane. Oddelek za upravnopravne zadeve bo v kratkem pozval lastnike črnih gradenj, ki jih je moč legalizirati, naj vložijo prošnje.

Gorjanski bataljon letos v Gabrju

Zbor Gorjanskega bataljona bo letos 6. julija v Gabrju pod Gorjanci. Vaščani bodo ta dogodek počastili s krajevno proslavo, na kateri bo sodelovala mladina Gabrja in drugih okoliških krajev. Predviden je tudi pohod tabornikov, ki imajo v varstvu prapor Gorjanskega bataljona.

Pred nami je dan mladosti

V mesecu maju bodo mladinci organizirali več prireditev v počastitev dneva mladosti

Predsedstvo občinske konference ZMS je izdelalo okvirni program za praznovanje ob dnevu mladosti. V mesecu maju bodo na krajih, ki so znani iz NOB, ali pri večjih spomenikih vsi mladinski aktivi sprejemali pionirje v mladinsko organizacijo.

Še pred dnevom mladosti bo predsedstvo ZMS podelilo priznanja vsem prizadevnim ljudem, ki so v zadnjih letih posvetili veliko časa in svojega dela mladini. Prav tako bodo nagradili najbolj prizadevne mladince, zlasti tiste, ki so s svojim delom dokazali, da spoštujejo svoje članstvo v ZMS.

V maju bo občinska konferenca ZMS organizirala več javnih tekmovanj: 22. maja bo na vrsti tekmovanje o poznavanju SKOJ, ki se ga bo udeležilo več ekip iz 12 osnovnih šol novomeške občine; nekaj dni pozneje bo tekmovanje o poznavanju sindikatov in KPJ, ki se ga bodo udeležili srednješolci in mladina iz delovnih kolektivov.

Predsedstvo ZMS je uredilo tudi potujočo razstavo o borbeni poti SKOJ, ki bo obiskala vse šole. 25. maja se bodo mladinci iz novomeke občine zbrali na Frati, kjer bodo slovesno sprejeli v ZMS novomeške pionirje. V bogatem kulturnem programu bodo sodelovali srednješolci, delavska mladina in mladinci iz vaških aktivov.

M. P.

PREDSTAVLJAMO VAM PREDSEDNIKA SKUPŠČINE

Za proizvodnjo in delovne ljudi

Predsednik nove občinske skupščine Franci Kuhar o nalogah skupščine, odbornikov in vseh občanov – Osrednja naloga je uresničitev predvolilnega programa SZDL in skrb za delovnega človeka

FRANCI KUHAR

— Nova skupščina ne bo imela lahkih nalog. Prepričan sem, da jih bomo s pomočjo vseh odbornikov, družbeno-političnih organizacij in občanov uresničili. Skupščina ni organ, ki z močjo svoje odločitve rešuje težave, pač pa usklajuje delo in omogoča delovnim organizacijam in občanom razvoj. Zato mora biti ob trezni presoji vseh dejstev pri odločanju prilagodljiva. Marsikdaj ne bo šlo brez poguma.

Predvsem bomo v naši mandatni dobi uresničevali program, ki ga je sprejela SZDL v predvolilnih pripravah. To bo zahtevalo precej dela od celotne skupščine in njenih organov, pa tudi precej denarja. Zato bo uresničitev v marsičem odvisna od sodelovanja krajevnih skupnosti in še posebej vseh občnov. Prepričan sem, da se bo to sodelovanje, ki je bilo ustvarjeno v prejšnjih letih, tudi nadaljevalo.

Osnova družbenega življenja je gospodarstvo. Od njegovega razvoja je odvisno vse drugo. Zato bo morala skupščina z vsemi razpoložljivimi sredstvi ustvarjati osnovne pogoje za hiter razvoj večjih in manjših delovnih organizacij v gospodarstvu. V mislih imam predvsem raven znanja sedanjih in bodočih proizvajalcev in ne nazadnje življenjsko raven delovnih ljudi. Zato bosta morala šolstvo in kultura imeti ustrezen prostor in zdravstvo bo moralo rasti skladno s posodobljenjem celotnega življenja. Razvoju bo moralo slediti tudi otroško varstvo, saj imamo med zaposlenimi v občini več kot polovico žena in mater.

Na področju javnih del, ki so osnova za splošni družbeni standard, bomo morali nadaljevati z urejanjem mesta in mestnih naselij. Preskrba z vodo in sodobne ceste pa so odločna zahteva sodobnega časa in sodobnega človeka, ki jim bo skupščina morala slediti.

NOVO MESTO V PODOBI

Novomeška razglednica iz konca 19. stoletja

Na sliki je Glavni trg s starim rotovžem in vodnjakom. Arkade so že davno zazidane, strehe pa povečini še krite s skodlami. »Kranjsko Novo mesto« je na razglednici natisnjeno zato, da je takratni podanik avstrijskega cesarja natančno vedel, v kateri kronovini ali cesarski deželi se to mesto nahaja, in ga ločil od raznih novih mest na Češkem, na Moravi in Slovaškem, pa tudi v Poljski.

Dijaki ESŠ v Šentjoštu

Dijaki in dijakinje ekonomske srednje šole iz Novega mesta so v počastitev 50-letnice ZKJ, SKOJ in sindikata obiskali 27. aprila Šentjošt, kjer jim je o partizanskih bitkah pripovedoval Franc Zoran.

Študija za obvozno cesto

5. maja je prispela iz podjetja SLOVENIJA PROJEKT iz Ljubljane programska študija za novomeško obvozno cesto. V študiji so obdelane štiri inačice za obvozno cesto, ki bo razbremenila mestne ulice tranzitnega prometa. Vse štiri inačice predvidevajo premostitev Krke ter priključka na avto cesto pri Mačkovcu in na Gorjansko ter zagrebško cesto pri Žabji vasi. Izbira najustreznejše inačice bo odvisna od zemeljskih raziskav in od stroškov. Na podlagi te študije bodo izdelali idejne in glavne načrte, vsi načrti za obvozno cesto pa bodo veljali okoli 540.000 din.

Devet ekip za prvo pomoč iz sedmih šol v novomeški občini je 24. aprila v Novem mestu (na Loki) tekmovalo za udeležbo na republiškem tekmovanju, ki bo 10. maja v Ljubljani. Tekmovanje na Loki pa ni dalo zmagovalca, saj sta zasedli prvo mesto kar dve ekipi: Mirna peč in Šmarjeta. Zmagovalni ekipi sta se znova pomerili, tokrat pa je bila boljša Šmarjeta, ki se bo tako udeležila republiškega tekmovanja. — Na sliki: predsednik ocenjevalne komisije dr. Leopold Morela in članica komisije sestra Milena Bučar ocenjujeta kvaliteto obvezane »zlomljene« noge. (Foto: I. Zoran)

Direktor transportnega podjetja GORJANCI iz Straže Štefan Galič in predsednik delavskega sveta Boris Galič sta 61 najboljšim voznikom podelila značke, priznanja in denarne nagrade. (Foto: M. Vesel)

Značke in nagrade za najboljše voznike

Podjetje GORJANCI nadaljuje z lepo preventivno akcijo – 3. maja so podelili najboljšim voznikom 61 značk in odličij

3. maja je bila v Straži majhna a prisrčna slovesnost, na kateri je kolektiv transportnega podjetja GORJANCI podelil svojim 61 voznikom, ki v zadnjih dveh oziroma enem letu niso povzročili prometne nezgode, škode na vozilih ali materialu, ki so ga prevažali, in ki v tem času niso bili zaloteni vinjeni na vožnji, zlate, srebrne značke ter denarne nagrade.

Pri podjetju GORJANCI so letos že šestič podelili priznanja svojim najboljšim voznikom. Odkar so uvedli to preventivno akcijo, ugotavljajo, da se število prometnih nezgod, ki jih povzročijo njihovi vozniki, iz leta v leto zmanjšuje. Samo lani se je v primerjavi s predlanskim letom zmanjšalo število prometnih nezgod kar za 69 odstotkov, pa še te so bile manjše, tako da je samo 12 takih, ki so zahtevale več kot 1.500 din materialnih stroškov.

Predstavnik zavarovalnice SAVA iz Novega mesta pa je 20 voznikom, ki so dobili zlate značke, podelil še posebne praktične nagrade.

Seja v počastitev 26. aprila

Slavnostna seja v čast 26. aprila, dneva ustanovitve OF, je bila 25. aprila – Govoril je znani dolenjski revolucionar Niko Šilih

25. aprila zvečer je bila v Domu JLA slavnostna seja občinskih konferenc, SZDL, ZKS in občinskega komiteja ZMS Novo mesto. Na seji, ki je bila posvečena 26. aprilu, dnevu ustanovitve OF, je govoril znani dolenjski revolucionar Niko Šilih.

Tovariš Šilih je v izčrpnem govoru poudaril velik revolucionarni prispevek Dolenjske v predvojnem, medvojnem in povojnem obdobju. Posebej pa se je ustavil pri revolucionarnem gibanju, ki je vrelo med delovnimi množicami Dolenjske vse od prve svetovne vojne do samih priprav na oboroženo vstajo 1941, ki so jo pripravili napredni ljudje na Dolenjskem.

Na koncu je poudaril, da so delovni dolenjski ljudje lahko ponosni na preteklo 50-letno obdobje.

»S ponosom se lahko spomnimo pomembnih zgodovinskih dogodkov na Dolenjskem in vseh tistih, revolucionarjev, ki so dali svoj prispevek k uresničitvi naprednih idej,« je poudaril govornik Niko Šilih.

Slavnostne seje sta se udeležila tudi poslanca dr. **France Hočevar** in **Bogdan Osolnik.**

Zakaj za praznike brez mesa?

Čeprav ugotavljamo, da živinorejci ne morejo prodati živine, ker je izvoz mesa že skoraj dve leti v zastoju, ne moremo biti v Novem mestu zadovoljni ne z izbiro mesa in ne s preskrbo s svežim mesom. Človek bi pričakoval, da bodo mesarji zaradi tolikšne živinorejske proizvodnje meso kar ponujali in tekmovali med seboj, kdo bo imel boljše, toda v resnici je prav nasprotno. Teletine in svinjine navadno zmanjkuje, to velja še posebej za mesnice Mesno prehrambenega podjetja. V prazničnih dneh je bila preskrba z mesom še posebno slaba. V redkih mesnicah, ki so teletino in svinjino sploh imele, sta ti dve vrsti mesa zmanjkali že v prvih urah, v večini mesnic Mesno prehrambenega podjetja pa so imeli v soboto in nedeljo za kupce samo govedino! Potrošniki se upravičeno sprašujejo: Zakaj?

Zakaj potegavščina?

Novomeški gasilci 1. maja niso praznovali. Nekdo si je na njihov račun privoščil neokusno šalo. Sporočil jim je, da gori na Karteljevem. Gasilci so se hitro zapeljali z avtom do Karteljevega, o ognju pa ni bilo sledu. Ko so jih poklicali drugič, so jim sporočili, da gori pri Trebnjem. Gasilci so tudi drugič zastonj pohiteli na pomoč. Tretje obvestilo je bilo, da gori gozd blizu Trebnjega. Gasilci so tudi tretjič hoteli pomagati, vendar so tudi tokrat prihiteli zastonj v Trebnje. Ljudje, ki se poslužujejo takih potegavščin, se prav gotovo ne zavedajo, da so gasilci tisti, ki večino svojega prostega časa žrtvujejo za to, da bi drugim pomagali.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: **Rezka Kolar** iz Bušinje vasi — Jurija, **Marija Ovniček** iz Črnomlja — Rebeko, **Ivanka Hočevar** iz Visejca — Ivanko, **Vera Franko** iz Brusnic — Majo, **Mirjana Peterčič** iz Podbočja — Martino, **Marija Robida** iz Lopate — Ladislava, **Zlata Poljak** iz Škemljevca — Dunjo, **Marija Božič** iz Celja — Matjaža, **Frančiška Medved** iz Sodevcev — Ivana, **Majda Murnik** iz Ankarana — Janeza, **Emilija Ključevšek** s Senovega — Matjaža, **Zvonka Novak** iz Trebnjega — Andrejo in Matejo, **Alojzija Smolič** iz Dobravice — Anico, **Fani Hočevar** iz Grmovelj — Anico, **Marija Baznik** iz Podbočja — deklico, **Irena Kmet** iz Starega trga — dečka, **Marija Tomažin** iz Gmajne — deklico, **Jožefa Bahor** iz Zorencev — dečka, **Katarina Povšič** iz Gornjega Lakenca — dečka in **Marija Pipan** iz Velikega Orehka — dečka. **Hilda Begič** iz Sela — Vesno, **Marta Knez** iz Šentjanža — Marto, **Majda Kužnik** iz Krškega — Metko; **Marija Koporc** iz Krškega — Rika, **Mihaela Klepec** iz Otovca — Darko, **Julijana Smajlagič** iz Ljubljane — Emila, **Marija Mihalič** iz Durlincev — Jasenko, **Danica Kamin** iz Šentruperta — Mateja, **Antonija Hotko** iz Ljubljane — Suzano, **Anica Avsec** iz Šentjerneja — Marjanco, **Mira Resnik** iz Leskovca — Alenko, **Ana Rozman** iz Gornjega Globodola — Marico, **Fanika Lokar** iz Drage — dečka, **Štefka Zupan** iz Mršeče vasi — dečka, **Ivana Struna** z Vrha — deklico, **Stanka Cigič** iz Metlike — dečka, **Rozalija Kržan** iz Zagorice — deklico, **Marija Brezovar** iz Mirne peči — dečka, **Marija Štravs** iz Metlike — deklico in **Barica Bahor** iz Dragovanje vasi — dečka.

ZA MODERNIZACIJO ŽELEZNIC

Ne le železničarji, pomagajmo še mi!

Do 30. aprila je v prometni sekciji Novo mesto vpisalo 255 železničarjev ali 86,7 odst. vseh zaposlenih za 165.100 din posojila – Zakaj ni odziva za vpis v javnosti?

FRANC KOREN, pomočnik šefa prometne sekcije in šef postaje v Novem mestu: — Vpisal sem 1400 din posojila. 95 odst. članov našega kolektiva je vpisalo približno eno mesečno plačo. Železničarji smo se razpisu posojila za modernizacijo lepo odzvali, izjema so le gmotno prizadeti, ki ne morejo dati. V javnosti, tako v delovnih organizacijah kot med občani, pa do zdaj ni bilo pravega odziva. Povsod se izgovarjajo, da nimajo denarja, vendar menim, da bi lahko prispevali, saj gre za splošno jugoslovanski problem, ki se tiče vsega gospodarstva. Razen tega ne gre za prispevek, pač pa za posojilo z za gospodarstvo zelo ugodno 9-odst. obrestno mero. Občani, ki vpišejo posojilo, imajo še večje ugodnosti: tisti, ki vpiše 1000 din, dobi 3 brezplačne povratne vozovnice za 1. razred brzega vlaka. Če se pelje iz Slovenije v Makedonijo, pridobi s tem 750 din, od posojila do 6 odst. obresti in še celotno posojilo bo dobil vrnjeno! Železnica, nad katero radi godrnjamo, ne more naprej brez posojila, zato ob tej priložnosti ponovno apeliram na občane in delovne organizacije, naj pomagajo in vpisujejo posojilo!

FLORJAN REBOLJ, prometnik na železniški postaji v Novem mestu: — Vpisal sem 1.000 din posojila. Kot prometnik na železniški postaji gledam dan za dnem zastarelo opremo, neprimerne vozove in to, kako nas čas in razvoj vsak dan bolj in bolj prehitevata. Na dolenjskih progah smo res zelo daleč od tega, kar bi morali imeti. Posojilo za modernizacijo železnic je naše edino upanje, zato smo se železničarji res zavzeli za vpis. Ko sem vpisoval, sem želel, da bi se vsaj del denarja, ki ga prispevamo, porabil tudi za modernizacijo na našem koncu.

FRANC NAGELJ, železniški sprevodnik: — Ženo in dva otroka imam, na mesec zaslužim 630 din, vpisal pa sem 700 din posojila. To sem smatral za svojo dolžnost, saj že 20 let delam na železnici. V tem času sem prepotoval veliko kilometrov in veliko videl. Žal moram reči, da je na drugih progah napredek precej večji kot pri nas. Seveda tudi pri nas ni več tako, kot je bilo po vojni, storiti pa bomo morali precej več kot drugi, da dohitimo zamujeno. Tudi dolenjske proge je treba preurediti za večje hitrosti, da drugega niti ne naštevam!

MARKO JURIČ, premikalni vodja na železniški postaji Novo mesto: — Vpisal sem 700 din posojila. Nisem dal zlahka, dal pa sem, ker vem, da moram. Železnica je že tako zastarela, da je nemogoče riniti naprej po starem. Denarja ni, zato je treba pomagati, železničarji pa pomagamo z vpisom posojila vsak po svojih močeh. Moje delo je nevarno, saj lahko pri premikih vozov po tirih zelo hitro pride do nesreče. S sodobnimi napravami je možno število nesreč zmanjšati. Tudi to me je spodbudilo, da sem vpisal. Tako kot vsi, v tihi želji, da bi čimprej tudi pri nas na Dolenjskem prišlo do modernizacije železnic.

M. JAKOPEC

Lestenci za vsak okus

V prodajalni ELEKTROTEHNE v Novem mestu si boste najlaže izbrali lestenec ali kakšno drugo svetilko za svoje stanovanje. Lestence imajo vseh vrst in oblik, domače in uvožene. Veliko izbiro imajo tudi stenskih svetilk, pisarniških svetilk, nočnih luč, delavniških svetilk in drugih stropnih in stenskih armatur. Zanimive so prenosne stoječe svetilke. V trgovini dobite tudi rezervna stekla za vse vrste svetilk in lestencev, rezervne priključne vrvice, vmesna, viseča in tipka stikala ter vtikače.

Spet zahvala KRKI

Pred prvomajskimi prazniki se je novomeška tovarna zdravil spet spomnila svojih upokojencev ter jim pos'ala denarno nakaznico. Za tolikšno pozornost kolektiva se upokojenci »Krke« iz srca zahvaljujejo.

V nedeljo ribiško tekmovanje

V nedeljo, 11. maja, ob 7. uri, bo na Težki vodi mladinsko ribiško tekmovanje za mladince iz ribiške družine Novo mesto. Zbor tekmovalcev bo pri Trpinčevem mlinu. Lovili bodo na dovoljene vabe s plovcem.

Nadaljnjo zakonsko zvestobo sta si v soboto, 3. maja dopoldne, v poročni dvorani na novomeškem rotovžu obljubila po 60 letih skupnega življenja Martin in Uršula Šmalc iz Gornjih Sušic pri Dolenjskih Toplicah, ki živita že nekaj časa v Cegelnici pri Novem mestu. Ob navzočnosti njunih hčera in sinov (od 11 je še 7 živih) je slavnostni obred opravil odbornik občinske skupščine Novo mesto Rudi Mraz. 81-letna Uršula in 83-letni Martin Šmalc sta drugi zakonski par, ki je v Novem mestu po vojni obhajal biserno poroko (Foto: Ivan Zoran)

Novomeška kronika

■ **OBREZJE KRKE** na območju Novega mesta bodo očistili v teh dneh. Krajevna skupnost je v ta namen najela več delavcev.

■ **VEČ KOT 10 HIS** bo dobilo pitno vodo v Regerči vasi, kjer so letos napeljali okoli 200 m novega vodovoda. Novi vodovod so zgradili s prispevkom občanov, podjetja VODOVOD in krajevne skupnosti.

■ **ZADNJO SEJO** je imel svet krajevne skupnosti 29. aprila v Košakovi gostilni. Potrdili so zaključni račun za leto 1968 in ocenili referendum, na katerem so se občani odločili, da bodo zbirali samoprispevek tudi za novo šolo v Bršlinu.

■ **ENA NOVIH ULIC** v Kandiji oziroma na območju Grma naj dobi ime po XII. SNOUB, ki ima domicil v novomeški občini. O tem so med drugim razpravljali tudi na nedavni seji predsedstva ZZB NOV Novo mesto.

■ **SAMO DVE TOČKI** manj so dobili novomeški gimnazijci, ko so se 29. aprila v TV oddaji »Niti našega življenja« pomerili z Ljubljančani, in izgubili možnost, da bi si priborili enoletno štipendijo. Kljub temu so dokazali, da so dobri poznavalci zgodovine in da se znajo srčno boriti.

■ **34.000 L GORIVA** v vrednosti 64.000 din so prodali med prazniki na novomeški bencinski črpalki. Tudi zavoji prve pomoči so šli dobro v denar. Prva dva dni so jih prodali kar 319 v vrednosti 13.717 din. Avtomobilisti so tudi naslednja dva dni povpraševali po njih in pripovedovali, da jih je povsod zmanjkalo. Vsi tisti, ki so se peljali skozi Novo mesto za daljši čas na počitnice, pa so se pritoževali, da je povsod premalo dežurnih mehanikov in da morajo stati tudi po več ur ob cesti in si okvare sami popravljati.

■ **HOTEL »KANDIJA«** je bil med prvomajskimi prazniki prepoln gostov. V prvomajskih dneh so imeli kar za 30.000 din prometa in več kot 700 gostov. V hotelu so se za daljši čas zaustavili izletniki, ki so se pripeljali z avtobusi iz Gorenjske in Primorske.

GIBANJE PREBIVALSTVA — Rodila je: Stanka Udovič z Zagrebške 15 — Radojko.

Veljko Troha:

Gimnazija in samouprava dijakov

V tem članku želim nakazati nekaj izhodišč za presojanje dela in življenja na gimnaziji, ne da bi hotel izreči dokončno sodbo o tem, ali delo in problematika ustrezata namenu in družbenemu pomenu, ki ga gimnazija ima.

To razpravljanje zainteresiranemu bralcu ne bo dalo odgovora na konkretna vprašanja, ki si jih morda zastavlja, nudilo pa mu bo možnost, da pravilneje oceni nekatere ukrepe, ki jih gimnazija izvaja zato, da bi svojo funkcijo v redu opravljala.

Prav gotovo je eno izhodišče za presojanje gimnazije tisto, ki je zapisano v zakonu o srednjem šolstvu. Ta opredeljuje v 7. členu vlogo gimnazije tako:

»Gimnazija razširja in poglablja znanje učencev iz naravoslovnih in družbenih ved ter iz splošne tehnične izobrazbe.

Posamezne gimnazije lahko dajejo tudi širše znanje iz klasičnih jezikov oziroma poglobijo izobrazbo iz posameznih učnih predmetov. Gimnazija pripravlja v skladu s tem zakonom učence, ki to želijo, za posamezne praktične dejavnosti.«

Iz te opredelitve torej sledi:

1. da je gimnazija dolžna širiti in poglabljati znanja, ki jih učenec prinese iz osnovne šole in sicer tako, da dijak, ki gimnazijo konča, lahko uspešno nadaljuje študij na višjih in visokih šolah in se na ta način vključi v življenje in delo;

2. da gimnazija lahko organizira pouk, ki daje širše znanje klasičnih jezikov ali poglablja znanje iz določenih predmetov;

3. da gimnazija daje med drugim osnove tehnične in umetnostne vzgoje;

4. da lahko daje tudi znanje v okviru praktičnih dejavnosti.'

Katere od teh nalog gimnazija v Novem mestu izpolnjuje?

Vsekakor je težišče našega dela v širjenju in poglabljanju znanja in splošnih naravoslovnih in družbenih predmetov ter osnov tehnične in umetnostne izobrazbe. Do neke mere organizira tudi pouk latinskega jezika za tiste dijake, ki se ga želijo učiti.

Gimnazija v Novem mestu pa daje usposobljenosti za praktične dejavnosti, ki naj bi omogočile absolventom gimnazije neposredno zaposlitev. Ta naloga je bila postavljena gimnaziji, ne da bi bile prej preštudirana umetnost in smotrnost te zahteve, pa tudi možnosti, ki jih ima gimnazija. V okviru teh dejavnosti naj bi se dijaki učili npr. strojepisja, stenografije in podobnih znanj, ki naj bi omogočila gimnazijcu zaposlitev na določenih mestih v gospodarstvu in družbenih službah. Čeprav ne izključujemo potrebnosti teh znanj, posebno strojepisja ne samo kot pripravo za zaposlitev, temveč bolj za praktično življenje in za lastno uporabo, nastane vprašanje, do kolike mere je gimnazija materialno opremljena za te potrebe in do kolike mere je učni kader usposobljen za te namene. Poleg tega pa imamo tudi specializirane šole, ki skrbe za posredovanje tovrstne izobrazbe.

(Nadaljevanje sledi)

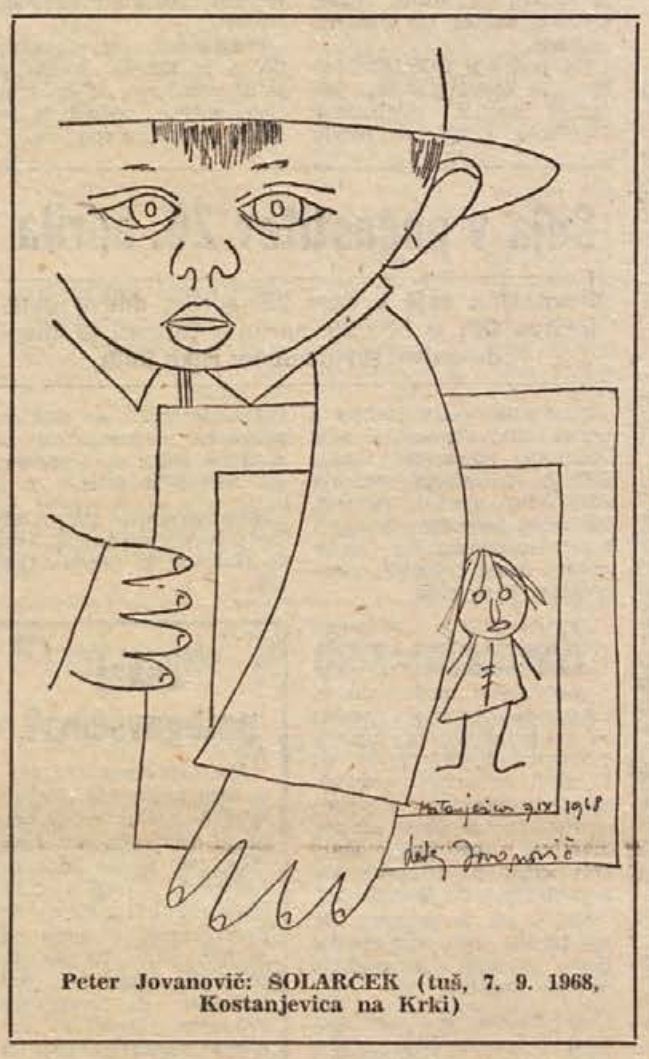

Peter Jovanovič: SOLARČEK (tuš, 7. 9. 1968, Kostanjevica na Krki)

Podjetje VODOVOD Novo mesto

objavlja prosto delovno mesto

INKASANTA

Pogoji:
— dokončana osemletka ali poklicna šola
— odslužen kadrovski rok

Prednost imajo kandidati z izpitom za šoferja A kategorije.

Kandidati naj pošljejo podjetju lastnoročno napisane prijave do 14. maja 1969.

RAZPIS

Po sklepu IO ObZTK

razpisujemo delovna mesta za dela na vzdrževanju športnih objektov:

DELAVCA za objekte na Loki

in

ZAKONSKI PAR na atletskem stadionu

Za zakonski par je stanovanje zagotovljeno. Prijave pošljite na naslov:

ObZTK Novo mesto, p. p. 30, do 15. 5. 1969.

Društvo zasebnih obrtnikov in gostincev v KRŠKEM

SAVSKA POT 1

išče

SERVIRKO

za gostinski obrat v Zasavju

Lahko je tudi začetnica.
Samsko stanovanje in hrana zagotovljena.
Plača po dogovoru.

Frutella

Pogovor z zdravnikom

Težave v starosti

Nekoliko pozneje kot telesne motnje nastopijo duševne motnje. Najprej začne pešati spomin za nove vtise. Zato stari ljudje veliko bolj čislajo stare čase, ki se jih dobro spominjajo, in večkrat odklanjajo navotarije, ki si jih ne morejo zapomniti. Ta proces gre seveda dalje in včasih preraste v prav trmasto vztrajanje pri svojih nazorih. Čeprav je spomin na novo slab, sposobnost za učenje ne pada. Stari ljudje se prav lahko nauče novih stvari, če hočejo. Kritična presoja postane sčasoma vse bolj šibka in razlikovanje med važnim in nevažnim se zabriše. Poveča se zgovornost. Čustvene funkcije potekajo počasneje in so manj burne. Zato so včasih pripisovali starim ljudem veliko modrost. Ker so stari ljudje manj samostojni, torej bolj navezani na druge, se iz tega občutka razvijeta jeza in strah. Žele biti upoštevani, boje se bolezni in zelo težko prenašajo izgubo bližnjih oseb. Utrujenost in izčrpanost privedeta do težav v odločanju, na katero včasih drugi lahko močno vplivajo, ker postaja njihova osebnost omahljiva in ne več samostojna in močna. V starosti se tudi povečajo lastnosti, ki jih človekov značaj vsebuje že prej, in tako opazimo, da prej varčen človek postane v starosti pravi skopuh, klepetulja še večja klepetulja, nezaupnež pravi dvomljivec itd. Lahko se razvijejo celo duševne motnje, ki so pa že prave psihoze.

2. POAPNENJE OŽILJA

Arteriosklezora ali poapnenje ožilja je bolezen, ki se s prvimi začetki pojavlja že v tretjem človekovem desetletju, razvije pa se v pozni zreli dobi. Obole žile utripalnice, točneje povedano, njihove stene. V njih se najprej kot rumene pege naberejo maščobne snovi, pozneje pa še apno. Žile postanejo trde in krivenčaste. Za primerjavo navajam, da so žile mladega človeka podobne gumijastim cevem, starega pa azbestno-cementnim. Mlade žile se lahko upogibajo in širijo ter ožijo, stare, sklerotične pa tega niso zmožne in zato lahko počijo.

Neki znanstvenik je zapisal, da je poapnenje ožilja »maščevanje požrtih prašičev«. Res je, da svinina in svinjska mast pospešujeta to bolezen. Vendar so vzroki še drugi. Res je tudi, da se arterioskleroza razvije posebno pri ljudeh, katerih starši so imeli poapnenje žil. Bolezen je torej tudi dedna, vsaj nagnjenost k bolezni.

Zanimivo je tudi, da zbole prej tisti deli organizma, ki so bolj obremenjeni z delom. Tako so pri ročnih delavcih prizadete predvsem roke, pri duševnih pa možgani. Seveda to ni vse, vzrokov je še več.

Najpogosteje zboli največja arterija človeškega telesa, aorta. Zato se pokvari srce. Poapnenje ožilja na okončinah ni posebno nevarno, čeprav dela težave. Zaradi poapnenja ožilja na spodnjih okončinah se lahko razvije bolezen, da zaradi premajhnega dotoka krvi v noge bolnik nenadoma pri hoji obstane, ker ga je zagrabil krč. Čim se je ustavil, bolečina mine. Čez čas gre spet lahko naprej. Nekdo je to opisal tako: »Starejši tovariš se ustavi in gleda ptičke, ki jih ni.« Pozneje se iz tega lahko razvije gangrena, to se pravi, da začne del okončine ali pa samo prst odmirati, ker nima dovoda krvi.

kupujte izdelke »rašica«!

16

»Da, Frančiškanska vrata, ki vodijo na Poljane.«

»Kar vrniva se.«

»Onole je javno kopališče,« je pokazal Grajžar na nizko poslopje z majhnim vrtom nasproti frančiškanskega samostana.

»Tam stavi padar pijavke in rožičke, da pušča ljudem kri, kajne? Ljudje so zares bedasti, ker se tako bojijo umreti.«

»Ali verujete v posmrtno življenje?«

Skomignila je z rameni.

»Duh vsakega bitja na zemlji, bodisi človeka, živali, rastline ali kamna, je del one velike sile, ki jo imenujemo: Bog.«

Pogledal jo je.

— Duh živali — rastline — kamna? — Kako odločno in jasno izraža svoje misli! On pa hodi, zaprt sam vase, in ni mu dano, da bi zadržal svoje bežne misli in razglabljal o njih. Vse preveč ga zaposlujejo prizori naokrog, barve, toni, kretnje ljudi in živali — sploh vse, kar mu prihaja pred oči. On je pač risar, ni filozof...

Molče sta šla po trgu.

»Tole je Tranča, jeli?«

»Da, zloglasna Tranča — strašne ječe.«

»Ha! Ali ste videli, kako me je pogledalo to dekle? Gotovo sem zanimiv mladenič. Nemara se še katera zaljubi vame.«

Razposajeno se je obrnila irf — res — tudi tuje dekle se je ozrlo.

»Hahaha!« se je Marija glasno zasmejala, da so se ljudje ozirali za njo.

Grajžar je nadaljeval pot po ozkem Starem trgu ne da bi se ozrl.

— Puh! Mu že ni prav, ker se glasno smejem. Kaj me briga, če me gledajo ljudje! Saj me nihče ne pozna. Kako je strašno pust! Nu, dobro, zdaj bom tiho vso pot. Ljudje sploh tako tiho hodijo tod po ulicah kakor pogrebci.

Molče sta prehodila Sari trg — ozko ulico z dve- in trinadstropnimi hišami, z lepimi kamnitimi portali in balkoni vrh njih. Marijino lepote žejno oko je iskalo po hišah navzgor, da se je spotikala po vegastem tlaku. Grajžar jo je vodil po sredi ulice med trgovskimi lopami, ki so stale pred hišami.

Na križišču, kjer je stal vodnjak s Herkulovim kipom, se je Grajžar ustavil in pokazal na večje poslopje:

»Jezuitska gimnazija. Ogledava si še jezuitsko cerkev in kolegij.«

»Mm.«

Napravila sta še nekaj korakov mimo gimnazije in se ustavila na vratih pokopališkega zidu. Grajžar je pokazal na spomenik — vitek steber z Marijino soho.

»Za ta spomenik je naš baron napravil osnutek.«

»Mm.«

Ozrl se je na njen trmasto resen obrazek in se skrivaj nasmehnil. Vrnila sta se do vodnjaka in šla po ozki ulici navzgor do nizkih in temnih Pisanih ali Karlovških vrat. Tu sta se ustavila in prisluhnila: od nekod je prihajala slovesna melodija.

Marija je vprašujoče pogledala Grajžarja.

»Na Gradu piskajo mestni piskači z lesenega piskaškega stolpa.«

Okrenila sta se in se vrnila skozi Stari trg. Blizu Tranče je Grajžar pokazal na veliko, osamljeno stoječo hišo:

»Valvasorjeva rojstna hiša.«

»Mhm.«

Vendar se je ustavila in si hišo z zanimanjem ogledala. Velika, dvonadstropna hiša je imela v pritličju, v obokanih prostorih, ki so bili zidani že v 15. stoletju, mestno kruharno.

»V drugem nadstropju — pred devetinštiridesetimi leti...« si je mislila Marija.

Stopila sta okrog sosedne hiše in zavila pod temnimi oboki Tranče na Čevljarski most, na katerem so stale po obeh straneh čevljarske lope, tesno druga pri drugi. Po ozki ulici sta prišla na Novi trg, v aristokratsko četrt mesta Ljubljane. Široki trg so obrobljala najlepša poslopja, pred vsemi deželna hiša in krasna palača Turjačanov, »knežji dvorec« z lepimi arkadami na dvorišču.

Marija je stopila v vežo knežjega dvorca, da bi bliže občudovala štukaturo na visokih obokih. A pristopil je vratar, ves z zlatimi našivki obložen in s pozlačeno dolgo palico v roki, in jo vprašal z nosljajočim glasom:

»Želite?« in premeril je lepega, preprosto oblečenega mladega fanta od nog do glave.

»Samo gledam,« je skomignila Marija z rameni.

»Ogled tega dvorca ni dovoljen, kadar biva tu gospoda,« in z dovolj razumljivo kretnjo je vljudno pokazal na vrata.

Mariji je stopila rdečica v lica. Vrnila se je in opazila hudomušen smeh na Grajžarjevem obrazu. Nasmehnila se je, dvignila ramena in napravila šobo.

PREDMET ZA KONFERENCO

V nekem podjetju so delavci in nedelavci imeli skupno težavo. Ta njihova skupna težava se je imenovala »pravilnik o nagrajevanju«. No, iz te skupne težave se je izcimila tudi skupna snov za vse konference. To snov, predmet ali temo, so nekateri imenovali osebni dohodek, nekateri pa plača.

Vsak je mislil, da je najbolj pameten, in vsak je želel, da bi ta pravilnik najbolj ustrezal prav njemu. Pravijo, da so zavoljo tega konference v tem podjetju trajale tudi po dvanajst ur. Toda pravilnika niso pa niso mogli izdelati. Zmeraj je bilo v njem nekaj premalo ali nekaj preveč.

Pravilnik je poslušal to preklarijo o sebi in razmišljal:

»Vraga, kako so me zakomplicirali! Vsi hočejo, da bom obenem lep in slep! Da bom lep in me bo vsak rad imel. In da bom slep, kadar ta ali oni noče delati!«

Potem je pravilnik svoje misli povedal na glas:

»No, če boste tako nadaljevali, potlej se sploh nočem roditi!«

Ko so ljudje slišali, da celo pravilnik sam ne želi biti rojen, so se domenili, da se požvižgajo nanj. In so ga vrgli v predal.

Ampak sedaj so konference postale še daljše.

Hm, takole ne bo šlo, so rekli delavci in nedelavci, vzeli pravilnik iz predala pa ga znova začeli mikati in likati. Ampak pravilnik se ni dal: enkrat je bil samo lep, drugič samo slep. Pravilnik ne zlepa ne zgrda ni maral biti obenem lep in slep.

Tedaj se je neki inženir domislil, da bi naredil aparat, ki bi lahko delal vse tisto, kar pravilnik zmore in kar ne zmore.

No, inženir je pljunil v roke in res skonstruiral tak aparat.

Aparat je delal, da je bilo veselje. Do pike natančno je pokazal, kdo je delaven in kdo nedelaven in kakšno plačo naj kdo prejme.

Ves vesel je inženir odnesel ta aparat direktorju in mu povedal, kakšno čudo je ustvaril.

Direktor je presenečeno pogledal, vesel pa ni bil.

»Hm, iznašli ste aparat,« je zabrundal. »Ampak za božjo voljo, človek nesrečni, kaj pa je bilo tega treba?! Samo povejte mi, o čem bomo sedaj razpravljali na konferencah?«

IVAN PUDLO

M. STOJANOVIĆ:

MEDITACIJA O POMLADI

Pomlad je trdovratna kakor davek: nobeno leto se nam ne ogne. Po zaslugi povečanih naporov naših železnic prihaja pomlad točno po voznem redu, s soncem, z zvončki, s prehodnimi roki za nogometaše, z revmo...

Poznavalci pravijo, da je pomlad lepša celo od Olivere Vučo.

Spomladi nam cvetejo referati o jesenski setvi. S prvimi sončnimi žarki se začenjajo slačiti tudi »zvezdice«. (Ekskluzivno slačenje na praznih kopališčih je v navadi predvsem spomladi. Poleti se slači ves narod.)

Mene na pomlad strahovito spominjajo ženske: vsako leto so enako mlade. Pomlad dosledno spoštuje rotacijo in vedno rotira zimo. Pomlad je čas ljubezni. Po parkih srečujete zaljubljene pare, amoročke s puščicami in miličnike z beležnicami...

Spomladi ponavadi odmrznejo cene in osebni dohodki. Kreatorji referatov vsako pomlad dobijo krila in se prav na teh krilih domišljije dvigajo v višave, od koder se lepše vidi na svetle perspektive. Spomladi so dnevi daljši, krila pa krajša. In v tem je tudi največji čar tega letnega časa...

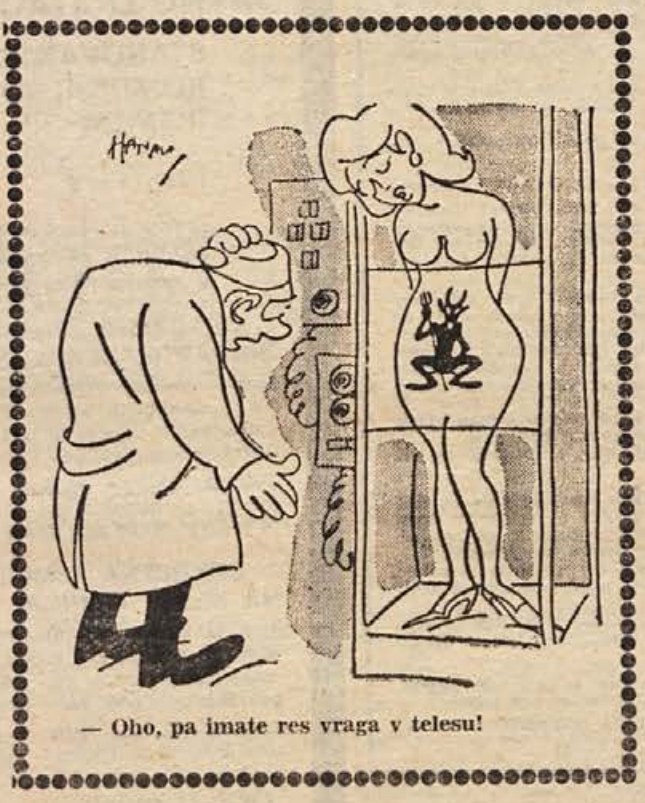

— Oho, pa imate res vraga v telesu!

Karel Čapek: UKRADENI UMOR

Karel Čapek sodi med vodilne češke pisatelje med dvema vojnama. Rodil se je 1890 v Malih Svatonovicah in umrl ob koncu 1938 v Pragi, hudo prizadet od nesreče, ki je zadela njegovo domovino. Bil je spreten pripovednik in odličen časnikar ter je v prenekem svojem spisu združeval časnikarske elemente (aktualnost, kramljalski slog in vnanjo učinkovitost besede) z značilnostmi umetniške proze. V romanih se je rad ukvarjal z znanstvenimi problemi, s politično satiro in z družbenimi utopijami, prav tako je v dramatskih spisih trpko obtoževal protičloveška prizadevanja totalitarizmov in opozarjal na nevarnosti pretirane tehnizacije in racionalizacije bodočega človeštva. Z nekaterimi romani (Tovarna absolutnega, Krakatit, Hordubal, Vojna z močeradi) in z dramami (R. U. R., Iz življenja žuželk, Zadeva Makropulos, Mati, Bela bolezen) je dosegel svetovni sloves. Bil je tudi imeniten potopisec, esejist in podlistkar. Njegovi »Pogovori z Masarykom« so pravo eckermansko pričevanje o filozofu, voditelju osvobodilnega gibanja in prvem prezidentu ČSR. V drobnih povestih in časniških člankih kaže Karel Čapek poleg duhovitosti in ironije tudi humor, ki je sicer večkrat suh in razumski, vendar pa mikavno izpopolnjuje njegov resnobni in topli odnos do človeka, njegov meščansko demokratični humanizem.

1

»Kakor že mogoče veste,« nam je pravil gospod Houdek, »stanujem v Krucemburški ulici na Vunohradih. To je ena izmed tistih kratkih prečnic, v katerih ni niti ene krčme, v katerih ne najdete ne perice ne oglarja, v katerih gredo vsi že ob desetih spat, razen tistih uživalcev, ki doma poslušajo radio in zatorej zlezejo šele ob enajstih v posteljo. Kar se tiče prebivalcev, smo tam po večini skromni obdavčenci ali uradniki do sedmega plačilnega razreda, dva se ukvarjata z akvarijem, eden je citraš, dva nabirata pisemske znamke, eden je vegetarijanec, eden spirist in eden trgovski potnik, ki je seveda teozof. Poleg teh so tam le še gospodinje, pri katerih stanujejo pravkar našteti v čednih, eleganto opremljenih sobah z zajtrkom, kakor se pravi v oglasih Enkrat na teden, vedno le ob četrtkih, prihaja teozof šele opolnoči domov, do te ure se udeležuje nekje duhovidskih vaj. Ob torkih se vračata ljubitelja akvarija takisto okoli polnoči naravnost z zborovanja društva »Akvarij«; pod svetilko stoje, se prepirata o živorodnicah in o zlaticah. Pred tremi leti je šel celo neki pijanec po tej ulici, vendar sodimo, da je bil iz Kosira in da je bil le pot zgrešil. Redno, dan na dan ob četrt na dvanajst pa je prihajal domov neki Rus, Kovalenko ali Kopitenko, majhen mož z redko brado. Stanoval je pri gospe Janski v hišni št. 7. S čim se je Rus preživljal, ni nihče vedel. Takole do petih popoldne se je potikal po svoji sobi, nato je šel z aktovko pod pazduho do najbližje postaje cestne železnice in se odpeljal tja dol v mesto. Natanko ob četrt na polnoč je spet izstopil na istem postajališču in zavil v Krucemburško ulico. Nekdo je pozneje trdil, da sedi Rus od petih popoldne dalje v neki kavarni, kjer se prepira z drugimi Rusi. Drugi pa so menili, da sploh ni Rus, kajti Rusi ne hodijo nikdar tako zgodaj domov.

Bilo je meseca februarja. Že sem bil skoraj zaspal, ko iznenada zaslišim pet zaporednih strelov. Najprej se mi je zdelo, da sem mlad dečko, da pohajam po domačem dvorišču z bičem in se veselim pokanja. Toda brž nato sem se popolnoma zdramil in doumel, da je nekdo na ulici streljal z revolverjem. Pohitim k oknu, odprem in vidim na pločniku prav pred hišno št. 7. ležati nekega moža. Ležal je na trebuhu in držal aktovko v roki. Vtem sem tudi že zaslišal korake in izza ogla se je pokazal stražnik, hitel k ležečemu možu in ga skušal dvigniti. Nato ga je spet izpustil. »Sapramiš!« je dejal in zaživžgal. Ta mah se je prikazal izza drugega ogla drugi stražnik in hitel k svojemu tovarišu.

Seveda sem si takoj obul copate, ogrnil zimski plašč in zdrvel navzdol. Iz drugih hiš so prisopli vegetarijanec, citraš, eden izmed ljubiteljev akvarija in neki nabiralec pisemskih znamk. Vsi drugi so gledali skozi okna, šklepetali z zobmi in dejali:

PARADIŽNIK ZA VOLANOM

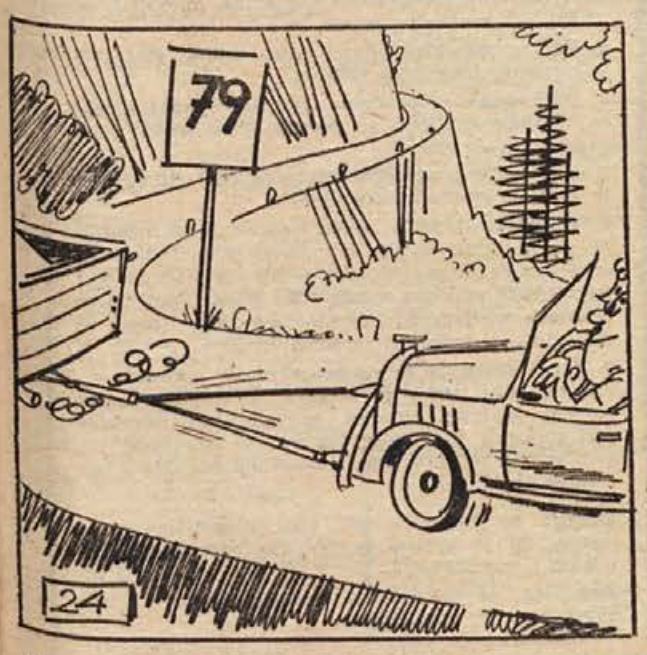

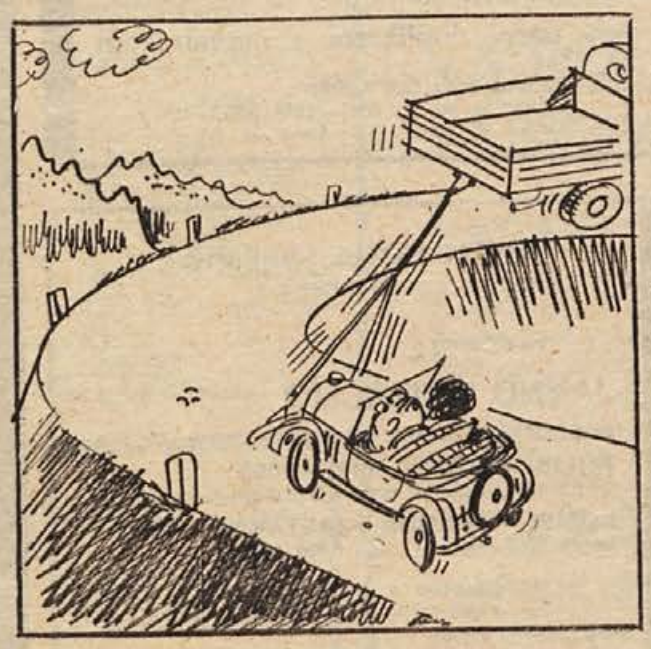

24. – S šoferjem sta napravila trdno navezo. Navezo, ki je nekoliko spominjala na fračo. Nič zato! Šlo je imenitno! – Vsakokrat, ko je tovornjak pririnil do tja, kjer je cesta v serpentini ostro krenila v nasprotno smer, so se solidne predvojne naramnice do konca napele. Še preden se je tovornjakov zadek obrnil v ovinek, je Paradižnikova limuzina vsakič šinila za tovornjakom kot izstreljena. – In nato spet tako do naslednjega ovinka. Šlo je vztrajno navkreber. Pečine so bile čedalje bolj bele, razklane od viharjev in plazov. In pogled navzdol je bil čedalje bolj vrtoglav... Pri serpentini oseminosemdeset, skoraj tik pod vrhom in prav nad peklenskim prepadom, pa se je zataknilo! Pod kolo limuzine se je prikotali kamen. – Naramnce so se premočno napele in ko je slednjič kolo le odrinilo s poti nadležni kamen, je limuzina preveč šinila naprej. Mnogo preveč...

KAJ VAM NUDI DOLENJKA:

V prodajalni »GORJANCI« v Šentjerneju dobite gradbeni material: cement, apno, strešno in zidno opeko, betonsko železo, stavbno pohištvo in drugo.

Vse to in drugo blago lahko dobite tudi na potrošniški kredit.

Komisija za delovna razmerja trgovskega podjetja

HMELJNIK — Novo mesto

razpisuje
prosta delovna mesta za:

1. **KMETIJSKEGA TEHNIKA**
2. **DVE PRODAJALKI**
3. **DVE GOSTINSKI DELAVKI**

Pogoji: pod 1. kmetijski tehnik vinogradniško-kletarske smeri, vsaj 5 let prakse;
pod 2. in 3. z dokončano trgovsko in gostinsko šolo.

Plača po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov.

Podjetje ne more nuditi stanovanj.

Interesenti naj pošljejo pismene ponudbe na **upravo Hmeljnika.**

Rok za prijavo je 10 dni.

»NOVOTEHNA« – Novo mesto

razglaša
za prodajalno železninsko-tehnične stroke v Krškem, prosto delovno mesto

TRGOVSKEGA POMOČNIKA

Pogoj: KV trgovski delavec s prakso v železninsko-tehnični stroki; odslužen vojaški rok.

Prošnje sprejema splošni sektor 15 dni po objavi.

Frutella

Kmetijska zadruga Trebnje

razpisuje
naslednji delovni mesti:

1. **ŠEFA**
   komercialne službe
2. **REFERENTA**
   v komerciali

POGOJI:

1. diplomiran agronom, diplomirani ekonomist z 2-letno prakso ali srednja izobrazba s 5-letno prakso;
2. ekonomski tehnik, začetnik.

Razpis velja do zasedbe.

RAZPIS

REPUBLIŠKEGA SEKRETARIATA ZA NOTRANJE ZADEVE V LJUBLJANI

za sprejem 150 učencev v strokovno šolo za notranje zadeve v Ljubljani, v odsek za miličnike – kadete.

Pogoji za sprejem:

Razpisa se lahko udeležijo moški, državljani SFRJ, ki izpolnjujejo naslednje pogoje:

— da so uspešno končali 8-letno osnovno šolo;
— da niso starejši kot 17 let in mlajši od 14 let;
— da so telesno in duševno zdravi;
— da zoper nje ni bil izrečen vzgojni ukrep in
— da niso v kazenskem postopku;
— da obvladajo slovenski jezik;
— da imajo pismeno privoljenje staršev.

Začetek in trajanje šolanja

Pouk na šoli se začne v septembru 1969 (natančen datum bo objavljen) in traja tri leta.

Pravice in dolžnosti učencev

Kandidati, ki bodo sprejeti v šolo, bodo imeli pravico do brezplačnega stanovanja in hrane v šolskem internatu, do uniforme, obutve, perila, učnih pripomočkov, zdravstvenega in invalidskega zavarovanja ter pravico do denarnega zneska za osebne potrebe.
Absolvent šole je oproščen služenja vojaškega roka in mora po končanem šolanju delati v organih za notranje zadeve najmanj šest let.
O pravicah in dolžnostih učencev se ob sprejemu v šolo sklene pogodba.

Kako naj se kandidati udeležijo razpisa

Po končanem šolanju se prizna absolventu srednja strokovna zobrazba.
Kandidati, ki se želijo udeležiti razpisa, naj pošljejo najbližji postaji milice najkasneje do 20. junija naslednje dokumente:

1. **prijavo za vpis v šolo na obrazcu 1,20, kolkovano z 0,50 din, ki jo morajo obvezno podpisati starši ali skrbniki, kar je hkrati dokaz o privoljenju staršev;**
2. **spričevalo o končani osemletni šoli. Tisti, ki 8. razred še obiskujejo, naj priložе spričevalo 7. razreda. K izpitu pa morajo kandidati prinesti originalno spričevalo o končani 8-letni šoli;**
3. **potrdilo, da zoper kandidata ni bil izrečen vzgojni ukrep;**
4. **potrdilo, da kandidat ni v kazenskem postopku;**
5. **pismeno priporočilo in mnenje šole, v kateri je to leto na šolanju**

Kandidati, ki bodo imeli izpolnjene vse pogoje po razpisu, bodo poklicani na zdravniški pregled in sprejemni izpit. Sprejemni izpit obsega: preizkus znanja iz slovenščine, psihološko testiranje in preizkus telesne zmogljivosti.
Sprejemni izpiti bodo v strokovni šoli za notranje zadeve v Ljubljani, Tacen 48, v mesecu juniju. O datumu bodo kandidati pismeno obveščeni.
Pri sprejemu imajo prednost kandidati z boljšim šolskim uspehom in tisti, ki bodo pri sprejemnem izpitu dosegli boljši uspeh.

Vsa pojasnila daje Strokovna šola za notranje zadeve, Ljubljana, tel. št. 51-737 ali 312-227, in postaje milice.

REPUBLIŠKI SEKRETARIAT ZA NOTRANJE ZADEVE, LJUBLJANA

Na podlagi zakona o urejanju in oddajanju stavbnega zemljišča (Ur. list SRS št. 42-66) in odloka o urejanju in oddajanju stavbnega zemljišča z

OBČINSKO SKUPŠČINO RIBNICA

razpisujemo

JAVNO LICITACIJO

STANOVANJSKO KOMUNALNO PODJETJE RIBNICA

razpisuje

javno licitacijo za prodajo gradbenih zemljišč za individualno gradnjo v gradbenem okolišu Ribnica

1. GRADBENA ZEMLJIŠČA OB PARTIZANSKI CESTI,

kjer je možna gradnja nadstropnih stanovanjskih hiš z naklonom strehe 350 in garažo v objektu, maksimalna izmera 10 × 10 m, minimalna 8 × 8 m, površina zemljišča cca 7 arov.

Začetna izklicna cena s prispevkom za urejanje zemljišča (komunalnim prispevkom) se določa na 24 Ndin za kvadratni meter.

2. GRADBENA ZEMLJIŠČA NA MLAKI RIBNICA,

kjer je možna gradnja visokopritličnih stanovanjskih hiš z naklonom strehe 350 in garažo v objektu, maksimalna mera 10 × 10 m, minimalna 8 × 8 m, površina zemljišča cca 7 arov.

Začetna izklicna cena s prispevkom za urejanje zemljišča (komunalnim prispevkom) se določa na 22 Ndin za kvadratni meter.

3. GRADBENA ZEMLJIŠČA V STRUŠKI ULICI,

kjer je možna graditev medetažnega stanovanjskega dvojčka tipa »Sava C« in ene enonadstropne hiše kot pod točko 1.

Površina zemljišča cca 7 arov.

Začetna izklicna cena s prispevkom za urejanje zemljišča (komunalnim prispevkom) se določa na 24 Ndin za kvadratni meter.

4. Rok za začetek gradnje: najkasneje 1. maj 1970, dokončanje gradnje pa 1973. leta.

5. Odškodnina za prodano zemljišče skupaj s ceno za urejanje zemljišča se poravna pred izdajo gradbenega dovoljenja.

Brez potrdila o vplačilu zemljišča ObS Ribnica ne bo izdajala gradbenih dovoljenj.

6. Varščina, ki jo je treba vplačati pred licitacijo na račun Stanovanjsko komunalnega podjetja Ribnica — žiro račun 5131-1-558 — ali pri blagajni podjetja (Miklova hiša), znaša 1.500 Ndin. Varščina se upošteva v dobrobit kupnine zemljišča. Kdor iz licitacije izpade, se mu varščina vrne.

7. Javna licitacija se razpisuje za 13. maj 1969 Pričetek ob 8. uri v prostorih Stanovanjsko komunalnega podjetja Ribnica za zemljišča, navedena pod točko 1. in 3. tega razpisa; za zemljišča, navedena pod točko 2. tega razpisa, pa isti dan s pričetkom ob 12. uri.

Razpisa se lahko udeleži vsak državljan, ki se izkaže, da je vplačal predpisano varščino, in se udeleži javne licitacije.

Zemljišče, ki se prodaja, bo najkasneje v roku šestih mesecev opremljeno:
— z makadamsko cesto,
— z vodovom — glavni vod,
— z elektriko — osnovna mreža.

Individualni priključki gornjih komunalnih naprav pa se urejajo v režiji investitorjev.

STANOVANJSKO KOMUNALNO PODJETJE OBČINE RIBNICA NA DOLENJSKEM

Trgovsko podjetje »KRKA«, Brežice

poslovalnica »DROGERIJA«

obvešča cenjene odjemalke kozmetičnih preparatov, da bo dne 9. in 10. maja v poslovalnici na razpolago

kozmetičarka za preparate Helena Rubinstein.

Vabimo cenjene odjemalke, da se poslužijo brezplačne usluge.

Pričakujemo vas!

Priporoča se kolektiv poslovalnice »DROGERIJA«

»IMPERIAL«

tovarna čokolade in peciva – **KRŠKO**

proda
NA JAVNI DRAŽBI

nov parni duplikator z mešalnikom

Začetna cena 20.000 Ndin.
Licitacija bo 12. maja 1969 ob 8. uri.

ZAHVALA

Ob bridki izgubi naše drage mame, stare mame in sestre

MARIJE KENE

iz Pavlove vasi

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti in ji darovali vence. Posebna zahvala dr Kuševiču, ki ji je lajšal bolečine, gospodu kaplanu iz Pišec za poslovilne besede.

Žalujoči:

sin Stanko in Slavko, hčerke Marija, Anica in Rezka z družino ter drugo sorodstvo

Pišece, Radovljica, Bojsno in Ribnica

TURIST HOTEL »SREMIČ«

KRŠKO, KOLODVORSKA 2

razpisuje

JAVNO LICITACIJO

za prodajo naslednjih osnovnih sredstev:

KOMBI – OSEBNI IMV – 1000
letnik 1964, izklicna cena 4.000 Ndin

KOMBI – FURGON »ZASTAVA« – 1000
letnik 1961, izklicna cena 5.000 Ndin.

Licitacija bo v hotelu »Sremič« v Krškem 12. 5. 1969 od 9. do 12. ure za družbeni in zasebni sektor.

Osnovna sredstva si interesenti lahko ogledajo vsak dan od 6.30 do 18. ure na sedežu podjetja.

Interesenti morajo pred licitacijo položiti 10 odst. vrednost od izklicne cene, iz družbenega sektorja pa še potrdilo podjetja, da lahko licitira.

RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: poročila ob 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 15.00, 18.00, 19.30 in ob 22.00. Pisan glasbeni spored od 4.30 do 8.00

■ **PETEK, 9. MAJA:** 8.08 Glasbena matineja; 9.25 »Morda vam bo všeč«; 10.15 Pri vas doma; 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste; 12.30 Kmetijski nasveti — dr. Jože Rihar: Najenostavnejši način odbire; 12.40 Čez polje in potoke; 13.30 Priporočajo vam . . . 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.25 Glasbeni intermezzo; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Človek in zdravje; 18.45 Na mednarodnih križpotjih; 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute z ansamblom Lojzeta Slaka; 20.00 Vojko. Za Trstom in Gorico še na Koroško; 10.30 Pesmi borbe in dela; 10.45—13.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — vmes ob 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste; 11.50 Pogovor s poslušalci; 13.15 Zabavna glasba; 13.50 Z novimi ansambli domačih viž; 14.30 Humoreska tega tedna — R. Kipling: O kužkih in bogovih; 15.05 Za vsakogar nekaj; 16.00 Radijska igra — Wilfrid Schilling: »Atentat na domoljuba«; 17.05 Nedeljsko športno popoldne; 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Glasbene razglednice; 20.00 »V nedeljo zvečer«; 22.15 Serenadni večer.

■ **PONEDELJEK, 12. MAJA:** 8.08 Glasbena matineja; 8.55 Za mlade radovedneže; 10.15 Pri vas doma; 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste; 12.30 Kmetijski nasveti — inž. Marko Mikoš: Osnutek projekta za izdelavo bonitetne karte Slovenije; 13.30 Priporočajo vam . . . 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.20 Glasbeni intermezzo; 16.00 Vsak dan za vas; 18.15 »Signali«; 18.35 Mladinska oddaja: »Interna 469«; 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute s triom Vitala Ahačiča; 20.00 Koncert Simfoničnega orkestra RTV Ljubljana; 22.15 Za ljubitelje jazza.

■ **TOREK, 13. MAJA:** 8.08 Operna matineja; 9.25 »Morda vam bo všeč«; 10.15 Pri vas doma; 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste; 12.30 Kmetijski nasveti — inž. Franc Lombergar: Oskrbovanje mladih sadnih drevesc v poletnih mesecih; 12.40 Slovenske narodne pesmi; 13.15 Obvestila in zabavna glasba; 13.30 Priporočajo vam . . . 15.20 Glasbeni intermezzo; 15.45 Jezikovni pogovori; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Igra simfonični orkester RTV Ljubljana; 18.15 V torek na svidenje! 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute s pevko Jožico Svete; 20.00 Radijska igra — Gery Jones: »Zavetje«; 21.15 Deset glasov — deset melodij; 22.15 Skupni program JRT — studio Sarajevo.

■ **SREDA, 13. MAJA:** 8.08 Glasbena matineja; 8.55 Pisan svet pravljic in zgodb; 10.15 Pri vas doma; 11.00 Turistični napotki za tuje goste; 12.30 Kmetijski nasveti — inž. Bogdan Žagar: Razvoj gozdarskega strokovnega šolstva na Slovenskem; 12.40 Od vasi do vasi; 13.30 Priporočajo vam . . . 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.20 Glasbeni intermezzo; 15.40 Naš podlistek — Vl. Stojšin: Sladkarije za pse; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Mladina sebi in vam; 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute z ansamblom Štirje kovači; 20.00 Ti in opera; 22.15 S festivalov jazza

■ **ČETRTEK, 15. MAJA:** 8.08 Operna matineja; 8.55 Radijska šola za višjo stopnjo; 10.15 Pri vas doma; 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste; 12.30 Kmetijski nasveti — inž. Peter Kunstelj: Spreminjanje kakovostne živine s križanjem in z nabavljanjem; 12.40 Pihalni orkestri na koncertnem odru; 13.30 Priporočajo vam . . 14.05 »Mladina poje«; 14.45 »Mehurčki«; 15.40 Majhen recital pianista Pavla Šivica; 16.00 Vsak dan za vas; 18.15 Iz naših studiov; 18.45 Naši znanstveniki pred mikrofonom; 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute s pevko Metko Štok; 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov; 21.00 Literarni večer — Lirika Friedricha Hölderlina; 21.40 Glasbeni nokturno; 22.15 Komorni večer sodobne francoske glasbe.

ČISTI TON IN JASNA SLIKA — samo z antenami ELRADA!

Koncert Komornega zbora RTV Ljubljana p.v. Lojzeta Lebiča; 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih.

■ **SOBOTA, 10. MAJA:** 8.08 Glasbena matineja; 9.25 »Čez travnike zelene«; 9.50 »Naš avtostop«; 10.15 Pri vas doma; 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste; 12.30 Kmetijski nasveti — inž. Mira Puc: Premije za mleko naj prispevajo k hitrejšemu napredku proizvodnje in mlekarstva; 12.40 Narodne pesmi iz Slavonije; 13.30 Priporočajo vam . . . 14.05 Glasbena pravljica; 15.20 Gremo v kino; 18.15 Vsako soboto: »Top-pops 11«; 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute s pevcem Ladom Leskovarjem; 20.00 Spoznavajmo svet in domovino; 22.15 Oddaja za naše izseljence.

NEDELJA, 11. MAJA: 6.00—8.00 Dobro jutro! 8.05 Radijska igra za otroke — Marjan Marinc: »Didideudel ima besedo«; 9.05 Srečanje v studiu 14; 10.05 Se pomnite, tovariši . . . Stanko Petelin-

TELEVIZIJSKI SPORED

NEDELJA, 11. MAJA

8.40 Kmetijska oddaja v madžarščini (Pohorje, Pleševec) Beograd
9.05 Poročila (Zagreb)
9.10 Narodna glasba (Zagreb)
9.40 Kmetijska oddaja (Beograd)
10.25 Propagandna oddaja (Ljubljana)
10.30 Po poteh partizanske Ljubljane — prenos (Ljubljana)
11.15 Otroška matineja: Primožev dnevnik: Danes sem Kapitan (Ljubljana)
12.00 TV kažipot (Ljubljana)
Športno popoldne
18.15 Trio — angleški film (Ljubljana)
19.45 Cikcak (Ljubljana)
20.00 TV dnevnik (Beograd)
20.30 3—2—1 (Ljubljana)
20.35 Humoristična oddaja (Beograd)
21.20 Videofon (Zagreb)
21.35 Športni pregled (JRT)
22.00 TV dnevnik (Beograd)

PONEDELJEK, 12. MAJA

9.35 TV v šoli (Zagreb)
10.30 Ruščina (Zagreb)
11.00 Osnove splošne izbrazbe (Beograd)
14.45 TV v šoli — ponovitev (Zagreb)
15.40 Ruščina — ponovitev (Zagreb)
16.10 Angleščina — do 16.40 (Beograd)
17.15 Kulturna panorama v madžarščini (Pohorje, Pleševec) (Beograd)
17.45 Tiktak: Velika doktorska pravljica — II. del (Ljubljana)
18.00 Po Sloveniji (Ljubljana)
18.25 Propagandna medigra (Ljubljana)
18.30 Spolne bolezni niso zatrte — II. del zdravstvene oddaje (Ljubljana)
18.50 Godala v ritmu (Ljubljana)
19.20 25 let službe javne varnosti — reportaža (Ljubljana)
19.45 Cikcak (Ljubljana)
20.00 TV dnevnik (Ljubljana)
20.30 3—2—1 (Ljubljana)
20.35 M. Krleža: Adam in Eva — TV drama (Ljubljana)
Glasbena oddaja (Ljubljana)
Poročila (Ljubljana)
En Français (Ljubljana)

TOREK, 13. MAJA

9.35 TV v šoli (Zagreb)
10.30 Angleščina (Zagreb)
11.00 Osnove splošne izobrazbe (Beograd)
14.45 TV v šoli — ponovitev (Zagreb)
15.40 Angleščina — ponovitev (Zagreb)
16.10 Francoščina — do 16.40 (Beograd)
17.45 Risanka (Ljubljana)
18.00 Ostržek — film za otroke (Zagreb)
18.20 Po sledeh napredka (Ljubljana)
18.40 Novosti iz studia 14 (Ljubljana)
19.05 Turistični vodič — Tokrat drugače — ponovitev (Ljubljana)
19.50 Cikcak (Ljubljana)
20.00 TV dnevnik (Ljubljana)
20.30 3—2—1 (Ljubljana)
20.35 Sreča — francoski film (Ljubljana)
Jazz (Ljubljana)
Poročila (Ljubljana)

SREDA, 14. MAJA

9.35 TV v šoli (Zagreb)
16.00 Madžarski TV pregled (do 16.15) (Beograd)
16.30 Rastimo — oddaja za otroke (Beograd)
17.15 En Francais (Ljubljana)
17.30 Velika pustolovščina — poljud. znanstveni film (Ljubljana)
18.00 Nogomet Zagreb : Beograd (Zagreb)
19.45 Cikcak (Ljubljana)
20.00 TV dnevnik (Ljubljana)
20.30 3—2—1 (Ljubljana)
20.35 Niti našega življenja — mladinsko tekmovanje (Ljubljana)
21.35 Ekran na ekranu (Zagreb)
22.35 Poročila (Ljubljana)

ČETRTEK, 15. MAJA

9.35 TV v šoli (Zagreb)
10.30 Nemščina (Zagreb)
11.00 Angleščina (Beograd)
14.45 TV v šoli — ponovitev (Zagreb)
16.10 Osnove splošne izobrazbe (do 16.40) (Beograd)
17.45 Pionirski TV dnevnik (Ljubljana)
18.15 Naši zbori (JRT) (Ljubljana)
18.45 Turobna jesen — serijski film (Ljubljana)
19.40 Manchester: Nogomet Manchester United : Milan EVR (Ljubljana)
20.30 TV dnevnik (Ljubljana)
20.45 II. polčas nogometne tekme EVR (Ljubljana)
21.30 Cikcak (Ljubljana)
21.45 A. Modrič. Mali oglasi — Nevesta (Ljubljana)
22.25 3—2—1 (Ljubljana)
22.30 Poročila (Ljubljana)

PETEK, 16. MAJA

9.35 TV v šoli (Zagreb)
11.00 Francoščina (Beograd)
14.45 TV v šoli — ponovitev (Zagreb)
16.10 Osnove splošne izobrazbe (Beograd)
16.45 Madžarski TV pregled (do 17.00) (Beograd)
17.50 Nenavadne dogodivščine Marka Piegusa — poljski serijski film (Ljubljana)
18.15 Diapazon — glasbena oddaja (Beograd)
19.00 Nemirno stoletje ptujske gimnazije (Ljubljana)
19.45 Pet minut za boljši jezik (Ljubljana)
19.50 Cikcak (Ljubljana)
20.00 TV dnevnik (Ljubljana)
20.30 3—2—1 (Ljubljana)
20.35 Al Capone — ameriški film (Ljubljana)
22.20 Veš, vem — posnetek quiza (Ljubljana)
23.50 Poročila (Ljubljana)

SOBOTA, 17. MAJA

9.35 TV v šoli (Zagreb)
15.00 Lanskrona: Evropsko telovadno prvenstvo za ženske — prenos EVR
19.15 Jugoslovanska revolucija — filmska serija (Ljubljana)
19.45 Cikcak (Ljubljana)
20.00 TV dnevnik (Ljubljana)
20.30 3—2—1 (Ljubljana)
20.35 Poje Catarina Valente — zavano glasbena oddaja (Ljubljana)
21.35 Rezervirano za smeh (Ljubljana)
22.00 Maščevalci — serijski film (Ljubljana)
22.50 TV kažipot (Ljubljana)
23.10 Poročila (Ljubljana)

FRIOZON — sredstvo za osvežitev prostorov je izdelano iz prvovrstnih esenc z vonjem bora in lavande

FRIOZON — vas obvaruje neprijetnih dišav v stanovanju, avtomobilu, odnosno v vseh zaprtih prostorih, ki jih uporabljate vsak dan

PROIZVAJA

RADONJA Sisak

ZAHVALA

Ob preranem izgubi našega nepozabnega, skrbnega, dobrega moža, očeta, brata in starega očeta

FRANCA ŽUPETA

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so ga spremili na zadnji poti, mu darovali vence in cvetje ter nam pismeno ali ustno izrazili sožalje. Posebna hvala gasilskemu društvu Mirna in Šentrupert, pevskemu zboru, zastopnikom ZB, SZDL, društvu upokojencev za poslovilne besede, zdravstvenemu osebju novomeške in ljubljanske bolnice ter vsem, ki so nam na kakršenkoli način pomagali. Prisrčna hvala tudi duhovnikom za spremstvo in poslovilne besede

Žalujoči:

žena Albina, hčerka Bini, sinovi Frenk, Slavko in Tone z družinami, sestre, brat in drugo sorodstvo

Mirna, Grosuplje, Toronto, Edmonton
Mirna, 26. aprila 1969

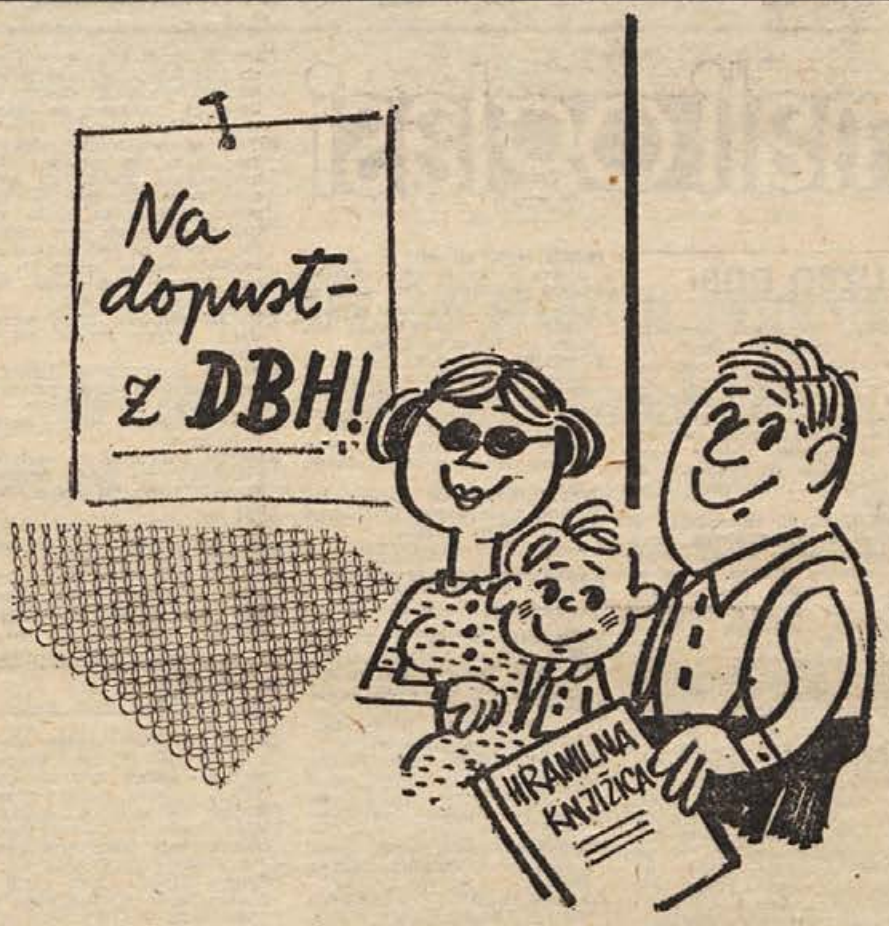

Nič ni prepozno! Tudi vi se lahko odločite še danes: za dopust bomo varčevali pri

Dolenjski banki in hranilnici

v NOVEM MESTU ali pri njenih poslovnih enotah

v KRŠKEM, TREBNJEM ali METLIKI!

OBČANI!

Na hranilno knjižico DOLENJSKE BANKE IN HRANILNICE Novo mesto, ki jo dobite pri banki in **pri vseh poštah na območju banke,** lahko vlagate neomejene zneske pri vseh poslovnih bankah v Jugoslaviji **in pri vseh poštah v Sloveniji.**

S tako hranilno knjižico lahko dvigate dnevno do 3.000 din pri vseh poslovnih bankah v Jugoslaviji **in poštah na območju Slovenije.** Če želite dvigniti večjo vsoto, bo banka ali pošta sama vprašala za soglasje glede izplačila pri banki, ki vodi vaš račun. **– Če vlagate samo pri eni pošti, lahko dvigate pri njej vsak dan neomejene zneske.**

NAJVIŠJE OBRESTNE MERE

vam nudi samo DBH Novo mesto: za navadne vloge 6,5 odst. in za vezane vloge 7 do 8 odst.!

TAJNOST HRANILNIH VLOG JE ZAJAMČENA! Za hranilne vloge jamči država. In nikar ne pozabite: **vezane vloge prinašajo večje obresti!**

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Petek, 9. maja — **Dan zmage**
Sobota, 10. maja — **Izidor**
Nedelja, 11. maja — **Žiga**
Ponedeljek, 12. maja — **Pankracij**
Torek, 13. maja — **Servacij**
Sreda, 14. maja — **Bonifacij**
Četrtek, 15. maja — **Zofija**

KINO

KINO BREŽICE:
9. in 10. 5. amer. barv. film SLAVNI PANTJE. 11. in 12. 5. amer. barv. film SIMFONIJA HEROJEV. 13. in 14. 5. grški film SIRTAKI.

KINO ČRNOMELJ:
od 9. do 11. 5. amer. barv. film GOSPODU Z LJUBEZNIJO. 13. in 14. 5. amre. film ZADNJA NOČ OTROSTVA. 14. in 15. 5. jugoslovanski film OPERACIJA BEOGRAD.

KINO JADRAN — KOČEVJE:
od 9. do 11. 5. amer. barv. film VELIKI MAK LINTOR. 12. in 13. 5. amer. barv. film ČUKA. 14. 5. franc. film V ŽENICI SONCA. 15. 5. amer. barv. film TIGER.

KINO KOSTANJEVICA:
11. 5. polj. film V BEAT RITMU. 14. 5. franc. film DNEVNIK ŽENE V BELEM.

KINO MIRNA:
10. in 11. 5. amer. film LJUBEZEN V LAS VEGASU.

KINO MOKRONOG:
10. in 11. 5. ital. barv. film PRELUKNJANI DOLAR.

NOVO MESTO:
7. in 8. 5. amer. barv. film IZSILJEVANJE.
Od 9. do 12. 5. amer. barv. film BOBNI OB REKI MOHAWK.
Od 13. do 15. 5. ital. barv. film ZAKON ZLOČINSTVA.

POTUJOČI KINO NOVO MESTO:
od 3. do 6. 5. amer. barv. film ZLATA PUŠČICA.
Od 9. do 12. 5. amer. barv. film RIO CONCHOS.

KINO RIBNICA:
10. in 11. 5. ameriško-grški film FEDRA.

KINO SEVNICA:
10. in 11. 5. amer. film RAJ NA HAVAJSKI NAČIN. 14. 5. amer. film PRIDE DAN MAŠČEVANJA.

KINO SODRAŽICA:
10. in 11. 5. polj. barvni film FARAON — II. del.

KINO TREBNJE:
10. in 11. 5. amer. barv. kavbojski film LJUBEZEN V PLAMENU. 14. 5. amer. kavbojski film NAZAJ PO SLEDI.

PREKLICI

Podpisana Neža Grobeljšek s Senovega 154 preklicujem svoje neresnične trditve o Zvonetu Jereletu, šoferju avtobusa na progi Ljubljana — Novo mesto — Senovo, češ da naj bi bil on kriv mojega padca pri avtobusu v Novem mestu. Zahvaljujem se mu, da je odstopil od tožbe.

Leon Zaletelj, Replje 7, Žužemberk, preklicujem vse žaljive besede, ki sem jih izrekel proti Jožetu Glavanu, Replje 7. Zahvaljujem se mu, da je odstopil od tožbe.

Podpisani Miran Fabjan iz Stare cerkve 11 preklicujem vse besede, ki sem jih govoril 28. februarja 1969 v popoldanskem času v gostilni pri Lovšinu v Stari cerkvi na račun Jožefe Andrič iz Stare cerkve 34, in izjavljam, da so bile tiste besede neresnične.

Rezi Kerne, Gorenja vas 3, Šmarjeta, prepovedujem vožnjo s traktorjem in vsemi motornimi vozili po mojih parcelah v Trjaški dolini. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjala.

Rozalija Vidic, Žvirče 21, Struge prepovedujem pašo kokoši, last Milana Konte iz Žvirč 32, po mojem vrtu in ostalih parcelah. Če tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjala.

Jožefa Zarabec, Ždinja vas 3, Otočec ob Krki, prepovedujem hojo in vožnjo po mojem vrtu. Kdor tega ne bo upoštoval, ga bom sodno preganjala.

Štefka Daneu, Ljubljana, Domžalska 20, prepovedujem Alojzu Ljubiju, Ždinja vas 7, Otočec ob Krki, delati pota čez mojo parcelo. Če tega ne bo upoštoval, ga bom sodno preganjala.

Jože Kure, Svibnik 18, Črnomelj, prepovedujem pašo kokoši po veliki njivi in travniku. Kdor tega ne bo upoštoval, ga bom sodno preganjal.

Podpisana Marija Tkalec, Landshut, Rossengasse 342, Nemčija, obvešča, da moj mož Anton Tkalec, zaposlen pri Sapu, Ljubljana, nima pravice prodajati nobenih najinih skupnih gospodinjskih pritiklin v moji odsotnosti.

Podpisana Nada Pohar, Salka vas 11, Kočevje, prepovedujem hojo kokoši in živine po moji njivi in vrtu. Kdor tega ne bo upoštoval, ga bom sodno preganjala.

Antonija Kozmus, posestnica iz Lončarjevega dola 2, Sevnica, prepovedujem Antonu in Antoniji Košar hojo in pašo kokoši po vsem mojem zemljišču. Če tega ne bosta upoštevala, ju bom sodno preganjala.

Ivan Vovk, Potov vrh 37, Novo mesto, prepovedujem pašo in delanje druge škode po mojih parcelah. Kdor tega ne bo upoštoval, ga bom sodno preganjal.

MAJSKO VREME V PREGOVORIH

Če maj se s poletno vročino začenja, mraz še po Urbanu pogosto ne jenja. — Če se Pankracij na soncu peče, obilo moštą v sode priteče. — Če je pred Servacem poletje, mraz rad še pritisne na cvetje. — Če Zofija zemlje ne poškropi, vreme poleti prida ni. — Če je na Urbana lepo, dobro suši se seno.

LUNINE MENE:
8. 5. ☾ ob 21.12
16. 5. ● ob 09.26

ZAHVALE

Ob smrti našega očeta
FRANCA KUPLENIKA
iz Vrha pri Pahi
se prav lepo zahvaljujemo vaščanom za pomoč, kolektivu ŽITO, krajevni organizaciji ZB Otočec za vence, tovarišu Jermanu, gospodu župniku za spremstvo, sorodnikom in vsem, ki so ga v tako velikem številu pokropili. Še enkrat prisrčna hvala.
Žalujoči: žena Barbka, otroci Miha, Marija, Jože in Lojze z družinami, France, Polde in Ana

---

Ob nenadomestljivi izgubi naše zlate mame
ANE ŠTUKELJ
iz Petrove vasi pri Črnomlju
se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so jo tolažili v času njene bolezni, jo spremili na zadnji poti in ji poklonili vence in cvetje, prav tako zdravniškemu osebju zdravstvenega doma Črnomelj, posebno dr. Miheliču za zdravljenje in nego v času njene bolezni, gospodu župniku in ZB Petrova vas ter tovarišu Stanetu Granku za poslovilne besede ob odprtem grobu.
Žalujoči: hčerke Slavka, Anica, Tončka z družinami ter hčerka Micka

---

Ob bridki izgubi našega dragega očeta in moža
ŠTEFANA FLORJANČIČA
iz Vapče vasi — Krča pri Semiču
se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom in darovalcem vencev, ki so nam stali v težkem trenutku ob strani, in vsem, ki so našega dragega očeta in moža v tako polnem številu spremili na zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo gospodu župniku Bevku za spremstvo v večnost in metliški godbi.
Žalujoči: vdova Micka, hčerke Ivanka, Stefka z družino, Mici z družino, Olga, snaha Matil. da z družino in drugo sorodstvo
Semič 16. 4. 1969

Ob prerani smrti ljubega moža in očeta
JOŽETA BARIČA
iz Črnomlja
se iskreno zahvaljujemo zdravniškemu osebju pljučnega in kirurškega oddelka novomeške bolnice ter zdravniškemu osebju iz Črnomlja. Posebno zahvalo smo dolžni podjetju BELT, Zvezi borcev, vojaškim vojnim invalidom, Ribiškemu društvu ter godbi na pihala za tolikšno požrtvovalnost, poslovilni govor in darovane vence. Še enkrat vsem najlepša hvala.
Žalujoči: žena Ivanka, hčerki Mirica in Lojzika ter družini Barič in Belko

---

Ob težki izgubi našega dragega ata, starega ata, strica in brata
ALOJZA LAVRIČA
iz Podgore pri Straži
se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, znancem, prijateljem in vsem, ki so darovali vence in cvetje ter nam izrekli sožalje in spremljali pokojnika na zadnji poti. Posebna zahvala Antonu Dergancu in njegovi ženi Veroni za pomoč in vse prečute noči ter Edilju Murnu in njegovi ženi Štefki, ki sta bila pri njem ob njegovi zadnji uri. Lepo se zahvaljujemo gospodu župniku iz Prečne za poslovilni govor in pogrebne obrede, gospodu Levstiku za spremstvo in pevkam iz Dol. Straže.
Žalujoči: hčerka Anica z družino, sedem vnukov, devet pravnukov, brat, Ludvik Pirc z družino in drugo sorodstvo

---

Ob tragični smrti naše žene in mamice
JULIJANE JEVŠEK
iz Cegelnice
se zahvaljujemo vsem, ki so jo spremili na zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo Ljudski milici in TNZ iz Novega mesta ter duhovščini. Zahvaljujemo se tudi vsem darovalcem vencev in cvetja.
Žalujoči: mož, otroci ter tašča

NESREČE

Velika Cikava: fičko v drog, trije ranjeni

4. maja dopoldne je na ovinku pri Veliki Cikavi zaneslo zaradi neprimerne hitrosti osebni avtomobil »Zastava 750«, ki ga je vozil Franc Gorše iz Meniške vasi. Vozilo je treščilo v telefonski drog. Voznik je dobil odrgnine, sopotnika Vinko Čečelič in Zdenka Rajh pa sta se nevarneje ranila in so ju odpeljali v bolnišnico.

Soteska: avtobusa trčila, nihče poškodovan

Na nepreglednem ovinku med Sotesko in Dvorom sta se 1. maja zaletela avtobusa SAP, ki sta ju vozila Ljubljančan Ivan Kostevc in Anton Stopinšek s Čateža. Poškodoval se ni nihče, gmotno škodo pa so ocenili na 15.000 din.

Mirna peč: z avtomobilom se je prevrnil

30. aprila se je med Mirno pečjo in Novim mestom prevrnil osebni avtomobil, ki ga je vozil Martin Slobodnik iz Slamne vasi, začasno na delu v Nemčiji. Voznik in sopotnik Franc Klemenčič s Pristave sta bila laže ranjena, škodo pa so ocenili na 8.000 din.

Trebnje: izsiljeval je prednost

Bogdan Mlakar iz Starega trga se je 27. aprila zvečer peljal s osebnim avtomobilom od trebanjskega motela proti Trebnjemu. Na križišču pri odcepu za avtomobilsko cesto je izsiljeval prednost avtomobilist Pavel Krmelj iz Starega loga pri Kočevju. Avtomobila sta se zaletela. Voznik Krmelj, njegov sopotnik Jože Plestenjak in Mlakarjev sopotnik Jože Cigelj so bili pri nesreči ranjeni. Škodo so ocenili na 13.000 din.

Žužemberk: z ukradenim avtobusom v drevo

2. maja zvečer je 19-letni Ivan Kužnik odpeljal s parkirišča v Preski pri Dobrniču avtobus SAP LJ 288.01. Na Cviblju pri Žužemberku je zadel drevo ob cesti, da je iz avtobusa izteklo vse olje. Škodo so ocenili na 5.000 din. Kužnik se bo moral zagovarjati tudi zaradi neupravičene uporabe avtobusa.

Puščava: obležal ob drogu

25. aprila popoldne je Vojislav Kralj iz Bistrice pri Mokronogu na nepreglednem ovinku s kolesom s pomožnim motorjem zapeljal s ceste, treščil v telegrafski drog in obležal nezavesten. Odpeljali so ga v bolnišnico.

Krmelj: kolesar treščil v drevo

27. aprila zvečer se je kolesar Jože Dolinšek z Vrhika pri Tržišču zaletel v drevo pred gostilno v Krmelju in se teže poškodoval. Nezavestnega so odpeljali v celjsko bolnišnico.

Bizeljsko: z avtomobilom v drevo

Pavle Molan iz Globokega se je 4. maja zjutraj peljal z osebnim avtomobilom z Bizeljskega proti Brežicam. Na levem preglednem ovinku na Bizeljskem ga je zaneslo na neutrjeno bankino, od tam pa v obcestni jarek, po katerem je vozil še 39 metrov, in se zaletel v drevo. Laže sta se poškodovala voznik in sopotnik. Škodo so ocenili na 5000 din.

Brestanica: s kombijem v mopedista

2. maja zvečer se je iz Brestanice proti Krškemu peljal mopedist Branko Naraglav iz Krškega. Pred železniško postajo se je po sredini ceste naproti pripeljala s Kombijem Kristina Klobasa iz Brestanice. Prišlo je do trčenja. Mopedista so odpeljali v novomeško bolnišnico.

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

DEKLE z dokončano osemletko, ki želi nadaljevati šolanje, vzamemo na hrano in stanovanje za pomoč v gospodinjstvu. Plačilo po dogovoru. Družina Madon, Ljubljana, Domžalska 10.

IŠČEM brivsko-frizersko pomočnico in vajenko. Nastop možen takoj. Ostalo po dogovoru. Jože Novak, brivec-frizer, Novo mesto.

ŽENSKO, mlajšo ali starejšo, za pomoč v gospodinjstvu sprejmemo k trem starejšim osebam v Trebnjem. Nastop službe takoj ali pozneje. Vsa oskrba v hiši, delo lahko, plača dobra. Podrobna pojasnila: Senica, Trebnje 28.

IŠČEM starejšo žensko za gospodinjo na kmetih. Alojzij Novak, Ledinske Krnice, Sp. Idrija.

SPREJMEM DEKLE za pomoč v gospodinjstvu, po želji ji lahko preskrbim tudi službo v tovarni. Antonija Hafner, Žabnica 37, Žabnica pri Kranju.

ŠTIRIČLANSKA DRUŽINA potrebuje pomoč v gospodinjstvu. Lahko samo dopoldne. Gospodinjstvo mehanizirano. Če je potrebno, preskrbimo sobo. Globokar, Ragovska 6/IV — blok IMV, Novo mesto.

GOSPODINJSKO pomočnico sprejmem takoj, lahko je tudi začetnica. Oglasite se vsak dan do 12. ure. Dobovšek, Mestne njive, blok X.

DELAVEC z delnim znanjem kovinske stroke dobi zaposlitev. Osebni prejemki po dogovoru. Stanovanja ni. Franc Kovačič, Novo mesto, Nad mlini 28.

BRIVSKO-FRIZERSKO pomočnico iščem takoj ali 15. maja. Stanovanje v hiši. Frizerski salon Boštar, Jesenice na Gorenjskem.

GOSPODINJSKO pomočnico sprejmemo takoj k 4-članski družini. Pristov, Ljubljana, Vojkova ulica 15.

TAKOJ sprejmem poročen par, ki se razume na vinogradništvo in sadjarstvo. Stanovanje vseljivo takoj, plača in drugo po dogovoru. Anton Savnik, Arnovo selo 33, Artiče.

IŠČEM družabnika za obrt. Cenjene ponudbe pod »3—4 milijone«.

IŠČEM varstvo za 3-letnega otroka za vsake 4 dni. Zaletelj, Cesta herojev 33, Novo mesto.

OBRTNIK vzame v službo pridno dekle; delo na strojih. Hrana in stanovanje v hiši. Bojan Oblak, Sp. Rudnik 2-20, Ljubljana.

BLOK, Trdinova 5 c, išče snažilko. Interesentke se lahko oglasijo vsak dan med 13. in 15. uro pri Vrabec ali Forte, kjer dobijo vse potrebne informacije.

SLUŽBO IŠČE

VZAMEM v varstvo otroka, starega od treh let naprej. Naslov v upravi lista. 858-69

STANOVANJA

ODDAM opremljeno in prazno sobo moškemu. Franc Jordan, Volčičeva 11, Novo mesto.

IŠČEM SOBO ali sobo in kuhinjo v Novem mestu. Naslov v upravi lista (801/69).

BREZPLAČNO, opremljeno sobo nudim tovarišici, ki bi mi vsak dan po eno uro pospravljala stanovanje. Ponudbe pod »Ugodno v Krškem«, pošljite na upravo Dolenjskega lista.

IŠČEM SOBO ali sobo in kuhinjo. Naslov v upravi lista (815/69).

NUJNO POTREBUJEM sobo in kuhinjo ali večjo sobo z možnostjo kuhe. Jožica Žagar, Morava 16, Kočevska Reka.

DOBREMU ponudniku oddam v spodnjem prostoru kuhinjo in sobo s posebnim vhodom. Pogoj je, da plača za eno leto vnaprej pod »Vseljivo takoj«.

ODDAM sobo samski osebi. Miha Colnar, Novo mesto, Trdinova 14.

OPREMLJENO sobo oddam samskemu sostanovalcu. Ljubljanska cesta 4, Novo mesto.

MOTORNA VOZILA

GASILSKO DRUŠTVO ŽUŽEMBERK proda 3-tonski avtomobil TAM Pionir v voznem stanju, pod zelo ugodnimi pogoji.

PRODAM MOTOR znamke Puch 175 ccm. Franc Grum, Gor. Kot 5, Dvor pri Žužemberku.

PRODAM MOTOR Puch 175 ccm ali zamenjam za moped. Ogled ob delavnikih ob 14. uri. Janez Jenič, SGP, samski dom, Novo mesto.

PRODAM dobro ohranjen moped T.12. Bogomir Šuštarič, CBE 40, Metlika.

PRODAM SIMCO 1000 L, letnik 1967, 27.700 prevoženih km. Naslov v upravi lista (805/69).

PRODAM dobro ohranjeno motorno kolo znamke BMW, 250 ccm, letnik 1954. Matija Bojanc, Mala Bučna vas 15, Novo mesto.

PRODAM Diesel motor Deutz, 6—7 KS, za vsako uporabo, v brezhibnem stanju. Franjo Bolf, Vrlije 23/b, Trsat — Reka.

PRODAM AVTO DKW kurir, z dvojno kabino, poravnalni skobelni stroj (lesene konstrukcije), širina 35 cm, ter peč na olje Emo 5. Milan Vodopivec, Zagrebška 25, Novo mesto.

SIMCO 1300, letnik 1961, odlično ohranjeno poceni prodam. Uhan, Cesta herojev 7, Novo mesto.

PRODAM motor NSU 175 ccm, prevoženih 10.000 km. Franc Gazvoda, Irča vas 24, Novo mesto.

PRODAM

PRODAM dobro ohranjen kavč. Ogled pri Ivanu Kosu, Novo mesto, Trdinova 32.

PRODAM dobro ohranjeno sobno pohištvo. Tekstor, Koštialova 8a, Novo mesto.

UGODNO PRODAM kozolec s štirimi okni — polovica brane. Franc Aš, Gor. Straža 14, Straža.

PRODAM KOMPRESOR. Martin Šuštaršič, Dobravica 3, Šentjernej.

UGODNO PRODAM vpežni obračalnik (Joserhag). Krašna, Škocjan 22.

PRODAM nov servis Osciloskop — Heathkit os 2 ter kostanjev kolosek z letnim posekom približno 300 kolov. Naslov v upravi lista (795/69).

PRODAM prvo in drugo košnjo za pribl. 80 arov. Partizanska 23, Novo mesto.

UGODNO PRODAM 13, 14 in 15.colski nov gumi voz. Bulc, Jurčkova pot 73, Ljubljana.

PRODAM rabljeno kuhinjsko pohištvo. Verbič, Ljubljanska 15, Novo mesto.

UGODNO PRODAM novo kromatično harmoniko znamke Hohner (90 basov, 12 registrov). Tone Šuštarič, Prilozje 6, Gradac v Beli krajini.

POCENI PRODAM zelo dobro ohranjen štedilnik Gorenje na drva — levi. Naslov v upravi lista (804/69).

PRODAM traktor znamke Hanomag, 16 KS, s kosilnico in enobraznim plugom. Golob, Vrbovce 14, Šentjernej na Dolenjskem.

STROJ za izdelovanje betonskih kvadrov na dva modela z elektromotorjem prodam ali zamenjam za gradbeni material. Stermecki, Skopice 46, Krška vas.

PRODAM dobro ohranjen mlin za žito. Pogon na elektromotor. Interesenti naj se zglase pri Jožetu Vrhovšku, Brod 22, Podbočje.

PRODAM sod (11 hl) v dobrem stanju. Smrekar, Rožni dol 12, Semič.

PRODAM slamoreznico Spexer s seno. Cena primerna. Štefan Luder, Prilesje 8, Vel. Lašče.

PRODAM košnjo v Novem mestu, Trdinova 27.

PRODAM stiskalnico za mošt ali zamenjam za sode. Antonija Kozmus, Lončarjev dol 2, Sevnica.

PRODAM električni štedilnik in štedilnik na drva. Ludvik Bon, Adamičeva 8, Novo mesto.

PRODAM šivalni stroj Singer, krojaški, v dobrem stanju. Franc Gutman, Cvelbarjeva 8, Novo mesto

POSEST

NA DOLENJSKEM prodam domačijo in poltovornjak. Menjam tudi za osebni avto ali ček. Naslov v upravi lista (797/69).

PRODAM TRAVNIK v Lautarcah blizu Badovinca. Ogled v nedeljo, 11. maja 1969. Anton Šimc, Vel. Cerovec 23, Stopiče.

PRODAM HIŠO z vrtom v bližini Novega mesta ali zamenjam za enakovredno hišo. Voda in elektrika v hiši. Naslov v upravi lista (821/69).

PRODAM posamezne parcele na Škrjančah. Šustarič, Škrjanče 10, Novo mesto.

MAJHNO POSESTVO z gospodarskim poslopjem in hišo, takoj vseljivo, ugodno prodam. Jože Grozina, Zaloke 12, Raka pri Krškem.

PRODAM manjše posestvo v Škofljici pri Ljubljani. Vse informacije pri Janezu Špolarju, Lanišče 25, Škofljica pri Ljubljani.

PRODAM HIŠO in 120 arov zemlje. Frančiška Kucelj, Smolenja vas 27, Novo mesto.

PRODAM VINOGRAD pri Beli cerkvi. Licitacija bo v nedeljo, 11. maja 1969, ob 11. uri pri Škofu, Tomažja vas, Bela cerkev.

PRODAM del vrta, eno sobo in kleti v lepem kraju (5 minut od Trebnjega), primerno za upokojenko. Pristava 5, Trebnje na Dolenjskem.

RAZNO

V SOBOTO, 26. aprila 1969, smo od Strže do Srebrnič izgubili z gasilskega avtomobila jeklenko za kisik. Poštenega najditelja prosimo, naj jo proti nagradi vrne na naslov: Milan Muhič, Dol. Toplice 92.

PRED JEDJO in po njej morate misliti morda na svoj želodec, če ga zdravite brezuspešno z raznimi zdravili. Ste že poskusili s preizkušenim in učinkovitim naravnim zdravilom — z rogaškim DONAT vrelcem? Zahtevajte ga v trgovini, te pa ga dobe v Novem mestu pri trgovskem podjetju HMELJNIK, STANDARD (MERCATOR) in pri DOLENJKI.

ČE SI TRAJEN lep spomin želite, k zlatarstvu v Gosposko 5 stopite! Seveda: v Ljubljani — poleg univerze!

V PONEDELJEK, 28. aprila, sem na območju Glavnega trga in živilske tržnice v Novem mestu izgubila žensko zapestno uro. Poštenega najditelja prosim, naj jo proti nagradi prinese na Dolenjski list.

OBVESTILA

JAVNA LICITACIJA NA NOVOMEŠKI VETERINARSKI POSTAJI

Veterinarska postaja Novo mesto razpisuje javno licitacijo za prodajo naslednjih osnovnih sredstev:
osebni avtomobil Moskvič 408, terenski avtomobil Land Rover, motorno kolo Tomos Puch 250, motorna kosilnica BCS.
Licitacija bo v soboto, 10. maja 1969, ob 9. uri na Veterinarski postaji Novo mesto.

Ekspresno očisti oblačila Pralnica in kemična čistilnica, Novo mesto, Germova 5.

MIZARSTVO Jože Šeško v Sevnici, ima na zalogi gladka sobna vrata, štiridelna okna, trodelna, večja in manjša, ter enodelna, napravljena kompletno — suhi borov les. Cena ugodna.

GOSTILNA na Dolenjskem potrebuje žensko za pomoč pri strežbi. Naslov v oglasnem oddelku Dolenjskega lista po »Takoj«.

ČESTITKE

Dragi Jožici Hiti iz Brezovice pri Šmarjeti za 19. rojstni dan vse lepo prijatelji in prijateljice.

Dragi mami Ani Hiti iz Brezovice pri Šmarjeti želi za njen praznik vse lepo ter še na mnoga leta kliče hčerka Jožica.

Dragim staršem Klari in Ludviku Žagarjevima iz Ločne pri Novem mestu iskreno čestitava za 20-letnico skupnega življenja, obenem želiva mnogo zdravja in zadovoljstva, še na mnoga leta ter se jima zahvaljujeva za vso skrb in lepo vzgojo — hči Marjeta in sin Ludvik.

Dragemu sinu in bratu Janezu Klemenčiču iz Smolenje vasi, ki služi vojaški rok v Beogradu, čestitamo za njegovo dvojno praznovanje in želimo, da mu bo kratko služenje vojaškega roka ter da bi se kmalu srečen in zdrav vrnil domov — očka, brat Joško in mamica.

DOLENJSKI LIST

LASTNIKI IN IZDAJATELJI: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnik (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačer, Slavko Doki, Miloš Jakopec, Marjan Legan, Marija Padovan, Jože Primc, Jožica Teppey in Ivan Zoran Tehnični urednik: Marjan Moškon

IZHAJA vsak četrtek — Posamezna številka 70 par (70 starih din) — Letna naročnina: 32 Ndin (3200 Sdin), polletna naročnina 16 novih dinarjev (1600 Sdin); plačljiva je vnaprej — Za inozemstvo 62.50 novih dinarjev (6.250 Sdin) oz. 5 ameriških dolarjev ali ustrezna druga valuta v vrednosti 5 ameriških dolarjev — Tekoči račun pri podr. SDK v Novem mestu: 521-8-9 — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg 3 — Poštni predal: 33 — Telefon: (068)-21-227 — Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo — Tiska ČP »Delo« v Ljubljani